PERSFOCUS

TWAALFDE JAARGANG NUMMER 9, EERSTE DEEL - SEPTEMBER 1996

KNIPSELKRANT VAN VERENIGING MARTIJN
OVER KINDEREN, VOLWASSENEN EN SEKSUALITEIT

IN HET EERSTE DEEL VAN DIT NUMMER:

An en Eefje gevonden	pag. 2
Een meester voor monster Dutroux	pag. 9
Het volk lucht zijn hart	pag. 11
Hoe pakken we de dader aan?	pag. 15
Terug naar de oude moraal?	pag. 18
Pedofielen moeten nu even stil zijn...	pag. 26
...want seks met kinderen kan niet	pag. 33
Verschoppelingen van de bajes	pag. 34
De netwerken van Spartacus, Sandfort en Brongersma	pag. 35
Het netwerk van vereniging Martijn (deel 1)	pag. 40

PERSFOCUS, TWAALFDE JAARGANG, NUMMER 9, SEPTEMBER 1996

Met knipsels uit:

Volkskrant	Vk
Telegraaf	Tel
Algemeen Dagblad	AD
NRC Handelsblad	NRC
Trouw	Tr
Het Parool	Par
Reformatorisch Dagblad	Ref D
Nederlands Dagblad	Ned D
GPD-kranten	GPD
Nieuwsblad van het Noorden	NvhN
Haagsche Courant	HC
Alkmaarse Courant	AC
Utrechts Nieuwsblad	UN
Brabants Dagblad	BD
De Gelderlander	Geld
Gooi en Eemlander	G+E
Twentse Courant	TC
De Limburger	Limb
Het Belang van Limburg	
Limburgs Dagblad	
Rotterdams Dagblad	RD
Friesch Dagblad	Fr D
Leeuwarder Courant	LC
Gronings Dagblad	
Apeldoornse Courant	Ap C
Weekjournaal	
VPRO-gids	VPRO
Primeur	Prim
Groene Amsterdammer	GA
Vrij Nederland	VN
HP/De Tijd	
Panorama	PAN
XL (COC) en Gay Krant	
Santé Kids en 0/25	
Onze Wereld	
Kritisch consumeren	
Uit Duitsland:	
Tageszeitung	TAZ
Kölner Statanzeiger	KSA
Uit België:	
Gazet van Antwerpen	GvA
La Dernière Heure	LDH
Het Laatste Nieuws	HLN
Het Nieuwsblad	NIE
HUMO	
De Standaard	STA
Uit Engeland:	
The Financial Times	

Abonnementen op Persfocus kosten ƒ 65,-- per jaar. Verzending als brief is ƒ 15,-- duurder en komt op ƒ 80,--.
Losse nummers ƒ 8,--. Giro 5459646 van
Vereniging Martijn
Postbus 93.548, 1090 EA Amsterdam

Vader Dutroux vraagt zoon alles op te biechten

NYHN 3-9

NEUFCHATEAU – Victor Dutroux, de vader van de hoofdverdachte in het Belgische zedenschandaal, dringt er bij zijn zoon op aan al zijn misdaden op te biechten. Ook vraagt de vader om informatie over hooggeplaatste personen te geven die hem hebben beschermd of betrokken zijn bij kinderpornó.

De vader van Dutroux is gisteren zelf naar de Rijkswacht in het Waalse Neufchateau gestapt. Hij heeft daar de verantwoordelijken voor het onderzoek ook gezegd dat hij vreest voor het leven van zijn zoon in de gevangenis. Gevangenen in Namen protesteerden al eerder tegen de aanwezigheid van Dutroux in hun midden.

Volgens de vader heeft Dutroux in het verleden een broer gevraagd mee te helpen om een auto in een kanaal te duwen. Het is nog onbekend om welk kanaal het gaat en of zich waardevolle aanwijzingen voor het onderzoek in de auto bevinden.

De Belgische politie heeft gisteren het graafwerk naar mogelijk nog meer slachtoffers van Dutroux voortgezet. De zoekoperatie bij de huizen van Dutroux in de omgeving van Charleroi, waarbij gebruik wordt gemaakt van speurhonden en sonarapparatuur, ging de derde week in.

Terwijl de scholen in België gisteren na de zomervakantie weer opengingen, maakten onderwijsfunctionarissen plannen bekend voor een campagne om kinderen in te lichten over de zaak Dutroux en ze op de hoogte te brengen van het gevaar van seksueel misbruik. "We moeten de vragen beantwoorden die kinderen onvermijdelijk zullen stellen", aldus Henri Lhoest, onderwijsfunctionaris in Grace-Hollande, de woonplaats van de twee vermoorde achtjarige meisjes, die op 17 augustus bij een huis van Dutroux werden opgegraven.

Minister Luc Van den Bossche van Onderwijs zei dat het schoolpersoneel bijgeschoold zal worden in het herkennen van tekenen die wijzen op seksueel misbruik van kinderen.

'Flinterdunne' tip in zaak-Dutroux

NRC

AMSTERDAM, 3 SEPT. De verdenking dat een 74-jarige man uit Amstelveen betrokken was bij de bende van de Belgische kinderverkrachter Dutroux was 'flinterdun'. Dit zegt zijn advocaat H. Seegers. Naar nu blijkt werd de Amstelvener na een anoniem telefoontje door een arrestatieteam uit zijn huis gehaald.

Vrijgelaten voor psychiatrische behandeling

Rijkswachter spil in pedofilienetwerk

Limb. D. 3/9

Van onze redactie buitenland

Brussel/Arnhem - Een 34-jarige Brusselse rijkswachter, die de centrale figuur zou zijn in een Belgisch pedofilienetwerk, is anderhalve maand geleden voorlopig vrijgelaten. Dat is gebeurd op voorwaarde dat hij zich permanent onder neuropsychiatrische behandeling laat stellen. De man heeft daartoe vrijwillig zijn intrek genomen in een privé-kliniek.

Volgens justitie in Brussel staat deze zaak los van de affaire Dutroux. De verdachte werd begin dit jaar betrapt in een Brusselse parkeergarage, toen hij foto's maakte van naakte jongens uit ex-Joegoslavië. Justitie vermoedt dat de man de leider was van een uitgebreid kinderpornonetwerk met vertakkingen naar Nederland.

Een van de sporen in de zaak leidde naar Arnhem, waar personeel van een fotolaboratorium een filmrolletje met opnamen van naakte kinderen doorspeelde aan de politie. De politie bracht deze opnamen vrij snel in verband met de arrestatie van de Rijkswachter. Volgens de officier van justitie in Arnhem zijn er in dit onderzoek nog geen vorderingen te melden.

De vrijgelaten rijkswachter blijft tot aan zijn berechting onder behandeling. Volgens de justitiewoordvoerder zal de man tot aan de rechtszaak 'niet op straat verschijnen'.

Discussie

Ruim twee weken na de lugubere ontdekkingen in de zaak Dutroux blijft kindermisbruik de discussie in België beheersen. Kinderen durven verkrachting en incest nu ook sneller te melden. In verband daarmee zijn de laatste weken door heel België al twintig personen aangehouden.

Het zedenschandaal beheerste ook de start van het nieuwe Belgische schooljaar. De kleine honderdduizend leerkrachten in België hadden zich dan ook voorbereid op veel vragen of opmerkingen van hun in totaal 1,1 miljoen leerlingen. Pedagogen drukten onderwijzend personeel op het hart het probleem serieus te nemen. Zij waarschuwden echter ook voor een overreactie.

In het Waalse dorp Jumet zijn Rijkswacht en burgerbescherming gistermiddag weer begonnen met graafwerkzaamheden in een woning van de hoofdverdachte in het zedenschandaal, Marc Dutroux. Daar woonde Bernard Weinstein, een door Dutroux vermoorde handlanger. De speurders zoeken er naar kelders. Ook in een naastgelegen woning wordt nu gezocht. Na het overlijden van de eigenaar blijkt Weinstein hier totdat hij door Dutroux werd vermoord regelmatig te zijn ondergedoken.

Later in de week zullen ook weer huiszoekingen en opgravingen plaatsvinden in zeker twee van de zeven huizen die op naam van Dutroux staan. Volgens een woordvoerder van de Rijkswacht kunnen de graafwerkzaamheden nog weken in beslag nemen.

Door onze correspondent NRC
BIRGIT DONKER

BRUSSEL, 3 SEPT. Bij graafwerk naar mogelijk verborgen slachtoffers van kinderontvoerder Marc Dutroux zijn vanmorgen beenderen gevonden, waarschijnlijk afkomstig van een mens. Dat heeft de Belgische rijkswacht aan het begin van de middag bekendgemaakt.

De beenderen zijn gevonden in Jumet bij Charleroi, onder een loods bij het huis van Bernard Weinstein, de vermoorde handlanger van Dutroux. In en rond het huis van Weinstein wordt sinds een week gezocht naar mogelijk verborgen lichamen, op aanwijzing van Dutroux die heeft bekend ten minste zes meisjes te hebben ontvoerd.

Twee van hen werden eerder vermoord opgegraven.

Vanmorgen rond half elf ontstond grote activiteit op de plek in Jumet waar werd gezocht. De graafwerkzaamheden werden stilgelegd, terwijl grote tenten werden opgezet en een helikopter boven het huis cirkelde. De gerechtelijke arts arriveerde, evenals onderzoeksrechter Connerotte.

Aan het begin van de middag kwam de rijkswacht met de mededeling dat er beenderen zijn gevonden. Om hoeveel mensen het gaat, wilde de woordvoerder niet zeggen. Identificatie kan enkele dagen duren. „In de loods werden beenderen gevonden van vermoedelijk menselijke origine", aldus de rijkswacht.

Menselijke resten onder loods Dutroux

NRC 5/9

Het kwaad is als een sneeuwbal

DOOR FRITS ABRAHAMS

Wie wil weten hoe zwaar de Belgische bevolking getraumatiseerd is door de affaire-Dutroux, raadplege af en toe de Belgische tv. Gisteravond had *Terzake*, de dagelijkse actualiteitenrubriek van de BRT, de Belgische kardinaal Danneels te gast. De kijkers konden in een liveuitzending al hun vertwijfelde vragen op hem afvuren.

Het werd een boeiende confrontatie. Machteloze woede en woede over die machteloosheid voerden de boventoon. Zelfs de welbespraakte Danneels zat soms met de mond vol tanden.

„Zou u Dutroux vergiffenis kunnen geven?", vroeg een man.

„Niet ik, maar God moet vergiffenis geven", antwoordde Danneels. „Ik mag het pas doen als God ermee akkoord is. Er zijn drie voorwaarden. Dutroux moet zijn misdaad erkennen. Men moet het recht laten geschieden en het onrecht herstellen."

„Als Dutroux oprecht berouw toont, kan hij dan nog in de hemel komen?"

„Ik ben geen poortwachter bij de hemel", zei Danneels, „dit moeten we aan God overlaten."

Zó gemakkelijk kwam hij er niet vanaf. „De priester geeft toch de absolutie in de plaats van God?" „Ja", zei Danneels, „maar pas als aan die drie voorwaarden is voldaan."

Er waren ook kijkers die het instituut van de katholieke kerk keihard en rechtstreeks aanvielen. „De kerk laat de laatste jaren toch niets meer van zich horen", merkte een mevrouw op. Ze ontlokte daarmee Danneels een felle reactie. „De kerk heeft allerlei encyclieken uitgebracht die op verzet zijn gestuit", zei hij. „De stem van de kerk is niet meer zo machtig in het concert dat we moeten beluisteren."

Eén man begon over het seksuele misbruik door priesters en andere religieuzen, waarvan de laatste jaren in de publiciteit zoveel ophef is gemaakt. „Wanneer horen we een mea culpa van de kerk over al die ontucht?"

„Als dit gebeurd is", zei Danneels diplomatiek, „vraag ik er vergiffenis voor. Het zou hypocriet zijn te zeggen: bij u gebeurt het altijd, bij ons nooit."

Danneels sloeg in het tweede deel van de uitzending hard terug. Hij legde een causaal verband tussen het geloofsafval en 'de zedenverwildering'. „Het geloof remt het kwade af, er moet meer normbesef komen."

„Men zal u een moraalridder, een fundamentalist noemen", zei

de presentator, Dirk Tieleman.

Danneels: „Dat zal ik erbij moeten nemen. Slechts weinigen durven te zeggen: hier liggen grenzen. Als je protesteert tegen seksshops bij de scholen, word je voor moraalridder versleten." Hij pleitte voor controle op pornowinkels. „Het kan niet zomaar blijven woekeren. De angel van het kwaad zit in het geldgewin. Daar vloeit de immoraliteit uit voort. Er zijn drie dingen waar de mensen altijd last van hebben gehad: het geweld, de seks en het geld (...) Het kwaad is een sneeuwbal, het groeit altijd aan."

„Al onze gebeden zijn voor niets geweest", zei een wanhopige vrouw, „heeft het nog wel zin om te bidden?"

Danneels: „Ik durf niet te zeggen dat God er niet naar luistert. Dat we er nu allemaal door wakker zijn geschud, terwijl we moreel waren ingeslapen, is positief. Ik durf niet te zeggen dat het helemaal zonder nut is, al weegt het niet op tegen het lijden van de ouders en de kinderen."

Danneels' boetepreek tegen het morele verval werd nog in diezelfde uitzending gerelativeerd in een gefilmd interview met Carine Steverlinck, een pedagoge van de Leuvense universiteit. Van zogenaamde zedenverwildering was eind vorige eeuw al sprake, zei ze. In 1879 werden jonge meisjes uit Londen naar Brussel gelokt. Ze werden uitgehongerd, verkracht en in bordelen opgesloten. Het schandaal werd toegedekt, omdat de burgemeester van Brussel en het hoofd van de zedenpolitie erbij betrokken waren. De kerk reageerde dubbelhartig: men probeerde de meisjes te helpen zonder ruchtbaarheid aan het schandaal te geven.

Gevonden lichamen zijn van ontvoerde meisjes An en Eefje

Door onze correspondent NRC
BIRGIT DONKER

BRUSSEL, 4 SEPT. De stoffelijke resten die gisteren zijn opgegraven in het Waalse Jumet zijn die van de vorig jaar verdwenen meisjes An Marchal (17) en Eefje Lambrecks (19). Dat is gisteravond gebleken na identificatie. De meisjes werden ontvoerd door Marc Dutroux, spil in een omvangrijke zedenzaak.

In België is geschokt gereageerd op het nieuws, hoewel de verbijstering iets minder massaal lijkt dan twee weken geleden, toen de uitgehongerde lichamen van de achtjarige Julie en Mélissa werden gevonden. Kranten brengen het nieuws groot. *Het Nieuwsblad* en *Het Laatste Nieuws* hebben een zwarte voorpagina met daarop de foto's van An en Eefje. *De Morgen* plaatste hun foto op een witte achtergrond. De Belgische regering onderbrak gisteren haar overleg toen het nieuws bekend werd. Premier Dehaene zei verbijsterd te zijn en sprak van „een laffe moord". Minister van Justitie De Clerck zei dat justitie en politie „meer dan ooit verantwoordelijkheid moeten nemen om dit nooit meer mogelijk te maken."

De lichamen werden gistermorgen opgegraven bij het huis van Dutroux' handlanger Weinstein. Lange tijd bestond onzekerheid over de identiteit van de stoffelijke resten. Aanvankelijk wilde de rijkswacht niet meer zeggen dan dat het ging om beenderen, vermoedelijk van menselijke oorsprong. Tegen negen uur gisteravond maakte procureur Bourlet van Neufchâteau bekend dat het ging om An en Eefje. Bourlet, die steeds had volgehouden dat de meisjes mogelijk nog in leven waren, wilde na een korte verklaring niet verder met de pers praten. De vader van An Marchal bevestigde gisteravond in een emotionele verklaring dat zijn dochter is teruggevonden. „Een vraag voor ons is opgelost, dat is dat wij niet meer hoeven te zoeken", aldus Paul Marchal. De meisjes zijn gisteren geïdentificeerd aan de hand van hun gebit. Bij Eefje lag ook een horloge. Over de doodsoorzaak is nog niets bekend. Het tweetal zou zijn overleden kort na hun ontvoering in augustus vorig jaar. Marc Dutroux ontkent dat hij de meisjes heeft vermoord en schuift de schuld in de schoenen van Weinstein, die hij op zijn beurt vermoordde uit wraak. Maar in de buurt van de lijken zou een credit-card van Dutroux zijn gevonden.

Na identificatie werden de meisjes gisteravond overgebracht naar hun woonplaats Hasselt. An en Eefje worden waarschijnlijk zaterdag begraven.

An en Eefje verdwenen spoorloos in de nacht van 22 op 23 augustus, nadat ze in Blankenberge een hypnoseshow hadden bijgewoond. Ze namen de tram naar Oostende en vandaar ontbrak ieder spoor. Grote zoekacties in de duinen leverden niets op. Er kwam pas nieuws over hen met de aanhouding drie weken geleden van Marc Dutroux. Hij verklaarde aanvankelijk dat hij de meisjes had ontvoerd, maar dat hij hen levend had laten gaan. Geopperd werd dat hij ze had doorverkocht aan een internationaal prostitutienetwerk, mogelijk in Oost-Europa.

Met An en Eefje zijn zes slachtoffers van de bende van Dutroux teruggevonden. Sabine Dardenne (12) en Laetitia Delhez (14) werden drie weken geleden levend gevonden. De achtjarige Julie en Mélissa werden doodgehongerd opgegraven in de tuin van Dutroux. Het onderzoek naar lichamen in Jumet begon een week geleden op aanwijzingen van Du-

BRUSSEL – Terwijl gisteren op drie plaatsen in België graaf- en zoekwerkzaamheden doorgingen naar mogelijk nog meer slachtoffers van 'de bende van Marc Dutroux', begon de Vlaams-Limburgse hoofdstad Hasselt aan een lange rouwperiode om de twee vermoorde meisjes An Marchal (17) en Eefje Lambrecks (19).

Aan het stadhuis van Hasselt hingen witte vlaggen met een zwart rouwlint halfstok. Duizenden mensen kwamen het rouwregister tekenen voor de dinsdag in het Waalse Jumet dood teruggevonden meisjes. Bij de woningen van de families werden bloemen, brieven, telegrammen en kaarten afgegeven.

Maar anders dan in Grâce-Hollogne, dat op 17 augustus in rouw werd gedompeld na de vondst van de lichamen van de twee achtjarige vriendinnetjes Julie Lejeune en Mélissa Russo, was er in Hasselt eerder sprake van verslagenheid en bitterheid dan van volkswoede. De duur van het drama – sinds de arrestatie van Dutroux zijn inmiddels meer dan drie weken verstreken – lijken de Belgen enigszins murw te hebben gemaakt.

In Hasselt zijn voor de komende dagen alle openbare manifestaties en concerten afgelast. Burgemeester Steven Stevaert noemde de dood van An en Eefje 'een absoluut dieptepunt' in het bestaan van de stad. "Je denkt dat dit honderden jaren geleden kon gebeuren of op een andere planeet, maar het is van 1996 in ons eigen land", zei hij. Uit piëteit legde ook de federale regering in Brussel voor een dag haar werkzaamheden neer.

Koning Albert II en koningin Paola ontvingen op het paleis in Brussel eerst de families van Julie en Mélissa, daarna het gezin Marchal. Vandaag zullen ook de (gescheiden) ouders van Eefje hun opwachting maken. Het Belgische koningspaar wil hiermee zijn 'diepe emotie en verslagenheid' uiten, zo heette het.

Koning Albert heeft er bij minister De Clerck van Justitie op aangedrongen "dat geen enkel spoor wordt verwaarloosd", dat "alle klaarheid in dit drama en zijn verwikkelingen" boven water komt "en dat geen enkele dubbelzinnigheid blijft bestaan". Ook wil Albert dat de nodige middelen worden ingezet "om deze plaag zowel op nationaal als op internationaal vlak te bestrijden".

Net als na het bekend worden van de dood van Julie en Mélissa werden ook nu tientallen bossen bloemen aangedragen, niet alleen bij de woningen van de familie, maar ook bij het 'gruwelpand' in Jumet, waar de resten van An en Eefje werden gevonden. In het huis woonde Bernard Weinstein, de vorig jaar door Dutroux vermoorde handlanger.

Frankrijk gaat seksueel misbruik van kinderen harder aanpakken en de hulp aan slachtoffers verhogen. Dit is door de ministers van Justitie en Humanitaire Zaken gisteren meegedeeld. Ook de Oostenrijkse regering kondigde een krachtiger bestrijding van seksueel misbruik van kinderen aan.

Expertecel pedofilie opgestart

Minister van Justitie Stefaan De Clerck heeft op zijn kabinet een expertecel geïnstalleerd die de huidige situatie op het vlak van de pedofilie moet analyseren. Hij had dat vorige vrijdag na de ministerraad aangekondigd.

De cel bestaat uit administrateur-generaal Lieven Vandenberghe van Kind en Gezin, voorzitster Marie-José Laloy van de Franstalige tegenhanger Office de la Naissance et de l'Enfance en Marie-France Botte, bekend bestrijdster van de kinderprostutie.

De Clerck wil dat de cel zo snel mogelijk aan de slag gaat. Hij riep de betrokkenen daarvoor op 17 september bijeen op zijn kabinet. De minister zal instaan voor de coördinatie.

GVA 05.09.96

'Makelaar spil in zedenschandaal'

België rouwt en het graven gaat door

Door onze correspondent NRC
BIRGIT DONKER

BRUSSEL, 5 SEPT. Het onderzoek in de Belgische zedenzaak rond kinderontvoerder Marc Dutroux lijkt zich steeds meer te richten op de Brusselse zakenman Jean-Michel Nihoul. Hij wordt beschouwd als de contactpersoon tussen Dutroux en klanten van kinderporno.

Dutroux en zijn handlangers hebben ten minste zes meisjes ontvoerd, onder wie de deze week dood teruggevonden An Marchal en Eefje Lambrecks. Nihoul, half augustus aangehouden wegens bendevorming, ontkent dat hij iets met de ontvoerings- en pornozaken te maken heeft. Maar uit zijn GSM-telefoonrekening blijkt dat hij in de periode rond de laatste ontvoering, vorige maand van de veertienjarige Laetitia Delhez, in nauw contact stond met Dutroux. In verband met een autoreparatie, zo verdedigt zijn advocaat.

Gisteren werd bekend dat een Antwerps meisje Nihoul op de televisie heeft herkend als een van de vrienden van haar stiefvader die haar misbruikte en aan andere mannen 'uitleende'. De stiefvader werd eind mei aangehouden bij een poging kinderen te ontvoeren. Het meisje is inmiddels door justitie gehoord. Een soortgelijke verklaring komt van een kind-prostitué uit Brussel. Volgens priester-straathoekwerker Johnny de Mot verklaarde een van de jongens die hij helpt opvangen, zodra Nihoul in het televisie-journaal verscheen: „Die daar ken ik." De Mot werkt in de buurt tussen het Brusselse Centraal Station en het Fontainasplein, die berucht is om kinderprostitutie. Een Nederlandse getuige beweert voorts Nihoul te hebben gezien in Bertrix, de woonplaats van Laetitia, in de dagen voordat zij werd ontvoerd.

Nihoul (54) noemt zich vastgoedmakelaar. Midden jaren tachtig werd hij veroordeeld wegens oplichting. In 1987 werd hij opnieuw veroordeeld wegens een frauduleus faillissement. Nihoul organiseerde verkiezingscampagnes voor verschillende Brusselse politici uit de rechtervleugel van de liberale partij PRL en de christendemocratische PSC. De laatste jaren presenteert hij zich behalve als vastgoedmakelaar ook als impressario. Net als Dutroux heeft Nihoul een gezin met meerdere kinderen.

Marc Dutroux

Volgens de krant *La Dernière Heure* zijn gisteren aanhoudingen verricht in de omgeving van Nihoul. Onder andere zijn vriendin, de ex-advocate Annie Bouty, zou zijn aangehouden. Zij werd eerder ondervraagd in de zaak Dutroux, maar kwam na verhoor vrij. Bouty is in het verleden meermaals veroordeeld wegens oplichting. De gerechtelijke politie in Brussel wil het bericht van haar arrestatie bevestigen noch ontkennen. Justitie zou ook huiszoekingen hebben verricht op verschillende adressen in Brussel bij zakenrelaties van Nihoul.

In de zaak Dutroux wordt nu een tiental mensen aangehouden, sommigen op verdenking van (medeplichtigheid aan) ontvoering, misbruik en moord van minderjarigen, anderen in verband met een omvangrijke autozwendel waarbij ook Dutroux betrokken zou zijn geweest. Dutroux, zijn vrouw en twee handlangers zitten vast in verband met de ontvoeringen. Vier andere kennissen van Dutroux worden beschuldigd van betrokkenheid bij autodiefstallen. Een van hen is wegens vormfouten weer vrijgelaten. In verband met die autozwendel werd tevens een hoofdinspecteur van de gerechtelijke politie in Charleroi aangehouden.

Ook in verband met autozwendel werd Philippe Demanet, zoon van de procureur-generaal van Bergen, in beschuldiging gesteld. Hij zou een diefstal van zijn Porsche hebben geveinsd om de verzekering op te lichten. Zijn vader, procureur-generaal Georges Demanet, heeft de Belgische minister van justitie om een uitzonderlijk verlof van twee maanden gevraagd om bij te dragen „tot de vrijwaring van de absolute onpartijdigheid". Justitieminister Stefaan de Clerck heeft dit uitzonderlijk verzoek ingewilligd. Demanets aanzien kreeg twee weken geleden al een deuk toen De Clerck niet hem, maar de procureur-generaal van het Hof van Cassatie belastte met het onderzoek naar mogelijke fouten in de zaak-Dutroux.

Jean-Michel Nihoul

Niet duidelijk is hoever het netwerk van Dutroux zich uitstrekt. In verband met de zaak is twee weken geleden in Amstelveen een 74-jarige Nederlander aangehouden. Hij werd echter weer vrijgelaten zonder dat er verband was gebleken tussen hem en Dutroux. Een andere Nederlander werd in Brussel aangehouden en ondervraagd. Hij zou bevriend zijn met Dutroux' handlanger Lelièvre en met de exechtgenote van Nihoul. Ook hij werd vrijgelaten. Een mogelijk ander buitenlands spoor loopt via een aangehouden Griekse kennis van Dutroux, die officieel handelt in autobanden. Dutroux is voorts in Oost-Europa gesignaleerd. Hij zou er meisjes hebben geronseld om te spelen in pornofilms. De Slovaakse politie heeft een tiental meisjes geïnterviewd, die Dutroux hadden ontmoet in Slovakije of die op zijn uitnodiging naar België waren gekomen om te acteren in een pornofilm. Bovendien wordt hij in Slowakije verdacht van de moord eerder dit jaar op een jonge vrouw.

Evenmin als de reikwijdte van het netwerk is duidelijk hoeveel meisjes het slachtoffer zijn geworden van de bende van Dutroux. Zes Belgische meisjes zijn de afgelopen weken teruggevonden, terwijl in en rond de huizen van Dutroux' en zijn handlangers verder wordt gezocht. De rijkswacht heeft de gegevens opgevraagd van een tiental verdwijningszaken uit de afgelopen jaren. Verdacht is voorts een aantal onopgeloste moorden in de afgelopen jaren op meisjes waarbij verdovende middelen werden gebruikt. Dutroux gebruikte dergelijke middelen bij zijn ontvoeringen. Zo zouden An en Eefje gedurende de tijd dat zij in zijn handen waren, voortdurend verdoofd zijn geweest. Mogelijk paste Dutroux niet altijd de juiste hoeveelheden toe en overleden zijn slachtoffers aan een overdosis. Bij huiszoekingen in woningen van Dutroux zijn grote voorraden slaap- en kalmeringsmiddelen gevonden.

België zal komend weekeinde aan de Europese ministers van buitenlandse zaken een plan voorleggen voor de strijd tegen seksueel misbruik van kinderen. De bewindslieden zijn dan in het Ierse Tralee bijeen voor een informele ontmoeting. België wil onder meer uniforme internationale rechtspraak waarmee seksueel misbruik tegen kinderen overal ter wereld kan worden gestraft.

De Europese Commissie heeft gisteren maatregelen aangekondigd om een eind te maken aan kinderpornografie, sekshandel en sekstoerisme. Europees commissaris Brittan heeft dat gisteren in het Europese parlement gezegd. Hij zei dat de Commissie zal proberen het gebruik van Internet door pedofielen aan banden te leggen. Ook werkt de Commissie aan een rapport met voorstellen om om de handel in vrouwen en meisjes voor prostitutie te voorkomen..

NYRN 5-9

Steeds vond vader Marchal een woord

TR 4/9

Van onze correspondent

BRUSSEL – An Marchal (17) en Eefje Lambrecks (19) verdwenen ruim een jaar geleden aan de Belgische kust, na een show van de Nederlandse hypnotiseur Rostelli bezocht te hebben.

De tienermeisjes uit het Vlaamse Hasselt vielen tijdens hun vakantie op 22 augustus 1995 in handen van Marc Dutroux en een handlanger. Dutroux, de vorige maand aangehouden hoofdverdachte in de omvangrijke Belgische zeden-en ontvoeringzaak die in de hele wereld geschokte reacties opriep, liet zijn ondervragers gissen naar het lot van de twee ontvoerde meisje.

De belangrijkste speurder, procureur des konings Michel Bourlet, sloot niet uit dat de meisjes alsnog levend teruggevonden zouden kunnen worden. Ook de ouders van An en Eefje gaven de afgelopen weken de hoop niet op. Dag in, dag uit stond met name vader Marchal de internationale pers te woord. Zelfs gisteren, nadat de lichamen van de twee meisjes geïdentificeerd waren, vond hij nog enkele woorden ten overstaan van de massaal toegestroomde pers.

Vader Marchal heeft de media steeds gezien als bondgenoot in zijn pogingen de aandacht van de autoriteiten te krijgen. In België liggen politie en justitie momenteel zwaar onder vuur. De in 1989 veroordeelde kinderverkrachter Dutroux kwam in 1992, dankzij de toenmalige minister van justitie, vervroegd vrij uit de gevangenis, waarna hij zich weer kon vergrijpen aan minderjarigen. Dit ondanks aanwijzingen dat hij zich voorbereidde op ontvoeringen, door kelders in te richten waarin hij zijn slachtoffers kon opsluiten.

Zo'n tien dagen geleden liet Dutroux zijn ondervragers slechts weten dat er 'iets' te vinden zou zijn in Jumet, een onooglijk plaatsje bij Charleroi. Daarop volgden opgravingen, die eind vorige week wegens de slechte weersomstandigheden tijdelijk moesten worden stilgelegd.

Gisterochtend werden alsnog de overblijfselen van An en Eefje gevonden. Eerder al vond de politie elders in Wallonië op aanwijzing van Dutroux twee kinderlijkjes, die van Julie en Melissa, beiden acht jaar oud toen ze vorig jaar verdwenen. Twee andere ontvoerde meisjes, Sabine en Laetitia, werden levend aangetroffen in een zoveelste woning van Dutroux.

Na de verdwijning van An en Eefje verspreidde een particuliere organisatie vorig jaar duizenden affiches. In heel België, maar ook in landen als Nederland en Groot-Brittannië, verschenen de portretten van de meisjes op winkeletalages, bomen en lantaarnpalen. Enkele weken na de verdwijning werd aan de Belgische kust door de politie een zoekactie op touw gezet, die echter niets opleverde. Speurders reisden naar Spanje, maar vonden ook daar geen spoor. Dutroux heeft tegen zijn ondervragers gezegd dat hij de meisjes op verschillende plaatsen in de regio Charleroi heeft vastgehouden.

In verband met de zaak-Dutroux zijn de afgelopen weken tien arrestaties verricht. Die houden niet allemaal verband met de zeden- en ontvoeringszaak. Dutroux hield zich ook bezig met illegale autohandel. Hij zou daarbij onder meer steun hebben gekregen van een hoofdinspecteur van de gerechtelijke politie. Diens aanhouding voedde de speculaties dat Dutroux 'bescherming van hogerhand' heeft gekregen.

troux. Hij wees verschillende plaatsen aan in en rond het huis waar Weinstein had gewoond. Afgelopen maandagnacht zou hij nog eens preciezere aanwijzingen hebben gegeven.

Bij het onderzoek werden Nederlandse lijkhonden, de Britse inspecteur John Bennet en de Nederlandse deskundige Harry Jongen ingezet. De laatste verklaarde gisteravond dat de vondst werd gedaan op de laatste vierkante meters die zouden worden onderzocht. Het ging om een plek onder de fundering van een loods, die laagje voor laagje werd afgegraven. Op een diepte van 2,5 meter werden de beenderen gevonden. De graafwerken in Jumet zijn gisteren stopgezet. Er wordt nu verder gezocht bij een tiental woningen in de omgeving van Charleroi, die eigendom zijn van Dutroux en zijn handlangers.

Opnieuw huiszoeking in Brussel

Geld. 6/9

BRUSSEL (ANP/AP) – De Belgische politie is gistermiddag plotseling een intensieve huiszoeking gestart in een appartement in Brussel. Het huis behoort toe aan een man die in juli is gearresteerd wegens ontucht met minderjarigen.

Marc Dutroux, hoofdverdachte in de zedenzaak, zou het huis in Brussel vaak hebben bezocht. De Nederlandse landmachtluitenant Harry Jongen en de Britse hoofdinspecteur John Bennett zijn ook aanwezig.

Het appartement is gevestigd in de Brusselse wijk Elsene, niet ver van de plaats waar vier jaar geleden het Belgisch-Marokkaanse meisje Loubna Ben Aïssa (9) verdween. De politie heeft de straat voor het huis afgesloten.

Tevens heeft de politie de speurhonden laten aanvoeren die in Sars-la-Buissière aan het zoeken waren naar slachtoffers van Dutroux.

Het huis in Elsene werd bewoond door Roland Corvillain, die op 2 juli werd gearresteerd op verdenking van misbruik van een minderjarige. Corvillain was niet eerder in verband gebracht met de kinderpornobende van Dutroux. Buurtbewoners hebben echter aan de politie gemeld dat zij Nihoul en Dutroux bij de woning hadden gezien.

„Dit zijn verklaringen die moeten worden nageplozen", zei burgemeester Yves de Jonghe d'Ardoye. „Er zijn verdachte sporen in het huis en de kelder die ook nader onderzoek wettigen." Enkele maanden geleden zouden er bouwwerkzaamheden in de kelder zijn verricht.

De Belgische politie heeft gisteren een nieuwe (tiende) arrestatie verricht in de zaak-Dutroux. De tiende verdachte is Anne Bouty, de voormalige echtgenote van Jean-Michel Nihoul.

Justitie vermoedt dat Nihoul, die vastzit, een belangrijke rol speelde in het kinderpornonetwerk van de bende. Nihoul ontkent elke betrokkenheid. Justitie beschuldigt Bouty, van beroep advocate, van bendevorming.

De Belgische koning Albert en koningin Paola ontvingen gisteren de ouders van Loubna Ben Aïssa. Het koninklijk paar stelde zich terughoudend op ten tijde van de begrafenis van Julie en Mélissa, maar wil nu alle getroffen families ontmoeten.

Het koninklijk paar ontving ook de ouders van de levend teruggevonden meisjes Sabine Dardenne en Laetitia Delhez.

Onder druk

De Brusselse advocaat Van Aelst, die was aangezocht om de Dutroux te verdedigen, heeft zich teruggetrokken nadat hij door onbekenden onder druk is gezet. Onbekenden hadden gisteren borden voor de woning van Van Aelst geplaatst met foto's van vier vermoorde meisjes. Er stond op: „Hier woont de verdediger van Dutroux."

Al eerder weigerde een andere advocaat, De Quévy. Deze verdedigde Dutroux in 1989 na de ontvoering en verkrachting van vijf minderjarigen. De Quévy zei de taak niet te kunnen rechtvaardigen tegenover zijn twee jonge dochters.

Begrafenis Eefje en An aanklacht tegen Belgische justitie

Van onze correspondente NYRN
Aly Knol 9-9

HASSELT – "An en Eefje hadden vandaag niet begraven moeten worden. Wanneer ze zijn verdwenen, dat weten we. Wanneer ze zijn gedood, weten we niet. Zeker is wel dat als men onmiddellijk de krachten had ingezet zoals het team van Bourlet-Connerotte nu, dan had deze begrafenis niet hoeven doorgaan."

Paul Marchal, de vader van de 17-jarige An, één van de slachtoffers van de bende van Dutroux, had zaterdagmiddag bij de uitvaartplechtigheid voor zijn dochter in het Vlaams-Limburgse Hasselt zware kritiek op de Belgische justitie. Hij prees weliswaar procureur des konings Bourlet en onderzoeksrechter Connerotte, die het huidige onderzoek naar de bende van Marc Dutroux leiden, maar toonde zich verder een bitter man.

"Een jaar lang heb ik kritiek gespuid en weinig gehoor gekregen. Een jaar lang hebben we vragen gesteld, maar geen antwoord gekregen. Een jaar lang hebben we moeten zoeken zonder iets te vinden. Een jaar lang heeft men ons in de kou laten staan. Daarom wilden we de prominenten vandaag niet op de eerste rij. We zullen toezien op de beloften die ze deden en dat kan alleen maar met de hulp en de solidariteit van de hele bevolking."

Die solidariteit werd zaterdag, toen An Marchal en haar vriendin Eefje Lambrecks (19) in twee gescheiden diensten werden herdacht, door duizenden Belgen uit het hele land betoond. De taalgeschillen tussen Walen en Vlamingen verdwenen even naar de achtergrond, zoals onder meer de Franstalige krant 'La Dernière Heure' bewees.

Bij de begrafenis op 22 augustus van Waalse Julie en Melissa verscheen de krant met een zwarte voorpagina met alleen de woorden 'nos enfants' boven een foto van de twee meisjes. Nu stond er 'onze kinderen' boven een foto van An en Eefje.

Zowel de Onze Lieve Vrouw der Armen-kerk in de Hasseltse buitenwijk Banneux, waar 's morgens een dienst voor Eefje werd gehouden, als 's middags de Sint Quintinuskathedraal in het centrum van de stad, waar An werd begraven, zaten tjokvol. Wie geen plaats vond, kon de diensten buiten op een groot videoscherm volgen en dat deden de Belgen in groten getale.

Beide diensten vormden één grote aanklacht tegen de vaak falende Belgische justitie. Het publiek onthaalde de aanwezige ouders van Julie en Melissa en van andere kinderen, die mogelijk het slachtoffer zijn geworden van de bende van Dutroux, bij wijze van steunbetuiging op applaus.

Belgische justitie verhoort 23 mensen

NRC

Door onze correspondent

BRUSSEL, 10 SEPT. De Belgische justitie heeft gisteren en vannacht 23 mensen, onder wie acht leden van de gerechtelijke politie in Charleroi en drie rijkswachters, verhoord in de affaire-Dutroux.

Zij worden in verband gebracht met Dutroux' handel in gestolen auto's. Vermoedelijk zullen in de loop van de dag een aantal van hen worden voorgeleid. Justitie is vooral op zoek naar politiemensen die Dutroux hebben beschermd. De generale staf van de Rijkswacht heeft verklaard de mogelijke betrokkenheid van haar leden te betreuren.

De Brusselse zakenman Jean Michel Nihoul, een van de hoofdverdachten in de zaak rond de kinderontvoerder Marc Dutroux, heeft gedeeltelijke bekentenissen afgelegd. Nihoul, half augustus aangehouden wegens bendevorming, ontkende tot nu toe elke betrokkenheid bij de ontvoering en het misbruik van meisjes. Hij hield vol dat hij alleen contact had met Dutroux in verband met een autoreparatie. Over de inhoud van zijn bekentenissen is niets bekend. Wel zou de voormalige echtgenote van Nihoul, de vorige week aangehouden Anny Bouty, hebben verklaard dat bendeleden van Dutroux bij de zakenman over de vloer kwamen.

De 23 mensen die tot vanochtend zeven uur zijn ondervraagd, worden in verband gebracht met autozwendel op grond waarvan eind vorig maand ook hoofdinspecteur Georges Zicot van de gerechtelijke politie in Charleroi is aangehouden. Hij moet vandaag verschijnen voor het openbaar ministerie in Luik, dat beslist over zijn gevangenaanhouding. Behalve leden van de gerechtelijke politie en van de rijkswacht, zijn zes familieleden van Zicot en zes mensen uit 'garagekringen' aangehouden. Ook zijn er vijftien huiszoekingen gedaan. Gisteren werden opnieuw de woningen van Marc Dutroux in Marcinelle en Sars-la-Buissière doorzocht, maar er zou niets van belang zijn gevonden.

In de andere justitiezaak die België momenteel in zijn greep houdt, het onderzoek naar de in 1991 vermoorde socialist André Cools, zijn ex-minister Alain van der Biest en twee andere verdachten gisteren opnieuw ondervraagd.

Oppositie België wil 'verrotte' justitie doorlichten

Van onze correspondent
Peter de Graaf VK 10-9
BRUSSEL

De oppositie in het Belgische parlement stuurt aan op een parlementair onderzoek naar het functioneren van de rechtsstaat. Alle oppositiepartijen zeggen geschokt te zijn over de niet aflatende reeks onthullingen in de onderzoeken naar de moord op Cools en de bende van Dutroux.

De Franstalige liberalen (PRL-FDF) vinden dat beide zaken een smet werpen op het functioneren van de Belgische overheid en justitie. Ze eisen zo snel mogelijk een debat in de Kamer van Volksvertegenwoordigers met premier Dehaene over 'de staat van de staat'.

De Vlaamse groene partij Agalev eist dat alle benoemingen in de magistratuur worden gedepolitiseerd. Ook zouden alle parketten jaarlijks een functioneringsverslag moeten uitbrengen aan het parlement. Volgens Agalev is politieke controle op het gerecht noodzakelijk.

De Volksunie is voorstander van federalisering van justitie. Volgens de Vlaams-nationalistische partij bestaat er een duidelijk verschil in mentaliteit tussen de Vlaamse en Waalse gerechtelijke instellingen. De jarenlange machtsverstrengeling tussen politiek en justitie heeft geleid tot 'verrotting' van de magistratuur.

Volgens Volksunie-fractieleider Paul van Grembergen kan de Parti Socialiste maar beter worden ontbonden. De onthullingen in de zaak-Cools tonen aan dat de PS 'haar politieke geloofwaardigheid heeft verloren en gecorrumpeerd lijkt op alle bestuursniveaus'.

Van Grembergen meent dat de CVP van premier Dehaene medeverantwoordelijk is voor het huidige 'onfrisse' imago van de politiek, want de Vlaamse christen-democraten blijven de PS aanvaarden als regeringspartner.

PS-voorzitter Busquin riep justitie op om de volledige waarheid boven tafel te brengen over de moord op zijn voorganger Cools.

'Het gerecht en de democratie hebben er alle belang bij de waarheid te kennen omwille van de veiligheid van de burgers en hun gevoel dat ze nog steeds in een rechtsstaat leven', aldus Busquin. 'Dit probleem legt, zolang het niet is opgelost, een hypotheek op het functioneren van de democratie.'

Premier Dehaene heeft zich nog niet uitgelaten over de jongste ontwikkelingen in de zaak-Cools, zoals de arrestatie van ex-minister Van der Biest. Hij wil dat justitie zo snel mogelijk klaarheid brengt.

Koning Albert houdt zelf toezicht op zaak-Dutroux

Van onze correspondent
Peter de Graaf VK 11-9
BRUSSEL

De Belgische koning gaat er persoonlijk op toezien dat de kinderpornobende van Marc Dutroux volledig wordt ontrafeld. In een ongebruikelijk scherp communiqué na afloop van een onderhoud met minister van Justitie Stefaan De Clerck benadrukt koning Albert II dat er 'volledige klaarheid moet komen over dit drama, zijn oorsprong en zijn vertakkingen'.

De afgelopen week ontvingen koning Albert en koningin Paola achtereenvolgens de ouders van alle vermoorde en verdwenen kinderen. Op basis van de gesprekken stelde de koning 'een lijst met opmerkingen en vragen' op, die hij gisteren aan De Clerck overhandigde.

Het lijdt geen twijfel dat alle ouders zware kritiek hebben geuit op de Belgische justitie. Volgens het communiqué heeft de koning de families beloofd hen op de hoogte te houden van alle maatregelen die genomen worden 'om de pedofilie en de mensenhandel bij ons, in Europa en in de wereld te bestrijden'. Koning Albert eist snelle resultaten. Al in oktober zal een eerste bijeenkomst plaatsvinden met de ouders van verdwenen kinderen.

Het offensief van het koninklijk huis is opmerkelijk. Grondwetspecialisten in België noemen het een unicum dat de koning zich zo nadrukkelijk bemoeit met de werking van overheid en justitie.

Het communiqué wordt beschouwd als een blamage voor de minister van Justitie. Maar het koningshuis heeft wat goed te maken. De ouders van de vermoorde Julie en Mélissa hebben het koninklijk paar ooit wanhopig om hulp gevraagd. Maar ze kregen nimmer antwoord op hun smeekbede.

Koning Albert dringt aan op grondige hervormingen van de Belgische justitie. De werking van het gerecht moet 'menselijker en efficiënter'. Daarmee verwoordt hij duidelijk de kritiek van de ouders, die nauwelijks informatie loskregen over het onderzoek naar hun verdwenen kinderen.

Ook pleit de koning voor de invoering van 'interne en externe controles' en betere opleiding. Al deze matregelen zijn bedoeld 'om de rechterlijke macht in staat te stellen de misdaad op een doeltreffender wijze 'te bestrijden'. Koning Albert dringt ten slotte ook aan op 'volledige klaarheid' in de zaak-Cools.

Minister De Clerck kondigde gisteren een regeling voor externe controle op het gerecht aan. Een parlementaire enquête naar het functioneren van justitie komt er voorlopig niet. De regeringspartijen voelen daar weinig voor.

Beerput NVHN ?

Alsof er na jaren een deksel van een grote beerput wordt getrokken. Zo snel volgen de onthullingen en de bijbehorende arrestaties elkaar op in België. Zelfs de moord op de Waalse socialistenleider André Cools, die vijf jaar lang een droevig raadsel was gebleven, lijkt nu te worden opgelost. Dat de feitelijke schutters alsnog tegen de lamp lopen is hierbij misschien nog wel minder opvallend dan het feit dat ook een prominent politicus achter de tralies is beland.

Vijf jaar lang is immers in vele toonaarden gesuggereerd dat er sprake was van een complot, waarbij vooraanstaande mensen een rol speelden. Veel Belgen waren verbitterd, omdat het onderzoek kennelijk was vastgelopen en de 'hoge omes' kans zagen uit handen van Justitie te blijven. Er waren immers meer aanwijzingen dat er in de top van de Belgische samenleving krachten aan het werk waren die de werking van het rechtssysteem belemmeren. Zo is het onderzoek naar de 'Bende van Nijvel' nooit tot een bevredigend einde gekomen.

In die atmosfeer van wantrouwen tegen de overheid kon de verontwaardiging over de kinderporno-tragedie zo hoog oplopen. Niet alleen zijn de Belgen kwaad over de achteloosheid waarmee hoofddader Dutroux vervroegd werd vrijgelaten, velen zijn er van overtuigd dat er ook bij dit schandaal weer politieke kopstukken betrokken zijn, die uit de wind worden gehouden.

Afgezien van de vraag of die verdenking terecht is, lijkt het er sterk op dat de kindermoorden voor een ommekeer hebben gezorgd. Om te beginnen is de Belgische Justitie verbetener dan ooit om duistere feiten aan het licht te brengen. Maar door de krachtige steun van de publieke opinie lijken procureur Bourlet en onderzoeksrechter Connerotte ook in staat om door te gaan waar hun voorgangers vastliepen op politieke tegenwerking. Als dat klopt, heeft de tragedie rond de misbruikte kinderen teminste nut gehad als impuls voor een schoonmaakoperatie waaraan België grote behoefte had.

Albert verplicht zich tot strijd tegen pedofilie

Door Aly Knol RD 11-9

Brussel — De Belgische koning Albert II heeft in een zeer ongebruikelijk gebaar een lijst met vragen en opmerkingen overhandigd aan minister De Clerck van Justitie over de in België vermoorde en verdwenen kinderen. Nadat koning Albert en koningin Paola de afgelopen dagen alle ouders van vermoorde en verdwenen kinderen hadden ontvangen, liet het paleis in Brussel gisteren weten dat het vorstenpaar 'een verbintenis' met de ouders is aangegaan om pedofilie en mensenhandel te bestrijden.

Volgens de verklaring zijn „de ouders van verdwenen kinderen evenals de vorsten ontroerd door

Nihoul aangeklaagd wegens ontvoering Belgisch meisje

Van onze correspondent

BRUSSEL VK 13-9

De Brusselse 'zakenman' Nihoul is officieel beschuldigd van de ontvoering van Laetitia Delhez begin vorige week. Dat heeft de procureur des konings Bourlet donderdagavond meegedeeld. De veertienjarige Laetitia werd een week later bevrijd uit het 'gruwelhuis' in Marcinelle, samen met Sabine Dardenne. Vlak daarvoor waren Marc Dutroux en enkele kompanen gearresteerd.

Nihoul heeft altijd elke betrokkenheid bij de bende van Dutroux ontkend. Maar procureur Bourlet verdenkt de louche zakenman er al langer van een spilfiguur te zijn in het kinderpornonetwerk.

In kringen rond het gerecht in Neufchâteau wordt gezegd dat Nihoul ook betrokken is geweest bij de ontvoering van Julie en Mélissa. Maar dat bericht heeft Bourlet niet bevestigd.

Een getuige in Zwitserland denkt een van de twee vermoorde Waalse meisjes vorig jaar op een jacht te hebben herkend. Dat getuigenis is doorgegeven aan de politie. De Zwitserse justitie heeft een intern onderzoek ingesteld of sprake is van nalatigheid.

In de zaak-Dutroux werd gisteren een van de verdachten, verzekeringsmakelaar Thierry Dehaan, vrijgelaten. De verzekeringsagent werd verdacht van betrokkenheid bij de autozwendelpraktijken rond Marc Dutroux. Maar het parket van Neufchâteau had te weinig bewijzen om Dehaan langer vast te houden.

—//—

In de zaak-Dutroux is de Brusselse 'zakenman' Nihoul nu ook beschuldigd van medeplichtigheid aan de ontvoering van de vermoorde meisjes Julie en Mélissa. Donderdag beschuldigde procureur Bourlet hem al van betrokkenheid bij de ontvoering van Laetitia, die vier weken geleden levend werd bevrijd uit het 'gruwelhuis' in Marcinelle.

Onderzoeksrechter Connerotte legt in de zaak-Dutroux ook bijzondere belangstelling aan de dag voor de moord op Bernard Weinstein. Marc Dutroux vermoordde zijn Franse handlanger uit wraak voor niet nagekomen beloften. Justitie probeert vooral de relatie tussen het tweetal en hoofdinspecteur Georges Zicot te achterhalen. VK 14-9

—//—

Toen de arrestaties in de zaak Cools het afgelopen weekeinde plaatshadden, rouwde België nog om An en Eefje, twee van de slachtoffers van Marc Dutroux. Aanvankelijk werd ook een verband gesuggereerd tussen de de moord op Cools en het zedenschandaal rond Dutroux. Zo zou een rode motor zijn gevonden in een van de tuinen van Dutroux, die zou zijn gebruikt als vluchtvoertuig na de moord. Maar volgens de recente bekentenissen zijn de twee huurmoordenaars eerst lopend door struikgewas en daarna met een gereedstaande wagen ontsnapt. Ook wordt een verband geopperd tussen de autozwendel rond Dutroux en de zaak Cools. De vluchtwagen van de huurmoordenaars zou zijn gestolen door een zekere Mauro de Santis, die ook wordt genoemd in de zaak-Dutroux.

Maar het enige tastbare verband tussen de affaire-Dutroux en de moord op Cools is tot nu toe procureur-generaal Connerotte van Neufchâteau. Met een in België ongekende voortvarendheid spitte hij enige jaren geleden de zaak van de aandelenzwendel uit en stort hij zich nu op het onderzoek-Dutroux. In de woorden van het Belgische weekblad *Knack* is hij een van de magistraten „die het gekonkel en geknoei in eigen rangen beu zijn". Als er al een verband bestaat tussen de twee zaken, concludeert het weekblad, „dan wel dat". NRC 14-9

—//—

Van complot is in België geen sprake

VK 11-9

De buitengenwone gevoelens van saamhorigheid, die in ons land tot uiting zijn gekomen, over de taalgrenzen heen, ongeacht de generaties en zonder onderscheid tussen vreemdelingen en Belgen."

Koning Albert benadrukt dat er volledige klaarheid moet komen over het drama van de zedenzaak rond Marc Dutroux, de oorsprong daarvan en de vertakkingen.

Volgens Albert moeten „al degenen die betrokken zijn bij gerechtelijke onderzoeken worden aangemoedigd om tot het uiterste te gaan." Hij roept ook op tot het menselijker en efficiënter maken van het functioneren van het Belgische gerecht. Zijn actie herinnert aan initiatieven van zijn overleden broer en voorganger koning Boudewijn, die zich in de laatste jaren van zijn leven inzette voor de bestrijding van de internationale vrouwenhandel.

Als de Europese ministers van Justitie elkaar eind deze maand in het Ierse Killarney informeel ontmoeten, wil minister De Clerck een aantal nieuwe Belgische voorstellen voor concrete maatregelen voorleggen ter bestrijding van pedofilie en mensenhandel. Ook bij de Verenigde Naties willen de Belgen om actie vragen om de plaag wereldwijd te kunnen aanpakken.

Huiszoekingen

De Rijkswacht is vanmorgen begonnen met graaf- en onderzoekswerkzaamheden in twee verkrotte woningen in het Vlaamse stadje Tienen. De woningen behoorden, evenals een ander pand in Tienen, toe aan de vader van de hoofdverdachte in het zedenschandaal, Marc Dutroux. Bij het zoekwerk worden opnieuw Duitse speurhonden en de Nederlandse luitenant Harry (De Neus) Jongen ingezet. Concrete aanwijzingen dat er iets gevonden kan worden, zijn er niet, maar de Belgische onderzoekers willen niets meer aan het toeval overlaten.

Dat laatste was ook de reden, waarom onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte uit Neufchâteau in de nacht van maandag op dinsdag in Charleroi niet minder dan vijftien huiszoekingen liet verrichten, onder meer bij leden van de gerechtelijke politie en de rijkswacht. In totaal werden zes leden van de gerechtelijke politie en drie rijkswachters verhoord in verband met een autozwendel, waarbij Dutroux betrokken was. Twee weken geleden werd al inspecteur Georges Zicot van de gerechtelijke politie opgepakt, omdat hij Dutroux bij deze zwendel de hand boven het hoofd zou hebben gehouden.

De Belgische volkswoede over 'Dutroux' en 'Cools' is alleszins begrijpelijk. Maar er zitten verontrustende kantjes aan, die kansen op een nieuwe (betere) toekomst grondig kunnen verpesten.

Eerst evenwel dit: godzijdank zijn de meeste media in België ertoe overgegaan om 'Dutroux' en 'Cools' uit elkaar te houden. Zo'n explosieve cocktail van laffe kindermoorden en een politieke moord zou België inderdaad tot 'land in de greep van de mafia' bombarderen.

Niettemin is 'mafia' nog steeds een woord dat hier onbewezen wordt gebruikt. De Nederlandstalige BRTN maakte zich daar onlangs nog schuldig aan. Met een koddig filmpje probeerde het nationale televisiestation het bestaan van een ongrijpbare mafia in België te bewijzen.

Er zijn trouwens meer zondaars in België. De vrijmetselaars bijvoorbeeld. Het katholieke dagblad *La Libre Belgique* maakt deze connectie. Richard Taxquet, een van de hoofdverdachten in de affaire-Cools, zou lid zijn van de *Loge numéro 16, François-Charles de Velbruck*.

Het is een 'loge', die *en totale rivalité* leeft met de loge *l'Incorruptible* (De Onkreukbare) van wijlen André Cools. Alain Van der Biest, de Luikse ex-procureur-generaal Léon Giet en andere kopstukken uit de affaire-Cools zaten overigens in de loge *Hiram*, die gelieerd was aan de club van Cools.

Mafia, loges, sektes – deze 'vijfde kolonnes' maken het Belgisch drama verschrikkelijk ongrijpbaar. En zij geven op perfecte wijze voedsel aan het fenomeen 'complot', waar het volk (van hoog tot laag) in gelooft – en moet geloven volgens de media.

'Dutroux' is intussen duidelijk. Laksheid, domheid, luiheid, dat zijn ingrediënten, waarmee de Belgische justitie de verschrikkelijke drama's heeft laten gebeuren. Het is niets Belgisch. De ramp met de verdwenen kinderen had overal kunnen gebeuren. Er is geen complot. Slechts de bizarre gewelddadigheid verbaast.

Ik ben ervan overtuigd dat de affaire-Cools vandaag de dag de Belgen minder zou opwinden als de affaire-Dutroux niet speelde. Cools, dat is eigenlijk oude koek. Kindermoord is dat nooit.

Alle mislukkingen worden nu de Belgische justitie verweten. Ze zou flaters hebben begaan in de affaire-Dutroux. Er zou politiek 'bedrog' gepleegd zijn in de affaire-Cools. De justitie wakkert het vuurtje zelf nog aan – ook in haar kringen woekert een strijd tussen 'goed' en 'kwaad'.

Vorig jaar woedde een eerste *guerre des juges* tussen Luik en Neufchâteau. Het was een oorlog der rechters over de affaire-Cools. De inzet van deze twist was dat Luik de zaak zou verdoezelen, terwijl Neufchâteau op het spoor van de waarheid zat. Luik won.

Nu is alles ineens anders. Het krediet dat de justitie in Neufchâteau oogstte met de affaire-Dutroux, heeft de toestand op het schaakbord grondig veranderd. Neufchâteau wordt geloofd, Luik liegt. Die situatie – een tweede *guerre des juges* – maakt de kwestie nu zo verontrustend.

De affaire-Dutroux staat buiten discussie. Wat er in deze onthutsende en dramatische zaak nog aan het licht mag komen, de juridische afloop is duidelijk: Dutroux en zijn handlangers kunnen hun straf niet ontlopen. Al is het zorgwekkend dat Dutroux slechts met de grootste moeite een advocaat heeft kunnen krijgen.

Wie zich in België zorgen maakt over de dwaalwegen van de justitie, moet er zelfs in het geval van een weerzinwekkende, nietsontziende crimineel op letten dat justitie en rechterlijke macht zich houden aan de wet. Dat is democratie en rechtsstaat. Wie iets anders bepleit, geeft toe aan de onbeheerste volkswoede.

Bij de moord op André Cools is de zaak complexer. De plotselinge 'doorbraak' in die affaire moet in feite nog blijken. Alle verdachten hebben al eerder vastgezeten voor deze zaak. Maar zij moesten uiteindelijk worden vrijgelaten, omdat de bewijzen niet bestonden of erg pover waren.

De moord op Cools is ook nu nog niet opgelost. Er zijn weliswaar nieuwe ontwikkelingen. Maar in een strafproces zou de huidige, gebrekkige bewijslast geen stand houden. Dit in weerwil van de analyses, die de Belgische kranten, steunend op politiebronnen, aandragen.

Het verontrustende van de volkswoede is dat het recht zijn loop niet kan hebben. Wie bijvoorbeeld zou de 'moedige' justitie van Neufchâteau thans durven aanvallen? Het is toch mogelijk dat zij in de affaire-Dutroux buiten haar boekje gaat. Maar wie het lef heeft zoiets te opperen, oogst ongetwijfeld de razernij van het volk.

Van de weeromstuit gaat dit ook op voor de affaire-Cools. Kan Alain Van der Biest nog als 'onschuldig' worden vrijgelaten zonder dat de justitie wordt verweten de boel te willen verdoezelen?

Is in deze tweede *guerre des juges* zo'n uitkomst nog mogelijk? Er zijn tal van redenen waarom het onderzoek naar de moord op Cools niet in Luik had moeten plaatsvinden.

Er had een onpartijdige instantie moeten zijn. Maar die is er in België kennelijk niet. Als het verwijt waar is dat de hele Belgische justitie 'gepolitiseerd' is, is niemand te vertrouwen. Véronique Ancia niet, ex-procureur Léon Giet niet, de nieuwe procureur Anne Thily niet, en ook de held van Neufchauteau *juge* Connerotte niet.

Marc Uyttendaele, hoogleraar recht aan de Vrije Universiteit van Brussel, beziet dit heldendom van 'de blanke ridders' met argwaan. De volkswoede geeft hen steun, maar schakelt anderen uit, die er net zo goed naar streven dat recht geschiedt. Uyttendaele waarschuwt er terecht tegen een hele boom te kappen, omdat een tak rot is.

Jos Klaassen

Ouders vermiste kinderen België komen in opstand

Geld. 14/9

BRUSSEL/LUIK (ANP) – De ouders van vermiste en ontvoerde kinderen in België zijn collectief in opstand gekomen om de mentaliteit bij justitie, politie en in de politiek te veranderen. Samen met de ouders van Julie en Melissa, slachtoffertjes van de bende-Dutroux, gaven ze gisteren in Luik uiting aan hun ongenoegen. De ouders van het tweetal verklaarden vastbesloten te zijn hun strijd voort te zetten om achter de waarheid te komen.

Nooit meer

„Dit mag nooit meer gebeuren", zei Louisa Lejeune, de moeder van Julie. „We voeren dezelfde opstand, kennen dezelfde woede en hebben dezelfde indruk dat al die maanden, voor sommigen zelfs jaren, niet naar ons is geluisterd." Door een vernieuwd 'steuncomité Julie en Melissa' willen ze familie van slachtoffers steunen en hun stem luider laten klinken. Ze riepen de regering op het gerecht en de politie in staat te stellen hun opdracht naar behoren te vervullen en zichzelf te hervormen. Men moet eindelijk de ogen openen voor het echte gevaar van pedofilie.

Alle ouders van de indrukwekkende lijst van kinderen die de afgelopen vijf jaar in België zijn ontvoerd waren er: An Marchal, Eefje Lambrecks, Elisabeth Brichet, Inge Breugelsmans, Nathalie Geijsbregts, Kim en Ken Heyman, Liam Van den Branden, Loubna ben Aïssa, Sylvie Carlin, Gevrije Kavas, Sabine Dardenne en Laetitia Delhez.

Graafwerk

Justitie verlengde gisteren de aanhouding van de vier hoofdverdachten, Marc Dutroux, Michelle Martin, Michel lelievre en Jean-Michel Nihoul, met een maand.

Nihoul is inmiddels ook formeel in staat van beschuldiging gesteld van de ontvoering van Julie en Melissa. Eerder werd hij al beschuldigd van betrokkenheid bij de ontvoering van Laetitia Delhez in Bertrix. Het graafwerk naar andere slachtoffers van de bende gaat door. De rijkswacht in Leuven bevestigde gisteren dat de vroegere tuin van vader Dutroux in Tienen volgende week wordt afgegraven.

'Dutroux sinds '85 geschaduwd'

Geld. 20/9

Vervolg van Voorpagina

De commerciële televisiezender VTM maakte gisteravond melding van geheime documenten, waaruit zou blijken dat de rijkswacht Dutroux al sinds 1985 schaduwde. Dat gebeurde onder de codenaam 'Othello'. In verslagen van de rijkswacht werd toen al een verband gelegd tussen Dutroux en verdwijningen van jonge kinderen.

De rijkswacht had eerder op de dag woedend gereageerd op aantijgingen van de liberale senator Coveliers. Het korps gaf toe dat Dutroux in de gaten werd gehouden, maar voegde eraan toe dat er onvoldoende bewijzen waren om hem op te pakken.

Vlaams Blok voor keiharde aanpak

GVA 12.09.96

Van onze redacteur

Met een hele rist wetsvoorstellen én met een massaal verspreid pamflet "Dutroux, vrij in 2010?" start het Vlaams Blok deze week een reuzencampagne voor een hardere aanpak van de criminaliteit. Blikvangers in die campagne zijn o.m. afschaffing van de wet-Lejeune, levenslang uit te zitten straffen, openbare publicatie van de namen van veroordeelde pedofielen en 4.200 bijkomende celplaatsen.

"Niemand kan na de affaires Dutroux en Cools nog ontkennen dat het hele rechts- en veiligheidssysteem van dit land vermolmd en verziekt is. Dit dan als gevolg van politieke benoemingen, blunders, gebrek aan middelen maar bovenal als gevolg van een onvoorstelbare laksheid", aldus VB-voorzitter Frank Vanhecke. In één adem schopte Vanhecke naar de "laxistische ideologen" die hij voor dit beleid verantwoordelijk stelt: de 'Liga voor de Rechten van de Mens', SP-kamerlid Landuyt, gewezen SP-Europarlementslid prof. Van Outrive, Agalev-kamerlid Lozie. "Een laxistisch clubje dat het strafbeleid om zeep heeft geholpen."

In volle publieke belangstelling voor de "affaires" wil het Blok het ijzer smeden en blijvende ombuigingen in het beleid doordrukken zoniet riskeert "onder druk van deze ideologen alles bij het oude te blijven".

Direct merkbaar voor het publiek wordt alvast de verspreiding van een folder op globaal zo'n 700.000 exemplaren. In die folder geeft het Blok voorbeelden van dit 'laxistisch beleid'. "Wist u dat levenslang gemiddeld niet langer duurt dan 12 jaar? Dat zelfs verkrach-

Vervolg GvA 18-9

ters en moordenaars penitentiair verlof krijgen? Dat er tussen 1990 en 1995 op basis van de wet Lejeune 6.676 criminelen vervroegd in vrijheid kwamen? Dat in de praktijk een crimineel slechts een derde van zijn straf uitzit?"

Op een persconferentie zette VB-kamerlid Bart Laeremans gisteren nog eens al deze aantijgingen op een rijtje. Samen met fractieleider Gerolf Annemans lichtte hij tevens de voorstellen toe die het Blok in de Kamer zal indienen. In elk geval is voor het Blok nu al duidelijk dat de recente waslijst van maatregelen die minister De Clerck aankondigde slechts een "oogverblindingsoperatie" is.

In elk geval wil het Vlaams Blok komaf maken met de wet Lejeune, die nu het strafrecht tot "één grote komedie" zou maken en de beslissingsmacht doorschuift naar criminologen, sociaal assistenten en psychologen. Laeremans en Annemans willen die overigens rechtstreeks verantwoordelijk stellen voor hun adviezen. Als er aan gevangenen al een perspectief moet worden gegeven dan kan het alleen nog door de dreiging met.. strafverlenging. De opgelegde straf moet dus integraal worden uitgezeten.

Wie zich echter slecht of niet-constructief gedraagt, riskeert nog langer te moeten zitten. In het vooruitzicht van een hardere aanpak dient het aantal cellen meteen ook drastisch verhoogd van 7.800 naar 12.000 cellen.

Onderzoek stagneert door rivaliteit bij Belgische politie

NRC 20-9

Door onze correspondent

In het licht van de affaire-Dutroux blijkt nog eens pijnlijk waartoe de *guerre des flics*, de Belgische politieoorlog, kan leiden. De rijkswacht heeft cruciale informatie over kinderontvoerder Marc Dutroux niet doorgespeeld aan de bij het onderzoek betrokken parketten. Om er zelf mee te kunnen 'scoren', zeggen critici. Maar de rijkswacht beweert dat een aantal gegevens wel degelijk werd doorgegeven en dat andere informatie niet zo belangrijk leek. Ook nu nog wordt het parket van Neufchâteau in de zaak-Dutroux gehinderd door geruzie tussen de rijkswacht en de gerechtelijke politie, zo meldt vanmorgen *De Standaard*. Beide diensten zouden hoofdverdachten opeisen en cruciale informatie achterhouden.

Oorzaak van de politie-oorlog is de concurrentie tussen de drie Belgische politiediensten: de rijkswacht (16000 man), de gemeentepolitie (17000) en de gerechtelijke politie (1300). De rijkswacht, die dit jaar zijn 200ste verjaardag viert, is bevoegd voor heel België. Daarnaast hebben alle 589 gemeenten hun eigen politiecorps, in grootte variërend van één veldwachter tot honderden agenten. De gerechtelijke politie werd in 1919 opgericht en is verbonden aan de parketten.

Vooral de gerechtelijke politie en rijkswacht betwisten elkaars competentie. Dit leidt tot botsingen en ondermijnt het onderzoek. Zo heeft de strijd tegen de 'hormonenmafia' (de handel in illegale groeimiddelen voor runderen) geleden onder de *guerre des flics*. De rivaliteit tussen de verschillende diensten kwam ook naar voren in het parlementaire 'onderzoek naar het onderzoek' naar de Bende van Nijvel. Daarna werd het gezag over de rijkswacht overgeheveld van het ministerie van defensie naar dat van binnenlandse zaken, werd het zogeheten comité P opgericht, dat toeziet op politiediensten, en is een wet ingevoerd die de onderlinge samenwerking moet regelen.

Een nota van de regering, die de rijkswacht verantwoordelijk wil maken voor zware criminaliteit; de gerechtelijke politie voor witte boorden-criminaliteit en de gemeentepolitie voor het voorkomen van misdaden in de wijken werd kort na verschijning in juni door de gerechtelijke politie afgeschoten, omdat die de rijkswacht een monopoliepositie zou verschaffen. Vandaag stelden de hoofdcommissarissen van de gerechtelijke politie in een brief aan minister van justitie De Clerck voor om tot één criminaliteits-politie te komen. Daartoe zouden de Bijzondere Opsporingsbrigade (BOB) van de rijkswacht en de gerechtelijke politie moeten samensmelten. De rijkswacht heeft nog niet gereageerd op het voorstel.

Collectief schuldgevoel in Belgisch parlement na affaires

Geld. 20/9

Door onze correspondent
BERT SCHAMPERS

BRUSSEL – De rijkswacht is ernstig tekort geschoten in de zaak-Dutroux. Die conclusie van twee topmagistraten is gisteren in het Belgische parlement bevestigd door minister van Justitie De Clerck. Premier Dehaene kondigde tijdens het Kamerdebat sancties aan tegen degenen die fouten hebben gemaakt.

Minister De Clerck citeerde in de Kamer uit rapporten van de procureur-generaal van Luik, Thily, en procureur-generaal van het Hof van Cassatie, Velu, over het onderzoek in de zaak Dutroux.

Daaruit blijkt dat de rijkswacht belangrijke informatie over de kinderverkrachter achterhield. Pas na de dood van Julie en Mélissa kreeg de onderzoeksrechter in Luik die met het onderzoek was belast, per fax de gegevens over Dutroux toegestuurd.

Ook het parket van Brugge, waar het onderzoek naar An en Eefje werd gecoördineerd, werd door de rijkswacht niet op de hoogte gebracht van het bestaan van Dutroux en diens bedoelingen.

De Clerck en Dehaene gaven toe dat er ernstige fouten zijn gemaakt. Zij hebben beloofd voorrang te geven aan versterking van justitie en te zorgen voor een betere samenwerking van de drie politiediensten.

Minister van Binnenlandse Zaken Vande Lanotte betreurde het echter dat de rijkswacht alle schuld krijgt. Hij heeft met succes aangedrongen op een meer objectief onderzoek naar de rol van rijkswacht en justitie.

Het Kamerdebat, waarvoor het parlement vervroegd van reces was teruggekeerd, leverde geen verrassingen op. Er was eerder sprake van een collectief schuldbesef. Iedereen heeft gefaald: de politiek, politie, justitie, de hele samenleving.

„Het is goed eerst in eigen hart te kijken", zei fractieleider Dewael van de Vlaamse liberalen. Ondanks de resultaten van het parket van Neufchateau in de zaak-Dutroux en de vooruitgang in het dossier-Cools, is het vertrouwen van de burgers in het gerecht en de politiek volgens hem nog nooit zo geschokt geweest als nu. „Over het vermogen van ons justitieel en veiligheidsapparaat hoort men bij de publieke opinie drie thesissen: ze willen niet, ze kunnen niet, ze mogen niet."

Ook andere oppositiepartijen bekritiseerden de regering-Dehaene, die te veel bekommerd zou zijn om het halen van de criteria voor de Economische Monetaire Unie en te weinig met de maatschappelijke problemen.

Dehaene gaf toe dat justitie te lang is verwaarloosd. Hij beloofde meer geld – 27,5 miljoen gulden – en mensen.

Voorts kondigde hij aan dat in het vervolg bij benoemingen en promoties in de magistratuur de kleur van de politieke partij geen rol meer mag spelen. Ook wordt het beleid voor vervroegde invrijheidsstelling opnieuw bekeken.

Politiechef opgepakt

BRUSSEL, 21 SEPT. In het onderzoek naar de Belgische kinderontvoerder Marc Dutroux heeft justitie van Neufchâteau een hoofdcommissaris van de gerechtelijke politie van Charleroi in staat van beschuldiging gesteld. Hij wordt verdacht van heling en schending van het beroepsgeheim.

De hoofdcommissaris is niet onder arrest geplaatst, maar wordt wel ondervraagd door het Comité P, de instelling die toezicht houdt op de politiediensten. De man is de directe chef van hoofdinspecteur Georges Zicot, die eerder werd aangehouden in verband met de autozwendel van Dutroux. Hij zou Dutroux, die ook hoofdverdachte is in een ophefmakende zedenzaak, hebben geholpen bij autodiefstal en verzekeringsfraude.

Justitie van Neufchâteau hield onlangs een grootschalige huiszoeking bij 23 collega's en familieleden van Zicot. De nu in beschuldiging gestelde commissaris Vanderhaegen heeft Zicot steeds in bescherming genomen. Vanderhaegen zei dat zijn hoofdinspecteur het slachtoffer was geworden van de zogeheten *guerre des flics* (politie-oorlog), de concurrentiestrijd tussen de drie Belgische politiediensten. Collega's van de rijkswacht zouden een gevangene hebben omgekocht om Zicot te beschuldigen.

Om een einde te maken aan de politie-oorlog, die al sinds begin deze eeuw woedt en er toe heeft bijgedragen dat de ontvoerde meisjes An, Eefje, Julie en Mélissa niet op tijd werden teruggevonden, hebben de Belgische hoofdcommissarissen van de gerechtelijke politie gisteren voorgesteld een gezamenlijke dienst te vormen met de rechercheurs van de rijkswacht. De rijkswacht zegt echter niets te voelen voor dit voorstel.

Volgens de Vlaamse televisiezender VTM verdiende Dutroux veel geld aan de ontvoering van meisjes. Het station toonde gisteren een overzicht van geldstortingen op een van de bankrekeningen van Dutroux.

Daaruit blijkt dat Dutroux, die een uitkering wegens arbeidsongeschiktheid genoot, geregeld vele duizenden guldens kreeg overgemaakt. Opvallend is dat veel geldstortingen kort voor of na een ontvoering plaatshadden, aldus de Vlaamse televisiezender.

Onenigheid in Belgisch kabinet over fouten politie

NRC

Door onze correspondent
BIRGIT DONKER

BRUSSEL, 20 SEPT. Binnen het Belgische kabinet is onenigheid ontstaan over fouten in het onderzoek naar kinderontvoerder Marc Dutroux. Minister van Justitie De Clerck presenteerde gisteren twee onderzoeken waarin fouten van de Rijkswacht breed worden uitgemeten. Minister van Binnenlandse Zaken Vande Lanotte, verantwoordelijk voor de Rijkswacht, verklaart dat hij niet zal dulden dat die politiedienst als zondebok wordt aangewezen.

De onderzoeken zijn uitgevoerd door justitie in Luik en door het Hof van Cassatie. Minister Vande Lanotte heeft moeite met de rapporten, die zijn opgesteld door een van de betrokken partijen. Uit de onderzoeken blijkt dat de Rijkswacht al sinds 1985 onder de codenaam Othello een dossier bijhield over Dutroux, maar cruciale informatie niet heeft doorgegeven aan onder andere de justitie in Luik.

De Clerck heeft de onderzoeken voor advies doorgestuurd naar het Comité P, dat toezicht houdt op de politiediensten. Hij zal het verder aan het parlement overlaten een analyse te maken van de fouten in het onderzoek-Dutroux. De Belgische premier, Dehaene, kondigde gisteren gemaakte fouten, als die ernstig zijn, zullen worden bestraft.

Voor het vervroegd bijeengeroepen parlement gaf Dehaene toe dat zijn regering misschien te weinig aandacht heeft gehad voor justitiële vraagstukken en te veel het accent heeft gelegd op het halen van de doelstellingen voor de Economische en Monetaire Unie. De premier kondigde een aantal maatregelen aan om justitie te verbeteren, waaronder de reeds vorige maand toegezegde extra 0,5 miljard frank (ca. 25 miljoen gulden). De enige nieuwe maatregel die Dehaene voorstelde was de promotie van magistraten in de toekomst los te maken van politieke druk. Bevordering van rechters gebeurt nu op politieke voorspraak, waardoor twijfel bestaat aan hun onafhankelijkheid.

Ook de Waalse liberale PRL verweet Dehaene te lang gezwegen te hebben. De premier, zo zei PRL-kamerlid Louis Michel, is werkeloos blijven toezien, terwijl de binnenlandse veiligheid toch op de eerste plaats moet komen. 'Een politieke blunder', concludeerde Michel.

De Waalse *Parti Socialiste* koestert 'een afkeer van Dutroux'. Zij isgeschokt over de ware toedracht van de moord op haar 'peetvader' André Cools. Claude Eerdekens: 'Ook de PS wil dat het gerecht tot op het bot beide affaires uitzoekt.' Maar de PS waarschuwt justitie niet helemaal te kraken: 'Gooi het kind niet met het badwater weg.'

Tony Van Parys, de juridisch expert van de CVP (de partij van Dehaene), was kennelijk al op de hoogte van de onheilstijding die Stefaan De Clerck de Kamer meedeelde. Van Parys: 'Ik maak me zorgen over de spanningen tussen de politiediensten. Ze streven meer naar de macht dan dat zij zich concentreren op het opsporen van de misdaad.' Het parlement draagt volgens de CVP'er zelf ook schuld, omdat het justitie onvoldoende middelen heeft verschaft. Van Parys: 'Het bagatelliseren van geweld en de seksuele normvervaging zetten sommigen aan om de drempels te overschrijden.'

De Vlaamse socialist Renaat Landuyt noemde een zwakke politie en een zwak gerecht 'een bedreiging van de democratie'. Hij wil dat voortaan duidelijk wordt wie in België eigenlijk de baas over de politie is. Landuyt sneerde dat de justitiële samenwerking in België zelf ever problematisch is als de justitiële samenwerking in de internationale arena. Hij is daarom blij met de plannen van minister De Clerck dat er een nationaal college van procureurs-generaal komt.

De Volksunie is 'ontgoocheld' dat premier Dehaene in zijn regeringsverklaring gisteren 'essentiële problemen uit de weg is gegaan'. Ook deze partij verweet de premier zijn 'fixatie' op de 'Maastricht-norm'. De Volksunie: 'De bevolking wordt het slachtoffer van het gebrek aan slagkracht van de regering op het gebied van de justitie.'

Gerolf Annemans van het Vlaams Blok noemde ex-minister van Justitie Wathelet, die Dutroux had vrijgelaten, een *Schreibtischtäter*. Hij pleitte ervoor 'een schutkring om de *Parti Socialiste*' te leggen, omdat opmerkelijk veel Belgische schandalen zich in Wallonië afspelen, waar de PS oppermachtig is.

Het rechts-extreme *Front National* waarschuwde tegen normvervaging. De partij vermoedt 'ook pedofielen in de politiek'. Het is volgens deze partij 'een schanddaad dat de pedofilie wordt gebagatelliseerd'.

Premier Jean-Luc Dehaene had in zijn regeringsverklaring gisterochtend gezegd dat het parlement 'lessen moet trekken uit de droeve gebeurtenissen'. Maar eerst en vooral moeten de affaires Dutroux en Cools worden opgelost. Dehaene: 'Het gerecht mag op geen enkele manier hierbij gehinderd worden.'

Dehaene wees op regeringsplannen voor politie en justitie en vroeg het parlement nog voor het einde van 1996 maatregelen te nemen. Dehaene beloofde dat het gerecht wordt aangepast 'aan de snelle ontwikkeling van de samenleving'.

Minister hekelt fouten rijkswacht in zaak-Dutroux

Van onze correspondent
Jos Klaassen

VK 20-9

BRUSSEL

De rijkswacht in Charleroi heeft misschien een fatale fout gemaakt door informatie over Marc Dutroux achter te houden. Dutroux zou volgens de Belgische minister van Justitie Stefaan De Clerck al eerder verdacht zijn van de ontvoering van Julie en Melissa als de Luikse justitie was geïnformeerd.

De Clerck vertelde dit gisteren tijdens een spoeddebat in het Belgische parlement over de affaire-Dutroux en de kwestie-Cools. De Clerck: 'Er is een orkaan door dit land getrokken.' Hij noemde de foute handelwijze van de rijkswacht 'zeer ernstig'. De minister beloofde het parlement over de precieze toedracht te informeren zodra de rapporten over de flaters van politie én justitie klaar zijn. Het rapport van de gepensioneerde procureur-generaal Jacques Velu over het parket van Charleroi is nog niet volledig.

De nieuwe procureur-generaal Anne Thily moet haar verslag over de Luikse justitie nog afsluiten.

Voor Jean-Luc Dehaene, de premier, waren de druiven gisteren zuur. Van diverse kanten werd hem verweten dat hij zich al ruim een jaar drukker maakt om de 'Maastricht-norm' te halen dan om de 'wezenlijke maatschappelijke problemen' in België. De Vlaamse liberaal Patrick Dewael: 'Wij betalen nu de prijs voor de Maastricht-norm.' Cynisch vroeg Dewael aan Dehaene of hij zijn slogan 'de problemen hoeven pas worden opgelost als ze zich voordoen' durft vol te houden.

AD 23/9

Politicus herkend op porno-video

Beelden van kerker Dutroux vrijgegeven

NVHN 21-9

BRUSSEL – Het gerecht van Neufchateau heeft gisteren beelden vrijgegeven van de kerker in Marcinelle waar kindermoordenaar Marc Dutroux ontvoerde meisjes verborg. Dutroux had de kerker gebouwd in de kelder van zijn huis. Hij hield er onder anderen de meisjes Laetitia en Sabine gevangen. Zij werden in augustus bevrijd. Ook de vermoorde meisjes Julie, Melissa, An en Eefje werden waarschijnlijk in de kerker gevangen gehouden.

De kerker is zo goed verborgen dat de politie ze tenminste tweemaal over het hoofd heeft gezien. Een ijzeren voorraadrek, dat omhoog kan worden geklapt, biedt toegang tot een gangetje dat uitmondt bij de kerker. De cel, enkele vierkante meters groot, wordt afgesloten met een ijzeren deur. Ramen zijn er niet. Een kleine ventilator zorgt voor de luchttoevoer. Twee britsen dienen als slaapplaats.

Volgens de Vlaamse televisiezender VTM verdiende Dutroux veel geld aan de ontvoering van meisjes. Het station toonde een overzicht van geldstortingen op een van de bankrekeningen van Dutroux. Daaruit blijkt dat Dutroux, die een arbeidsongeschiktheiduitkering genoot, geregeld vele duizenden guldens kreeg overgemaakt. Opvallend is dat veel geldstortingen plaatsvonden kort voor of na een ontvoering, aldus de VTM.

Justitie van de Belgische stad Neufchateau heeft een hoofdcommissaris van de gerechtelijke politie van Charleroi in staat van beschuldiging gesteld. De zaak heeft zijdelings te maken met het zedenschandaal rond Marc Dutroux.

De hoofdcommissaris, die overigens niet onder arrest is geplaatst, is de directe chef van hoofdinspecteur Zicot die al eerder werd aangehouden wegens zijn banden met Dutroux.

Justitie van Neufchateau, die onlangs een grootschalige huiszoeking hield bij de politie van Charleroi, verdenkt nu ook hoofdcommissaris Vanderhaegen van heling en schending van het beroepsgeheim. Vanderhaegen had tot dusver Zicot steeds in bescherming genomen.

België verwacht dat binnenkort 'de bom barst' in zaak-Dutroux

Door onze correspondent Jan Schils

NEUFCHÂTEAU - Eén van de speurders in de zedenzaak-Dutroux heeft gezegd dat op de in beslag genomen kinderporno-video's 'een bekend en niet onbelangrijk politicus' is te zien.

Dat is gisteren uitgelekt na het crisisberaad tussen procureur Bourlet, die in Neufchâteau met de de zaak-Dutroux is belast, en zijn naaste medewerkers. Gezegd werd dat binnenkort een 'belangrijke arrestatie' in Brussel kan worden verwacht. „Als dat gebeurt, barst de bom en België."

De toch al scherpe bewaking van procureur Bourlet en onderzoeksrechter Connerotte in Neufchâteau is opgevoerd. Tientallen zwaar bewapende rijkswachters verliezen beide magistraten en hun gezinnen geen minuut meer uit het oog. Het besluit tot extra bewaking kwam nadat het tweetal nieuwe doodsbedreigingen had ontvangen.

Die bedreigingen houden volgens de onderzoekers verband met het feit dat Bourlet, die enkele weken geleden verklaarde dat hij 'de onderste steen boven zou brengen als men hem liet begaan', nu tot de kern van de zaak-Dutroux begint door te stoten.

Op door justitie in beslag genomen porno-video's met minderjarige ontvoerde en vermiste meisjes zijn acht volwassenen herkend. Hun identiteit en woonplaats zijn bij het parket bekend.

De stijgende spanning in de zaak-Dutroux valt samen met een aanzwellend conflict in België tussen de rijkswacht en de parketmagistraten. De rijkswacht is gebelgd over het feit dat zij de schuld krijgt van alle blunders die in deze zaak zijn begaan, terwijl de parketmagistraten in Luik en Charleroi worden witgewassen.

De vakbond van de rijkswacht zei: „Als men doorgaat ons te beschimpen en als enige zondebok te bestempelen, zal de rijkswacht niet nalaten haar tot nu toe geheim gehouden gegevens over bepaalde magistraten en parketten in de openbaarheid te brengen. Wat er dan zal gebeuren, zal lijken op een aardbeving."

In het BRTN-programma 'De Zevende Dag' haalde rijkswachtofficier Paul Van Keer fel uit tegen justitie. „In België wordt op grote schaal klassejustitie gepleegd. U zou verbaasd zijn als u zag voor welke mensen de parketten bepaalde zaken ter zijde leggen. Zaken van gewone mensen worden niet geseponeerd."

Hij zei over dossiers van belangrijke personen te beschikken die na ingrijpen van buitenaf terzijde zijn gelegd. „Op de dag dat politie en rijkswacht in België ongehinderd kunnen werken, zullen we niet één kaarsje branden, maar een heel vuurwerk afsteken."

Herman de Croo, de leider van de liberale oppositie, zei dat Van Keer met zijn beschuldigingen 'een bom in werking heeft gesteld' die het vertrouwen van het publiek in de Belgische justitie, dat al zo geschokt is door de stuntelige aanpak van de zedenzaak rond Mark Dutroux en de moord op de politicus André Cools, alleen maar verder zal ondermijnen.

Hij eiste dat Van Keer onverwijld bewijzen zou aanvoeren voor zijn 'insinuaties'.

Justitie Luik berispt procureur Bourlet

Door onze correspondent NRC

BRUSSEL, 25 SEPT. Procureur Bourlet van Neufchâteau, die het onderzoek leidt naar de bende rond kinderontvoerder Marc Dutroux, is gisteren op het matje geroepen door de Luikse procureur-generaal Thily. Over de inhoud van het ruim twee uur durende onderhoud werden geen uitspraken gedaan.

Vermoed wordt dat Bourlet op de vingers is getikt wegens een interview waarin hij kritiek leverde op twee rapporten over het onderzoek naar de verdwenen meisjes, die werden opgesteld door Thily en door oud-procureur Velu van het Hof van Cassatie. Uit die rapporten blijkt dat vooral de rijkswacht grote fouten zou hebben gemaakt. Bourlet nam in het interview de rijkswacht in bescherming.

Minister De Clerck van Justitie wil voorlopig geen reactie geven. Eerder deze week verklaarde hij nog „geen enkel probleem" te hebben met wat Bourlet in het interview had gezegd. In de Belgische media wordt verontwaardigd gereageerd op de vermoedelijke berisping van Bourlet, die bij het publiek juist veel vertrouwen geniet omdat hij resultaten boekt in het onderzoek naar de verdwenen meisjes. Het parket van Neufchâteau heeft overigens al jaren een slechte verhouding met het parket van Luik. In 1994 werd een onderzoek naar aandelenzwendel die mogelijk verband houdt met de moord op de Luikse socialist André Cools, van Neufchâteau overgeheveld naar Luik.

Hoofdverdachte Marc Dutroux is gisteren officieel in beschuldiging gesteld voor de moord op zijn handlanger Bernard Weinstein. Dutroux had een maand geleden al toegegeven dat hij Weinstein had verdoofd en levend begraven. Mogelijk was Weinstein een tipgever van justitie en vermoordde Dutroux hem uit wraak. In de gevangenis van Aarlen, waar Dutroux zit opgesloten, wordt gewerkt aan een speciale cel met onder meer gecapitonneerde wanden, die moet voorkomen dat de kinderontvoerder zelfmoord pleegt. Volgens zijn advocaat staat Dutroux aan de rand van een depressie.

In Noord-Frankrijk is een man aangehouden die mogelijk te maken heeft met de ontvoering vorige week van twee meisjes uit het Waalse Bouillon. De meisjes, van dertien en vijftien jaar, verklaarden dat ze in een auto werden gesleurd en daarna zijn verdoofd. Ze zouden nog dezelfde nacht slapend zijn achtergelaten langs de weg.

Ernstige fouten justitie Charleroi in zedenzaak

Door onze correspondent NRC
BIRGIT DONKER

BRUSSEL, 23 SEPT. Niet alleen de Belgische rijkswacht, ook justitie in Charlerloi heeft fouten gemaakt in het onderzoek naar de verdwenen meisjes. Dat blijkt uit gegevens in het rapport over het onderzoek, opgesteld door procureur-generaal Velu van het Hof van Cassatie, die dit weekeinde uitlekten in de media.

Minister van justitie De Clerck maakte vorige week al een deel van het rapport bekend. Naar nu blijkt heeft de rijkswacht in augustus vorig jaar, na de ontvoering van de meisjes Julie, Mélissa, An en Eefje, het parket in Charleroi gevraagd een onderzoek te openen naar Marc Dutroux. Die is nu aangehouden als hoofdverdachte, maar het parket vond een onderzoek destijds niet nodig.

Ook blijkt dat het parket bezwarende informatie over Dutroux niet doorgaf aan het parket in Luik, dat het onderzoek leidde naar Julie en Mélissa. Velu dringt er op aan geen sancties te nemen tegen magistraten van Charleroi maar alleen „bemerkingen" te maken. De magistraten zouden al sterk getraumatiseerd zijn door de schokkende gebeurtenissen. Ook voert Velu verzachtende omstandigheden aan, zoals het machtsvacuüm dat lange tijd bestond in Charleroi.

In het deel van het rapport dat minister De Clerck vorige week in de Kamer bekend maakte, stond dat de rijkswacht had geblunderd in het onderzoek. De rijkswacht reageerde dit weekeinde bijzonder fel. De vakbond van de rijkswacht dreigt gegevens bekend te maken die magistraten, parketten en hooggeplaatste personen in diskrediet zullen brengen. „In België wordt op grote schaal klassejustitie gepleegd", aldus vakbondsvertegenwoordiger Paul van Keer. „U zou verbaasd zijn als u zag voor welke mensen de parketten bepaalde zaken ter zijde leggen. Zaken van gewone mensen worden niet geseponeerd."

Ook procureur Bourlet van Neufchâteau, die het onderzoek naar de verdwenen meisjes leidt, nam het dit weekeinde op voor de rijkswacht. De procureur gaat in tegen de opmerking van Velu dat Dutroux geen bescherming genoot binnen het parket van Charleroi. Bourlet is dit juist aan het onderzoeken en stelde daartoe vorige week een hoofdcommissaris van de gerechtelijke politie van Charleroi in staat van beschuldiging. Eerder werd al een hoofdinspecteur van de gerechtelijk politie aangehouden in verband met de autozwendel rond Dutroux. „Dit dossier is hier in Neufchâteau in onderzoek en aan mij heeft men in elk geval niets gevraagd", aldus Bourlet. „Velu zegt het tegenovergestelde van wat in mijn dossier staat."

Binnen de Belgische regering bestaat onenigheid tussen socialisten en christendemocraten over de rapporten naar het onderzoek. Louis Tobback, voorzitter van de Socialistische Partij, verwijt minister van justitie De Clerck (Christelijke Volkspartij) dat hij een deel van het rapport bekend maakte in het parlement. De regering zou afgesproken hebben het rapport niet bekend te maken. Vorige week stelde SP-minister van binnenlandse zaken Johan vande Lanotte al dat hij niet zal dulden dat de rijkswacht zondebok wordt. Tobback kondigde aan dat hij van de discussie een regeringszaak zal maken.

Ook over de toekomstige werking van justitie verschillen socialisten en christendemocraten van mening. De SP wil één centraal parket, de CVP wil meer samenwerking tussen de 27 bestaande parketten. Volgens CVP-voorzitter Marc van Peel is er geen sprake van een regeringscrisis. Dat zou op dit moment ook niet opportuun zijn, aldus Van Peel, nu de regering op het punt staat de begroting voor volgend jaar af te ronden.

Justitie negeerde waarschuwing van moeder Dutroux

Door onze correspondent NRC
BIRGIT DONKER

BRUSSEL, 24 SEPT. De moeder van kinderontvoerder Marc Dutroux heeft vorig jaar een brief geschreven aan justitie waarin ze meldde dat haar zoon onder verdachte omstandigheden meisjes tussen de zestien en achttien ontving in een van zijn huizen. De brief kwam terecht bij justitie in Namen en werd niet doorgegeven aan het parket van Luik dat was belast met het onderzoek naar de verdwenen meisjes Julie en Mélissa.

Jeanine Lauwens, die in 1989 brak met haar zoon toen deze werd opgepakt in verband met verkrachting van minderjarigen, schreef de brief naar aanleiding van klachten van de buren van het bewuste huis in Jemeppe-sur-Sambre. In dit huis had de grootmoeder van Dutroux gewoond en het was tegen de zin van zijn moeder in handen van haar zoon gekomen. De buren kloegen over rumoerige nachtelijke handel in autobanden. Ook merkten ze op dat meisjes verbleven in het huis waarvan de ramen met zwart plastic waren afgedekt. In een juridisch conflict over de woning stuurde Lauwens de brief met klachten naar justitie. Omdat Jemeppe-sur-Sambre valt onder Namen, kwam de brief bij de Naamse autoriteiten terecht.

De spanning in de Belgische regering over de werking van politie en justitie lijkt wat geluwd. De leider van de Socialistische Partij (SP), Louis Tobback, dreigde dit weekeinde nog om een „regeringszaak" te maken van de meningsverschillen. Gisteren matigde hij zijn toon en verklaarde hij niet uit te zijn op een regeringscrisis. De meningsverschillen tussen SP en de Christelijke Volkspartij (CVP) blijven echter bestaan. De SP vindt dat minister van justitie Stefaan de Clerck (CVP) de rijkswacht te veel tot zondebok heeft gemaakt en is voorstander van een centraal geleid parket. De CVP ziet meer in de bestaande structuur van 27 autonome arrondissementen.

De procureur van Charleroi reageerde gistermiddag op de beschuldigingen dat zijn parket gegevens over Dutroux heeft verwaarloosd. Hij gaf toe dat hij justitie in Luik niet inlichtte over de beschuldigende informatie van de rijkswacht over Dutroux, maar verdedigt zich met het argument dat die gegevens op dat moment ook niet belangrijk leken en dat de rijkswacht de beschuldigingen niet kon hardmaken. „We leefden in een andere tijd dan nu", aldus procureur Thierry Marchandise. „Nu weten we wie Dutroux is." De politie-oorlog woedt intussen voort. De gerechtelijke politie beschuldigde gisteren de rijkswacht ervan een 'staat binnen de staat' na te streven. Een parallel onderzoek naar Dutroux en het achterhouden van informatie duidt daar op, aldus de gerechtelijke politie.

Nieuwe arrestatie in affaire-Dutroux

Van onze correspondent

BRUSSEL VK 25-9

De justitie in Neufchâteau heeft dinsdag Marleen De Cokere, de vriendin van Michel Nihoul, gearresteerd. De 40-jarige vrouw zou betrokken zijn geweest bij de ontvoering van Julie en Melissa. Bovendien wordt zij verdacht van handel in drugs.

De Brusselaar Michel Nihoul zit al in voorarrest, omdat hij de kompaan zou zijn geweest van Marc Dutroux. Volgens Belgische persberichten zou hij de opdrachtgever zijn geweest van Dutroux voor de handel in meisjes.

De justitie in Neufchâteau is intussen ook het onderzoek naar de verdwijning van de negenjarige Loubna Aïssa uit de Brusselse gemeente Elsene toevertrouwd. De ouders van het meisje hebben het vermoeden dat Michel Nihoul betrokken is geweest bij haar ontvoering.

Door PASCALE THEWISSEN

Op eerste kerstdag vorig jaar overleed zijn vader. Paul Marchal stond aan het fornuis toen zijn moeder huilend belde. „Ze zouden komen eten, die avond. Ik dacht dat ze wilde vragen of ze wat eerder konden komen."

De heldere stem die dertig aaneengeregen minuten verslag heeft gedaan van een wanhopig jaar, stokt.

Paul Marchal – 43 jaar, huisvader en leraar – heet een koele kikker te zijn. Hij is nooit te beroerd om voor de camera te verschijnen en nooit verlegen om een aardige of gepeperde uitspraak. Deze grauwe herfstachtige ochtend lijkt het hem niet veel anders te vergaan. Vlot doet hij zijn verhaal; over de verdwijning van zijn zeventienjarige dochter An, het klungelige politie-onderzoek en de gruwelijke ontdekking, bijna vier weken geleden van haar stoffelijk overschot in een vervallen loods in Jumet, een voorstad van het Waalse Charleroi.

Marchals blik verraadt geen emotie. „Ik heb geleerd om mijn gevoelens aan de kant te schuiven. Ik had er het afgelopen jaar geen tijd voor. Maar dat wil niet zeggen dat ik geen gevoel heb", zal hij later met verheven stem zeggen.

De dood van zijn vader heeft hij dan al uitvoerig besproken. De tranen zijn bedwongen. Grootvader Marchal overleed op eerste kerstdag. In de kerk, tijdens de mis. Over de doodsoorzaak bestaat voor Paul Marchal geen enkele twijfel. De opa van An stierf aan een gebroken hart. Enkele dagen na de begrafenis vond Paul de agenda van zijn vader. Sinds de verdwijning van An was er geen dag voorbij gegaan die hij niet had afgesloten met het schrijven van de woorden *„Niets van An"*.

Ans opa miste zijn kleindochter verschrikkelijk. Maar het verdriet van zijn vader ontging Paul Marchal. Hij had het te druk. Elk moment van de dag werd opgeslorpt door de zoektocht naar zijn oudste dochter.

An Marchal verdween in de nacht van 22 op 23 augustus 1995 samen met haar twee jaar oudere vriendin Eefje Lambrecks. Ze was voor het eerst zonder haar ouders op vakantie. An vertrok samen met zes vrienden van de toneelclub, na moeizame discussies thuis. Paul wilde haar niet laten gaan. Maar An's moeder Betty zei: *„Kom op, ze is bijna achttien"*. Uiteindelijk ging Paul overstag. Maar vóór het vertrek wilde hij wel de jongens en meisjes ontmoeten die met An mee zouden reizen.

Op maandagavond bezochten de leden van de toneelclub Harlekijn (Ans reisgenoten) huize Marchal. Het was de eerste kennismaking voor Betty en Paul met Eefje. Die vrijdag daaropvolgend, bij het station, vingen ze een laatste glimp op van het 19-jarige meisje dat vier dagen later, net als hun eigen dochter, spoorloos verdween.

De nachtmerrie begon. In een mum van tijd verloor Paul Marchal de twaalf kilo's die hij anderhalf jaar eerder was aangekomen. Tot dan had hij veertig sigaretten per dag gerookt. Een gewoonte die zijn oudste dochter verafschuwde. Het was één van de redenen waarom hij besloot te stoppen.

> Heel België huilde toen de lijken van An en Eefje werden gevonden. De vader van An, Paul Marchal, stond echter schijnbaar onbewogen de internationale pers te woord en klaagde de verantwoordelijke autoriteiten aan. Na enkele weken bezinning een gesprek over zijn gevoelens. GELD 28-9

Marchal raakte geobsedeerd door de zoektocht naar zijn dochter. Zijn drie andere kinderen zeiden op een gegeven moment: „Pa, wij zijn er ook nog." Hij slaat zijn ogen neer, als wil hij zijn schaamte verbergen. „Ik heb toen gezegd: *'Oké. Ik zal meer tijd aan jullie besteden en minder opgaan in mijn speurtocht naar An en Eefje'*. Maar dat wilden ze ook niet. Integendeel: ze wilden meehelpen zoeken."

Marchal klampte zich vast aan elk sprankje hoop, was er tot op het laatst van overtuigd dat zijn dochter nog leefde. Hij werd in die overtuiging gesterkt door Michèl Bourlet, de procureur des konings in Neufchâteau die na de arrestatie van hoofdverdachte Marc Dutroux het onderzoek naar de verdwijning van An en Eefje leidde.

Bourlet liet de ouders van An een videofilm zien waarop hij dacht hun dochter te herkennen. De beeldkwaliteit was slecht en ook Betty en Paul Marchal dachten dat het om An ging. Pas nadat haar lichaam was opgegraven, hoorden zij dat het een ander meisje betrof.

Marchal knoopte banden aan met de ouders van andere vermiste en vermoorde kinderen, zoals de vader en moeder van Julie en Melissa, de twee Luikse meisjes die eveneens slachtoffer werden van Dutroux. Ze vonden elkaar in hun kritiek op het gerechtelijke apparaat, dat zovele steken liet vallen in het onderzoek naar de activiteiten van Dutroux.

Hij sloot vriendschap met de vriend van An, die hij voor de verdwijning van zijn dochter nooit had ontmoet. „Ze had me beloofd dat ze me aan hem zou voorstellen, maar kreeg er nooit de kans voor." De jongen nam uiteindelijk het initiatief voor de ontmoeting. „Nachtenlang hebben we met elkaar gepraat. Voor mij was hij een deel van An. Ik projecteerde mijn liefde voor haar op hem. Zij hield immers van hem. Ik denk dat het voor hem wel eens moeilijk was. Ik ging heel ver in mijn gevoelens, was bijvoorbeeld heel bang dat hij een nieuwe relatie zou aanknopen en An zou vergeten."

In de weken na de verdwijning van twee Hasseltse meisjes verwierf Marchal in recordtempo de status van 'bekende Belg'. Waar de vader van Eefje Lambrecks er het zwijgen toe deed, zocht Marchal de publiciteit op. Geen kans liet hij onbenut om voor de camera te verschijnen.

„Ik had de media nodig. Zij konden me helpen in mijn zoektocht naar mijn vermiste dochter. Vergis je niet: ik geniet van geen enkel interview. Maar ik doe het, omdat ik het nodig acht. Ook nu nog, nu An en Eefje terecht zijn. Want er zijn nog meer vermiste kinderen. En aandacht voor het misbruik en uitbuiten van kinderen kan er wat mij betreft nooit genoeg zijn."

Marchal oogstte met zijn optreden bewondering, maar ook onbegrip en afkeer. De vader van Eefje verweet hem publiciteitsgeil te zijn. De relatie tussen beide mannen is sindsdien grondig verstoord. Zelfs de vondst van de levenloze lichamen van hun kinderen kon hen niet dichter bij elkaar brengen. An en Eefje werden apart begraven.

De kritiek doet Marchal weinig. Hij heeft andere dingen aan zijn hoofd. Nee, hij slaapt er geen minuut minder om. Hij doet sinds augustus vorig jaar sowieso geen oog meer dicht. Er zijn dagen dat hij snakt naar een sigaret. „Ik heb altijd gezegd: als An dood is, begin ik weer. Ik heb besloten daar vanaf te zien uit respect voor An. Maar als ik straks instort, weet ik niet wat ik doe. Echt niet", zegt hij zacht, zijn ogen gericht op een anderhalve meter hoge foto van An en Eefje die op de schoorsteenmantel is geposteerd.

De hele woonkamer is behangen met foto's van An en Eefje. Naast de zitbank staan dozen hoog opgestapeld: brieven, steunbetuigingen, aanvragen voor een doodsprentje van An en zelfs boeken en cd's die onbekenden hebben opgestuurd om het gezin Marchal weer enigszins op te vrolijken. De ouders van An lezen en beluisteren het allemaal. „Het doet me goed. Weet je, we hebben enorm veel steun ondervonden. Van familieleden, van vrienden maar ook van volslagen onbekenden."

Zelfs voor de man die zich meteen na de verdwijning van An in Hasselt meldde als zijnde vertegenwoordiger van een steunfonds, heeft Marchal een vriendelijk woord. „Hij was een oplichter die zich verrijkte over de rug van An en Eefje. Maar in die eerste dagen heb ik veel steun aan hem gehad." Minder positief is Marchal over de Waalse televisiezender RTBF die schokkende beelden uitzond van de opgravingen in Jumet. „Ongehoord en ongepast", luidt het oordeel. De vader van An riep de media nadien op geen verhalen te publiceren over hetgeen de meisjes in de dagen tussen hun kidnapping en hun dood hebben moeten doorstaan. „An en Eefje zijn oneerbiedig behandeld en gestorven. Laten we hen in elk geval eervol herdenken", zegt hij fel.

Over Marc Dutroux is hij kort: „Ik kan de woede die ik voel voor deze man niet in woorden uitdrukken. Ik kan hem alleen maar proberen te onderdrukken." Dat zijn dochter terecht is, is een pak van zijn hart. De onzekerheid was erger. Voor Paul Marchal geldt dat hij moet proberen om weer een normaal gezinsleven op te bouwen. Maar de mediahype rond zijn persoontje duurt nog even voort. Verzoeken om interviews stromen binnen uit alle delen van de wereld: van Canada tot Japan. Marchal willigt ze allemaal in. „Ik probeer het weekend vrij te houden voor mijn kinderen."

Speciale aandacht besteedt Marchal aan zijn moeder. „Ze heeft genoeg te verwerken gekregen het afgelopen jaar. Ik heb altijd gedacht dat zij van mijn ouders de zwakste was. Ik heb ongelijk gekregen, maar er zijn momenten waarop ik me afvraag: hoe moet het nu met haar?"

Dan stapt Betty Marchal de woonkamer binnen. Ze zet een broodje neer voor haar man. Hij moet een hapje eten voordat de verslaggevers van een Engels televisiestation dadelijk aankloppen. Als Marchal naar de deuropening loopt, gaan zijn ogen onwillekeurig over de bloemen die het grasveldje voor zijn woning bedekken. Ze liggen er al bijna vier weken. Het echtpaar heeft het niet over het hart kunnen krijgen om ze op te ruimen.

Betoging ten gunste van rechter

Door onze correspondent NRC

BRUSSEL, 30 SEPT. Zo'n duizend mensen hebben gisteren in Antwerpen betoogd voor procureur Michel Bourlet en onderzoeksrechter Jean-Marc Connerotte van Neufchâteau, die zijn belast met het onderzoek naar kinderontvoerder Marc Dutroux. De demonstranten vrezen dat het onderzoek wordt onttrokken aan de magistraten die in de publieke opinie veel vertrouwen genieten.

De advocaat van Dutroux heeft bij het Hof van Cassatie een verzoek ingediend om Connerotte van het onderzoek te halen, omdat hij als eregast aanwezig was op een feestje voor twee bevrijde meisjes en daarmee blijk gaf van partijdigheid. Volgens Vice-premier Elio di Rupo genieten Bourlet en Connerotte het volledige vertrouwen van de Belgische regering.

Als het Hof de advocaat van Dutroux gelijk geeft, moet het onderzoek naar een ander gerechtelijk arrondissement worden overgeheveld. Behalve de demonstratie in Antwerpen, wendden mensen zich ook tot de media om te pleiten voor de twee magistraten uit Neufchâteau. De redactie van *Le Soir* werd dit weekeinde overspoeld met verontruste telefoontjes.

Eén van de vier verdachten in de zaak Dutroux die vrijdagavond werden vrijgelaten, Claude Thirault, heeft verklaard dat hij de rijkswacht twee dagen na de verdwijning vorig jaar van de acht-jarige meisjes Julie en Mélissa heeft gezegd: „Ga eens bij Marc Dutroux kijken." De rijkswacht zou niets met deze tip hebben gedaan. Thirault zegt de rijkswacht al in 1993 te hebben getipt over ontvoeringsplannen van Dutroux en over de geheime cellen die hij bouwde.

Volgens het persbureau Belga zegt de rijkswacht van Charleroi dat de verklaringen van Thirault niet in de archieven zitten. Dat zou kunnen betekenen dat eens te meer aanwijzingen in de zaak-Dutroux zijn genegeerd. Thirault, in augustus aangehouden op verdenking van bendevorming, werd afgelopen vrijdag vrijgelaten wegens gebrek aan bewijs. Ook politie-inspecteur Georges Zicot kwam vrijdag vrij. Tegen hem zouden voldoende aanwijzingen zijn, maar de voorwaarden voor voorhechtenis waren verstreken.

Video voedde hoop dat An Marchal nog leefde

Geld. 28/9

Door PASCALE THEWISSEN

HASSELT – De vader van het vermiste Hasseltse meisje An Marchal – slachtoffer in de zaak-Dutroux – was er tot op het laatste moment van overtuigd dat hij zijn dochter levend terug zou vinden. Hij werd in die hoop gesterkt door een videofilm, die de procureur des konings in Neufchateau hem enkele dagen voor de vondst van de stoffelijke resten van An liet zien. Zowel de procureur als de ouders van An dachten het Hasseltse meisje te herkennen. Paul Marchal zegt dat in een interview met deze krant. Om wat voor film het ging, wil hij niet kwijt. Pas nadat het lichaam van zijn dochter was opgegraven, kreeg Marchal van procureur des konings Michèl Bourlet – de man die het onderzoek naar de zaak-Dutroux leidt – te horen dat het meisje op de videoband iemand anders was.

De stoffelijke resten van An Marchal werden bijna vier weken geleden opgegraven bij de woning van een handlanger van Marc Dutroux, hoofdverdachte in het geruchtmakende Belgische zedendrama. In de loods in Jumet, een voorstad van Charleroi, werd ook het stoffelijk overschot gevonden van Eefje Lambrecks, de 19-jarige vriendin van An. De twee meisjes waren ruim een jaar eerder spoorloos verdwenen tijdens een vakantie aan de Belgische kust.

Een week voor de vondst van de lichamen van An en Eefje dokem in de Belgische media al berichten op dat de meisjes dood zouden zijn. Bourlet reageerde furieus en eiste van de journalisten dat ze enig respect zouden tonen voor de ouders van de verdwenen meisjes. Uit het verhaal van Marchal blijkt dat ook de procureur op dat moment nog in de veronderstelling was dat An wellicht nog leefde.

Lees ook DE BIJLAGE

'Dutroux-cel' in Trazegnies

BRUSSEL – De gerechtelijke politie van Nijvel heeft gisteren in een woning van een crimineel eenzelfde type onderaardse cel ontdekt als waarin Dutroux ontvoerde meisjes opsloot. Het huis in Trazegnies, eigendom van Patrice Charbonnier, had de aandacht getrokken van agenten omdat de buitenmuren zijn uitgerust met camera's. De cel ziet eruit als de kerker in Marcinelle, waar Dutroux meisjes gevangen hield. Sabine Dardenne en Laetitia Delhez werden daaruit op 13 augustus levend bevrijd. Dutroux en Charbonnier kennen elkaar uit de gevangenis. NVAN 28-9

teur het slachtoffer was geworden van de zogeheten *guerre des flics* (politie-oorlog), de concurrentiestrijd tussen de drie Belgische politiediensten.

Bij huiszoekingen in het Henegouwse Trazegnies is een kelder gevonden die veel lijkt op de schuilplaats in het 'gruwelhuis' in Marcinelle waar Dutroux ontvoerde meisjes verborgen hield. De kelder is ontdekt in het huis van een man die eerder deze maand werd aangehouden in verband met een overval in juni op een geldtransportwagen. De man zou geen onbekende zijn van Dutroux; ze zouden elkaar hebben leren kennen in de gevangenis. België werd het afgelopen anderhalf jaar geteisterd door een serie brute overvallen op geldtransporten.

O.a. hoofdinspecteur Zicot

België: vier verdachten in zedenzaak vrij

BRUSSEL, 28 SEPT. De raadkamer van Neufchâteau heeft gisteravond de vrijlating bevolen van vier verdachten in de zaak rond kinderontvoerder Marc Dutroux. NRC

Het gaat om de vorige maand aangehouden hoofdinspecteur van de gerechtelijke politie Georges Zicot, de deze week aangehouden vriendin van hoofdverdachte Jean-Michel Nihoul, een garagehouder en een kennis van Dutroux. Volgens de Franstalige televisiezender RTBF heeft het parket geen beroep aangetekend tegen de vrijlating van Zicot.

Zicot werd op 25 augustus aangehouden in verband met de autozwendel van Dutroux. Hij zou Dutroux hebben geholpen bij autodiefstal en verzekeringsfraude. Vorige week werd ook Zicots chef in staat van beschuldiging gesteld wegens heling en schending van het beroepsgeheim. Deze hoofdcommissaris nam Zicot steeds in bescherming. Hij zei dat zijn hoofdinspec-

Je bent advocaat of je bent het niet

Didier de Quévy weigert de van kindermoord verdachte Marc Dutroux te verdedigen omdat hij dàt zijn dochter niet zou kunnen uitleggen. Zij is in de leeftijd van de vermoorde Julie en Mélissa. Vijf Nederlandse strafpleiters over het dilemma een verdachte wel of niet te verdedigen en het effect op hun omgeving. 'Het werk heeft in mijn privéleven geen tol geëist', zegt G. Spong. 'Dat is een compliment voor mijn vrienden.'

door Steffie Kouters

VK 4-9

DE AMSTERDAMSE strafpleiter Gabriël Meijers heeft één keer een zaak geweigerd. Tijdens de piketdienst kreeg hij een racist toegewezen die verdacht werd van een gewelddadig delict. 'Ik kan niks met mensen die van me vragen uit volle overtuiging voor een rechtbank te vertellen dat Surinamers worden voorgetrokken en dat Turken eerder een mes trekken dan Nederlanders. Die standpunten kan, en wil ik om emotionele redenen niet verdedigen. Dat heeft misschien met mijn eigen achtergrond te maken.

'Los daarvan kon ik niet communiceren met die man. Hij had ook geen vertrouwen in mij. Ik kon niet tot hem doordringen. Ik kan me niet voorstellen welke verdediging ik had moeten voeren. Dus had ik hem nooit voor de volle honderd procent kúnnen verdedigen. Ik heb hem aan een andere advocaat geholpen.'

Maar Meijers vindt het een 'absolute schande' dat de vroegere advocaat van Dutroux, hoofdverdachte in de Belgische zedenzaak, heeft geweigerd zijn oude cliënt te verdedigen en daarover verslag heeft gedaan aan de media. De advocaat, Didier de Quévy zei: 'Ik heb een dochtertje in de leeftijd van de vermoorde meisjes Julie en Mélissa. Ze is erg aangedaan door de krantenberichten en ik geloof niet dat ze het zou kunnen begrijpen als haar vader deze man zou verdedigen.'

En, zei De Quévy na een onderhoud met Dutroux: 'Hij zegt dat hij ziek is en wroeging heeft, maar hij realiseert zich de reikwijdte van de door hem gepleegde feiten niet.' Meijers: 'Daarmee zeg je in wezen tegen de media: de man heeft het gedaan. Deze schending van vertrouwen van een cliënt is een reden om De Quévy uit zijn beroepsorganisatie te zetten. En het argument dat hij zelf kinderen heeft is miserabel. Dan zou niemand de advocaat van een verdachte van een moord op een oude vrouw kunnen zijn. Iedereen heeft wel een grootmoeder.'

Meijers heeft zelf kinderen, maar zou de zaak-Dutroux op zich nemen: 'Is het bewijs rechtmatig verkregen? Krijgt die man in België nog een eerlijk proces van een onpartijdige rechter? Ik hoop dat hij een advocaat kan vinden. Want het is zwaar: een verdediging voeren tegen de volkswoede in. Dit is een heel extreem geval, maar je hebt er in strafzaken altijd mee te maken. En dan de feiten die je op je bureau krijgt. De politiefoto's, de video's van lijkschouwingen. Dat zijn de heel gruwelijke kanten van sommige strafzaken.'

Het enige argument tegen het aannemen van de zaak zou voor Meijers de volkswoede zijn die zich tegen zijn gezin zou kunnen richten. 'In België heerst een lynchstemming. Dutroux zit veilig in de gevangenis, maar mijn familie zou ik blootstellen aan gevaar.'

Bij de Nederlandse Orde van Advocaten is niet bekend hoeveel zaken jaarlijks worden teruggegeven door advocaten die er tijdens de piketdienst 'toevallig' mee te maken kregen. 'Het wordt niet geregisteerd, waarschijnlijk omdat het meevalt', zegt algemeen secretaris F. Heemskerk van de Orde. Maar in Nederland zijn er advocaten die bijvoorbeeld principieel weigeren opiumzaken of verkrachtingszaken op zich te nemen. Heemskerk: 'Als je te geëmotioneerd bent over een zaak is het niet goed die te doen. Maar je moet oppassen te vaak te weigeren. Iedere verdachte heeft recht op bijstand.'

Berucht strafpleiter G. Spong kreeg nagenoeg heel Nederland over zich heen toen hij namens een man optrad die probeerde een omgangsregeling te krijgen met een kind dat hij bij zijn eigen dochter had verwekt.

'Hoe bepaal je de ernst van een delict?' zegt Spong. 'Wel een roofovervaller verdedigen die door het stelen van hun AOW ouden van dagen aan de rand van de afgrond heeft gebracht en een verkrachter niet?

'Je bent advocaat of je bent het niet. Ben je advocaat, dan dien je te beseffen dat je iedereen in beginsel rechtsbijstand dient te verlenen. Het verdedigen van Dutroux is een uiterst nobele aangelegenheid. Omstandigheden kunnen een bepaald licht op een persoon werpen en dat is voor de strafmaat van groot belang. Iedereen roept nu over het "beestmens" en "de moordenaar" Dutroux, maar was het niet zijn vrouw die de kinderen de gewenste verzorging onthield, waardoor ze stierven? Aan gegevens, die in juridisch opzicht heel belangrijk zijn, wordt geen aandacht meer besteed.'

Spong vindt het argument van De Quévy dat hij zelf een dochter heeft flauwekul. 'Dan kun je ook redeneren in de trant: ik verdedig nu geen moordenaar, want hij zou de volgende keer wel eens op mij kunnen schieten. Het is ook hoogst onprofessioneel als een advocaat zijn persoonlijke belevingswereld zo op de voorgrond laat treden. En zo bezien is het een wijs besluit dat De Quévy de zaak-Dutroux heeft teruggegeven.'

Zijn kantoor heeft één keer een zaak om andere dan praktische redenen geweigerd. Het Haagse kantoor Wladimiroff & Spong wilde geen bijstand verlenen aan het 'regime-Bouterse'. Spong: 'Ik ben persoonlijk een keer benadeeld door dat regime, toen ik in december 1981 in Suriname werd gearresteerd. Ik was daar om als raadsman bijstand te verlenen aan tegencoupplegers die voor een krijgsraad terecht moesten staan. Ik ben dus zelf slachtoffer geweest. En een slachtoffer kan zijn dader niet bijstaan. Dat is de enige grens die trek.'

Iedere strafpleiter moet zich op partijen en bruiloften verdedigen voor het vak dat hij uitoefent, zeker als er afschuw wekkende zaken spelen. Meijers: 'Dan krijg je weer te horen dat je op "maatschappelijk schadelijke wijze" bezig bent, door "mensen die het eigenlijk gedaan hebben" maar "vrij te pleiten"'.

Spong kan de vrienden c. q. vriendinnen die hij heeft verloren door zijn vak 'gelukkig op de vingers van een hand' tellen. Het heeft hem wel een verhouding gekost. Zijn toenmalige partner had er moeite mee: hoe kun je die moordenaars en verkrachters verdedigen? Spong: 'Dat was voor mij het signaal om te zeggen: ik ben bij jou niet aan het goede adres. Maar op zo'n enkel geval na heeft mijn werk in mijn privéleven niet echt zijn tol geëist. Wat een compliment is voor de mensen met wie ik omga. Die ik overigens zeer zorgvuldig uitkies.'

Persoonlijke emoties mogen nooit invloed uitoefenen op de verdediging die een advocaat voert, vindt Spong. Hij noemt het bekende voorbeeld: als een advocaat een vormfout ontdekt, waardoor een kinderverkrachter op vrije voeten kan komen, moet hij daarvan gebruikmaken en zich nimmer laten afleiden door de gedachte dat daardoor een gevaarlijke man op vrije voeten komt. 'Nu kom ik weer aan met de bekende taal over onze rechtsstaat, maar de zuiverheid van een strafproces is belangrijker dan de enkeling die ten onrechte vrij komt.'

Zijn Rotterdamse collega Ch. van den Puttelaar, die tevens plaatsvervangend raadsheer is voor het Haagse Gerechtshof, is zelf moeder van drie jonge kinderen, maar verdedigt bijvoorbeeld incestplegers. 'Daarmee heb ik nooit problemen gehad. Wat niet wil zeggen dat dat nooit zal komen, en wat ook niet wil zeggen dat het me koud laat: het is soms zo verschrikkelijk, wat je ziet.'

Ze noemt het verstandig dat De Quévy Dutroux niet langer verdedigt. 'Je moet zo'n zaak in gemoede kunnen doen. Dat vereist spankracht. Je moet een kanjer zijn. Hoe erger de zaak, hoe beter de verdediging moet zijn. Juist in gevallen waarvan je denkt: dit is zo erg, het maakt niet meer uit welke verdediging je voert. Want juist als die verdediging slechts marginaal kan zijn, moeten we op de rechtsregels letten. Dat is nu nét de garantie van de rechtsstaat.'

Van den Puttelaar heeft nog nooit een strafzaak geweigerd. Ze verdedigde de Delftse schutter, die veroordeeld is voor het doodschieten van zes mensen in café 't Koetsiertje in 1983. 'Dat was ook zo'n geval van: blij dat ik geen piket heb.' Later nam ze de zaak over, omdat degene die wel piket deed, een eenmanskantoor had en de zaak niet aankon. 'Ik heb er zo aan moeten trekken dat die schutter zijn recht kreeg. Maar iemand mag niet veroordeeld worden nog voor hij terechtstaat. De primaire taak voor de volgende advocaat van Dutroux is te voorkomen dat hij alle zonden van België op zijn nek krijgt.'

Ze begrijpt de beweegredenen van De Quévy om zijn vroegere cliënt niet meer bij te staan. 'Als je zegt: het is een schande die zaak terug te geven, misken je naar mijn idee de bijzondere emoties die deze unieke zaak teweeg brengt. Net zoals een arts verschillende emoties kan hebben bij de lijkschouwing van een kinderlijkje of die van een doodgevroren zwerver. Een arts moet goed kunnen blijven kijken, net als een advocaat, tegen alle tegenwinden in.'

Ook de Haagse advocaat J. Duijnstee, die begin jaren tachtig voor de rechtbank 'Koos H.' verdedigde, een man die veroordeeld is wegens de moord op drie meisjes, vindt dat het De Quévy vrijstaat te weigeren zijn oude cliënt te verdedigen.

'Als een zaak je te dichtbij komt is het niet meer dan fair ten opzichte van je cliënt dat je weigert. Al heb je voor dit vak gekozen, een advocaat weet niet altijd wat er op hem afkomt.'

Duijnstee stond op een achternamiddag zijn plaatsje te vegen toen de politie kwam: meneer H. heeft naar u gevraagd. Toen leek het nog om één meisje te gaan. 'Het is maar de vraag hoe goed het is voor je kantoor als je zo'n zaak doet. Want veel van je eigen cliënten denken toch: wil ik wel een advocaat die zich met zulke zaken bezighoudt?'

Hij heeft nog nooit een zaak om morele reden geweigerd. 'Maar bij mijn vorige kantoor is een keer brand gesticht. Toen ik die zwart geblakerde muren zag, kon ik wel janken. De verdachte van die daad had ik dus nooit mogen verdedigen. Daar was ik persoonlijk bij betrokken.'

Als advocaat moet je klinisch te werk gaan, vindt Duijnstee. Net als Spong meent hij dat als een verdachte van kinderverkrachtingen door een procedurele fout weer vrij kan en wil komen, het aan zijn advocaat is dat te bewerkstelligen. 'Daarvoor ben je ingehuurd. De regels van onze rechtsstaat hebben we met zijn allen bedacht om te zorgen dat alles ordentelijk verloopt. Advocaten krijgen deze kwestie altijd voor de voeten geworpen, maar het zijn niet de advocaten die de fouten maken. Die worden gemaakt door de politie, het Openbaar Ministerie, het administratief apparaat. Vervolgende instanties moeten zeer zorgvuldig te werk gaan. Waar geen verf is, kan een schilder niet schilderen.'

M. Moszkowicz, de 'nestor' van het Nederlandse strafrecht, vindt dat een advocaat zich niets moet aantrekken van de publieke opinie. 'Je verdedigt niet de daad, maar de verdachte van die daad. Ik praat altijd met mijn vrouw en kinderen over mijn zaken, maar beslis zelf wat ik doe. Je hebt een monopolie: in een strafzaak moet de verdachte een advocaat hebben, anders kan hij niet worden berecht. En ik doe een zaak steeds, behalve als ik vind dat ik in een zaak geen goed advocaat kan zijn. Daarom heb ik geweigerd oorlogsmisdadigers te verdedigen.

'Het gaat er niet om of je als advocaat een verdachte sympathiek of onsympathiek vindt. Een chirurg moet zijn patiënt ook opensnijden, ongeacht welke gevoelens hij koestert. Maar een chirurg moet niet zijn eigen vrouw gaan opereren, als hij tenminste van haar houdt. Dan is hij te geëmotioneerd, dan krijgt hij trillende handen.

'Ik zou de zaak-Dutroux wel doen, en er geen moeite mee hebben. Dan ben ik in overdrachtelijke zin net die chirurg. Het groene laken gaat over het lichaam, ik snij er een stuk uit en opereer.'

Advocaat

VK 18-9

'Je bent een advocaat of je bent het niet', aldus strafpleiter G. Spong in *de Volkskrant* van 4 september. Het staat een advocaat vrij een zaak te weigeren. Zeker als blijkt dat de verdachte binnen enkele jaren na zijn vorige veroordeling, vervroegd in vrijheid gesteld, een nog weerzinwekkender vergrijp pleegt. Het lijkt mij niet zo vreemd dat een advocaat, zoals de verdediger van Marc Dutroux, niet staat te springen om deze verdachte te verdedigen.

Als een advocaat meent dat de rechtspraak gediend is met het vrijlaten van criminelen op basis van vormfouten, dan klopt zijn interpretatie van de wet niet, of er is iets fundamenteel mis met de rechtspraak. Een mensenleven moet zwaarder wegen dan 'de zuiverheid van een strafproces'.

De rechtspraak heeft als hoogste doel bescherming van de samenleving als geheel en alle personen daarin afzonderlijk. De basis van elke rechtstaat ligt in het vertrouwen dat het volk aan de rechtspraak verleent, zonder dit vertrouwen is de wet slechts een holle letter.

Een kinderverkrachter hoort thuis in een gevangenis of kliniek, niet op straat. Dit is ook in het belang van de dader en dat was, dacht ik, wat een advocaat dient te behartigen.

ROTTERDAM *M. Bouman*

Vormfout

VK 19-9

Wanneer een advocaat een kinderverkrachter vrij krijgt op basis van vormfouten, is er fundamenteel iets mis met onze rechtspraak, aldus meneer of mevrouw Bouman (Geachte Redactie, 17 september).

Een advocaat behartigt de belangen van zijn cliënt en niet die van de samenleving. Hij dient dit naar behoren te doen. Hij is daartoe zelfs verplicht. Hij mag dan ook niet aan vormfouten voorbijgaan. Zelfs als dit betekent dat een (vermeende) kinderverkrachter op basis hiervan vrijgelaten moet worden.

Toepassing van het strafrecht kan diep ingrijpen in de rechten van de burger. Om machtsmisbruik en willekeur door de overheid bij toepassing ervan te voorkomen, dient het strafrecht nauwkeurig omschreven te zijn. Dit gebeurt door de wetgever.

Zo weet de burger precies waar hij aan toe is. Om rechtsonzekerheid te voorkomen mag de rechter het strafrecht niet naar eigen inzicht uitleggen en toepassen. Als het strafrecht herstel van een vormfout niet mogelijk maakt, is dat een fout van de wetgever en niet van de rechter. Het is de rechter die dient te voorkomen dat onze rechtsstaat afglijdt naar een politiestaat. Dat gebiedt de rechtszekerheid. Tenslotte een van de pijlers van onze democratie.

AMSTERDAM *Joost Schrieken*

Marc Dutroux heeft eindelijk een advocaat

Van onze correspondent

BRUSSEL VK 7-9

Marc Dutroux heeft eindelijk een advocaat. De Luikse raadsman Julien Pierre is vrijdag door justitie in Luik aangesteld om de verdediging op zich te nemen van het 'monster van Charleroi'.

De 42-jarige Pierre wordt door collega's omschreven als een zeer kundig strafpleiter die zijn sporen heeft verdiend in diverse grote en vooral moeilijke rechtszaken. Volgens hen handelt hij vooral vanuit de overtuiging dat in een democratie ieder mens recht heeft op verdediging.

Pierre heeft al eerder zware zedendelicten gedaan. Enkele jaren geleden verdedigde hij een man die een jong meisje had verkracht en vermoord.

De advocaat van Dutroux is van socialistische huize: hij was enige tijd secretaris van de Luikse afdeling van de Parti Socialiste. Ondanks zijn linkse sympathieën deinsde hij er nooit voor terug ook de verdediging van extreem-rechtse militanten op zich te nemen.

Het heeft ruim drie weken geduurd voordat Dutroux een advocaat aan zijn zijde heeft. De uitzonderlijke volkswoede in België schrikt de advocatuur af. Twee advocaten die werden aangezocht, bedankten voor de eer. Zij konden het om persoonlijke redenen niet aan om de meervoudige kinderverkrachter en -moordenaar te verdedigen.

De Brusselse advocaat Victor Van Aelst weigerde donderdag, na enige bedenktijd, de opdracht te aanvaarden. 'Ik ben mij bewust van mijn taak als advocaat, maar ik heb ook een taak als huisvader', luidde zijn motivatie.

Van Aelst voorspelde dat de advocaat van Dutroux een bijzondere en zelfs gevaarlijke taak op zich neemt. Want hij heeft nog nimmer in zijn loopbaan zo'n volkswoede meegemaakt als nu. Een groot deel van de bevolking is van mening dat Dutroux niet verdedigd mag worden. En als iemand die taak toch op zich neemt, dan zal hij praktisch vereenzelvigd worden met het kwaad. Want tijdens het proces zal vooral de advocaat spreken en in beeld komen, niet de dader.

Zelfs het nieuws dat Van Aelst mogelijk de advocaat zou worden, wekte al meteen een woedende reactie op. Donderdagmiddag werden in de tuin van zijn praktijk borden geplaatst met de foto's van de vermoorde meisjes en het opschrift: 'Hier woont de verdediger van Dutroux.' Een man kwam zelfs persoonlijk bij Van Aelst melden dat hij de borden had geplaatst en dat deze actie nog maar het begin was. De advocaat had toen echter al bedankt voor de opdracht.

Een meester voor het monster

HP 6/9

BAS BARKMAN

Wie wil Marc Dutroux verdedigen? Onze zuiderburen hebben moeite een raadsman voor hun meest gehate landgenoot te vinden, alle aangezochte strafpleiters hebben tot op heden bedankt voor de eer. Ook zijn voormalige verdediger, Didier de Quevy, van een zogeheten befaamd advocatenkantoor te Brussel, zei deze keer nee. Dutroux was hem met zijn nieuwste daden net te ver gegaan. Vorige week lichtte De Quevy na een familieberaad en een bezoek aan de verdachte zijn beslissing voor de camera's toe: "Ik heb een kind in de leeftijd van Julie en Melissa, moet u weten..."

In België is dus geen advocaat voor de zaak te porren, maar hoe zit dat hier? Zouden de prijsboksers onder de vaderlandse strafpleiters Dutroux' verdediging op zich nemen?

Meester Hiddema ziet de zaak als een uitdaging, eentje waar zijn advocatenbloed van gaat borrelen. "Juist in de uitersten gebeurt dat. Jaja, dat is in het kort mijn geweten, haha."

Meester Spong is niet minder enthousiast, hij zou het 'zonder meer' doen, tenminste: "Als we weten hoe de kosten van de verdediging betaald gaan worden. Maar goed, dat is natuurlijk een triviaal detail, nietwaar?"

Ook meester Boone kent geen twijfel: "Ik heb nog nooit een zaak geweigerd. Ik zou het zo goed en professioneel mogelijk willen doen. Dat zal in deze zaak ontzettend moeilijk kunnen zijn, maar je moet je los kunnen maken van de eventuele walging."

En Piet Doedens? "Geen enkel probleem, om de doodeenvoudige reden dat het mijn baantje is. Ik vind het heel eerlijk als iemand zegt dat hij of zij het niet aankan, maar ik blijf het toch een beetje vinden als een tandarts die tegen een patiënt zegt: 'Die kies boor ik niet, want u heeft rood haar.'"

Spong: "Er zijn honderdduizend advocaten met bloedjes van kinderen; kunnen die geen man verdedigen die een kind

CONTRAPUNT

Martin van Amerongen GA 11-9

Liegen pro Deo

Eindelijk heeft Marc D., 'het monster van Charleroi' annex veelvoudig moordenaar en kinderverkrachter, een verdediger gekregen, want iedereen heeft, ongeacht wat hij of zij voor een smeerlapperij heeft uitgehaald, recht op juridische bijstand. Beroepscriminelen in ruil voor criminele-advocatenhonoraria, amateur-criminelen tegen pro Deo uitgekeerde schertsbedragen, maar dat is allemaal geen probleem, want de *free publicity* die dit soort zaken genereert, is met geen miljard Belgische franken te betalen.

Ja, iedereen heeft recht op juridische rugdekking. Adolf Eichmann zowel als Johan de Hakkelaar. Wie zal dit elementaire grondrecht in twijfel trekken?

Niettemin, het lijkt mij een moeilijk beroep. Soms komt het voor dat een verdachte netjes heeft bekend. Dan kan zo'n advocaat zich op de verzachtende omstandigheden concentreren, die er altijd zijn. Vader was alcoholist, moeder financierde de jonge Bols door te tippelen en ook anderszins is de jeugdige tasjesdief het produkt van een verscheurde jeugd.

Soms is de delinquent trouwens gewoon krankzinnig, zoals de voornoemde Marc D., al zal zijn verdediger straks ongetwijfeld worden geconfronteerd met het complicerende feit dat zijn cliënt zich tussen alle gekkigheid door ook een bekwaam handelsman heeft betoond.

D. heeft bekend. Hij kon moeilijk anders. Het compromitterende bewijsmateriaal is in zijn tuin gevonden. Het grote probleem voor een advocaat, lijkt mij, is een verdachte die ontkent, terwijl zijn raadsman onderwijl al te goed weet dat de man *guilty as hell* is. De verdachte heeft gemoord en geroofd, gefolterd en verkracht – en onderwijl moet zijn raadsman ontkrachten wat niet te ontkrachten valt, met als mogelijke consequentie dat, na al die advocatenslimheid, dit ongure element straks weer gewoon over de Keyserlei of door de Kalverstraat flaneert. Het is een moeilijk beroep, de advocatuur. Menig delinquent moge niet of nauwelijks toerekeningsvatbaar zijn, menig pleiter moet na zoveel jaren praktijk tenminste schizofreen zijn geworden. Althans, de strafpleiters, want in de meer bedaagde sectoren van het advocatenberoep – bijvoorbeeld het belastingrecht of het vennootschapsrecht – wordt men zowel héél oud als héél rijk, zonder dat de levensavond door zoiets als schuldgevoel wordt verduisterd.

Vroeger kende de vaderlandse balie nog het verschijnsel van de ouderwetse *maître*, de strafpleiter naar Frans model. François Pauwels bijvoorbeeld, of M. H. Huygens. Zij waren de Nederpolderse achterneven van Perry Mason, rollenden oogs en machtigen gebaars, geknipt voor het populistische systeem der juryrechtspraak, dat in Nederland gelukkig nooit ingang heeft gevonden. Meenden zij werkelijk wat zij betoogden? Ik waag het te betwijfelen. Meent mijn advocaat werkelijk wat hij zegt, als ik morgen, tegen alle feiten in, onder mijn dubbele lustmoord probeer uit te kronkelen?

Ja, iedere verdachte heeft recht op juridische bijstand. Niettemin stel ik eigenlijk op zo'n beroepsleugenaar geen prijs, zodat ik heb besloten overmorgen, in zaal 6b van het pand Parnassusweg 222, mijn *eigen* verdediging te voeren.

I. A. A. VAN DOORN BETAMELIJKHEDEN

Advocaat van gore zaken

Strafpleiters die alleen maar willen scoren, tasten de rechtsorde aan die zij hebben beloofd te verdedigen. HP/DE TIJD 20-9

Het heeft begrijpelijkerwijs enige moeite gekost, maar Marc Dutroux is inmiddels toch van een advocaat voorzien. De vroegere advocaat van Dutroux weigerde hem bij te staan met het argument dat hij een dochtertje heeft in de leeftijd van de vermoorde meisjes Julie en Mélissa en daarom geen kans zag de verdediging van Dutroux op zich te nemen.

Een slappe figuur! Nederlandse advocaten zijn gelukkig heel wat robuuster gebouwd. Desgevraagd gaven vijf bekende strafpleiters te kennen dat ze met de zaak-Dutroux geen enkele moeite zouden hebben. Mr M. Moszkowicz noemt zich een 'chirurg': "Het groene laken gaat over het lichaam, ik snij er een stuk uit en opereer." Mr J. Duijnstee gaat eveneens 'klinisch' te werk. Mr Gabriël Meijers noemt het argument zelf kinderen te hebben 'miserabel' en mr G. Spong heeft er de uitdrukking 'flauwekul' voor.

Toch zijn sommige van deze heren clinici iets minder flink dan ze voorgeven te zijn. Hun adagium dat iedere verdachte recht heeft op bijstand kent uitzonderingen: Meijers weigerde ooit een racist te verdedigen en Moszkowicz wil met oorlogsmisdadigers niets te maken hebben. Daarmee moeten anderen zich maar bezighouden. Maar Dutroux is geen punt. Spong maakt zelfs een verlekkerde indruk: "Het verdedigen van Dutroux is een uiterst nobele aangelegenheid" (de Volkskrant, 4 september).

Zo kennen we Spong! Volgaarne op de bres voor het recht van de meest verachtelijke sujetten en dan met argumenten waar geen zinnig mens op zou komen. In 1989 haalde hij de voorpagina's met een pleidooi voor de Hoge Raad ten gunste van een incestpleger die bij zijn minderjarige dochter een kind had verwekt. Spong betoogde dat de man ten onrechte voor twee jaar een 'omgangsverbod' met dochter en kind had opgelegd gekregen. Hij noemde het verbod in strijd met het recht op een gezinsleven, zoals dat is vastgelegd in de Europese Verklaring van de Rechten van de Mens.

Dat was nog niet alles. Spong betoogde tevens dat er aangaande de schadelijke effecten van incest veel 'vooroordelen' bestaan en dat we ook in het algemeen over incest niet moralistisch moeten doen. In andere culturen was incest niet verboden en het recht mag er niet toe dienen 'de moraliteit van de dag af te dwingen' (NRC Handelsblad, 7 november 1989).

Ik vond het een *eye-opener*. Er zijn tal van waardevolle gebruiken in oude en vreemde culturen die ten onzent nieuwe rechten zouden kunnen scheppen: duelleren in het vroegere Pruisen (het recht op zelfverdediging), moord op meisjesbaby's in China (het recht van de ouders op een zoon), weduwenverbranding in India (het recht van de overleden man op bijstand van zijn vrouw in het hiernamaals, een godsdienstig recht bovendien) en kannibalisme in het oude Afrika, want wie wil mensen die honger lijden het recht ontzeggen op leven?

De kwesties hebben zich in de Nederlandse rechtszaal nog niet aangediend, maar ik ben er zeker van dat Spong in voorkomende gevallen een ijzersterke zaak zou weten op te bouwen.

Vorige week trad hij in Alkmaar op als raadsman van een tweetal 'dierenbeschermers' die jarenlang aanslagen hadden gepleegd op slachterijen, slagerijen en vleeskoelwagens, daarbij mensenlevens in gevaar brachten en voor miljoenen guldens schade aanrichtten.

Spong zag er geen kwaad in, omdat zijn cliënten er geen kwaad in zagen. In hun ogen is de vleesverwerkende industrie geen legale industrie. En dan komt zijn absurde vergelijking: wie Auschwitz in brand zou hebben gestoken, zou een held zijn genoemd: "In de filosofie van mijn cliënten zijn mens en dier gelijke wezens en is de vleesverwerkende industrie het Auschwitz van de dieren" (De Telegraaf, 11 september).

De vergelijking is niet alleen schandelijk, maar ook krankzinnig. Zo zou alles te verdedigen zijn. Mr G. Spong, toegevoegd aan de nazimisdadigers die in Neurenberg terechtstonden: "In de filosofie van mijn cliënten zijn joden ongedierte en was Auschwitz dus niets anders dan een installatie tot rattenverdelging."

Spong is exponent van een nieuwe 'school' in de Nederlandse strafrechtpraktijk. Voorheen zag de advocaat zichzelf als de raadsman van de verdachte, die erop diende toe te zien dat diens rechten zouden worden geëerbiedigd en het strafproces een correct verloop zou nemen. In deze opvatting is de positie van de advocaat een dubbele: hij staat zijn cliënt terzijde, maar hij maakt tevens deel uit van het rechtsbestel. Hij plaatst zich tegenover het Openbaar Ministerie, maar hij erkent dit OM alsook de rechter als vertegenwoordigers van het publieke belang.

De eed die de advocaat aflegt, symboliseert zijn betrokkenheid bij de rechtsorde. Evenals de rechter dient hij bij te dragen tot het herstel van de door het misdrijf beschadigde rechtsorde en tot reparatie van het aangetaste rechtsgevoel van de burgers. Faalt hij daarin, dan faalt hij als advocaat.

Bekende Nederlandse strafpleiters blijken tegenwoordig een fundamenteel andere opvatting te zijn toegedaan. Ze stellen zich eenzijdig en volledig in dienst van de verdachte en doen letterlijk alles om deze vrij te pleiten en vrij te krijgen. Elk argument en elke truc kan dienst doen om te 'scoren'. Bijzonder populair zijn pogingen profijt te trekken van onvermijdelijk voorkomende vorm- en opsporingsfouten, ook als daardoor zware misdadigers hun straf ontlopen. Duijnstee en Spong zijn het in het Volkskrant-interview roerend eens: als je als advocaat een vormfout ontdekt waardoor een kinderverkrachter op vrije voeten komt, dan moet je daarvan gebruik maken.

De rechtsstaat geschokt? Mr Th. Hiddema: "Krokodillentranen zijn het, dat gejammer over de rechtsstaat." Mr A. Moszkowicz: "Strafpleiters zeggen ook wel eens: als de cliënt wordt vrijgesproken, krijgt hij toch zijn verdiende loon – ons honorarium" (HP/DE TIJD, 16 februari 1996).

In twee uitspraken vatten de heren alles samen: "Daarvoor ben je ingehuurd," en: "Je bent advocaat of je bent het niet." Zo luidt de moraal van de huursoldaat, die in dienst van elke zaak, ook de meest gore, alle middelen zal toepassen die hem goeddunken. Procesvoering als oorlogvoering: "Je bent soldaat of je bent het niet."

vermoord heeft? Natuurlijk vergt het een grotere dosis abstractie om een kinderverkrachter te verdedigen – en een kindermoord is nog erger. Alles waar kinderen bij betrokken zijn is erg, maar niet verdedigen vind ik de grootste flauwekul. Je bent strafpleiter of je bent het niet."

Zo is het maar net, beaamt Hiddema vanuit Maastricht. "Je hebt de taak erop toe te zien dat de hele rechtsgang sereen en netjes verloopt. Het is een uitdaging omdat het het gruwmens van België betreft. Maar ook zo iemand, iemand die tot zoiets in staat is, vertoont menselijke trekjes. Het is niet zo dat ik met kleffe handjes en met het angstzweet op de rug bij zo iemand vandaan kom. Wel dat ik denk: hoe is zoiets mogelijk, hoe kan iemand tot zoiets in staat zijn? En pas op hè, er is toch ook een hoop schijnheiligheid. Ik zou toch niet graag de hand willen schudden van alle mensen die zo hard schreeuwen dat die man gelyncht moet worden en die thuis weer meteen met de neus in de pornoboekjes zitten."

Belgen vragen zich wanhopig af in wat voor land ze leven

Van onze correspondent
Peter de Graaf

YK 5-9

BRUSSEL

Op de dag dat de stoffelijke resten van An en Eefje in het Henegouwse Jumet worden opgegraven, ontdekt de politie van Brussel drie vrouwenlijken in de diepvriezer van een Libanees restaurant.

Terwijl woensdag honderden mensen het condoleanceregister in Hasselt ondertekenen, stelt de politie van Hoei een onderzoek in naar de gewelddadige dood van Christian en Annette Thoumsin en hun zevenjarige kleinzoon Kevin. Hun lijken waren 's ochtends aangetroffen in hun woning in het Luikse Comblain-au-Pont.

Drie gruwelijke ontdekkingen in nauwelijks 24 uur. Ze hebben waarschijnlijk niets met elkaar te maken. Slechts de gewelddadige dood hebben ze met elkaar gemeen. Veel Belgen vragen zich wanhopig af in wat voor een land ze leven.

Woensdag gaat alle aandacht uit naar het lot van de vermoorde Limburgse meisjes An Marchal en Eefje Lambrecks. België is opnieuw verdoofd en verslagen door de nieuwe gruweldaden van de bende van Marc Dutroux die aan het licht zijn gekomen. Net als bij de dood van Julie en Mélissa heerst ook nu weer woede over de onmacht of zelfs onkunde van het gerecht.

Hasselt, de woonplaats van de twee tienermeisjes, heeft een periode van rouw afgekondigd. De vrolijke vaandels en wimpels van de afgelopen feestweken in de Limburgse stad zijn ijlings verwijderd. De vlaggen hangen halfstok. Alle concerten, recepties en sportwedstrijden voor het aanstaande weekeinde zijn afgelast. De burgemeester heeft de burgers gevraagd af te zien van feestgedruis.

Elders in België zijn eveneens rouwregisters geopend. Premier Dehaene gelast het kabinetsberaad over de begroting af als het nieuws over de dood van An en Eefje bekend wordt..

Samen met koning Albert, koningin Paola en vele anderen betuigt hij zijn medeleven. De meeste kranten brengen woensdag sobere voorpagina's met slechts de foto's van de vermoorde meisjes en betuigingen van deelneming.

Paul Marchal wekt be- en verwondering door na de onheilstijding de pers nog te woord te staan. 'Eén vraag is nu opgelost: we hoeven niet meer te zoeken', zegt hij met tranen in de ogen. De dag daarvoor had hij nog hoopvol deelgenomen aan het Franse opsporingsprogramma *Perdu de Vue* van TF1.

De ouders van beide tieners hebben ruim een jaar gezocht naar hun dochters. Hun hoop laaide weer op toen Dutroux drie weken geleden verklaringen aflegde die deden vermoeden dat het tweetal nog in leven was.

Dinsdag wordt die hoop echter de bodem ingeslagen. Na de laatste opgravingen in Jumet blijkt dat de kinderontvoerder ook op een gruwelijke manier met de gevoelens van de nabestaanden heeft gespeeld. Want An en Eefje zijn vermoedelijk al in de herfst van vorig jaar om het leven gebracht.

Dutroux probeert de moord op de twee meisjes af te schuiven op zijn handlanger Weinstein. Justitie twijfelt sterk aan zijn verklaringen. Want in het provisorische graf van An en Eefje is ook een credit card ontdekt, op naam van Marc Dutroux.

De Fransman Weinstein, die het huis in Jumet bewoonde, kan zich niet meer verweren. Hij werd eerder door Dutroux uit de weg geruimd. Volgens de hoofdverdachte gebeurde dat in maart, maar uit verklaringen van zijn vrouw kan worden opgemaakt dat de moord waarschijnlijk al in november plaatsvond.

Zes meisjes van de bende van Dutroux zijn inmiddels gevonden, twee levend en vier dood. Het zijn de zes van wie Dutroux ook had opgebiecht dat hij ze had ontvoerd. Maar het parket van Neufchâteau blijft doorgaan met de graaf- en zoekacties bij de woningen van Dutroux en zijn handlangers. Want mogelijk zijn meer meisjes of jongens het slachtoffer van de bende geworden.

De speurders hebben bijzondere aandacht voor het lot van negen andere vermiste kinderen in het land. Leden van het DVI-team (*Disaster Victim Identification*) hebben afgelopen weekeinde voor de zekerheid allerlei informatie verzameld over deze kinderen, zoals specifieke lichaamskenmerken, gebit en DNA-profiel.

Daarom ook worden Marc Dutroux en zijn handlangers in de gevangenis nauwlettend in de gaten gehouden. Bewakingspersoneel in de gevangenis van Aarlen controleert de cel van Dutroux elke 7,5 minuten om te voorkomen dat de hoofdverdachte zelfmoord pleegt. Overdag wordt het kijkgat opengezet en 's nachts wordt het licht aangestoken. Ook aanslagen van buitenaf worden niet uitgesloten. Bij hun vervoer naar de verhoorkamers dragen Dutroux en zijn medeverdachten kogelvrije vesten.

Justitie denkt nog veel informatie van de arrestanten nodig te hebben om alle puzzels van het pedofilie- en kinderpornonetwerk in elkaar te passen. 'Ik wil dat zij alles vertellen', meent procureur Bourlet. Hij heeft de vrije hand gekregen van de Belgische regering om het hele netwerk te ontrafelen. Ook hooggeplaatste personen mogen dit keer niet worden gespaard, indien zij betrokken blijken te zijn bij de bende van Dutroux.

De vader van de vermoorde Mélissa dringt ook aan op strikte bewaking en bescherming van Dutroux. 'Ik wil dat ze hem voor mij bewaken, opdat hij uitbraakt wat op zijn maag ligt', aldus Gino Russo.

Advocaat Dutroux hult zich in discretie

Meester Julien Pierre, die sinds vrijdag de verdediging waarneemt van Marc Dutroux, heeft in een aantal gesprekken met de pers toegegeven dat ook hij lang met gewetensproblemen heeft geworsteld, alvorens de knoop door te hakken.

"Ik ben naar de balie van Neufchâteau gegaan omdat ik ervan overtuigd ben dat in een democratie elke burger ongeacht zijn misstap recht heeft op verdediging", aldus de Luikse strafpleiter. Hij staat aan zijn balie aangeschreven als een uitmuntend advocaat, expert in "onmogelijke zaken".

"Een advocaat moet per definitie zaken dossiers aanvaarden waarmee hij zelf problemen heeft", aldus Pierre. "Dit geldt ook voor mij in deze zaak. Voor het overige zal ik dit dossier met de grootst mogelijke discretie behandelen". Over zijn persoonlijke contacten met Dutroux wil de raadsman niets kwijt.

Sinds hij de verdeging heeft aanvaard, kreeg ook meester Pierre net als zijn confraters die eerder bedankten voor de opdracht, al anonieme bedreigingen. Op zijn antwoordapparaat lopen boodschappen binnen in de zin van "U zal Marc Dutroux niet verdedigen, getekend de burgers", zo vernam het dagblad De Morgen. Pierre wil zich hierover geen zorgen maken en neemt een en ander met een korrel zout.

De advocaat meent dat hij als verdediger wellicht niet alleen zal blijven staan. Het staat Dutroux inderdaad vrij mettertijd een andere of een tweede advocaat te kiezen. Voor meester Pierre is zijn rol momenteel vooral die van een helper van het recht en zou het hem niet deren dat gaandeweg confraters zijn taak overnemen of delen.

Volgens Pierre staan ze overigens te dringen om de verdediging van Dutroux waar te nemen. Maar die voorstellen komen wel uit landen als Frankrijk, Spanje en Italië, waar het advocaten is toegestaan op eigen initiatief cliënten te ronselen. In België is dat niet toegestaan.

GVA 12.09.96

Lezers schrijven over wat nooit had mogen gebeuren

GVA 03.09.96

ALLO, OMBUDSMAN

Gebruiksvoorwerp

Geert Maes, Hoboken

Toevallig keek ik naar de VTM-uitzending, die dag toen twee meisjes werden bevrijd uit het huis waar ze al te lang werden vastgehouden.

Met zoveel anderen was ik geschokt door wat volwassenen kinderen aandoen: hen vernederen tot gebruiksvoorwerp en beeldmateriaal om er zelfs (financiëel) beter van te worden. Woede, onmacht, ontreddering nagelden mij vast in mijn stoel.

Voor onze commerciële zender bleek de exclusiviteit van hun beeldmateriaal belangrijker dan het nieuwsfeit. Niet één, niet twee, niet drie.. maar vier, vijf of nog meer keer rolden de beelden over het scherm: de 2 weerloze meisjes die het huis werden uitgeleid en naar een auto gebracht.

Voor de tweede maal —en nu in het openbaar— werden kinderen vernederd. Daartegenover gaat mijn grootste bewondering uit naar de ouders van verdwenen en teruggevonden jongeren. Hun serene moed én hun oproep zonder haat (maar standvastig) hebben mij diep geraakt.

Tragedie

G. Timmermans, Antwerpen

Het onvoorstelbare leed, dat de ouders van Julie en Melissa en zoveel anderen werd aangedaan, kan nooit worden gesust. De steeds weerkerende gedachten aan het afschuwelijke gebeuren zullen voor hen nooit plaatsmaken voor een positieve kijk.

Waarom dan al dat geleuter van onze 'knappe' politici? Ons vertrouwen in hen is al lang zoek, maar dit is toch de klassieke druppel die de emmer deed overlopen. Steeds meer beloften —"Wij zullen dit onderzoeken, bijsturen, enz."— worden holle beweringen. Minister De Clerck geeft nu order om het onderzoek tot op het bot uit te spitten, ongeacht het resultaat hiervan. In godsnaam, moest daarvoor zoiets gebeuren?

Internering en therapeutische behandeling van misdadigers van het allerergste soort is boter aan de galg. Het kost iedere wellevende, brave burger alleen enorm veel geld. En het is ongelooflijk dat een VLD-parlementslid durft voorstellen dat, na 20 of 25 jaar opsluiting, opnieuw een grondige evaluatie zou worden opgemaakt. Hoe naïef toch?!

Onmensen als Dutroux moeten geëlimineerd worden. Dan hebben wij tenminste de absolute zekerheid ze nooit nog tegen te komen mochten zij in hun oude 'ziekte' hervallen zijn.

80.000fr.

R. Meykens, Mechelen

De moderniserng (sic) van de sociale zekerheid, die door onze eerste minister Jean-Luc en zijn regering via kaderwetten (volmachten) wordt uitgewerkt, mag niet uitmonden in het wettelijk vastleggen van de bestendige geldtransferten voor de sociale zekerheid (om van andere reeds bestaande transferten maar te zwijgen) naar Wallonië. De Vlaamse publieke opinie zal het niet meer aanvaarden dat men Vlaandere blijft leegmelken.

De toekenning van 80.000 fr. per maand aan het ex-echtpaar Dutroux bewijst dat allerlei instanties in Wallonië, die verantwoordelijk zijn voor toekenning, onderzoek en controle, er een lachertje van maken.

Seksuele ontsporing

Ds. K. Groeneveld, Deurne

Het is niet te geloven als je het zelf niet hebt gezien. Voor welk product reclame wordt gemaakt heb ik niet begrepen, maar het reclameontwerp is uitgesproken walgelijk. Een naakt koppen dat zit te vrijen, in het ene geval een heterokoppel en in het andere geval twee vrouwen.

Onbegrijpelijk en ongelooflijk! Gedurende de voorbije weken is ons volk aangeslagen door wat gebeurd is met twee onschuldige kinderen, die het tragisch slachtoffer zijn geworden van een seksueel ontspoorde maatschappij. Want ene Marc Dutroux mag met zijn handlangers een weerzinwekkende praktijk hebben opgebouwd, maar het gegeven dat er internationaal belangstelling bestaat voor pornovideo's en seks met kinderen edm. is zo mogelijk nog erger dan de gruwelpraktijken waar nu dagelijks onze dagbladen hun lezers over informeren.

En om hoeveel andere vermiste kinderen wordt nog elke dag getreurd? Waarbij je er maar niet over moet nadenken wat afschuwelijks er met hen kan zijn uitgehaald.

Maar is het vreemd als een volksgeest verziekt en bezoedeld wordt door gore, wansmakelijke reclame. Kijk je naar links, dan zie je parende paarden. Kijk je naar rechts, dan zie je een naakt koppel vrijen. Alsof de televisie de menselijke geest nog niet genoeg verontreinigt. En dat hoort allemaal 'normaal' te zijn.

Analyse

Oliver Lins, Kontich

Het is nodig de schuldvragen over de misdaden, gepleegd door de bende Dutroux, én hun gevolgen te analyseren.

Dutroux zelf treft volledige schuld bij de vreselijke misdaden die hij heeft gepleegd. Hij dient daarvoor levenslang gestraft en opgesloten te worden. Wat de mededaders betreft, indien zij actief hebben meegewerkt aan de feiten, dan moeten ook zij de zwaarste straffen krijgen (en verdienen zij geen voorwaardelijke invrijheidsstelling omdat de gepleegde feiten te gruwelijk zijn). De regering dient in dat verband zo snel mogelijk stappen te ondernemen en verandering te brengen in het hele systeem. Want het is nu duidelijk dat sommige criminelen heel hun leven lang crimineel blijven en nooit ofte nimmer voorwaardelijke invrijheidsstelling verdienen. Doet de regering niets, dan is het aan de bevolking om te antwoorden bij de volgende verkiezingen!

Mei '68

José Wilmots, Antwerpen

Het pedofielenschandaal is de vrucht van de generatie van mei '68, waarbij alles mocht en alles toegelaten werd.

Terwijl de geneeskunde elk jaar vorderingen maakt is de evolutie in de psychiatrie allesbehalve schitterend. Een psychiater verklaart Dutroux psychisch gestoord wegens zijn lange opsluiting in de gevangenis. Gevolg? Hij krijgt elke maand 38.500fr. van de ziekenkas. Ter vergelijking: een gepensioneerde zelfstandige krijgt elke maand 20.504fr.

Op fiscaal gebied is de toestand niet beter. Voorbeeldje? De controleur van de Directe Belastingen heeft nooit gevraagd naar de oorsprong van het geld, nodig voor het aankopen van zeven woningen en vijf auto's.

ALLO, OMBUDSMAN

Iemand

GVA 5-9

Paul Famaey, Brussel

Iemand die zich het recht toeëigent om vijf mensen om te brengen zonder welke schroom ook.

Iemand die kinderen de hongerdood laat sterven.

Iemand die enkel leeft om zijn instincten bot te vieren op kinderen en volwassenen.

Iemand die beschikt en beslist over de dood van vier onschuldigen, die per ongeluk in zijn poten terecht kwamen, heeft niet het recht om nog langer te leven.

Vermits wij in een rechtsstaat leven, kan er inderdaad nog een proces volgen. Gezien de feiten echter overduidelijk zijn, ben ik ervan overtuigd dat enkel in dit ene geval de doodstraf niet alleen dient uitgesproken, maar ook moet worden uitgevoerd.

Zullen wij dit monster, na zijn proces, ook nog op kosten van de gemeenschap menselijke faciliteiten geven? Nee toch...

Ik hoop

A.V., Antwerpen

Ik hoop dat ons land eindelijk komaf maakt met dit soort misdaden (verbod video's van seks met minderjarige kinderen, harde aanpak van alle seksvideo's), dat er eindelijk meer samenwerking tussen politie en rijkswacht komt.

Verder zijn stadswachten nodig die in uniform toezicht houden. Alleen dan ben ik zeker dat de criminaliteit zal dalen...

Lof toch aan de onderzoeksrechter en zijn team. Maar wat gebeurd is, had kunnen worden vermeden.

Pedofilie

K. Eyckmans, Mortsel

Pedofilie komt van het Grieks en betekent liefde voor kinderen. Daar is Dutroux toch lichtjaren van verwijderd? Gedurende maanden heeft hij het gehuil en gesmeek van die kinderen aanhoord, ze mishandeld en de oproepen van de ouders genegeerd.

De naam 'pedofiel' wordt hem trouwens alleen door de media, de psychiaters en de psychologen gegeven, die toch zo bezorgd zijn opdat hij maar een eerlijk proces krijgt en die ook vinden dat de wet Lejeune in elk geval ongewijzigd moet blijven.

Laat die wet blijven voor mensen, niet voor monsters!

Totale ontaarding

D. Pauwels, Schoten

Met rasse schreden vordert onze permissieve maatschappij. De democratie gaat hierdoor zienderogen haar ondergang tegemoet.

De burger begrijpt inmiddels nauwelijks hoe zulke decadente feiten mogelijk zijn in een democratisch bestel.

Met wat geroep en geduw en eisen voor invoering van de doodstraf bekomt men niets! Dat is eerder een wapen van de onmachtigen. Trouwens, al spoedig spant het establishment zich in om de gemoederen te bedaren "om niet het peil van de daders te benaderen!" Helaas, volgen de media deze strekking. Laat men de uitvoering van de doodstraf vallen, goed! Maar er bestaat nog een ergere straf, namelijk de onuitgevoerde doodstraf d.i. de definitieve vrijheidsberoving zonder enige hoop op genade. Hierdoor is het probleem opgelost en staat het de dader vrij om zich van het leven te beroven. Het onnoemelijke verdriet dat hij aan de ouders van de gemartelde en vermoorde kinderen heeft aangedaan is duizendmaal erger dan de voorgestelde straf.

Prostitutienetwerken

D. Côme-Prinsen, Wilrijk

Vooral in de Midden-Amerikaanse landen — Columbia, Brazilië, etc. — vieren de prostitutienetwerken hoogtij. Vooral kinderen worden de dupe, omdat zij door de eigen ouders worden verkocht. Uit armoede!

Hoe komt het dat in het kleine Cuba de praktijk van kinderprostitutie zo goed als niet voorkomt?? Omdat daar, tot nu toe, geen grote armoede, geen grote rijkdom was. Omdat kinderen kosteloos onderwijs krijgen en er een kosteloze geneeskunde is. Omdat er een strenger toezicht is, zeker op de rijken. Maar hoe lang kan Cuba nog zo blijven? Door de handelsboycot van de Amerika en Europa vervalt dit land in armoede... met alle gevolgen vandien.

Dooástraf

Antoon Depuydt, Wilrijk

Als men nagaat dat voor de ontvoering van het kind uit de familie De Clerck —dat uiteindelijk toch goed behandeld werd— de doodstraf werd gegeven, wat geeft men dan aan mensen die meerdere kinderen ontvoeren, verkrachten, mishandelen of zelfs vermoorden? Antwoord, in België blijkbaar maar enkele jaren gevangenis. En daarna terug de straat op?

Voor kapitaalkrachtige ouders blijken er dus snellere reacties. betere advocaten en andere wetteksten te bestaan.

Moeten we ons nu afvragen of er iets scheef zit in ons rechtsysteem? Of is dit werkelijk normaal?

Twee maten

A. Cools, Mechelen

Het is ons en vele anderen opgevallen, dat het gerecht in ongeveer twee dezelfde gevallen, twee maten hanteert.

Vergelijken we het geval van het rijkeluiszoontje dat weliswaar ontvoerd was (maar goed behandeld werd) en waarvoor de ontvoerder Haemers levenslang kreeg met het geval Dutroux die voor verkrachting en ontvoering 13 jaar kreeg, maar na ± 6 jaar vrijkwam en wiens huizen niet werden verkocht. Integendeel, hij kreeg nog een maandelijkse vergoeding van de mutualiteiten van 35.00fr. 'omdat hij in 't gevang gekraakt was'. Wie heeft dat bewijs van arbeidsongeschiktheid overhandigd (want zonder doktersvoorschrift krijgt men dat niet)! Velen die gans hun leven hebben gewerkt en bijdragen betaald moeten het met minder stellen!

Doodstraf

C. Verhaert, Antwerpen

Is het niet de hoogste tijd om de doodstraf terug in te stellen en ze ook uit te voeren?

Tien jaar geleden las ik in de krant dat elke gevangene aan de maatschappij ± 1.000 fr. per dag kostte. Hoeveel is dat nu?

En dan moeten die heren nog begeleiding hebben. Om te herbeginnen met hun boevenstreken?

Beu

Jean Hellemans, Hoogstraten

De man uit de straat is het beu. De criminaliteit in onze samenleving kunnen we niet langer verwerken.

Overal voelen we de bedreiging in de nek. Het excuus, dat de gevangenissen overvol zitten, kunnen we niet langer klakkeloos aanvaarden. Dat men dan gevangenissen bijbouwt! Als we miljoenen kunnen blijven pompen in Zaïre en andere, dan moet de bouw van een gevangenis ook kunnen.

De straffen moeten zwaarder worden. De wet Lejeune zou voor zedenfeiten zeker niet mogen toegepast worden. Voor onmensen, die kinderen ontvoeren, kan er enkel over internering voor het leven worden gesproken.

Geen geld

Willem Van Houdenrogge, Deurne

GVA 26-9

In verband met de zaak van de kinderhandel van Dutroux en co. wordt het gerecht heel wat fouten verweten. Daarop wordt geantwoord dat politie en rijkswacht overbelast zijn en dus geen tijd hadden om alle tips (zorgvuldig) na te gaan.

Overbelast? Natuurlijk, als men weet dat de misdadigheid voor 90% aan de islamitische Noord-Afrikaanse migranten dient toegeschreven. Stuur ze terug naar hun land en u zult merken dat het aantal inbraken, aanrandingen, overvallen en moorden gevoelig zal verminderen.

Een ander argument is dat er geen geld is om meer mensen in dienst te nemen bij de ordediensten. Geen geld? Natuurlijk, als men weet dat de migranten ons land 51 miljard per jaar kosten (kinderbijslag, OCMW, werklozensteun, projecten ten bate van de migranten, betalen van de imams, enz.).

Dutroux (1)

HUMO 3-9

We zullen het toch niet vergeten zeker, wat er met Julie en Melissa is gebeurd? Met onze vele bloemen, met nog meer tranen, met alle ontroering die nog nooit zo sterk is gevoeld voor iets dat buiten onszelf ligt, zullen we na één week toch niet afhaken?

We begrijpen toch dat Procureur Bourlet het volk, ons dus, om hulp vraagt? Als hij zegt: 'Als ze mij laten doen zal het dit keer wél lukken', dan bedoelt de Procureur: 'Belgen, help me de waarheid bloot te leggen. Belgen, blijf protesteren, blijf de waarheid eisen. Help, de zaak moet weer de doofpot in!'

Als we straks weer zwijgen over Julie en Melissa, is geen enkel kind nog veilig in dit land.

Aan alle Humo-lezers wil ik vragen: hou niet op de zaak in de belangstelling te houden, protesteer, praat, sympathiseer! Het had uw kind kunnen overkomen, en als deze zaak niet wordt opgelost, kan dat nog gebeuren. En Humo, laat ons niet in de steek.

Martine Vansteenkiste, Lendelede.

Dutroux (2)

Bravo Marie-France Botte! Eindelijk iemand die het publiekelijk in hun gezicht durft te plakken! Eindelijk iemand die durft te zeggen wat velen van ons allang voelden: er wordt op een afschuwelijke schaal gesjoemeld in de gerechtelijke en politionele hogere kringen. Akkoord, zo heeft ze het niet gezegd, maar dat de gebeurde fouten geen toeval zijn, zegt genoeg.

Barones Botte heeft rechtgetrokken wat de media met hun sensatiebeluste onthullingen aan het vergeten waren: waar we naar zoeken is een weluitgebouwd, ver vertakt en goed beschermd net van kinderporno, waar Dutroux en kompanen maar een klein radertje in zijn. Zeker, zij gebruikten de kinderen om hun eigen lusten bot te vieren, maar het hoofddoel was de pornobusiness. *Big business* en *big shots*.

Onze politici zeggen het zo graag: we gaan tot op het bot! Maar zelfs een harde als procureur Bourlet moet erbijvoegen: 'als men mij laat doen.'

Ik hoop dat de schokgolf van deze aardbeving nog lang mag blijven nazinderen.

Frans Blommaert, Boom

Dutroux (3)

Moge het een steun zijn voor alle ouders die hun kinderen verloren hebben of nog steeds in bange afwachting leven, dat het gewone volk meedeelt in hun immense verdriet, en dat het gewone volk van haar leiders eist dat er opgetreden wordt. Niet morgen, maar nu!

R. Colman, Deurne.

Dutroux (4)

Pedofilie, kinderporno en doodslag brengen iemand na enkele jaartjes brommen 38.000 frank per maand op.

Ik word kortelings 72 jaar, werk vanaf mijn veertiende en werk nog dagelijks de wettelijk toegestane arbeidsuren om mijn pover gezinspensioentje van 24.000 frank (voor man en vrouw samen) wat op te krikken. Mijn vraag is: moet ik eerst de hoger vermelde misdaden plegen om van een menswaardig sociaal overlevingsbedrag te kunnen genieten?

Naam en adres bekend.

Dutroux (5)

Ik kan alle begrip opbrengen voor de lezersbrief van de vijftigjarige pedofiel in Humo 2921. Ik denk dat ik - zonder er ooit mee te maken te hebben gehad - zijn frustratie, zijn problemen, maar vooral ook zijn angst begrijp. Want ook mij sloeg de angst om het hart toen ik de gillende menigte met vertrokken gezichten aanschouwde.

Laten we vooral onze kalmte bewaren en justitie in alle sereniteit naar een oplossing laten zoeken, zodat de gruwel die Julie, Melissa, Laetitia, Sabine, An en Eefje hebben meegemaakt, nooit meer kan gebeuren. Een zuiverende operatie is wel nodig, maar gruwel met gruwel beantwoorden heeft geen zin. Laten wij ons vooral ook niet voor de kar laten spannen van bepaalde politici die dit drama maar al te graag in hun eigen voordeel aangrijpen. Hiermee wil ik verwijzen naar de uitlatingen van De Croo vorige week, toen hij argumenteerde dat de gebrekkige werking van justitie bewijst dat we aan een fiscale stop toe zijn. Wie dacht dat dergelijke 'gebrekkige' redeneringen alleen van het Vlaams Blok komen, vergist zich deerlijk.

Maar terug naar de 'vriendelijke pedofiel' voor wie ik deze brief eigenlijk schrijf. Ik sta zeker niet achter een grootscheepse razzia waarvan vele onschuldige mensen (zoals hij) de dupe zullen zijn. En hoewel ik respect heb voor zijn (gedwongen) celibatair bestaan, zou ik toch willen waarschuwen voor het toelaten van kinderporno.

Hij gebruikt hier een beetje de redenering van: gelukkig dat er prostituées bestaan, anders zouden er veel meer verkrachtingen zijn. Deze redenering gaat wel op, maar het grote verschil is dat prostituées (meestal) vrijwillig voor hun beroep gekozen hebben. In het geval van kinderporno gaat dit gepaard met dwang. Het voorbeeld van Oscar, het masturberende jongetje, is waarschijnlijk het onschuldigste, maar zeker niet het enige gegeven op dergelijke videocassettes.

Hoe pedofielen een aanvaardbare uitlaatklep moeten vinden, weet ik ook niet, maar één ding staat vast: we mogen kinderen niet dwingen tot afgrijselijke daden, opdat volwassenen 'zich dan beter in de hand zouden kunnen houden'.

Linda Claeys, Assebroek.

Dutroux (1)

HUMO 10-9

In deze rubriek uitte Corinne Delattre uit Knokke-Heist haar bedenkingen bij het tonen van de thuiskomst van Sabine en Laetitia op tv. Een foto van de meisjes zou volgens haar volstaan hebben. Welke foto dan wel? Eén van een lachend, gelukkig kind? Dat raakt de publieke opinie niet.

Met alle respect voor de vraag van Paul Marchal om geen details vrij te geven over wat er met An is gebeurd tussen het moment van haar ontvoering en haar overlijden, ik denk dat dit niet de juiste manier is om de mensen wakker te schudden voor het probleem van ontvoerde en mishandelde kinderen. Volgens mij moet men het leed en het lijden letterlijk onder de neus van de mensen wrijven om ze te doen beseffen hoe verschrikkelijk het allemaal is geweest.

Ik zeg dit niet uit zucht naar 'spektakelnieuws', maar als moeder van een seksueel mishandeld kind, die de hele calvarie van een gerechtelijk onderzoek heeft meegemaakt. Onze zaak heeft tien jaar geleden plaats gevonden. Mijn dochtertje is er gelukkig heelhuids vanaf gekomen. De dader is bekend, maar zal nooit worden gestraft.

Wanneer ik de afgelopen jaren dit afschuwelijke gebeuren beerde te vertellen aan en die ik in vertrouwen te nemen, was het meestal alsof ik een vos in een hoenderhok losliet: men vluchtte weg om niet te hoeven luisteren naar wat men als een 'uitzonderlijk en weinig voorkomend fait-divers' beschouwde. Pas sinds het lot van de zes slachtoffertjes van Dutroux aan het licht is gekomen, krijg ik enig medeleven van de mensen aan wie ik vertel wat er met mijn dochtertje gebeurd is. Nu begint men iets van ons leed te begrijpen, en dat het iedereen kan overkomen.

Langs deze weg wil ik mijn diepste medeleven aan alle getroffen families betonen. Ze zullen verder moeten leven met hun leed en daar waarschijnlijk ook in slagen. Mijn grootste angst gaat uit naar Sabine en Laetitia: zij moeten elke dag doorkomen, zich afvragend waarom zij deze macabere dodendans zijn ontsprongen, terwijl anderen zijn omgekomen.

Gezien het aantal verdwijningen in de afgelopen jaren is de kans groter dat je kind seksueel wordt mishandeld dan dat je de Lotto wint. Toch zijn weinig mensen bang hun kind te verliezen, terwijl velen, in de hoop te winnen, op de Lotto spelen. Gedaan met de struisvogelpolitiek: verzwijg de waarheid niet langer.

(Naam en adres bekend)

Dutroux (2)

In de eerste schok over de affaire-Dutroux heb ik de petitie 'Marc en Corinne' ondertekend. Ondertussen denk ik dat deze petitie geen problemen kan oplossen. Zeker, Julie en Melissa, An en Eefje zouden nog in leven zijn wanneer Dutroux zijn hele straf had uitgezeten, maar hoeveel kinderen zou hij daarna ontvoerd, misbruikt en vermoord hebben?

Onder de bevolking kwam de vraag naar de doodstraf weer op. Dood*straf*, gevangenis*straf*, *straf*voltrekking... Wie zijn wij om anderen te straffen? Gaat het er eigenlijk niet veeleer om de maatschappij tegen criminelen te beschermen? Zou het niet beter zijn te proberen gevangenen door een goede begeleiding weer geschikt te maken voor onze samenleving? En in de gevallen waar de beste begeleiding niet voldoende is, moeten deze mensen voor altijd ver van de maatschappij verwijderd worden gehouden.

Het gaat niet om een passende *straf*! Geen straf zal Dutroux van zijn gruweldaden afhouden en geen straf is voldoende voor hem. Het gaat 'm om de bescherming van onze kinderen en van de hele maatschappij.

Christine Van Den Broecke-Schneider, Mechelen.

Dutroux (3)

Zondag 1 september waren mijn man en ik weer present om 'De Zevende Dag' te volgen, een programma dat door ons zeer wordt gewaardeerd.

Tijdens het debat met minister De Clerck naar aanleiding van de zaak Dutroux heb ik mij ontzettend geërgerd. Ivan De Vadder had het over 'mijnheer Dutroux'. Eerst dacht ik dat hij zich versproken had, maar neen, hij heeft het nog enkele malen herhaald. Ongelooflijk! Dat is geen 'mijnheer', dat is een onmens!

Sorry, maar dit moest mij toch van het hart!

W. Deroeck, Schelle.

Dutroux (4)

Onthutst volg ik de affaire-Dutroux op de voet. Daarom keek ik met veel belangstelling naar de

eerste 'Ter Zake' van het seizoen uit. Het is ongelooflijk hoe ook nu weer een duidelijk verband werd gelegd met het dossier over de Bende van Nijvel. Je gaat dit soort dingen in België haast vanzelfsprekend vinden.

Ik ben vijfendertig jaar en behoor tot de generatie die volwaardig burger werd, met alle rechten en plichten daaraan verbonden, op het moment dat het systeem waar wij telkens weer voor horen te stemmen, in opspraak is gekomen. Samen met mij heeft die generatie alle geloof in gerecht en hogere instanties verloren. Een dieptreurige zaak die waarschijnlijk nooit meer goedkomt.

Neem nu het beruchte hoofdstuk van de 'Roze Balletten'. Hugo Coveliers had het over 'het zwarte notitieboekje' met namen van hooggeplaatste personen die eraan hebben deelgenomen. Over dat boekje hoorde ik jaren geleden al spreken, en dat het zou verdwijnen was zeer voorspelbaar. De toenmalige voorzitter van de correctionele rechtbank in Brussel kende de inhoud ervan, aangezien hij in 1978 verklaarde dat het openbaar maken van de namen die erin voorkwamen 'een revolutie zou veroorzaken'.

In het belang van de gezondheid van dit land zouden die namen toch eens openbaar moeten worden gemaakt door die voorzitter of door andere rechtschapen heren, gebonden door de zogenaamde zwijgplicht. Want hoe kan je met je stem mensen bevoegdheden blijven geven, als je niet zeker bent of je niet voor crapuul stemt (tenslotte gaat het hier om orgieën en kinderprostitutie). Pas dan, vrees ik, kunnen we weer gaan bouwen aan een België dat niet langer vierkant draait.

Serge Vermeersch, Berchem.

Dutroux (5)

Het ligt niet in mijn aard om over iemand anders te 'oordelen'. Ik probeer altijd te begrijpen wat een ander drijft door mij in zijn/haar gedachtengang te verplaatsen. Maar nu mag 'Oscar, voorlopig nog toerekenbaar' in Humo's 'Open Venster' nog zo mooi uitleggen wat zijn pedofielzijn voor hem betekent - wanneer hij het over kinderporno heeft, moet ik afhaken. Wat voor hem niet door de beugel kan, wist hij uit op de tapes. Daarmee is voor hem alles oké, en kan hij rustig slapen.

Wil hij er misschien eventjes bij stilstaan dat er ergens ter wereld KINDEREN - 'het mooiste, zachtste en edelste dat er bestaat' - misbruikt werden om hem zijn 'rust' te geven?

Chris Van den Biglaer, Schaffen.

Is het echt tijd voor een beschavingspartij?

NVHN 12-9

Begin deze week kreeg ik een telefoontje van een tikje bezorgde moeder: mevrouw Veldhuizen uit de stad Groningen. Ze is 26 jaar en moeder van twee kleine kinderen. Ze wil het niet in detail hebben over de seksschandalen in België -daarover is volgens haar al genoeg geschreven, vertoond en gezegd- maar ze maakt zich wel zorgen over de verderfelijke mentaliteit van mensen die zich bezighouden met ondermeer kinderseks en de productie van en handel in kinderporno.

"Neen", zo begint ze, "ik ben niet iemand die direct de doodstraf eist. De mensen die nu ineens roepen om de doodstraf vind ik bijna net zo walgelijk als de misdadigers zelf. Mijn probleem is het volgende: in een land als België had je toch nooit gedacht dat er een netwerk zou zijn van kindermoordenaars? En ongeveer gelijktijdig komen de berichten los van maffia-praktijken in de hogere politiek."

Mentaliteit

Het gaat de stad-Groningse duidelijk om een algemene zorg omtrent de mentaliteit van mensen in de westerse beschaving. "Zijn we dan zover afgegleden met zijn allen? Ik geloof het niet. Misschien komen deze zaken nu wat vaker aan het daglicht en gebeurden er vroeger ook wel dit soort dingen. Toch heb ik mijn zorgen, want uit onderzoeken blijkt elke keer dat de criminaliteitscijfers steeds stijgen. En als de kleine criminaliteit toeneemt, waarom zou dat dan niet het geval zijn met de grote criminaliteit?"

Volgens Veldhuizen wordt het wellicht tijd voor de oprichting van een vereniging of partij die een betere beschaving nastreeft. "Ik weet niet of zoiets al bestaat, maar de maatschappij is toe aan nieuwe normen en waarden. En dan bedoel ik niet dat het wetboek moet worden herschreven, maar wel dat de mentaliteit van de mensen moet veranderen. En dat laatste kun je niet realiseren met een nieuw wetboek of met de herinvoering van de doodstraf."

Oproep

Zij doet een oproep aan iedereen die het met haar eens is. Veldhuizen: "Wat er nu in België gebeurd is, mogen we niet toestaan. Beter is nog om dit soort praktijken te voorkomen. Dat kun je doen door een massale mentaliteitsverandering. Concreet komt het hierop neer: niemand mag meer accepteren dat er fraude gepleegd wordt of dat er dagelijks fietsen worden gestolen. Want volgens mij zitten we met zijn allen op een hellend vlak."

Ze beseft dat ze 'mooie woorden' spreekt maar dat het in de praktijk moeilijk is om de mentaliteit van de mensheid te veranderen: "Daarom moeten we ook in het klein beginnen. Gewoon in ons eigen gezin. Begin maar met de opvoeding van je kinderen. Tegen elkaar liegen moet direct bestraft worden. Kinderen moeten heel jong al weten wat ze wel en wat ze niet horen te doen. Het is gemakkelijker om kinderen op te voeden dan volwassenen."

Opvoeding

Op deze plaats hebben we vaker gehoord dat de opvoeding een belangrijke rol speelt in het maatschappelijke gebeuren. Er zijn zelfs mensen die de toenemende criminaliteit toeschrijven aan de vrije opvoeding van de jaren zestig. Herinnert u zich deze discussie? Mevrouw Veldhuizen wil een beschavingspartij. Een idee. Mijn vraag aan u is of er geen andere oplossingen zijn. Vindt alles wat er gebeurt zijn oorsprong in onze opvoeding? Of zal je altijd zieke elementen houden die moorden en verkrachten?

Met andere woorden: zijn we dusdanig van de gebeurtenissen in België geschrokken dat er ook in ons land maatregelen genomen moeten worden? Strengere straffen, mentaliteitsverbetering of betere opvoeding? Wie hierover een beetje een genuanceerde mening heeft, is welkom in deze rubriek. Bent u het (on)eens met mevrouw Veldhuizen? Schrijf, bel of fax.

Er is nauwelijks ontzag voor onze rechtspraak

NVHN 19-9

Deel twee van de serie over het morele verval en de roep om een 'beschavingspartij' van mevrouw Veldhuizen. Dr. J.B. van der Kooi uit Haren denkt dat veel onbehagen omtrent het morele verval is terug te voeren tot het wereldje van de juristen. "Bewezen misdaden worden niet bestraft omdat er vormfouten worden gemaakt. Dat maakt de geloofwaardigheid van de rechtspraak er voor veel mensen niet groter op. En er wordt nogal wat rechtgesproken na foutjes in de procedure."

Volgens deze Harenaar wordt de basis van een gezonde maatschappij gelegd door een goed functionerende rechtsstaat. Van der Kooi: "Overigens hoeven we niet te denken dat we zo veel beter zijn dan de Belgen, die nu geconfronteerd worden met ernstige misdrijven. Het is bekend dat in ons land zo'n vijftien pedofielennetwerken bezig zijn met strafbare feiten. Maar er is geen of nauwelijks ontzag voor onze rechtspraak."

Rechtsbescherming

"Een gevolg van een haperende rechtspraak is", zo gaat Van der Kooi verder, "dat van de rechtsbescherming van de (zwakkere) burger weinig is overgebleven. De remedie hiervoor is duidelijk: een zeer ingrijpende herstructurering van het justitiële bestel waarin het niet meer voor kan komen dat advocaten ongehinderd als verlengstuk kunnen dienen van de criminaliteit. Een beschavingspartij à la Veldhuizen zou hierin misschien een rol kunnen spelen."

Toch twijfelt Van der Kooi aan het oprichten van een nieuwe politieke partij: "Onze democratisch gekozen leiders treden niet zelden onbeschaafd en ongegeneerd egoïstisch op. In het verleden waren de joods-christelijke cultuur (met haar tien geboden) en het ideëel beladen socialisme (met zijn solidariteitsideaal) in staat het menselijke altruïsme te inspireren. Maar deze bronnen zijn in mijn zeventig-jarig bestaan duidelijk in betekenis afgenomen."

De slechtere mentaliteit van tegenwoordig is volgens de heer Bleeker uit Leek niet te wijten aan een slechtere opvoeding van de kinderen: "Tot de leeftijd van zo'n twaalf, dertien jaar kun je kinderen nog zo goed opvoeden, daarna komen ze in handen van onderwijzers, politie en anderen. En ik vind dat met name de onderwijzers er een potje van maken. Volwassenen moeten in deze maatschappij hun verantwoordelijkheid nemen en niet altijd de schuld geven aan de kinderen."

Mevrouw Venema uit Groningen ziet overal om haar heen voorbeelden van moreel verval: "Kijk alleen maar naar de televisie. Films met geweld en seks zijn toegankelijk voor kinderen en er zijn zelfs tv-pakketten met porno-zenders. Dan werk je bepaalde soorten criminaliteit toch in de hand? In elk geval geven we onze kinderen daarmee geen goede voorbeelden. Pas nu er iets aan de hand is in België worden we alerter op de aanwezigheid van kinderporno. Maar over een jaar verwatert dat weer."

Leuk

Jan Elema uit Groningen vindt het idee van mevrouw Veldhuizen om een beschavingspartij op te gaan richten leuk. "Maar of het wat uithaalt, is de vraag", zo voegt hij er onmiddellijk aan toe, "politieke partijen hebben in het verleden toch bijna nooit vernieuwend gewerkt? Om het morele verval in de maatschappij tegen te gaan heb je geen politieke partij nodig maar meer een serie maatregelen zoals nieuwe wetten en een strengere toezicht op de naleving daarvan."

Het tegengaan van moreel verval zou je volgens de stadjer dus kunnen afdwingen. Toch vindt mevrouw Veldhuizen dat zoiets vanuit de mensen zelf zou moeten komen. "Jawel", zegt Elema, "maar sommige dingen kun je moeilijk veranderen. Zoals het karakter van de mensen bijvoorbeeld. En als het niet goedschiks kan, dan maar kwaadschiks."

Pedofilie

Wie heeft dit 'geleerde' woord bedacht voor mensen die hun lusten botvieren op kinderen en dan nog zielig doen, alsof zij zelf slachtoffer zijn. Eindelijk gezonde taal in de rubriek 'Lezers schrijven' van 30 augustus. Met al ons 'begrip' spelen we hun in de kaart. Dat ze maar rustig hun gang kunnen gaan, ze doen immers geen kwaad. Volgens mij zijn lui die om kinderporno vragen, geen haar beter dan zij die het leveren.

AC 11-9

R. BOOT
Wormerveer

Maximumstraf

TR 4/9

Kennelijk vonden wij in Nederland tot op heden, dat het exploiteren van kinderen in de prostitutie iets was, waarover je nu ook weer niet al te veel ophef hoeft te maken.

Want ik las tot mijn verbijstering dat de maximumstraf, die daarvoor staat, slechts één jaar is. En dat terwijl kinderen door dit soort misdaden voor de rest van hun leven beschadigd worden.

Een drama als dat in België is kennelijk nodig, om onze minister van justitie ertoe te brengen deze maximumstraf te verhogen tot zes jaar. Als je daar een poosje over nadenkt, word je bepaald niet vrolijk.

Biddinghuizen Martin van der Bent

Pedofilie

TR 11/9

Hoera voor Hans Visser. Eindelijk een relativerender toon in *Trouw*. Pedofielen kunnen verliefd worden op kinderen. Wat is daar mis mee wanneer ze er gezond mee om gaan? Het is zeer betreurenswaardig dat er zoveel gewetenloze, op geld en macht beluste individuen op deze planeet rond lopen. Maar evenals homofielen en heterofielen zijn pedofielen niet per definitie perverse smeerlappen.

Bleiswijk Pieter Raspess

Alledag
met Henk Hielkema

Wilt u reageren of een probleem aan de kaak stellen?
Telefoon: 050 - 5844233 . Schrijven kan ook:
Adres: Alledag postbus 60, 9700 MC Groningen.
Fax: 050 - 5844209.

Een jaar?

HUMO 10.09.96

ZELDEN is er zo veel, zo intense, zo spontane en zo eensluidende emotie geweest over het misbruik en de fundamentele miskenning van jongeren. Niet alleen in ons land, maar ook ver daarbuiten.

Dat is een onvoldoende maar toch wel hartverheffend tegengewicht voor de weerzin die de afgrijselijke misdaden van Dutroux en zijn kompanen wekken. (Terloops gezegd: zij werden, minstens ten dele, aangespoord tot die daden door degenen die bereid waren veel te betalen voor hun „producten"; en het is niet uitgesloten dat die laatsten voor altijd anoniem zullen blijven.)

Het is nodig die emoties, die positieve energie om te zetten in daden. Voor een deel is dat al op gang gekomen.

De bereidheid om verdwijningen van kinderen ernstig te nemen, bijvoorbeeld, is op punt gebracht. Volhoudende actiegroepen van ouders leverden het voorbereidende werk daarvoor. Het internationaal actieprogramma tegen seksueel geweld jegens kinderen zou, zonder de reacties op de gruweldaden van Dutroux, wellicht al in de vergetelheid verdwenen zijn.

In eigen land hebben die reacties gezorgd voor een kristallisatie van de al lang sluimerende vage voornemens om de regelgeving, de rechtspraak en de organisatie van gerecht, politie en gevangeniswezen aan te passen. Als de beleidsmensen doorwerken, en de *democratische krachten* — van parlementsleden tot actiegroepen — hen onder druk blijven zetten, kan een groot deel van die voornemens werkelijkheid worden.

Dat is niet niks. Maar er is meer mogelijk.

De gruweldaden van Dutroux stellen veel andere vormen van geweld en misprijzen tegenover jongeren aan te koppelen, maar dit drama moet hoe dan ook aangegrepen worden om minstens voor de ergste andere vormen van misbruik van jongeren, en de ergste andere problemen van kinderen, aandacht op te eisen.

De positie die het kind in onze samenleving heeft, is wellicht de beste die ooit bereikt is in de geschiedenis. Onze kinderen hebben het materieel doorgaans goed, krijgen onderwijs, vrije tijd en ontplooiings- en vormingsmogelijkheden als nooit tevoren.

Maar kindermishandeling bestaat nog in vele andere vormen. Incest bijvoorbeeld. Kinderen worden nog al te vaak uitgebuit in onze samenleving. Verdrukt. Vermoord in het verkeer. Veel kinderen worden dag in dag uit op hun ziel getrapt. Verwaarloosd. Weggedrukt in conflicten onder volwassenen.

Meer dan genoeg signalen duiden dit aan. Dat het Vlaams Parlement zich bezint over de instelling van een kinderombudsman, bevestigt dit.

De positieve energie die vandaag aanwezig is, moeten we ook in die richting kanaliseren. Waarom niet opnieuw een Jaar van het Kind organiseren, twintig jaar na het vorige?

Men kan „een jaar van" belachelijk vinden. Bestempelen als een verouderde actievorm, als een grote lege show. „Een jaar van" gaat niet inderdaad niet dat er iets verandert. Wie een ander middel kent, mag het signaleren. Als we maar met zijn allen, systematisch, een voldoende lange tijd, degelijk voorbereid, maatschappelijk en politiek gedragen, aandacht besteden aan de belangrijke dingen die nog mislopen met de positie van het kind in onze samenleving. En dat zijn er nog heel wat.

We doen dat overigens best op een moment dat we bewust en vrij zelf kiezen, niet op een moment dat we laten uitlokken door een gruwelijke psychopaat.

Guy TEGENBOS

Kinderen horen beschermd te worden

'Moet pedofilie harder worden aangepakt?' was de vraag die vorige week op deze pagina werd gesteld aan de lezers van deze krant. Een ondubbelzinnig 'ja' was het antwoord, dat uit de vele tientallen reacties naar voren kwam. *John Verhoeven* maakt de balans op. Enkele brieven —van slachtoffers van kindermisbruik— zijn anoniem gepubliceerd, de meeste reacties moesten wegens de beperkte ruimte worden ingekort. UN 14-9

De productie, handel en het bezit van kinderporno verdient op één lijn gezet te worden met harddrugs. Dat moet tot uitdrukking komen in de bestrijding en de bestraffing ervan. De huidige straffen —ten hoogste zes jaar— zijn dan ook veel te laag.

Dat menen de tientallen briefschrijvers die hebben gereageerd op de oproep in deze krant om te reageren op de vraag 'moet pedofilie harder worden aangepakt?'

De tientallen brieven zijn betrekkelijk eensluidend in hun oordeel. Vooral het 'bedrijfsmatige' karakter van de productie en handel in kinderporno dat naar voren kwam in de Belgische affaire-Dutroux, heeft velen geschokt. Vrijwel alle briefschrijvers concluderen dat die 'bedrijfstak' alleen kan floreren dankzij de het gemak en de straffeloosheid waarmee pedofielen videobanden met kinderporno kunnen bemachtigen. Tot op heden is het bezit van een enkele videoband niet strafbaar. Als het aan de lezers ligt komt daar snel verandering in.

'Onschuldige' seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen bestaan niet. Er is altijd sprake van een machtsoverwicht van de volwassene, ook al zou het kind ermee instemmen. En wat de volwassene ook beweert, het gaat hem uiteindelijk alleen om zijn eigen genoegens, stellen de briefschrijvers vast. Het kind realiseert zich pas veel later in volle omvang wat hem of haar is aangedaan. Om die reden moet seks met kinderen harder worden aangepakt, meldt mevrouw **B. H. Ploeg-den Boesterd** uit Utrecht. Ook de leeftijd waarop seks met kinderen nog strafbaar moet zijn, moet daarom volgens haar worden verhoogd naar achttien jaar. Datzelfde vinden, onder anderen, het echtpaar **G. en A. Visser-v. d. Velde** uit Utrecht, mevrouw **A. Dijkgraaf** uit Utrecht en **W. Visser** uit Ermelo. Ook het verplichte chemische castreren van seksuele delinquenten, een suggestie van het CDA, viel bij hen in goede aarde, evenals trouwens bij vrijwel alle briefschrijvers die (een deel van) hun brief op deze pagina terugvinden.

In de meeste reacties wordt overigens wel een onderscheid gemaakt in seksueel contact van kinderen onderling —ook als die een jaar of vijf, zes ouder zijn— en seksuele contacten met ouderen. Dat laatste wordt als veel schadelijker ervaren omdat de seksuele beleving van kinderen onder elkaar veel meer het karakter heeft van het 'ontdekken' van de eigen en elkaars seksualiteit. In contacten met een volwassene kan van die betrekkelijk onschuldige 'ontdekkingstocht' fundamenteel geen sprake zijn, zo is de algemene mening. Zoals een van de briefschrijvers het verwoordde: 'kinderen zijn weerloos en moeten te allen tijde beschermd worden'.

John Verhoeven is redacteur opinie.

Net als drugs

Niemand kan mij ervan overtuigen dat kinderen zich vrijwillig laten gebruiken voor porno en seksueel misbruik. Normale kinderen zijn in de leeftijd tot 12 jaar met andere dingen bezig, denken waarschijnlijk helemaal niet na over seks. Kinderen zijn makkelijk te manipuleren, of om te kopen en misschien lijkt dan inderdaad alsof ze vrijwillig meedoen.

De handel in drugs wordt heel zwaar bestraft en dit schrikt criminelen af. Daarom zijn ze op zoek naar criminaliteit die loont, met minder risico's. Kinderporno dus. Ik zou celstraffen van 25 jaar of meer helemaal niet gek vinden.

Om de kinderen te beschermen zou de leeftijdsgrens van kinderen met wie seks wettelijk toegestaan is verhoogd moeten worden van 12 jaar naar 16 jaar. Beneden die leeftijd zijn kinderen nog niet in staat om voor zichzelf te beslissen. Daar is de staat het schijnbaar wel mee eens als het gaat om alcoholgebruik (minimumleeftijd 16 jaar), leerplicht (tot en met 16 jaar). Er ligt zelfs een voorstel voor een minimumleeftijd van 18 jaar voor roken! Als kinderen daartegen beschermd moeten worden, dan toch zeker voor seksueel misbruik door volwassenen.

Tot slot nog dit: drugdealers en druggebruikers/-bezitters worden (zelfs in Nederland) vrij zwaar gestraft. Persoonlijk vind ik kindermisbruik (en alle praktijken daaromheen) véél erger en kwalijker dan druggebruik. Ik vind ook dat kinderpornografie en pedofilie minstens gelijk moet worden gesteld aan druggebruik en -dealen.

S. Elverdingen, moeder van een 1-jarig zoontje,
Amersfoort.

Aan de wortel

Alle seks met kinderen moet door de overheid heel streng gestraft worden. Wie aan porno wil verdienen en wordt gepakt, mag best kaal geplukt worden. Het hebben en bezitten van porno, ook al is het maar één ban, moet strafbaar zijn.

Kinderen hebben extra bescherming nodig. Ze zijn de toekomst van de maatschappij. Kijk naar de geestelijke en lichamelijk beschadigde kinderen, naar hun ouders en naar de ouders van de vermoorde kinderen.

Zij gaan gebukt onder levenslang leed en zulk leed komt aan de wortel van de mens.

Hoe verder we de eindtijd in gaan, hoe gevaarlijker. De verwording slaat toe. Lees hierover in de Bijbel N.T. 2 Tessalonicensen, hoofdstuk 2: 1-3 en N.T. 2 Timoteus, hoofdstuk 3: 1-5.

T. Elgersma,
Amersfoort.

Juist perspectief

Kinderen kunnen onmogelijk aangeven welke functie seks heeft. Zij hebben te weinig levenservaring om dit in een juist perspectief te zien. Wetenschappelijk is aangetoond dat een gemiddeld kind tot 12 jaar nog niet correct zelfstandig een drukke weg kan oversteken. Zou zo'n kind wel kunnen bepalen wat de gevolgen van seksuele omgang zijn?

Doel van de straffen moet zijn dat een herhaald misbruik volledig wordt uitgesloten. Ook al is de dader zelf seksueel misbruikt dan mag dit geen verzachtende omstandigheid zijn. Ook pedofiel gedrag dat is aangeboren, mag geen excuus zijn.

A. Roos (vader van 3 dochters),
Woerden.

Niets te willen

Seks met kinderen moet véél harder worden aangepakt. Ook wanneer kinderen niet gedwongen worden. Zij kennen immers de gevolgen niet! Plegers van ontucht met kinderen zouden minstens chemisch gecastreerd moeten worden. Zij hebben niets te willen. De kinderen met wie zij ontuchtige handelingen pleegden, hadden ook niets te willen!

J. Zijlstra-v. Velsen,
Hoevelaken.

Foto strafbaar

Het in bezit hebben van bijvoorbeeld foto's moet al strafbaar worden gesteld. Zonder afnemers is er geen handel! Wanneer komt er een eind aan het grenzeloos begrip hebben voor mensen met afwijkingen? De daders worden beter begeleid dan de slachtoffers. Het is beschamend dat volwassenen speciaal op vakantie gaan om kinderen te misbruiken. Te gek voor woorden. Ik hoop dat dat ook aangepakt gaat worden. We gaan we toch niet zitten wachten tot het te laat is?

Arina Anink, (moeder van 2 jonge kinderen),
Amersfoort.

Altijd dwang

Seks met kinderen moet véél harder worden aangepakt. Ook als de kinderen niet gedwongen worden. Kinderen worden altijd gedwongen, zij het niet met geweld, dan toch door het overwicht van de volwassene. Dus dergelijke gevallen moeten eveneens hard worden aangepakt. De gevangenisstraf van maximaal 6 jaar is veel te laag. Daarbij moet wel onderscheid worden gemaakt tussen het vervaardigen en verkopen en het in bezit hebben van kinderporno-video's, ook als het om slechts een band gaat. Als ze niet werden verkocht dan behoeven ze ook niet te worden gemaakt. Het voorstel van het CDA tot chemische castratie is goed. Betrokkenen hebben hierin naar mijn mening niets te willen. Deze brief heb ik op persoonlijke titel geschreven, maar hij is mede-ondertekend door een aantal collega's.

C.M. Wammes, (plus 40 handtekeningen),
Utrecht.

Geen castratie

Gedwongen seks, zeker met kinderen, is per definitie verwerpelijk en strafbaar. Kinderporno en -prostitutie dienen met alle mogelijke middelen bestreden te worden. De strafrechtelijke weg alleen kan niet voldoen. Volwassenen die seks met kinderen hebben neigen allerlei drogredenen te gebruiken om het te rechtvaardigen. Verbloemd wordt daarbij dat alleen de eigen lustgevoelens de drijfveer vormen. De nadelige consequenties voor kinderen —ook op de lange duur— kunnen zeer ingrijpend zijn. Bij de beantwoording van de vraag welke reaktie het meest gepast is dient het belang van het betrokken kind absolute voorrang te krijgen. Macht kan ook worden uitgeoefend door mensen die aardig zijn voor kinderen; vaak op een subtiele manier, zodat het vooral om manipulatie gaat!

Chemische castratie mag niet worden afgedwongen. Dat is in strijd met het grondrecht van onaantastbaarheid van het lichaam.

Olav Meijer,
Utrecht.

Zelf misbruikt

Ik ben een vrouw van rond de 35 jaar en zelf vroeger langdurig seksueel misbruikt. Ja, seks met kinderen moet veel harder worden aangepakt. Ook als kinderen niet gedwongen worden. De toenadering is bijna altijd vanuit de oudere persoon. Zo niet, dan is het zijn plicht afwijzend te reageren. Kinderen voelen en denken altijd toch anders dan volwassenen, zij moeten beter weten! Het CDA-voorstel om plegers van ontucht chemisch te castreren, daar sta ik achter, juist als ze dat niet willen (de plegers). Nog liever zag ik ze daadwerkelijk gecastreerd. Dan zijn ze tenminste voor altijd getekend.

(Naam en adres bij de redaktie bekend.)

Leeftijdsgrens

De leeftijdsgrens waarop kinderen seks kunnen hebben moet naar 16 jaar. Twaalf jaar is een belachelijke leeftijd voor zoiets.

C. Mulder,
Soesterberg.

Grens 18 jaar

De afgelopen weken hebben wij wel geleerd dat seks met kinderen schreeuwt om een hardere aanpak. Ook als kinderen niet worden gedwongen, dan nog wordt er mijns inziens grote schade aangericht. De leeftijdsgrens voor seks met kinderen moet volgens mij dan ook geen 12, 14 of 16 jaar zijn, maar 18 jaar, als ze ook wettelijk meerderjarig zijn en zelf over hun leven en lichaam mogen beschikken.

Mevr. N. van Runt-Vermeij,
Breukelen.

Molensteen

Als het gaat om kinderschennis geldt voor christenen het woord van Christus, dat het beter is dat dezulken met een molensteen om de hals in zee geworpen worden. Laat ieder die deugen wil in actie komen!

J. M. van der Hoeven,
Cabauw.

Medeplichtig aan moord

Kan de koper of bezitter van kinderpornobanden medeplichtigheid aan moord ten laste kan worden gelegd? Zonder vraag is er geen handel en zonder handel in kinderporno zou er in ieder geval uit winstbejag geen kindermisbruik zijn. Iedereen die een kinderpornovideo in bezit heeft heeft er dus wel degelijk aan meegewerkt en mag wat mij betreft strafbaar gesteld worden. Seks met kinderen moet zeker harder worden aangepakt, ook als die kinderen niet worden gedwongen. Ik ben het zelden met psychologen eens, maar toen ik een kinderpsycholoog hoorde uitleggen dat er bij seks met kinderen eigenlijk nooit sprake kan zijn van vrijwilligheid, gezien het overwicht van de volwassene op het kind, kon ik mij daar volledig in vinden.

E.M. van Zwol-van Charante,
Zeist.

Geen speelgoed

Ik snap niet dat mensen zo met kinderen om kunnen gaan. Je maakt dat kind geestelijk en lichamelijk kapot. Ik vindt het een zeer goed plan van CDA. Laat ze het maar voelen wat voor ellende ze onze kinderen aandoen. Het zijn kinderen, het is geen speelgoed!

Mevr. Kooyenga,
Utrecht.

Zonder liefde

Moet seks met kinderen harder worden aangepakt? Natuurlijk! Vraag het maar aan de talloze nu pas bekende slachtoffers, wat dat op lange termijn met mensen doet.

Volwassen seks, daar zijn kinderen nooit aan toe. Voor iedereen geldt trouwens dat seks zonder echte liefde altijd schadelijk is.

J.M. Masurel-v.d. Feen,
Harderwijk.

Doodstraf

Ik denk dat voor seksualiteit met dodelijk gevolg en voor gewelddadige moord gewoon de doodstaf weer mag worden ingevoerd. Ze mogen blij zijn dat ik geen rechter ben.

H.P.J. Favier,
De Bilt.

Gewenste intimiteiten hoeven niet bestraft

Er zijn mannen die met veel plezier terugkijken op hun relatie met een pedofiel en die zich geenszins misbruikt voelen. Deze kant van het verhaal wordt de laatste tijd genegeerd. De hoofdverdachte van de verschrikkelijke misdaden in België wordt regelmatig aangeduid als 'pedofiel'. Als ik het goed heb begrepen, is deze man getrouwd, vader van vijf kinderen, en in het verleden veroordeeld voor seksueel geweld tegen jonge meisjes, jonge vrouwen en een vrouw van middelbare leeftijd. Is de term 'heterofiel' hier niet meer op zijn plaats?

Dat een betere bescherming van kinderen op allerlei gebieden noodzakelijk is, staat buiten kijf. Ik vind verder dat wederzijds gewenste intimiteiten in een liefdevolle relatie niet zo snel in de strafwet thuishoren.

(Naam en adres bij redactie bekend).

Elke dag voel je de pijn

Op de vraag of seksueel misbruik van kinderen harder moet worden aangepakt, zeg ik luidkeels ja! Ik ben vroeger als kind zelf seksueel misbruikt door mijn vader. Het begon toen ik 6 jaar was en het eindigde op mijn zestiende jaar. Al die jaren heb ik mij eenzaam gevoeld. De vernedering, en dan altijd maar die verschrikkelijke angst. Terwijl ik dit weer schrijf, voel ik tranen achter mijn ogen tevoorschijn komen.

De mensen die je dit aandoen, daar wordt altijd over gezegd: die mannen zijn gewoon ziek, maar dat is dan gelijk een soort excuus. Zo van: ze kunnen er niets aan doen.

Zo heb ik ook heel lang gedacht. Maar dat mag geen excuus meer zijn. Eigenlijk zouden die kerels levenslang moeten krijgen. Want die slachtoffers hebben ook levenslang gekregen. Elke dag voel je de pijn. Voor mij is het nu 12 jaar geleden. Maar nog ben ik puin aan het ruimen. Ik loop bij een psychiater, elke dag gaat het iets beter, maar je blijft altijd een litteken houden van je hoofd tot aan je tenen.

Anita K., Utrecht.

Geen pardon

Seks met kinderen moet beslist harder worden aangepakt. Zowel strafrechtelijk als door middel van (gedwongen) behandeling. Kinderen dienen onze volledige bescherming te genieten. Zeker waar het gaat om het emotionele en fysieke groeiproces naar hun eigen seksuele leven. Zij kunnen dit heel goed in hun experimenten met leeftijdgenootjes. Daar hebben ze de volwassen mannen die zijn blijven steken in hun eigen misbruik-verleden of ander emotioneel trauma niet bij nodig.
Als na een eerste vergrijp psychiatrische behandeling niet wordt aanvaard of mislukt en er bestaat reëel gevaar voor recidive en zeker na recidive is chemische castratie gewenst en gerechtvaardigd: hierbij gaat de veiligheid van het kind boven de lichamelijke integriteit van de dader.

H. J. Dekker, THD NVSH Utrecht (op persoonlijke titel)
Utrecht.

Voorlichting

Ik stel voor om kinderen op school voorlichting te geven zodat zij pedofilie herkennen. Zij krijgen zwemles om niet te verdrinken, en verkeersles om geen ongelukken op straat te krijgen. Wij volwassenen moeten onze kinderen beschermen en er voor zorgen dat ze leren wat ze tegen pedofilie kunnen (moeten) doen.

Mevr. Netty Visser-v.d. Steen,
Leusden.

Dubbele moord

Seks met kinderen moet even hard worden aangepakt als dubbele moord. De daders zijn vaak labiele figuren, daarom helpt alleen therapie in een speciale inrichting voor pedofielen. Ook chemisch castreren is geen oplossing. De grondwet staat het niet toe en het zal ook niet helpen. Ze moeten uit de samenleving worden verbannen omdat ze een gevaar zijn.

Dhr. Gerrelingerse,
Utrecht.

Schoolkinderen

Door al deze seksschandalen maak ik me ernstig zorgen over de kinderen die naar school moeten langs soms verlaten wegen. De kinderen kunnen zomaar van de weg geplukt worden. Ik heb drie prachtige kleindochters maar ik houd mijn hart vast. Maar zelf willen ze niet gehaald en gebracht worden, dus hopen we er maar het beste van.

E. Strijkin Hoetmer
Nijkerk.

Misbruikt

Sinds april dit jaar weet ik uit ondervinding wat voor een schade ontucht bij een kind kan aanrichten. Mijn dochter van drie jaar is door iemand uit de buurt misbruikt. Daarom vind ik dat mensen die zich tot zoiets verlagen flink moeten worden gestraft, en chemische castratie is daar volgens mij een heel goed middel voor. Ook mensen die een videoband of een pornoboekje in huis hebben moeten hiervoor worden gestraft. Want om deze te maken zijn ook kinderen misbruikt en daar heeft degene die zo'n band o. boekje in bezit heeft indirect aan meegewerkt.

(Naam en adres bij de reac .e bekend.)

Tolerantie

Seks met kinderen moet harder worden aangepakt, zeker ook als de kinderen niet gedwongen worden. De gevangenisstraffen zijn te laag. Zolang misdadigers gevangen zitten, heeft de gemeenschap er geen last van! Uiteraard moet het bezit van één kinderpornoband strafbaar worden gesteld. De tijd van grote tolerantie is voorbij!

W. Bosman,
Amersfoort.

Cirkel misbruik

Verplichte chemische castratie zorgt dat het probleem stopt —bij die persoon. Juist deze groep vervalt in herhaling, ze blijven immers hun zieke lustgevoelens houden. De cirkel moet doorbroken worden, vaak zijn de daders eerst zelf slachtoffer geweest. Misschien is zo'n wet maar een of twee generaties nodig om de cirkel te doorbreken.

Christa de Leeuw-Van Weenen,
Harderwijk.

Geen vertrouwen

Ik heb drie kinderen: 8, 11 en 13 jaar en ik vind dat een ieder die zich aan een kind vergrijpt en daardoor dit leven ontwricht zelf geen recht van leven meer heeft. Wij moeten de kinderen leren dat niemand te vertrouwen is, zelfs niet de buurman, de zwemleraar, de judoleraar, de voetbaltrainer of de leraar op school, die aardige buurman die steeds gelijk met mijn dochtertje de hond uitlaat. Zelfs opa's of ooms, ik wil deze mensen allemaal vertrouwen. Maar wat is nou goed of kwaad? Hoe leer ik dit nou mijn kinderen?

Rina v. Kasteel-Klassen,
Breukelen.

Een kindermoordenaar als de Belg Marc Dutroux verdient de doodstraf. Die stelling poneert de schrijver Gerrit Krol. Voor een misdadiger van het kaliber Dutroux eist Krol het oorlogsrecht. Bijgaand zes meningen.

'Dutroux desnoods vierendelen'

HC 14-9

De arrestatie van Marc Dutroux. Zijn straf kan volgens velen niet hoog genoeg zijn.

Gerrit Krol, schrijver: „Ik wil een aanzet geven tot een serieuze discussie over de doodstraf, zonder dat ik in de rechtse hoek word gestopt. Enkel bij het noemen van de doodstraf worden mensen al schichtig. Het leeft in de taboesfeer. Maar het houdt mij bezig dat men zo tegen de doodstraf is, zonder dat men daar argumenten voor heeft. Er is in onze samenleving te weinig aandacht voor het slachtoffer. Er is enkel aandacht voor de dader. Stel mijn vrouw is vermoord; vergeef ik het de moordenaar? Is dat geen verraad! Zij die doden blijven de machtigen. Dat is een hard gelag voor hen die het hebben moeten afleggen. Nette mensen zijn niet in staat tot wraak. Zij kijken naar oom agent. Ik kies onvoorwaardelijk voor de slachtoffers. Dat houdt in, voor mij, dat als de slachtoffers van Dutroux in hun machteloos verdriet zouden willen dat hij op de Grote Markt gevierendeeld wordt, dat ik hen daarin bijval.

Herman Franke, criminoloog: „Doorvretende gevoelens van wraak helen niets. Ik wil graag in een samenleving wonen waar mensen elkaar niet afmaken als ze lastig zijn. Men moet respect voor het leven hebben. De doodstraf heeft geen enkele emotioneel opvoedende waarde. Het is ook geen praktische verbetering van ons strafrecht. De doodstraf heeft een verruwend effect. Het betekent een verruwing van omgaan met mensen waarin je niet het voortouw moet nemen. Wij hebben een net en goed gevangenisstelsel. Vrijheid ontnemen is een zwaar tuchtmiddel. Een zware straf. De doodstraf is destijds afgeschaft in ons land omdat men het een vorm van afmaken vond. Daar was men op tegen. Slachtoffers zijn niet gebaat bij een hardere straf. Enkel meer begrip. Van de doodstraf als zodanig gaat geen heilzame werking uit".

Aad Kosto, voormalig staatssecretaris van justitie, nu lid van de Raad van State en voorzitter van de Kinderbescherming: „Ik vind het idee grote onzin. Het is puur ingegeven door emoties. Ik heb wel sympathie voor die emoties, maar niet voor de suggestie die eruit is voortgekomen. Oorlogsrecht moet alleen worden toegepast als er oorlog is. En er is in België geen oorlog. Er is sprake van een burger die zich ernstig heeft misdragen, en nu dus normaal moet worden vervolgd. Dat is voor mij zo helder als wat. Overigens is in België voor zover ik weet de doodstraf niet afgeschaft, dus strikt genomen bestaat de mogelijkheid dat deze in het geval van Dutroux wordt uitgesproken. Ik acht dat echter niet waarschijnlijk".

Bas van Toor, clown Bassie (van Bassie&Adriaan): „Bij het straffen van Dutroux hoeven geen menselijke normen meer te worden aangelegd. Voor zo'n iemand telt de 'human factor' niet meer. Geen consideratie. Hij heeft zelf een absolute minachting voor het leven getoond. Hij heeft vier kinderen laten wegrotten! Dan zeg ik: geen discussie meer en huppekee de wereld uit! En nu praat ik niet als clown Bassie maar als Bas van Toor, vader van drie dochters en grootvader van twee kleinkinderen op wie ik bestorven ben. Dutroux verdient geen respect meer. En daar wil ik met niemand over discussiëren. Zeker niet met die figuren die alles uit de wind lullen. De wereld uit met die kerel. Niet invriezen of in plakjes snijden, dat is borrelpraat. Op het schavot en ophangen. En als ze het mij vragen, doe ik 'm de strop om. Dat kan ik opbrengen".

Yvonne Keuls, schrijfster: „Als je emotioneel reageert, zeg je: 'hak zo'n man zijn kop eraf', maar dat zou heel slecht zijn. Ik ben tegen het idee van Gerrit Krol. Er moet geen snelrecht zijn, maar juist een langdurig proces. Hoe langer, hoe beter. Dan wordt het een leerproces. De nabestaanden leren hun emoties te verwerken. Bovendien kunnen er tijdens een proces nieuwe gegevens boven tafel komen. Over oude zaken, dossiers die al waren gesloten, maar ook over de zaak zelf. Dutroux kan gaan praten en medeplichtigen aanwijzen. Als je hem koud maakt, slaken die alleen maar een zucht van verlichting. Ten slotte loop je het gevaar, dat de doodstraf van een dader een martelaar maakt".

Hans Hillen, Tweede-Kamerlid voor het CDA: „We zijn niet in een oorlogssituatie, dus kunnen we ook geen beroep doen op het oorlogsrecht. Dat wil ik ook helemaal niet. We leven in een rechtstaat waar ieder individu recht heeft op bescherming. Ik vind wel dat in onze rechtspraak het zwaartepunt iets te veel bij de daders ligt en niet bij de slachtoffers. Als het aan mij ligt, zouden we meer aandacht moeten besteden aan de slachtoffers. Maar niet uit wraak. In een beschaafd land moet de wraakgedachte zover mogelijk worden uitgebannen in de rechtspraak. Ik heb eerder gesproken over chemische castratie van perverse misdadigers. Dat is door heel veel mensen verkeerd uitgelegd. Chemische castratie is voor mij geen straf. Het is alleen bedoeld om iemands lusten via chemische weg te onderdrukken. Ik heb daarvoor gepleit met het oog op de bescherming van de slachtoffers".

Dutroux niet te helpen

FD 12-9

Iedereen die de laatste weken de berichtgeving heeft gevolgd over de moorden op de vier Belgische meisjes en de daarmee verband houdende kinderpornozaak, zal zich ongetwijfeld afvragen wat zo'n man als Marc Dutroux tot zijn daden heeft gebracht. Volgens klinisch psycholoog Jan Verhulst is Dutroux een psychopaat, iemand wiens gewetensfunctie is beschadigd. Mensen met een dergelijke aandoening zijn niet of nauwelijks te helpen. Wat er ook met deze man moet gebeuren, de hulpverlening zal niets met hem aankunnen.

JAN VERHULST

De vraag wat Dutroux heeft bezield is terecht, omdat het antwoord erop grote gevolgen heeft voor de voorkoming van dergelijke gruweldaden. Ik schrijf hier met opzet alleen 'ter voorkoming', want aan een behandeling van mensen die dergelijke dingen doen hoeven we niet eens te denken. In bepaalde gevallen staan de therapeuten eenvoudigweg met hun mond vol tanden en dit is een van die gevallen. Ook dat heeft nogal wat maatschappelijke implicaties, zoals we zullen zien. Want wat moet je met onbehandelbare, dus niet te corrigeren misdadigers? Levenslang opsluiten, platspuiten, of doodmaken?

Natuurlijk zullen er publicaties gaan komen waarin duidelijk gemaakt wordt dat Dutroux een ongelukkige jeugd heeft gehad, dat hij door zijn vader misbruikt en mishandeld is en dat zijn moeder hem al op zeer vroege leeftijd verstootte. Het probleem van dergelijke publicaties is dat ze de betreffende misdadiger ontoerekeningsvatbaar verklaren, waardoor zijn advocaat de kans krijgt te gaan pleiten voor een behandeling, in plaats van een bestraffing.

Schijnoplossing

Maar een behandeling maakt bij dit type misdadigers niets uit, waardoor er dus een schijnoplossing wordt gecreëerd. En dit soort schijnoplossingen neemt in de rechtspraak (waar de rechter, dank zij de bemoeienissen van al die zogenaamde 'experts' ook niet meer weet hoe hij moet oordelen) hand over hand toe.

Terug nu naar de vraag hoe een man als Dutroux tot zijn daden is kunnen komen. We spreken over een man die zijn seksueel gerief kennelijk alleen maar kon bereiken bij kinderen. Men spreekt in zo'n geval van pedofilie of pedoseksualiteit.

Er zijn mensen die ons proberen wijs te maken dat er een onderscheid bestaat tussen deze twee termen, maar dat is onzin. Net zoals het onzin is om te beweren dat pedofiele contacten 'verrijkend' zijn voor de jongere, zoals een totaal subjectieve onderzoeker van de Homostudies Utrecht onlangs beweerde. Hij werd daarvoor overigens afdoende van repliek gediend.

Te tolerant

Kinderen zijn kinderen en als zodanig niet toe aan seksueel contact met een volwassene. Zo eenvoudig ligt dat. We zijn daarin de laatste jaren veel te tolerant geweest, waarschijnlijk vanuit de ons aan alle kanten ingepompte angst voor 'discriminatie van minderheden'. Daardoor kon er voor figuren als Dutroux een ruimte ontstaan om hun steeds verder perverteren-de behoeften te botvieren. Seks met een kind is een ding, maar morbide seks is natuurlijk nog veel interessanter.

Want elk pad van perversie loopt in principe uit op een vorm van seks waarbij de dood als ultiem hoogtepunt geldt. Dus worden er nu ook al seksvideo's gemaakt waarop te zien is hoe kinderen en volwassenen eerst worden misbruikt en vervolgens worden vermoord. Dutroux is waarschijnlijk ook begonnen als een 'eenvoudige' pedofiel en vervolgens afgegleden tot het diepst denkbare niveau: misbruik van kinderen, handel in kinderen en moord op kinderen. Enerzijds om zijn zieke lusten te bevredigen, anderzijds waarschijnlijk ook uit ordinair geldelijk gewin.

Dutroux heeft wat hij gedaan heeft alleen maar kunnen doen door een te grote maatschappelijke tolerantie en door een complete uitschakeling van het geweten. Dit laatste verschijnsel (of ziektebeeld) staat in de psychologie al jaren bekend onder de naam 'psychopathie'. Daaronder verstaan we een blijvende stoornis in de gewetensfunctie, die al dan niet aangeboren kan zijn. Want duidelijk is dat we ook psychopaten kunnen maken: door speciale trainingstechnieken kun je iemands geweten totaal vernietigen.

In Amerika weten ze daar inmiddels alles van: veel uit Vietnam teruggekeerde soldaten blijken in de gewone maatschappij niet meer te handhaven. Een psychopaat is iemand die in staat is te liegen, te bedriegen en zelfs te moorden zonder ook maar door enig schuldgevoel geplaagd te worden.

Uitbarstingen

De ellende van de meeste psychopaten is dat ze over het algemeen in een eerste contact vreselijk

voorkomend en vriendelijk overkomen. Ze geven je de indruk dat ze je op allerlei manieren behulpzaam willen zijn, zonder er zelf beter van te worden. Toch voel je van de andere kant ook dat er 'iets' niet klopt: je voelt dat de ander (de psychopaat) niet werkelijk voelt, maar alleen maar denkt, alleen maar redeneert. Een ander kenmerk van psychopaten is dat ze, eenmaal onder een te grote druk gezet, tot enorm agressieve uitbarstingen kunnen komen.

Ze gaan dan letterlijk en figuurlijk wild om zich heenslaan, waarna ze zich in allerlei bochten gaan wringen om zich te verontschuldigen. Ze huilen daarbij krokedilletranen met tuiten, maar voelen er helemaal geen verdriet bij. Schuldgevoelens, en warme gevoelens voor anderen zijn de psychopaat volkomen vreemd. De enige emotie die hij kan voelen is angst. En dat is dan geen morele angst (schuld) maar voornamelijk angst om door de mand te vallen. Deze angst blijft hem dag en nacht achtervolgen, waardoor het dan ook niet verwonderlijk is dat de psychopaat uiteindelijk zijn heil zoekt in de zelfmoord. Zoals ook Dutroux wil doen, maar waar hij de kans niet toe krijgt..

Ras-psychopaat

Psychopathie behoort tot de niet behandelbare psychiatrische stoornissen. Dutroux is zonder enige twijfel een ras-psychopaat. Dus wat moeten we met zo'n man? Levenslang opsluiten, platspuiten of doodmaken? Al deze 'oplossingen' hebben hun nadelen, en kunnen 'inhumaan' genoemd worden. Naar verluidt, wil Dutroux zichzelf van kant maken. Dat lijkt een humane optie. De hulpverlening kan in ieder geval niets voor hem doen: een stukgemaakt geweten valt niet te repareren.

Drs J. Verhulst is klinisch psycholoog

De tbs-kliniek Veldzicht geldt als een eindstation voor de ernstig gestoorde delinquent. In 1998 komt daar een *long stay*-afdeling, bedoeld voor zieke misdadigers die zo gevaarlijk zijn dat ze nooit meer vrij mogen komen. De vraag hoe een samenleving moet omgaan met 'chronici' is weer actueel na de aanhouding van Marc Dutroux. Geneesheer-directeur Oppedijk: "Tbs-gestelden lijken geen geweten te hebben.'

Nooit meer vrij

door Steffie Kouters

IN DE TUIN van de inrichting liggen de grafstenen van de bewoners die er tot hun dood verbleven. De bewoners die helemaal niemand meer hadden en voor wie het 'oude mannen-huis', dat hun enige wereld was, de hele uitvaart verzorgde. Tegenwoordig gebruikt Veldzicht deze begraafplaats niet meer. De tbs-kliniek begraaft haar doden nu in het nabijgelegen dorp Balkbrug.

'Ik heb in de Van Mesdag een keer een man gesproken die zelfs alleen nog maar droomde over de inrichting', zegt geneesheer-directeur mr. drs. D.Oppedijk van tbs-kliniek Veldzicht. 'Hij zat al meer dan tien jaar vast en kon niet eens meer dromen over de buitenwereld. Daar schrok ik wel van.'

Nederland heet een mild strafklimaat te hebben. Vergeten wordt dan bijvoorbeeld dat er sinds de psychopatenwet van 1928 altijd ernstig gestoorde delinquenten zijn geweest voor wie de ter beschikking stelling telkens is verlengd – tot aan hun dood toe. Om de maatschappij te beschermen. De Van Mesdag-kliniek heeft nu de langste tbs-gestelde van Nederland: hij zit al 34 jaar vast. Voor agressieve pedofilie.

In 1996 zei hoogleraar forensische psychiatrie en toenmalig geneesheer-directeur van het Pieter Baan Centrum dr. H. van Marle nog over deze 'chronici': 'Ik vind het verschrikkelijk dat je moet zeggen: deze ter beschikking gestelden zijn zo gevaarlijk, dat ze niet naar buiten kunnen, nu niet en vermoedelijk nooit niet. Ik vind niet dat we ons daar zonder slag of stoot bij moeten neerleggen.'

Maar in Veldzicht is het bijna zover. In 1998 komt daar een *long stay*-afdeling, bedoeld voor zieke misdadigers die zo gevaarlijk zijn dat ze nooit meer vrij mogen komen. Net als bij de 'gewone' tbs-gestelden zal de rechter elk jaar of elke twee jaar controleren of iemand toch naar buiten kan, maar het advies van de kliniek speelt een belangrijke rol in deze beslissing.

In Nederland zijn ongeveer veertig 'ongeneeslijke' tbs-gestelden, met als harde kern de pedofiele delinquenten en de chronisch psychotische patiënten. Tot de chronici worden de tbs-gestelden gerekend die langer dan acht jaar vastzitten en die nog steeds 'delictgevaarlijk' zijn. De redenen om een speciale *long stay*-afdeling op te zetten zijn van financiële en pragmatische aard.

Gemiddeld kost een tbs-gestelde 700 gulden per persoon per dag. Veel chronici zijn 'uitbehandeld': de therapieën hebben onvoldoende gewerkt. Ze kunnen dus toe met minder (dure) psychiaters, psychologen en sociotherapeuten. En als zij worden verplaatst naar die *long stay*-afdeling komt er plaats vrij voor een deel van de 180 'passanten'. Gevangenen die ook zijn veroordeeld tot tbs, maar voor wie geen plek is in de klinieken.

De psychiater, psycholoog en jurist Oppedijk zal als geneesheer-directeur de eindverantwoordelijkheid dragen van deze unieke afdeling. Hij werkt al sinds 1979 in de tbs. Eerst bij de Van Mesdag, sinds 1986 in Veldzicht. Al die jaren zijn tbs-gestelden hem blijven intrigreren.

Oppedijk: 'Het was een schok voor mij om te constateren dat ze zo weinig wroeging hebben, dat ze geen geweten lijken te hebben. Vaak is het dan zo dat het geweten *lacunair* is, dat er iets ontbreekt aan hun normbesef. Ze kunnen zich niet verplaatsen in een ander. Het leed dat hén in het verleden is aangedaan staat op de voorgrond. Die discrepantie vind ik nog steeds fascinerend.'

Waarom vormen nu juist die pedofiele delinquenten zo'n belangrijk deel van de groep die nooit meer vrij mag komen?

Oppedijk: 'Seksueel agressieve delinquenten recidiveren sowieso al vrij sterk. Een op de drie gaat weer in de fout. Ze begaan hetzelfde misdrijf vaak al weer als ze op proefverlof zijn tijdens hun tbs. Helemaal moeilijk ligt het bij de kinderverkrachters. Er zijn geen aparte cijfers over, maar ik kom in Veldzicht dezelfde agressieve pedofielen tegen die ik in de Van Mesdag al behandelde.

'Ze zijn erg therapie-resistent. Heel hardnekkig te behandelen. Eigenlijk niet te genezen. Je kunt iemand alleen maar leren zijn neigingen in bedwang te houden, zichzelf te leren controleren.'

Waar komt die therapie-resistentie vandaan?

'Volgens de klassieke leer zijn perverse driften sterker dan gewone driften, omdat ze een afweerfunctie hebben. Er zou een dreigende verwardheid mee worden afgeweerd. Agressieve pedofielen proberen hun seksualiteit helemaal uit te leven. Pak je ze dat af, dan worden ze psychotisch.'

Hoe ziet u Marc Dutroux?

'Ikzelf heb het idee dat dat veel meer een figuur is met een gestoorde persoonlijkheid in psychopatische zin. Anderen gebruiken als objecten om rijk te worden. Ik zet er mijn vraagtekens bij in hoeverre zijn perversie, zijn seksuele afwijking, voorop staat. Aan de andere kant heeft hij zich al eerder vergrepen aan kinderen, wat weer overeenkomt met het patroon van een agressieve pedofiel.'

Zou deze man ooit nog vrijgelaten kunnen worden zonder gevaar op te leveren voor de maatschappij?

'Misschien hoort hij ook tot de chronici: mensen die nooit meer vrijgelaten mogen worden vanwege hun levensgevaarlijkheid. Maar zeg nooit nooit in de biologie. We hebben iemand gehad die een hersenbloeding kreeg. Dat werd een totaal ander mens! Dan moet je jezelf toch de vraag stellen: is het niet beter dat we hem doorsluizen naar een verpleeghuis?'

Is het een somber idee, een afdeling te krijgen met bewoners die nooit meer naar buiten mogen?

'Dat valt best mee. Ook ons personeel heeft belangstelling voor die afdeling. In een verpleeghuis heb je hetzelfde: die patiënten komen er waarschijnlijk ook nooit meer uit. En daar kun je toch ook werken?

'Vaak zijn onze patiënten al van hot naar her gesleept voordat ze hier komen. Voor een patiënt is het weldadig als hij een keer veiligheid en zekerheid krijgt, vertrouwde gezichten om zich heen heeft. De praktijk is dat patiënten me vaak aanschieten: mag ik naar de chronische afdeling? Vaak ervaren ze al die behandelingen als een lijdensweg. Ze hebben zoiets van: aan mijn lijf geen polonaise meer.

'Er zijn ook patiënten die zelf om verlenging van hun tbs vragen met als argument: het is onverstandig als ik nu naar buiten ga. Ook seksueel agressieve delinquenten hebben dat. Ze merken tijdens de behandeling: het is niet mis, wat er met mij aan de hand is.'

Een bekende verzuchting van veel tbs-gestelden is: zat ik maar in de bajes, daar werd ik tenminste met rust gelaten.

'De druk die we op ze leggen, is gigantisch. Al hun gedragingen worden de hele dag door geobserveerd en genoteerd en ter discussie gesteld.'

Visjes in een aquarium.

'Visjes in een aquarium, ja. Niet om ze te pesten, maar we kunnen alles gebruiken voor de behandeling.'

Hoe vaak geeft u het advies aan de rechter de tbs op te heffen?

'Twee, drie keer per jaar. Op 110 bewoners. En dat doe je pas op het moment' dat iemand langdurig met proefverlof is. Dat is heel weinig, maar vergis je niet. Samen met de Van Mesdag hebben wij de zwaarste gevallen. Wij zijn het eindstation. Als rijksklinieken hebben we opnameplicht. We kunen niemand weigeren. Als Justitie omhoog zit, fungeren wij als vangnet.

'Ik ben gewoon voorzichtig. Bij sommigen heb ik het gevoel: die zijn nog heel fragiel. Je weet een evenwicht te bereiken, maar hebt toch het gevoel: er moet niet veel gebeuren, of het gaat mis.'

Het belang van de maatschappij staat voor u op de eerste plaats.

'Ja: de tbs is ingevoerd voor de bescherming van de openbare orde. Behandeling is secundair, hoe hard het ook mag klinken. Dat is meteen ons voordeel. Wil iemand niet meewerken aan de therapie dan zeggen we: dat is jouw probleem. Wil je eruit komen, dan moet je daar zelf moeite voor doen.'

Hoe vindt u het, om veel contact te hebben met mensen die afschuw wekkende delicten op hun geweten te hebben?

'Er is maar een enkele tbs-gestelde voor wie ik geen sympathie kan voelen. Ook bij kinderverkrachters stel ik geen grens. Het delict speelt wel mee, maar ik kijk toch veel meer naar de persoon. En er zijn er maar heel weinig die niet uit een gebroken gezin komen, waar de vader niet aan de alcohol is, en de moeder niet in de prostitutie zit.

'We hebben hier iemand gehad die een beroemde Nederlander – ik noem geen namen – had vermoord. Een afgrijselijk delict. En het schokkende vond ik dat ik hem zo graag mocht.

'Het was een erg aangename man in de omgang. Hij had humor. Dat zie je bij de meeste tbs-gestelden heel weinig. Hij had zelfspot. Daar kun je ook veranderingen aan afmeten. Zodra patiënten niet alleen grappen maken ten koste van anderen, maar ook van zichzelf, is er winst geboekt. Mensen milder maken, dat probeer je in de tbs.'

De zaak-Dutroux heeft – zeker in België – de discussie weer losgemaakt over herinvoering van de doodstraf.

'Dat zie ik als onmacht. Dan zeg je: ik wijs het doden van iemand af, maar dood zelf ook een ander. In Nederland hebben wij de doodstraf afgeschaft in 1861 en de tbs ingevoerd in 1928. Dat heeft volgens mij met elkaar te maken. Nederland zocht een oplossing: wat doe je met zulke gevaarlijke mensen? Maar België kent geen tbs zoals wij die hebben: een maatregel met als voornaamste doel de maatschappij te beschermen.'

Is de samenleving harder geworden?

'De maatschappij is zakelijker geworden. Ik vind het ook logisch hoor, dat een samenleving vraagtekens zet bij de hoge kosten voor tbs-gestelden. Maar tot begin jaren tachtig sliepen de patiënten hier in kooien. Een stel kippenhokken, naast elkaar, met een bed erin. Wij hebben nu dure en stevige nieuwbouw, boordevol elektronische apparatuur en overal gepantserd glas. Is dat luxe?

'We zijn nog steeds in discussie met Justitie over het gebouw voor chronici. Ik hou een slag om de arm voor degenen die een hersenbloeding krijgen en die we kunnen doorverwijzen naar een verpleeghuis, maar de meesten zullen hier blijven tot hun dood. De hoofdmoot is tussen de veertig en de zestig jaar. Ik vind dat die recht hebben op wat scharrel- en leefruimte. Ik zou het sneu vinden als Justitie daar te veel op zou beknibbelen.'

Kunt u zich 's avonds losmaken van de ellende die u overdag om u heen ziet?

'Niet helemaal. Dat is misschien ook de aard van het beestje. Ik pieker vooral als we iemand verlof hebben verleend. Dan zit ik 's avonds thuis en denk: verdorie, hebben we daar nu wel verstandig aan gedaan?'

De Amterdamse psychiater Jan Gerrits is de nieuwe directeur van het psychiatrisch onderzoekscentrum van justitie, het Pieter Baancentrum. Hij doet dat werk 'misschien wel om te bewijzen dat niet elke boef die in de gevangenis zit slecht is'. Dat is, in de actualiteit van het zedendrama in België, geen geringe opdracht. Gerrits over gek worden, bange psychiaters, gedwongen behandeling en de doodstraf.

door **LOES DE FAUWE**

PAR 7-9

JAN GERRITS, sinds dit voorjaar de nieuwe directeur van het psychiatrisch onderzoekscentrum van justitie, het Pieter Baancentrum, is nog opgeleid onder het motto dat psychiatrie een 'doe-vak' is. "Je moet achter patiënten aan zitten, zonodig er bovenop, om te zorgen dat ze hun medicijnen krijgen."

Hij kan schamperen over het verleden. "Er is een tijd geweest, de jaren zestig en zeventig, dat ze dachten dat criminaliteit alleen een sociale oorzaak had en dat schizofrenie een uiting was van verzet tegen de laat-kapitalistische maatschappij. En psychiaters dus niet nodig waren. Justitie vroeg veel minder rapportages en een groot deel van de gesloten psychiatrische inrichtingen verdween. Je had de neuroleptica om psychiatrische patiënten te behandelen en dat ging en gaat liefst ambulant: dichtbij huis, in de stad. Maar inmiddels is wel gebleken dat bij een aantal mensen die aanpak niet werkt, want die slikken hun medicijnen niet. En die kunnen in hun psychose met hun waanideeën rare dingen doen."

Het Nederlandse strafrechtsysteem kent naast celstraf ook de weg van psychiatrische verpleging of behandeling. Die is bestemd voor mensen die delicten plegen die hen, vanwege hun ziekte of stoornis, niet of niet helemaal kunnen worden aangerekend. Zulke verdachten worden op verzoek van de rechter onderzocht in het Pieter Baancentrum. De officiële taak van Gerrits, voorheen hoofd van de Districts Psychiatrische Dienst van justitie in Amsterdam, is rechtbanken te rapporteren over de persoon van de verdachte en de mate waarin de dader een misdrijf kan worden aangerekend.

Op dit moment worden zo veel mensen veroordeeld tot tbs – ter beschikkingstelling van de regering om psychiatrisch verpleegd of behandeld te worden – dat er lange wachtlijsten zijn ontstaan. Waar die wachtlijst opeens vandaan kwam, is niet helemaal duidelijk.

Gerrits: "We hebben meer cellen, dus er zitten meer mensen vast, da's één. Het heeft te maken met die ontwikkelingen in de psychiatrie, maar ook met het toenemend drugsgebruik. Drugs – heroïne, cocaïne, maar ook cannabis – kunnen bij kwetsbare mensen een proces losmaken dat leidt tot psychosen. Met alle gevolgen van dien. Vijftien jaar geleden zag je nauwelijks psychotische mensen in de tbs, want die zaten in de psychiatrische klinieken. Nu heeft elke tbs-kliniek een psychose-afdeling. Die veranderingen in de maatschappij hebben geleid tot de vraag naar gedwongen behandeling en gedwongen opname. Maar de wet bood daar nauwelijks ruimte voor."

"Dus wanneer die psychiatrische patiënten helemaal doordraaiden, hoofdzakelijk omdat ze hun medicijnen niet slikten, konden de psychiaters die mensen niet opnemen, ze mochten ze niet opnemen. Je had in de wet het zogenoemde

gevaarscriterium om een gedwongen opname of behandeling te mogen uitvoeren. Dat mocht alleen bij onmiddellijk gevaar. Nou, dan moest er echt groot gevaar zijn, hoor, want een grote dreiging van gevaar alleen was niet voldoende om iemand op te nemen."

"De nieuwe wet Bijzondere Opname Psychiatrische Ziekenhuizen (BOPZ) biedt heel veel handvatten voor gedwongen opname. Men is er alleen nog niet aan gewend om de BOPZ toe te passen. Psychiaters zijn huiverig. Ze zijn in het verleden bang geworden door veroordelingen en waarschuwingen van het tuchtcollege, dat toen vond dat ze mensen te snel opsloten."

"Een gewone arts ontmoet geen weerstand als hij een zieke behandelt, en iemand met een fobie wil ook wel geholpen worden. Maar bij psychotici en schizofrenen ligt dat anders. Een psychiater moet soms letterlijk, tegen grote weerstand in, bovenop zijn patiënt gaan zitten om hem zijn medicijnen te geven. Dat kan heel dramatisch zijn. Want zo iemand heeft waanvoorstellingen, leeft in enorme angst. Je doet het omdat je de uitkomst van zo'n behandeling weet: het is goed voor hem, maar prettig is het niet om te doen. Het is natuurlijk heel kwetsend als er wordt getwijfeld aan jouw goede bedoelingen."

"Want dat gebeurde: de psychiater was bijna vogelvrij en hij had zo een procedure aan z'n broek. Moest-ie met de behandeling stoppen – en dat is buitengewoon dramatisch – omdat bijvoorbeeld het gevaarscriterium onvoldoende omschreven was. Dan wilde de rechter honderd procent zekerheid hebben over gevaar, over succes van behandeling, maar dat kan nooit. En als er dan ook nog zo'n geroutineerde advocaat was, dan redde die psychiater het niet. Terwijl ik heb meegemaakt dat diezelfde advocaten zich vervolgens rotschrokken als ze wonnen."

"Al die jaren werd er ook veel minder gerapporteerd voor justitie; er was gewoon geen belangstelling voor. Er waren tbs-klinieken die draaiden zonder psychiater, omdat er niemand te krijgen was. Pas sinds eind jaren tachtig zit dat weer in de lift. Het drama in de Vrolikstraat in Amsterdam (waar in maart 1993 een 12-jarig meisje door een psychotische man werd doodgeslagen) heeft een enorme omslag teweeggebracht. Sindsdien bedenkt de rechtbank zich ook wel twee keer voor ze een 'in bewaringstelling' (gedwongen opname) weigeren. Maar vaak is die dwang niet eens nodig: met genoeg overtuiging kun je bij een patiënt ook de moed voor opname erin praten. Het is alleen wel goed dat je, als iemand echt niet te bepraten is, kunt zeggen: anders breng ik je toch. Dat betekent ook veel meer zekerheid voor de patiënt."

"Gek worden is natuurlijk iets heel raars. Je hele wereldbeeld verandert, dat is voor een patiënt ook heel bizar: hij krijgt afwijkende gedachten die hem wel heel vertrouwd worden maar waarover hij niet praat, want dan zeggen anderen: 'Jij bent gek'. Dat isoleert. Het is een hele stap om dat te accepteren, om medicijnen te slikken met onaangenaame bijverschijnselen, en ook nog te weten dat je dat misschien wel levenslang moet doen."

"En het idee dat je met een pilletje je gedachten kunt veranderen, vind ik zelf ook nog steeds een wonder. Zelfs als je je lijf ziet als een chemisch fabriekje. Want bij dat fabriekje zijn emoties gevoegd, herinneringen, intelligentie – en wat daar allemaal mee gebeurt, dat weet eigenlijk nog steeds geen hond."

"Dat pilletje is misschien wel mooi, maar de knauw van 'vreemd zijn' blijft. Een depressie – het kan een dodelijke ziekte zijn – is niet zichtbaar. Maar als je na medicatie zichtbare bijverschijnselen krijgt, vindt men dat zoiets niet mag. Want het is nog steeds omgeven met schaamte en schande: de ongelukkige psychoticus die na behandeling met neuroleptica minder ongelukkig wordt, mag niet kwijlen of trillen. Men accepteert dat een kankerpatiënt na behandeling kaal wordt, maar in de psychiatrie zijn bijverschijnselen blijkbaar onaanvaardbaar. De erkenning van diep lijden van psychiatrische patiënten is er niet."

"We gaan dus gelukkig weer terug naar het systeem van huisbezoek met pillen, zoals ons dat vroeger ook is geleerd. Nu zijn er al ziekenhuizen die een overeenkomst sluiten met de politie: als iemand weigert te komen voor zijn medicatie, wordt hij opgehaald door de politie. En het werkt... Omdàt hij zijn pillen krijgt. Psychiatrie is per definitie een doe-vak: je zult achter de mensen aan moeten om het veilig te houden. Het duurt alleen even voordat die traditie weer terug is."

Tegenwoordig krijgen ze op het Pieter Baancentrum niet alleen de psychiatrische patiënten die delicten hebben gepleegd. Er is een toename van andere delinquenten in het tbs-circuit. Die zijn niet ziek, maar gedragsgestoord, niet zelden als gevolg van traumatiserende ellende zoals verwaarlozing, mishandeling of misbruik in hun vroege jeugd. Gerrits: "Daarom vind ik de terughoudendheid om vroegtijdig in te grijpen in gezinnen waar het misgaat, waar verwaarlozende ouders zijn, zo pijnlijk. Want daar ligt de oorsprong van veel gedragsstoornissen."

Platgewalst

"De term psychopaten gebruiken we eigenlijk niet meer, die is in het spraakgebruik te veel gedevalueerd. 'Persoonlijkheidsstoornissen' of 'ontwikkelingsstoornissen' heet het nu, maar het is hetzelfde en het zijn natuurlijk de platgewalste kinderen van nu die je later terugziet in het tbs-circuit."

"De vraag of je deze groep ook als patiënt moet bestempelen, hangt af van definities. Je kunt een mate van ziekte berekenen vanuit verval, verlies aan kwaliteit in je leven die er eerder wel was. Maar iemand die zonder armpjes wordt geboren, is die ziek of niet? We zouden zeggen: die is gehandicapt. En dat is met persoonlijksheidsstoornissen ook zo. Als je je nooit een begrip meester hebt kunnen maken of gevoel hebt kunnen ontwikkelen, hoe kun je dan aangesproken worden op het ontbreken ervan? De Amerikaanse psychiater Lauretta Bender heeft het praten met een psychopaat over emoties heel treffend vergeleken met het spreken met een kleurenblinde over de regenboog. Dat zegt genoeg. Hij mist dat begrip, hij weet niet waar je het over hebt. Als de ontwikkeling van gevoelens en ethische normen ontbreekt, is dat een handicap. Dan kan er sprake zijn van verminderde toerekenbaarheid. Wij moeten dan bepalen waar zo iemand in de schaal van toerekenbaar, verminderd toerekenbaar of ontoerekenbaar thuishoort."

"Toerekenbaarheid heeft niet alleen te maken met ontwikkelingsstoornissen of ziekte, maar ook met beslismomenten. De vraag is dan: zou die ene beslissing anders zijn geweest bij iemand zonder belaste voorgeschiedenis. Wij maken een begroting op. Je hebt een verwaarloosde man, die gedurende zijn hele leven door alle katten en honden is gebeten. Die kiest, lijkt te kiezen, voor een criminele carrière van roven en stelen. Op het eerste gezicht zo toerekeningsvatbaar als wat. Maar als hij bij een emotioneel conflict zijn vriendin doodschiet, omdat zij hem net zo uitkaffert als vroeger zijn moeder, kun je je afvragen of dat een nuchtere keuze is geweest, of dat hij doordraaide. Dat complex van daden en dader moet bekeken worden."

"Vervolgens kijk je naar de kans op herhaling: was dit een uitwas, heeft hij al eerder vriendinnen mishandeld, doet hij het weer bij een nieuwe vriendin. Daar moet je achter komen. Zo kom je tot een tbs-advies. Want soms is zo'n jeugdtrauma te behandelen, waardoor je de kans van herhaling verkleint. Maar dat lukt niet altijd."

In de aanwas tbs-klanten zit een aanzienlijk aantal zedendelinquenten. Gerrits noemt dat 'een typische maatschappelijke verschuiving': "Dat is een tijdsbeeld: aan zedendelicten wordt tegenwoordig veel zwaarder getild dan voorheen. De rechter-commissaris vraagt bij vrijwel iedere zedenzaak een rapportage."

Zedendelinquenten zijn, zegt hij, moeilijk te behandelen: "Bovendien houdt een 'gewone' verkrachter er op een gegeven moment mee op. Da's een leeftijdszaak. Voor incestplegers geldt hetzelfde, al is het maar doordat de kinderen het huis uit gaan. Soms gaan ze nog door met de kleinkinderen, maar meestal niet. Een pedofiel stopt niet, ook niet als hij 76 is. Dus je moet duidelijkheid krijgern over wat er aan de hand is. En dan moet je er heel veel behandeling in stoppen."

Deze laatste categorie – volwassenen die zich aan kinderen vergrijpen – heeft, zoals dat heet, een slechte 'behandelprognose'. Gerrits: "Althans, met de huidige stand van zaken. Het is ingewikkeld en een bepaald soort delinquenten heeft niet alleen pedofiele lusten, maar is ook uit op gewin. Het is tegenwoordig voor iedere malloot een fluitje van een cent om een videocamera te bedienen. En daar kun je veel geld mee verdienen."

Onvermijdelijk komt het gesprek op de actualiteit: de Belg Marc Dutroux, verdacht van ontvoering, misbruik en moord op meisjes. Maar Gerrits wil niet over individuele zaken praten. Wel zegt hij: "We hebben indertijd met eens bij de zedenpolitie in Amsterdam inbeslaggenomen kinderporno bekeken. Ik denk dat als ze na afloop in dat gezelschap de dader hadden losgelaten, hij dat niet had overleefd. Iets met kinderen is altijd heel moeilijk te verdragen, ook al zit je lang in het vak."

Spuitje

Heeft Gerrits nooit gedacht – wat nu heel wat mensen denken ten aanzien van Dutroux: een spuitje en afgelopen?

Gerrits: "Ik heb bij de psychiatrische dienst een collega gehad, die zei: 'Het was beter geweest als deze persoon niet was geboren'. Een enkele keer dus. Ja. Uit afschuw over het afschrikwekkende, de koelbloedigheid van een daad, over de lustbeleving aan macht over een weerloos iemand, over zoveel minachting voor het leven. Maar het is nooit de daad alleen die afschuw wekt. Erbij komt dat met zo'n dader geen normaal menselijk contact mogelijk blijkt. Hij geeft je het beangstigende gevoel dat je niets bent. Elk gevoel van ethiek en esthetiek ontbreekt. Alles is alleen maar gruwelijk. Hij kan alleen maar praten over moord en doodslag. Het vleesgeworden kwaad. Zo'n Dutroux, natuurlijk is de kans groot dat hij als kind gemaltraiteerd is, verwaarloosd, mishandeld en misbruikt."

"Ik kan mij voorstellen dat de doodstraf er is. Maar hoe slecht een persoon ook is, zou ik iemand anders de opdracht willen geven: maak hem dood? Kan dat? Mag je dat? Dat je zo'n man – als hij jou of je kind iets wil doen – in een bliksemactie om het leven brengt: nou ja, dat is te begrijpen. Maar een pure executie? Zo van: over drie weken, om zes uur 's morgens gaat meneer Pieterse, onze beul, die vent een spuitje geven? Ik zou die opdracht nooit kunnen geven. En ik zou het zelf ook niet kunnen doen. Ook niet als ik de bevoegdheid zou hebben."

"Als arts kom je natuurlijk wel voor euthanasievraagstukken te staan. Als er ondraaglijk lijden is, in somatische zin, en er is geen prognose... waar hebben we het dan nog over. Maar als iemand die puur slecht is om euthanasie zou vragen, zou mijn eerste reactie zijn: dat doe ik niet. Want hij leeft zijn kwaadaardigheid via mij uit, hij maakt van mij een moordenaar. En als het een reële emotionele vraag is, dan heeft hij dus nog emoties en is er misschien nog wat te doen. Dus dan zou ik er ook niet op ingaan. Want mijn vak, dat is het aardige van de psychiatrie, heeft mij geleerd dat je mensen uit de diepste dalen kunt zien opkrabbelen."

"De onbehandelbare gevallen blijven, dat moeten we accepteren. Je verpleegt ze levenslang en dat is het. Dat kan een heel acceptabel leven zijn, hoor. Nederland telt achtenveertig 'incurabelen', die, ongeneeslijk gestoord, wel levenslang binnen zullen blijven. Plus nog een aantal bij wie dat punt nog niet is bereikt, bij wie nog van alles wordt geprobeerd. Elke tbs-kliniek heeft er wel een paar. Er is een speciale afdeling voor. De meesten vinden het daar best, die hebben hun natje en hun droogje; en als ze buiten willen fietsen gaan er gezellig twee verplegers mee."

Ten slotte de vraag of hij denkt dat het aantal mensen dat zo uit de rails loopt dat ze zware delicten gaan plegen is te reduceren. "Ja," zegt hij, "als je denkt aan de toekomst, aan genetisch onderzoek bijvoorbeeld. Er is zoveel dat we nog niet weten, zoveel in ontwikkeling wat betreft behandelingen, wat betreft methodieken om kwetsbare mensen op te sporen zodat je ze kunt helpen. Er is al meer samenwerking met de gewone geestelijke gezondheidszorg. Het bewustzijn dat er iets moet gebeuren is aanwezig. Nu alleen nu de centen nog."

"Ik heb mij persoonlijk hooglijk verbaasd over de snelheid waarmee die nieuwbouw van gevangenissen van de grond kon komen, terwijl elders zoveel geld te kort is. Intussen hebben we wel twaalfduizend cellen, in 1980 waren dat er maar 3500. Privé hoop ik maar dat het tijdelijk is. Dat het een leuk nieuwbouwproject is geweest ter vervanging van alle oude troep die er nog staat."

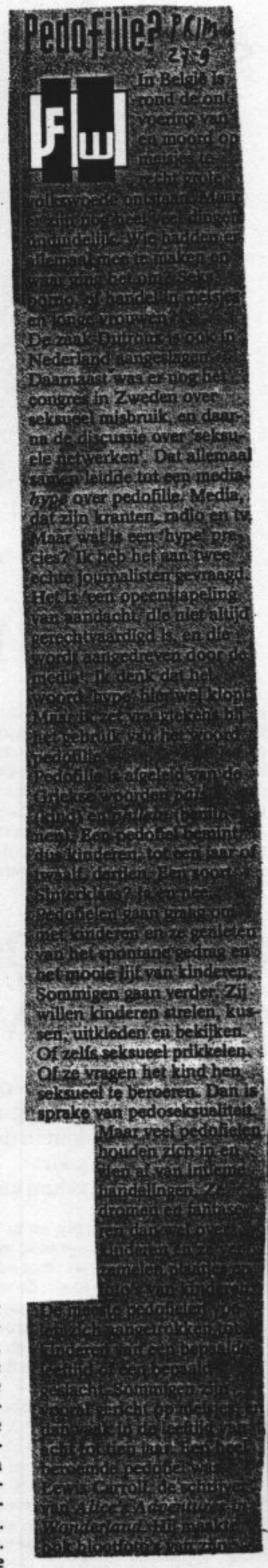

FEUILLETON TEKST: SARAH VERROEN TEKENING: GERT BOSMAN

Het Beloofde land

GA 4-9

Dutroux

Volgens Walter van den Broeck is Dutroux helemaal geen psychopaat maar een zakenman. In de Volkskrant van afgelopen zaterdag schreef hij een essay over het vrije-marktmechanisme, waarin hij betoogde dat de Belgische kindermoordenaar slechts geld wilde verdienen aan de perverse behoefte van anderen aan kinderporno.
Volgens Gerrit Krol is Dutroux geen zakenman maar een gevaarlijke psychopaat op wie het oorlogsrecht van toepassing is. In HP/De Tijd schreef hij een artikel waarin hij betoogde dat het normale recht niet meer geldt voor een gek als Dutroux en dat je zo iemand zou moeten liquideren.
De zaak-Dutroux lijkt een katalysator voor alle mogelijke sluimerende emoties. Krol lijkt de groep te vertegenwoordigen die meent dat de maatschappij een passend antwoord moet bedenken op individuen die gruwelijke misdrijven begaan uit pure gekte. We worden geteisterd door een groeiend aantal gewetenloze moordenaars en verkrachters die precies doen waar ze zin in hebben zonder dat wij in staat zijn ons tegen hun acties te verweren. Er zou sprake zijn van moreel verval, het sadisme neemt toe en psychopaten varen wel bij een verouderde rechtspraak, die nog gebaseerd is op de misvatting dat je misdadigers kunt bekeren of beheersen.
Dutroux lijkt de personificatie te zijn van de ultieme moderne misdadiger. Gewetenloos, grenzeloos, achteloos sadistisch en bij voorkeur gericht op de meest weerloze slachtoffers. De duivel in eigen persoon.
Een kindermoordenaar die eerst geld aan ze verdient om ze vervolgens uit te hongeren. 'Als de slachtoffers', schrijft Krol, 'in hun machteloos verdriet zouden willen dat hij op de Grote Markt in Brussel gevierendeeld wordt, zou ik hen daarin bijvallen; ik zou er niets op tegen hebben. Ik zou niet speciaal komen kijken, maar ik zal ook niet zeggen dat ik daar te beschaafd voor ben. Per slot van rekening kijken wij in ons soort landen wel naar ergere dingen zonder in te grijpen'.
Gerrit Krol staat erom bekend dat hij een voorstander is van de doodsstraf, dus in die zin is zijn reactie niet zo vreemd. Maar 'vierendelen', 'liquideren'? Slaat de schrijver hier niet een tikje door? Had hij niet beter even kunnen wachten met het schrijven van dit nogal hitserige stukje?
Bij mijn weten heeft niemand op Krol gereageerd. Het is alsof *'Pleidooi voor het oorlogsrecht'* hem bij voorbaat vergeven is.
Dutroux lijkt als misdadiger buiten elke categorie te vallen en elke extreme reactie is geoorloofd. (Dutroux' advocaat heeft inmiddels te kennen gegeven niet voor hem op te willen treden, omdat hij zelf een dochter heeft in de leeftijd van de slachtoffers, maar dat lijkt me onzin. Ongetwijfeld heeft hij weleens eerder bijvoorbeeld kinderverkrachters verdedigd. Dutroux zelf bijvoorbeeld. Een andere advocaat heeft zich in de tussentijd nog niet aangediend.)
Maar is Dutroux een zakenman zoals Walter van den Broeck in de Volkskrant beweert? Me neus. Ongetwijfeld zal het financiële gewin een rol hebben gespeeld in de motieven van de Belgische moordenaar, maar de omstandigheden waaronder hij opereerde en de oplossingen waarvoor hij koos, duiden toch niet direct op een gewiekste koopmansgeest, lijkt mij.
Natuurlijk is Dutroux een psychopaat. Krol heeft waarschijnlijk gelijk als hij uitgaat van de onbeheersbaarheid van sommige misdadigers, en de zaak-Dutroux lijkt weer eens te wijzen op een buitengewoon lastig maatschappelijk dilemma. Hoeveel psychopaten zijn er precies? Zijn ze onbehandelbaar? En zo ja, wat doe je dan met ze? De misdaden begaan door Dutroux lijken het verstand te boven te gaan. Ze zijn voor de gemiddelde geest niet te bevatten. De ene helft van de mensheid is geneigd het principie 'oog om oog, tand om tand' te verdedigen – laat de man maarverhongeren, zodat hij zelf eens weet wat het is – en de rest hoopt Dutroux' beweegredenen te bevatten door ze tot begrijpelijke proporties terug te brengen. Wilde Dutroux stomweg miljonair worden of is het een onverbeterlijke sadist? Wie weet wilde hij alleen maar wereldberoemd worden.

Samenleving zonder verband vormt voedingsbodem voor porno-moorden

7/9 HC

De Belgische zaak-Dutroux met z'n kidnapping van jonge meisjes, gevolgd door verkrachting en moord, houdt ook ons land al enige weken in de ban. Volgens Pim Fortuyn zouden dit soort uitwassen voor landsbestuurders een teken aan de wand moeten zijn.

DOOR PIM FORTUYN

De details rond het optreden van de bende-Dutroux zijn ronduit weerzinwekkend en gaan het bevattingsvermogen van velen van ons volledig te boven. Hoe kunnen mensen zover komen? Een crime-passionel kunnen wij ons nog wel voorstellen, niet in de laatste plaats omdat de meesten van ons een of meerdere keren in het leven zelf met ontsporingen in de liefde zijn geconfronteerd. Op momenten van diepe vernedering en gekwetstheid zijn ook wij tot veel in staat. Hier gaat het echter om weloverwogen en koel berekenend optreden en het is juist dat wat ons zo'n grote angst inboezemt en ons vertwijfeld doet afvragen of zoiets in onze Nederlandse samenleving mogelijk is en, meer in het algemeen, hoe zoiets überhaupt kan gebeuren.
Natuurlijk is ook in Nederland een dergelijk zedenschandaal niet volledig uit te sluiten. Toch is er een aantal redenen te geven waarom dat in onze samenleving toch wat minder waarschijnlijk is. Soortgelijke schandalen zoals nu in België hebben zich wel voorgedaan in Engeland. De culturen van beide landen hebben gemeen dat zij preutse opvattingen over seksualiteit huldigen en in het algemeen buitengewoon gesloten zijn over alles wat met seksualiteit te maken heeft. Er wordt in die landen besmuikt gesproken over seks, onderbroekenlol staat hoog genoteerd en seks is iets voor vieze praat in de privésfeer.
In ons land daarentegen is sinds de seksuele revolutie aan het eind van de jaren zestig en in het begin van de jaren zeventig vrijwel alles op het gebied van seksualiteit bespreekbaar, ook in het openbaar en met name in de media. Onze cultuur heeft zich daarnaar gevormd. We vinden niet zoveel meer gek en reageren vrijwel nergens meer besmuikt op als het gaat om seksualiteit. Ook homoseksualiteit wordt in het algemeen geaccepteerd. In België en Engeland is homoseksualiteit nog altijd omgeven door forse taboes.
In ons land heeft zich een cultuur rond seksualiteit kunnen ontwikkelen van leven en laten leven, zo lang het anderen maar niet schaadt. Veronica bijvoorbeeld kan rustig soft-porno uitzenden, het windt zelfs het GPV en de SGP nauwelijks meer op. In een dergelijke sfeer van openheid en tolerantie kunnen individuele burgers hun seksuele voorkeuren met een zeker gemak uitoefenen, hetgeen veel frustraties en daaruit voortvloeiende aberraties voorkomt. In ons land is zelfs pedofilie, weliswaar binnen nauw en strikt omschreven grenzen, mogelijk zonder dat daarin strafrechtelijk wordt ingegrepen.

Drugsbeleid

Het gevolg van deze open en tolerante houding is dat de ruimte voor ontsporingen, zoals in België en Engeland, geringer is. De markt kan bediend worden zonder de toepassing van dergelijke criminele en niets en niemand ontziende methodes en dat blijkt een groot goed te zijn. Een parallel met ons drugsbeleid dringt zich op. Ook daar geldt dat openheid en tolerantie ertoe hebben geleid dat hier significant minder ontsporingen plaatsvinden dat in het buitenland dat sterk repressief optreedt, Frankrijk in het voorste gelid.
Tegenkant van deze culturele houding is echter dat wij daardoor als vanzelf buitenlandse belangstelling aantrekken, zowel van officiële kant als van criminele zijde. Buitenlandse criminelen zien ons land als een goede uitvalsbasis, juist vanwege de open en tolerante houding en maken daar gebruik van. Regeringen reageren daar weer op door ons land te brandmerken als centrum van drugs en porno en eisen van onze regering een strengere aanpak. Een vicieuze cirkel, want die strengere aanpak zal ons dezelfde problemen brengen als waar men in het buitenland mee heeft te kampen. Het noodzaakt onze regering om in de buitenlandse betrekkingen behoedzaam te manoeuvreren tussen de scylla van het gedoogbeleid en de charibdis van de repressie.
Een andere vraag is natuurlijk hoe het zo lang heeft kunnen duren voordat de praktijken van Dutroux c.s. zijn opgerold en waarom de omgeving daarvan zo lang niets heeft gemerkt. Het heeft zo lang kunnen duren voordat justitie ingreep omdat België, althans wat het openbaar bestuur betreft, een door en door corrupt land is. Een corruptie die is doorgedrongen tot de hoogste politieke en bureaucratische kringen van het land. De bende van Nijvel, het doodschieten van een veterinair inspecteur, de overvallen op geldtransporten etc., het wordt allemaal niet opgelost omdat er altijd wel ergens een belang is dat zich daartegen verzet. En niet in de laatste plaats, de Rijkswacht, hun politie-apparaat, is van boven tot onder vergeven van de corruptie, hetgeen een adequaat opsporings- en vervolgensbeleid natuurlijk fors in de weg staat. Onze IRT-affaire, ook een voorbeeld van flagrante verzetting van de rechtsstaat, is een kinderlijke affaire vergeleken bij de corruptie van justitie en politiek binnen de 'rechtsstaat' België.

Normvervaging

Dat de omgeving zo lang niets heeft gemerkt is echter een ander verhaal. Het geeft treffend weer wat de gevolgen zijn van individualisering en ontcollectivisering van ons soort samenlevingen. Het individu staat nu al weer een paar decennia centraal en zijn opmars blijkt nog lang niet gestaakt. De internationalisering van onze economieën, op golven van steeds nieuwe vindingen van de informatica, zal hieraan nog weer nieuwe impulsen geven. De samenleving in het algemeen en samenlevingsverbanden in het bijzonder hebben ondertussen het nakijken. Niemand, ook de politiek niet, bekommert zich daarom. Het wegvallen van samenlevingsverbanden en daarmee een collectief beleefd stelsel van normen en waarden heeft wel tot gevolg dat mensen niet of nauwelijks nog door hun eigen omgeving worden gecorrigeerd. Dat schept ruimte voor zieke geesten als Dutroux c.s.
De Nederlandse overheid doet daar overigens zelf ruimhartig aan mee, door in de IRT-affaire niet de normen en waarden van de rechtsstaat centraal te stellen en door ook in het publieke domein het ene kleinschalige verband na het andere af te breken en op te doen gaan in grootschalige anonimiteit. Wie dat doet, moet niet opkijken van ontsporingen als regelontwijking en -ontduiking en draagt ook een afgeleide verantwoordelijkheid voor ontsporingen als Dutroux c.s. nu hebben getoond. Er is zeker iets aan te doen. Het antwoord is samenlevingsopbouw, bij uitstek een taak voor het maatschappelijk middenveld en de politiek.

Dr. W. Fortuyn, auteur van 'De verweesde samenleving', is socioloog en publicist.

'Meer porno, meer gestoorden'

PAR 7/9

door PAULINE SINNEMA

DEN HAAG – Het steeds ruimer beschikbaar stellen van pornografie betekent dat ook het aantal seksueel gestoorde delinquenten toeneemt, meent prof. dr. H.J.C. van Marle, oud-directeur van de Mesdag kliniek en het Pieter Baan Centrum en thans adviseur van minister Sorgdrager. Hij noemt het daarom 'een beetje bedroevend' dat nu ook de Amsterdamse kabel-tv, na Veronica en SBS6, met porno komt.

Van Marle: "Ik vind het erg dat mensen kennelijk behagen scheppen in pornofilms. Naar griezelfilms kijken hoort bij het leven, daardoor leer je omgaan met je eigen angst. Het verontrustende aan porno is dat het niets te maken heeft met het toetsen van je angst of het leren beheersen daarvan. Integendeel, het is een besmuikte manier om je seksuele neigingen extra kracht te geven door fantasieën op het scherm."

"Ik juich het toe als mensen hun eigen seksuele fantasieën hebben en die ook nog genoeglijk met hun partner kunnen delen. Al wil je je in rubber verpakken en aan je hielen aan het plafond hangen; ieder zijn meug. Overigens zie je ook daar dat iemand soms door zijn remmen heenschiet en er echt slachtoffers vallen."

"Maar het griezelige van pornofilms is dat er juist geen appèl wordt gedaan op je eigen fantasie. Je krijgt een soort verbruiksseksualiteit. Dingen als schuchterheid, intimiteit, af en toe eens impotentie of frigiditeit, dat hoort er allemaal bij en dat maakt ons tot mensen. Maar de pornoconsument kijkt en constateert: zo moet het dus. Dan krijg je frustraties, want de werkelijkheid valt tegen. Dat ontaardt dus soms in mishandeling en erger."

Deskundige laakt aanbod televisie

"Op televisie begin je met softporno. Veel mensen vinden dat op den duur saai en wenden zich daar van af. Maar andere kijkers willen juist meer, net zoals dat gaat met sigaretten en drank. Ze hebben een steeds sterkere prikkel nodig om hun frustraties te compenseren. En in de videotheek houdt men elkaar in de gaten, daar word je aangesproken met: ik heb nog iets veel mooiers voor je."

"Zo krijg je dat hellende vlak, waarbij de één stopt, maar de ander via heteroseksuele porno bij kinderporno terecht komt. Want net als met drugsdealers heb je natuurlijk ook pornodealers."

Bovendien worden vrouwen in pornofilms behandeld als een zak patat.

"Erger, denk ik. En niet alleen vrouwen, het gaat ook om kinderen. In pornofilms zijn beiden gebruiksvoorwerpen. Een zak patat houd je nog een beetje heel omdat je er eerst van wilt genieten. Ik zou het eerder willen vergelijken met een lege patatzak, of een oude krant. Dingen die, als ze voorbij zijn, worden weggegooid."

"Waar ik dus bang voor ben, is dat wanneer je porno zo breed gaat vertonen op televisie, er altijd een percentage is dat kiest voor een steeds sadistischer, wellustiger, perversere soort."

Het lijkt wel of er steeds meer gekken rondlopen.

"Het aantal gestoorde mensen is inderdaad aanzienlijk toegenomen, evenals het aantal delicten dat door die mensen wordt gepleegd. Momenteel zitten zo'n zevenhonderd mensen in Nederland vast in tbs-klinieken. Dat zijn dus mensen met een geestelijke stoornis die een ernstig delict hebben gepleegd met gevaar voor recidive."

En die worden op een gegeven moment weer losgelaten.

"Ja. Het voorspellen van gevaarlijkheid is een heel moeilijke kwestie, niemand kan dat voor de volle honderd procent. Toch zul je die mensen op den duur vrij moeten laten. Tweeëntwintig procent van de tbs'ers recidiveert. Bij heel sadistische seksueel gestoorden, die überhaupt al veel langer worden vastgehouden dan gemiddeld, is dat één op de tien. Maar niemand weet wie die ene is."

"Dat je iemand los moet laten is vaak niet zozeer een keuze van de kliniek maar van het strafrecht dat geen levenslang kent. Een tbs is een maatregel, geen straf, en heeft dus geen einde. Maar het is wel zo dat de rechter uiteindelijk beslist. Elke een à twee jaar kan de rechter besluiten tot vrijlating. De rechter baseert zich onder meer op gegevens van de kliniek, maar heeft daarnaast ook andere maatstaven, zoals proportionaliteit. Dan wordt er gekeken of de duur van het ingesloten-zijn evenredig is met wat iemand krijgt die geen tbs heeft gehad maar alleen gevangenisstraf."

"Op zichzelf vind ik dat een goed beginsel; de tbs-kliniek moet dan maar met argumenten duidelijk zien te maken aan de rechter dat het zinvol is iemand nog vast te houden. Want het omgekeerde is natuurlijk dat je mensen langer dan noodzakelijk vasthoudt."

"Maar zeker weten doe je het nooit. Met een verkrachter kun je op een gegeven moment nog zeggen: er lopen ook vrouwelijke personeelsleden rond en hij heeft niet gerecidiveerd. Maar met een pedofiele zedendelinquent, dat is wel een goed voorbeeld in deze dagen, ligt dat moeilijker, want er zijn tenslotte geen kinderen in die inrichting."

Bovendien: als de arts vaak adviseert iemand binnen te houden, slibt de inrichting dicht; er is nu al een tekort aan tbs-plaatsen.

"Dat is één van de oorzaken van dat tekort, dat de behandelduur de afgelopen tien jaar aanzienlijk langer is geworden. Tien jaar geleden was de gemiddelde verblijfsduur 3,5 tot vier jaar. Dat is tegenwoordig voor agressieve delinquenten zes en voor zedendelinquenten negen jaar."

Gelooft u dat de mens is te veranderen?

"Daar valt niet veel aan te sleutelen. Het genezen van perversies is een onhaalbare zaak. Als psychiater hoop je niet zozeer dat je iemand geneest maar dat die persoon zich kan leren beheersen. *No cure but control*, noemen de Amerikanen dat."

FOTO JOHN SCHAFFER

Prof. dr. H.J.C. van Marle

Heeft u wel eens tot vrijlating geadviseerd, terwijl dat achteraf geen goed idee bleek te zijn?

"Eén keer. Een patiënt van de Mesdagkliniek die mede met mijn toestemming – je beslist er met zijn allen over – met verlof ging en toen een meisje opwachtte, verkrachtte en doodde. Dat is het ergste wat mij in mijn loopbaan is overkomen. Nog erger dan de gijzeling die ik in de Mesdagkliniek mee heb moeten maken."

"Voor alle betrokkenen is zoiets altijd een ramp. Mensen gaan aan zichzelf twijfelen, nemen ontslag, worden ziek. Want waar je op moet vertrouwen, is je deskundigheid. Als dan blijkt dat je het mis hebt gehad, voel je de grond onder je voeten wegzinken."

Hoe ging die gijzeling?

"Dat was tien jaar geleden. Toen ben ik, van een uur of vijf 's middags tot een uur of één 's nachts gegijzeld geweest. Hij had zich verschanst in een douchecel, mes op mijn keel, onderhandelingen met de politie, vluchtauto. Uiteindelijk werd die vluchtauto geramd en zijn de mensen van het arrestatieteam die auto ingesprongen, hebben mij ontzet en die man onschadelijk gemaakt. Sommige collega's willen na zo'n gijzeling of een verwonding het vak uit. Ik heb het maar gezien als een zeer ingrijpende levenservaring erbij."

Als u zegt dat tien procent van de allerengste tbs'ers recidiveert dan betekent dat dus dat er in tien jaar tijd zo'n 140 los rondlopen.

"Ja. Weinig hè? Terwijl er per jaar ongeveer 130.000 veroordelingen zijn wegens ernstige delicten."

Ik vind het eigenlijk akelig hoog.

"Het griezelige is dat je het niet aan iemand kan zien. Het kan je buurman zijn. Veel mensen zeiden mij deze dagen, naar aanleiding van een foto van die meneer Dutroux in de krant, dat die er veel minder griezelig uitzag dan het plaatje van het publiek dat toekeek toen de politie bij hem binnenviel. Zo bedrieglijk is dat."

"Veel mensen vonden *Silence of the Lambs* zo'n griezelige film vanwege dat menseneten. Wat ik als forensisch psychiater veel enger vond, was dat fraaie einde, als je die man keurig in het witte pak gestoken ziet flaneren op een tropisch eiland. Wat je ook aan lugubers gezien hebt, uiteindelijk is het aan de buitenkant een hele charmante man die vriendelijk mensen groet. Dat was voor mij de essentie van die film. Dat einde."

Kindermishandeling is meer dan alleen een zaak van de dader

De zaak-Dutroux in België wekt alom afschuw. Terecht, vindt Barend Samsom. Maar niet terecht is, dat de oplossing van dit soort affaires vooral wordt gezocht in individuele repressie van de plegers. Onvoldoende wordt beseft dat kindermishandeling ook een ernstig maatschappelijk verschijnsel is. NRC 4-9

Alleen al de omvang van het verschijnsel rechtvaardigt de stelling dat kindermishandeling en -misbruik een intensieve en brede maatschappelijke aanpak vergen. In 1995 ontvingen de twaalf Buro's Vertrouwensartsen in Nederland meer dan 14.000 meldingen van (vermoedens van) kindermishandeling. Bij de Raden voor de Kinderbescherming en de politie zullen in dat jaar naar schatting meer dan 7.000 gevallen bekend zijn geworden. Dat betekent dat er bij deze instanties gezamenlijk ruim 20.000 keer bedreigende situaties rond één of meerdere kinderen zijn gemeld.

En dit is dan nog maar het spreekwoordelijke topje van de ijsberg, want kindermishandeling is typisch zo'n verschijnsel dat in de 'geborgenheid' van het gezin of van hechte netwerken plaatsvindt. Wetenschappers schatten dat er jaarlijks meer dan 50.000 kinderen in Nederland bloot staan aan lichamelijke mishandeling, seksueel misbruik en lichamelijke of psychische verwaarlozing.

Tegen deze achtergrond is het opmerkelijk dat zeer velen, en niet in de laatste plaats politici en bestuurders, kindermishandeling vooral zien als een individueel probleem: een persoonlijk tekortkomen van ouders/verzorgers, een uit-de-hand-gelopen gezinssituatie of gedrag van enkele perverse individuen. Deze zienswijze mag dan in deze tijd van indiviualisering van de samenleving begrijpelijk zijn, zij ontkent tegelijkertijd dat het wel degelijk om een structureel en maatschappelijk probleem gaat.

Het is evident dat mishandeling aanzienlijke schade aan en in het kind veroorzaakt. Nog afgezien van de lichamelijke schade waarmee mishandeling gepaard kan gaan, is de psychische schade meestal enorm, venijnig, zeer langdurig voelbaar en niet zelden onherstelbaar. Er is sprake van een dilemma voor het kind: hij of zij is afhankelijk van zijn ouders en kan het gedrag van de ouders, dat letterlijk en figuurlijk pijn doet, niet begrijpen.

Meestal meent het kind dat het zelf de schuld is van dat gedrag. Kinderen hebben — zeker zolang zij jonger zijn dan twaalf à veertien jaar — niet het alternatief om dan maar weg te lopen (waar zouden ze naartoe moeten?), als ze dat al zouden willen. Daar komt nog eens bij dat mishandelende en misbruikende ouders het dilemma voor het kind vergroten door geheimhouding van het kind af te dwingen ('als je het aan anderen vertelt, sla ik je helemaal in elkaar' of 'als je erover praat, moet pappa naar de gevangenis'). Ook als de mishandeling of het misbruik niet door de eigen ouders/verzorgers wordt gepleegd, heeft het kind niet zelden de neiging de schuld voor het gebeurde bij zichzelf te zoeken, zichzelf ervoor te schamen en er niet met anderen over te praten.

Het dilemma waarin het kind terechtkomt leidt ertoe dat de psychische gevolgen voor degene die de mishandeling of het misbruik heeft ondergaan op de langere termijn alleen maar groter worden. Talloze onderzoeken laten dat zien. Het mag duidelijk zijn dat de (late) maatschappelijke schade als gevolg van mishandeling, ook in termen van kosten van hulpverlening, enorm is.

Maar we doen in Nederland toch nogal wat aan de aanpak van kindermishandeling, is een vaak gehoorde vraag. Het antwoord is: ja en nee. Ja, want in Nederland worden twaalf Buro's Vertrouwensartsen gesubsidieerd tot een bedrag van 10 miljoen gulden per jaar, terwijl een deel van het (vele malen grotere) budget van de Raden voor de Kinderbescherming eveneens wordt ingezet bij de aanpak van kindermishandeling. En er wordt voor nauwelijks te schatten bedragen hulp verstrekt aan slachtoffers van kindermishandeling en -misbruik.

Toch kunnen we niet trots zijn over de aanpak van kindermishandeling. De Buro's Vertrouwensartsen moeten het al jaren doen met een nagenoeg gelijkblijvend budget, terwijl het aantal meldingen in minder dan tien jaar tijd verdubbeld is. In de afgelopen jaren is menige afdeling jeugd- en zedenzaken bij de politie ontmanteld, terwijl de opsporing van plegers van misbruik en mishandeling geen prioriteit had. Bovendien: aan het voorkòmen van kindermishandeling wordt in Nederland slechts mondjesmaat aandacht (en dus geld) besteed.

Te veel aandacht voor ouder, te weinig voor kind

Kortom: in Nederland wordt wel geld besteed aan de gevolgen van mishandeling en misbruik, maar slechts in beperkte mate aandacht geschonken aan vroegtijdige onderkenning en nog minder aan voorkòmen ervan. Dat is mede een gevolg van het feit — het werd al gezegd — dat kindermishandeling vooral als een individueel tekortschieten van ouders, als een gezinsprobleem of als een normoverschrijding door perverse individuen en niet als een maatschappelijk kwaad wordt gedefinieerd.

Een betekenisvolle illustratie van die stelling vormt het beleid dat de laatste drie jaar door de landelijke overheid wordt gevoerd ten aanzien van de Buro's Vertrouwensartsen, respectievelijk de meldpunten kindermishandeling. In dat beleid is er vooral aandacht voor de werkwijze en de bevoegdheden van de Buro's Vertrouwensartsen: wordt de Wet op de Persoonsregistratie gevolgd en worden ouders wel snel genoeg op de hoogte gesteld van een melding? Met andere woorden: de benadering van het probleem is individualistisch en gericht op de rechten van ouders, niet of minder op die van het bedreigde kind.

Het wordt tijd dat politici en bestuurders het probleem ook van de andere kant, namelijk de maatschappelijke benaderen. Dat zou onder andere kunnen door nadrukkelijk stil te staan bij het gegeven van veel opvoedkundig onvermogen, waaronder opvoedkundige 'afwezigheid' (in de figuurlijke betekenis) van ouders, maar vooral door, meer dan nu het geval is, uit te gaan van de rechten van het kind op een evenwichtige en veilige groei naar volwassenheid.

Natuurlijk, dat is een lastige opgave. En bovendien: kinderen zijn niet stemgerechtigd en nemen evenmin deel aan het politieke en bestuurlijke debat, dus is het makkelijk hun probleem buiten de deur te houden of niet te onderkennen. De samenleving is het echter wel aan zichzelf en haar toekomst verplicht om voor kinderen op te komen, als de ouders dat niet (meer) kunnen of dat aantoonbaar niet goed doen.

Misschien lukt een vernieuwende, maatschappelijke aanpak pas echt als er politieke partijen zijn die de bestrijding van kindermishandeling en misbruik als prioriteit in het partijprogramma opnemen. Maar of politieke partijen in Nederland dat aandurven, is vooralsnog een intrigerende vraag.

Drs. Barend Samsom is sociologisch econoom en was tot voor kort directeur van de LSBVK (Landelijke Stichting Buro's Vertrouwensartsen inzake Kindermishandeling).

Hoe meer porno je vrijgeeft, hoe meer lieden losslaan – en de grootste idioten stoppen pas bij kinderporno. Met die uitspraak, twee weken geleden in deze krant, gooide forensisch psychiater prof. dr. H.J.C. van Marle een steen in de vijver. Maar zijn theorie is niet bewezen, zegt seksuoloog Frits Wafelbakker. Het CDA vindt niettemin dat er nieuwe grenzen moeten komen, ook aan al die bandeloze seks op televisie.

DE PORNO-PENDULE

PAR 21-9

door **LOES DE FAUWE** en **ERIK VAN GRUIJTHUIJSEN**

BEESTENSEKS – misschien zou dat bij wet moeten worden verboden. Die video's met vrouwen die zich door een hond laten nemen, rammen pijpen, of zich door een paard laten likken – seksuoloog Frits Wafelbakker huivert bij de gedachte aan zulke beelden. "Je maakt mij niet wijs dat dieren het prettig vinden. Maar bestialiteit is natuurlijk zo oud als de weg naar Rome. We kennen allemaal de huzaren die op een emmer gingen staan om op dezelfde hoogte te komen als hun paard, of schoothondjes die mevrouw plezieren. En in Brazilië leven hele bergdorpen zich uit op schapen. Niets nieuws."

Paul Metz, gewezen pornobaas in Zeeuws-Vlaanderen, walgt ervan. "Na kinderporno wordt bestialiteit het volgende dat wordt aangepakt. En terecht. Het is *rock bottom*, voorbij de grens. De handel zal er niet wakker van liggen, zo goed verkoopt het niet. Het is er, net als kinderporno, maar commercieel is het helemaal niet interessant."

Scala, de bijna-monopolist in de Nederlandse pornobranche, zal zich inderdaad niet om een verbod bekommeren. Directeur Jan Schijff: "Bestialiteit zal er altijd blijven, maar omvangrijk is het niet. Weet je waar we de meeste beesten-video's verkopen? In Spanje en Italië, nergens zo veel liefhebbers als daar. En ach, ik heb niet het idee dat iemand die zo'n film heeft gezien meteen naar de kinderboerderij rent. Hoewel," zegt hij, er een beetje bij lachend, "...er gebeurt wel eens wat op kinderboerderijen."

Het assortiment extremen heeft professor Tom Schalken, hoogleraar strafrecht aan de VU in Amsterdam, wel geschokt. Vijfentwintig jaar geleden promoveerde hij op het onderwerp pornografie en strafrecht. Hij was (en is) er voorstander van het verspreidingsverbod op pornografie op te heffen, maar zijn overtuiging staat wel onder druk. "Het grote verschil tussen vijfentwintig jaar geleden en nu is dat porno veel brutaler en gewetenlozer is geworden," zegt hij, terugkijkend. "Dat stelt ernstig teleur: de absolute smakeloosheid regeert. De smakeloosheid van het volk is kennelijk ontzettend groot."

■ ■ ■

De affaire-Dutroux – waarin mensen worden verdacht van ontvoering, seksueel misbruik, productie van kinderporno en moord – is de katalysator die latente gevoelens van ongenoegen over de *overkill* aan seks in de maatschappij aan de oppervlakte brengt. Want pornografie, luidt de redening van onder meer forensisch psychiater Van Marle, leidt tot deviant gedrag en delicten.

Scala-directeur Jan Schijff begrijpt het oplaaien van de discussie misschien nog wel, maar zeker niet het moment waarop het gebeurt. "Alles wat er te bedenken valt is inmiddels gefilmd. En alles is al tijden beschikbaar. Er is niks nieuws. We variëren op dezelfde thema's, de groei van de videomarkt is stabiel. Wij moeten het in Nederland nu hebben van uitbreiding van ons 'speelgoed', zal ik maar zeggen: ons assortiment hulpmiddelen en lingerie."

Toch zwelt de stroom openbare seks nog steeds aan. De komst van commerciële tv-zenders heeft geleid tot een nog steeds toenemend aanbod van seks op de televisie. Discussies over bondage, de gewenste lengte van de penis of de kwaliteit van vibrators zijn laat op de avond net zo gewoon als *Den Haag Vandaag*. En ze beantwoorden volledig aan de verwachting: goede kijkcijfers. Naaktreclames, met die van Mexx als recent en sprekend voorbeeld, maken om dezelfde reden furore.

De seksuoloog Wafelbakker ziet het probleem er niet van in. "Ik heb nog niet door waar Mexx nu eigenlijk reclame voor maakt; maar het zijn mooie lijven, er wordt leuk geknuffeld. Niks op tegen. Er is, in mijn beleving, ook helemaal geen sprake van *overkill*. Het is omgekeerd: seks, ook het kijken naar seks, is decennialang een onderdrukt mechanisme geweest, terwijl op eten na niets wezenlijker is dan seksualiteit. Soldaten die in de oorlog gewond raken, willen in het ziekenhuis maar twee dingen weten: 'blijf ik leven' en 'kan ik het straks nog'. "Ik vind wel dat seks te geïsoleerd wordt gebracht. Programma's gaan over niets anders dan seks. Wat ik wil bepleiten is dat seks een normaal onderdeel wordt van films, omdat het een normaal onderdeel van het leven is. Maar het levert kijkers op. Ik zat ooit in een uitzending van Goedele Liekens over de lengte van de penis. Ik wilde per se geen minimaal noodzakelijke afmeting noemen, maar uiteindelijk zou en móest de rolmaat op tafel komen."

Wafelbakker, een echte exponent van de jaren zestig en inmiddels 71 jaar, ziet louter de voordelen van de seksuele bevrijding die zich de afgelopen decennia voltrok. "Vrouwen zijn bijvoorbeeld duidelijk bezig met een inhaalproces. De Chippendales zijn voortdurend uitverkocht en op het werk wordt openlijk gesproken over kerels met 'lekkere kontjes'. Dames durven te zeggen dat ze gek zijn op seks. Ik zie het als een vorm van emancipatie."

Maar de openheid rond seks bracht niet alleen de door de optimistische ideologen van de jaren zestig verwachte ontspanning. Het was de vrouwenbeweging die de andere kant van seks – de agressie, het misbruik – onder de aandacht bracht. Wafelbakker: "Ik geloof niet zo dat porno seksueel geweld uitlokt. Je kunt een parallel trekken met geweld. Daar zijn tientallen onderzoeken naar gedaan. Als je die op een hoop veegt, kom je niet verder dan de conclusie van een lichte, een heel lichte tendens tot bevordering van geweld."

Het is nog maar tien jaar geleden dat het verbod op de verspreiding van pornografie uit het Nederlandse wetboek van strafrecht werd geschrapt. Aan die wijziging in de zedelijkheidswetgeving was vijftien jaar discussie voorafgegaan. Maar de liberaliseringsgedachten uit de jaren zestig en zeventig, waarop die herziening was geënt, waren op het moment dat de nieuwe wet in werking trad eigenlijk alweer achterhaald.

"Bij de liberalisering van de zedelijkheidswetgeving overheerste de gedachte dat pornografie na het vrijgeven zichzelf zou reguleren. Dat de pornografie zo om zich heen zou grijpen, dat de behoefte eraan kennelijk zo groot is, dat was niet voorzien," stelt professor Schalken vast.

"Ik herinner me dat ik in die jaren in Denemarken al porno zag waarvan ik toen al dacht: 'O jee, is dat niet te erg'. En de argumenten van de vrouwenbeweging, over het vernederende karakter van sommige porno, is ook deugdelijk gebleken. De toenmalige minister van justitie Korthals Altes, een VVD'er nota bene, was daar ook wel gevoelig voor. Maar het heeft de liberalisering niet kunnen tegenhouden. Porno werd vrijgegeven, met als enige restricties de 'ongewilde confrontatie' – zoals honderd jaar geleden – en de bescherming van jeugdigen: verkoop onder de achttien jaar was verboden. En kinderporno natuurlijk."

Die nieuwe zedelijkheidswetgeving, waarmee de porno werd vrijgegeven, bekrachtigde overigens wat in 1986 al lang maatschappelijke realiteit was geworden: de seksindustrie, na een kleine groei in de gedoogperiode gedurende de jaren zeventig, was *booming business* geworden. Toen blote borsten nog werden gedoogd, zat Paul Metz, 'Porno Paultje', middenin de pornohandel. Nu, vanwege de zaak-Dutroux, weet hij niet 'hoe blij ik ben' dat hij er in 1982 is uitgestapt. "De wereld is doorgeslagen," zegt Metz. "Tegenwoordig telt alleen de economie en dus is ook seks puur commercieel geworden. Alles is gewoon. Maar de pendule slaat de andere kant uit: in Limburg is vorige week het eerste bushokje met naakt besmeurd en in België zit de klad erin sinds de zaak-Dutroux."

In zijn hoogtijdagen was Metz de pornokoning van de Benelux, met meer dan dertig seksshops en met contacten tot in het hart van de Amerikaanse porno-mafia. De gewezen misdienaar en kantoorbediende begon eind jaren zestig met het 'postorderen' van condooms en een winkeltje in Terneuzen. Hij haalde nauwelijks omzet, tot de politie binnenviel omdat hij in zijn etalage wat condooms en het 'standjesboek' van de NSVH aanprees.

Tot in België stond het nieuws op de voorpagina, en ook de weken erna werd de schande van Terneuzen breed uitgemeten in Vlaamse kranten, waar porno verboden goed was. "Het volk stroomde van heinde en ver naar m'n winkeltje. Mijn omzet schoot van driehonderd, misschien vierhonderd gulden per week naar vijf- tot wel zesduizend gulden. Binnen drie maanden opende ik in Hulst een winkel, een paar maanden later één in Sluis.

"De politie kwam alleen voortdurend langs. Maar als ik een diavoorstelling organiseerde, kreeg ik drieduizend mensen per dag binnen tegen vijf gulden per kaartje. Binnen acht jaar zat ik op een omzet van meer dan twintig miljoen per jaar. In mijn omgeving was ik een paria, maar mijn hemel, ik verdiende goud."

De handel in porno was voor een belangrijk deel nog illegaal. Metz: "De kleine middenstanders verkochten het, maar de groothandel was in de klauwen van de onderwereld, zoals drugs nu. Softporno werd gedoogd, maar harde porno mocht niet. Dat ging per definitie zwart. Het spul werd vooral aangevoerd vanuit Scandinavië. Je ging met zo'n Amerikaanse slee naar Zweden en Denemarken, laadde die bak vol, kocht wat douaniers om en verkocht het spul binnen twee dagen in Amsterdam. Een ton netto winst, zonder problemen. En het waren me toch primitieve films. Zo'n Zweedse die in haar blote kont over een strand rende."

In kinderporno handelden ze ook. Metz: "Ik wilde het niet zien, maar ik wilde er wel aan verdienen. Het kwam midden jaren zeventig op als iets 'nieuws'. Kinderporno werd nog niet gezien als crimineel of misdadig, terwijl er toen natuurlijk ook al kinderen van drie werden misbruikt. Maar vergeet niet: in de geest van die tijd moest het allemaal maar kunnen. *Lolita* was hot."

Volgens de ideologie van de jaren zestig en zeventig was seks alleen maar lief en mooi en gezond en lekker. Seks tussen kinderen en volwassenen was slechts een kwestie van 'het recht op keuzevrijheid van kinderen', zoals de NVSH en het COC in 1984 nog schreven in een discussienota over de zedelijkheidswetgeving. Porno-uitgever Joop Wilhelmus propageerde openlijk seks met zijn dochter in zijn blad. Maar in die dagen van verlichting waren er ook al kinderpsychologen en kinderpsychiaters die waarschuwden voor psychische schade bij kinderen als zij door volwassenen worden meegenomen in een seksueel avontuur dat ver voorloopt op hun eigen ontwikkeling.

Paul Metz: "Maar het vuur rond kinderporno was binnen enkele jaren al gedoofd. Toen zaten we met containers vol overtollige troep. Het liep voor geen meter. Het ging weg in pakketjes van vijf voor tien gulden."

■ ■ ■

De vrijdenkers uit de jaren zestig hadden een aantal zaken niet voorzien. Zo bleek dat na de opheffing van het taboe rond seksualiteit alle 'seksuele ellende' niet vanzelf verdween. Maar die bleef, omdat seksualiteit nu eenmaal net zo goed gevoelens van frustratie en agressie kanaliseert als gevoelens van liefde en lust.

De openheid maakte juist die keerzijde van frustratie en agressie 'bespreekbaar', terwijl diezelfde keerzijde tevens vorm kreeg op de uitdijende pornomarkt. Want ook de verwachting dat aan porno nog maar beperkt behoefte zou zijn, bleek op lucht gebaseerd. Seks werd een miljoenenindustrie. Het aanbod, met vooral import uit Amerika, bleek grenzeloos en de pornoconsument onverzadigbaar.

Charles Geerts had dat in de gaten. Zijn pornogroothandel Scala, inmiddels overgedaan aan zijn compaan Gerard Cok, kent een omzet van dertig miljoen gulden per jaar en heeft tachtig procent van de Nederlandse markt in handen. Scala genereert zijn groei inmiddels voor een groot deel in andere Europese landen.

Gestapeld op zijn notenhouten bureau ligt alles wat er op het gebied van porno is gefilmd en te verzinnen valt: seks in alle denkbare combinaties en variaties van SM, seks met beesten, met poep en pies, met 'teeners', met oma's en met zwangere vrouwen. Merendeels professioneel vervaardigd, maar er zijn ook modieuze *home made* seksvideo's. Dat wat ooit als harde porno gold – de 'gewone actiefilms' – raakt Schijff 'aan de straatstenen niet meer kwijt': "De mensen willen niet wat ze thuis al hebben; ze vragen dus om 'wat sterkers'."

Nu bedient Scala een reeks afnemers: elke videotheek heeft wel een pornohoek en de achthonderd seksshops in Nederland verzorgen de verkoop. Scala brengt per maand veertig nieuwe titels uit. Maar ook Schijff weet nooit van te voren 'waar de mensen op lopen'. "De ene keer zijn grote borsten veel gevraagd, dan is het weer lesbisch, dan weer opa- en omaseks of enorme geslachtsdelen. Op dit moment zijn het negers en de home-video's." Hij beoordeelt het nieuwe materiaal op twee onderdelen: beeldkwaliteit en actie. Verder gaat zijn zorg niet. Wat geëxporteerd wordt, moet soms worden nagesynchroniseerd en, niet onbelangrijk, worden aangepast aan nationale wetgeving. "Want zo liberaal als in Nederland is het nergens."

Scala heeft dagelijks vijf vertegenwoordigers op de weg die de seksshops afgaan. Het grove werk, de 'specialiteiten' als gewelddadigheden, SM en beestenseks, is alleen daar te krijgen. Bovendien heeft menige seksshop 'cabines' waar voor een grijpstuiver een compilatie te bekijken valt van 'hoogtepunten' uit bestaande films. Die banden levert Scala ook. Video's maken overigens nog maar een derde uit van de omzet. Daartoe aangemoedigd door Goedele Liekens verkopen rubberwaar en lingerie inmiddels net zo goed.

Inmiddels is de vraag of porno – en zeker agressieve pornografie – geen verderfelijke invloed heeft op het zedelijk gedrag van de mens ook in Nederland weer actueel. In de VS zijn talloze onderzoeken gedaan naar de invloed van harde pornografie op normen en gedrag. Maar de meningen zijn ook daar verdeeld. Is seksueel geweld een gevolg van agressieve porno, of weerspiegelt die porno de agressie in de maatschappij? Niemand lijkt het te weten.

Eensgezindheid lijkt er alleen te zijn over de opvatting dat bepaalde mensen, die toch al de

J.A.A. VAN DOORN BETAMELIJKHEDEN

Onze morele orde

HP/DE TIJD 13/9/1996

Wat als seksuele bevrijding is begonnen en als commerciële verleiding voortleeft, verdient in strafbaarheid onder te gaan

Na jaren van opwinding over incestaffaires zijn even plotseling als heftig enkele andere vormen van seksueel misbruik van kinderen in de publieke aandacht gekomen. Het gebeurde min of meer bij toeval: de ontdekking van het schokkende Belgische zedenschandaal werd onmiddellijk gevolgd door het wereldcongres in Stockholm over de rechten van het kind, met kwesties als kinderporno en jeugdprostitutie bovenaan op de agenda. Inmiddels is de Europese Unie ook in actie gekomen.

Het een versterkte het ander. De ontzetting over de bende van Dutroux vestigde de aandacht op de handel in kinderpornografisch materiaal en maakte de publieke opinie gevoelig voor het afgrijselijke lot van de honderdduizenden seksueel uitgebuite kinderen in arme landen.

Het zal daarbij niet blijven. Hier en daar wordt al openlijk betreurd dat de afdelingen jeugd- en zedenpolitie twee jaar geleden werden weggerationaliseerd. De betrekkelijk tolerante houding tegenover pedofielen komt onder druk te staan. Meer in het algemeen begint men zich af te vragen of onze veelgeroemde seksuele vrijheid – precies zoals onze tolerantie inzake drugs – niet is doorgeschoten.

Van de weeromstuit kan de verontwaardiging weer naar de andere kant doorschieten. Terwijl in België om herinvoering van de doodstraf wordt geroepen, is er in Nederland een discussie ontstaan over het castreren van recidivisten in zedenmisdrijven.

Ik noem dat 'doorschieten', omdat dermate drastische remedies niet passen in een cultureel klimaat dat van nuanceringen aan elkaar hangt. Als we ergens moeten beginnen, dan niet met de valbijl van grove ingrepen, maar met een onderzoek naar onze morele tolerantiemarges.

Neem het onderwerp 'kinderporno'. In Nederland hebben we besloten dat de productie, handel en voorraadvorming van deze soort van pornografie strafbaar is, sinds begin van dit jaar zelfs strenger wordt gestraft dan voorheen het geval was. Daarentegen staat het iedereen vrij foto's, boeken of video's in bezit te hebben met afbeeldingen van kinderen, soms zeer jonge kinderen, die worden misbruikt of seksueel mishandeld.

Dat is, zoals ik ergens las, natuurlijk bezopen. Wie dergelijk materiaal in huis heeft, kan met moderne reproductietechnieken op elk moment tot vermenigvuldiging overgaan en tot 'handelaar' worden. Bovendien heeft hij zonder meer materiaal in zijn bezit dat het product is van een misdrijf waarop de wetgever maximaal zes jaar gevangenisstraf heeft gezet. Er is dus alle reden de eigenaar van dergelijk materiaal te verplichten het bij de politie in te leveren, zo mogelijk met informatie over de bron. Wie dat niet doet, maakt zich medeplichtig en dient te worden gestraft.

Dat was dan ook een van de aanbevelingen van het congres in Stockholm, maar in Nederland voelen we daar niet voor. We beginnen uiteraard meteen over 'privacy-bescherming' en over wat minister Sorgdrager samen met de Kamer gelieft te noemen 'het recht op vrije meningsuiting'. Inmiddels is CDA-woordvoerster M. Soetendijk in de aanval gegaan, maar verder dan wat flauw verweer van de kant van de regeringspartijen – "Wij zijn óók ongerust" – is het niet gekomen.

Het tolereren van pedofilie is een verwant onderwerp. Daarmee bedoelen we niet de zielige dwangmatige interesse van volwassenen, bijna altijd mannen, voor jonge kinderen, maar de feitelijke benadering van die kinderen met het oog op geslachtsverkeer.

Ook op dit punt lijdt Nederland aan de ziekte die compromiszucht heet. Seksuele omgang met kinderen beneden twaalf jaar is weliswaar verboden, maar boven twaalf jaar wordt het toegestaan. Tot strafvervolging kan worden overgegaan als het kind, de ouders of de Raad voor de Kinderbescherming een klacht indienen.

Blijkens recente uitlatingen kan minister Sorgdrager hiermee leven: "De gedachte erachter is dat kinderen vanaf twaalf jaar mondig genoeg zijn om zelf een keuze te kunnen maken. In een relatie die een meisje van vijftien jaar heeft met een jongen van negentien, zie ik ook niet zoveel verkeerds. Moeilijker wordt het met een jongen van twaalf jaar die een relatie heeft met een man van in de veertig" (de Volkskrant, 30 augustus).

Het citaat biedt schoolvoorbeelden van verhullend taalgebruik en vergoelijkend gebabbel. Een kind van twaalf dat door geld en goede woorden tot seksuele bevrediging van een volwassen man wordt verleid, had een *keuze*, want is *mondig*, hoewel dit wat *moeilijker* ligt dan een vrijpartijtje tussen pubers. Trouwens, ziet de minister ook *niet zoveel verkeerds* als het zou gaan om seksuele omgang van haar eigen dochter van vijftien met een jongeman van negentien? Of ligt dat in haar kringen toch iets anders?

Deskundigen plegen over pedofilie minder verlicht te denken. De kinderpsychiater Van der Most noemt pedofiele relaties in alle opzichten 'seksueel misbruik' en komt de traumatische gevolgen in zijn praktijk vaak genoeg tegen. De kinderchirurg Heineman acht het kind in een pedofiele relatie 'als het ware gegijzeld door de volwassene' (NRC Handelsblad, 3 september). De psycholoog Wolters verzette zich al in 1987 met kracht tegen de straffeloosheid van seksuele omgang met kinderen boven twaalf: "Hoe kan een jongetje van dertien een besluit nemen over een relatie met een man van 57 waarbij hij dan is aangewezen op seksueel contact in de vorm van masturbatie en fellatio? Wat moet ik daarmee? Daar hoef ik toch geen psycholoog voor te zijn" (Vrij Nederland, 7 februari 1987).

Je zou zeggen van niet, maar minister Sorgdrager ziet het anders. In het eerder geciteerde stuk wijst ze romantisering van pedofilie weliswaar af, maar zegt in één adem: "Ik weet niet of een pedofiele relatie per definitie schadelijk is", met weer zo'n slappe toevoeging: "...maar die zal toch zeker zijn sporen achterlaten."

Gelukkig gaat de minister niet zover te menen dat ook kinderprostitués, hoe mondig ook, veel te kiezen hebben. Dat valt in ieder geval af te leiden uit het wetsvoorstel dat zij vorige week vrijdag indiende, waarin de maximumstraf op het exploiteren van kinderen in de prostitutie verhoogd wordt van een tot zes jaar. Dat was dan ook hard nodig!

Ja, zo nu en dan wordt er iemand wakker. Om moeilijkheden te vermijden met de fatsoensrakkers van de politie, hebben de deelnemers aan de jaarlijkse homoparade in Amsterdam deze zomer schriftelijk moeten beloven op de rondvaartboten geen openlijk geslachtsverkeer te plegen en evenmin seks met dieren of kinderen te hebben.

Laatst kwam ik in een Engels weekblad een artikel tegen over pornografie waarin gepleit werd voor het handhaven in de samenleving van *common decency*. Wat een eigenaardige uitdrukking eigenlijk! En zo onvertaalbaar!

In historisch perspectief geplaatst krijgt deze hele materie wonderlijk tegenstrijdige trekken. De seksuele revolutie van de jaren zestig heeft de tolerantie tot de uiterste grenzen opgerekt. Alles werd acceptabel: partnerruil, groepsseks, naaktstranden, pornografie, homoseksualiteit, travestie, exhibitionisme, sadomasochisme – noem maar op en ga je gang.

Eén essentiële voorwaarde bleef echter intact: alles moest in volledige vrijheid plaatsvinden. Dwang was uit den boze. De seksuele revolutie was zo gezien inderdaad een bevrijdingsbeweging: een vrije moraal, in vrijheid beleefd.

Hoewel de pedofielen in de stroom meezwommen, zagen ze geen kans de vaste wal van maatschappelijke respectabiliteit te bereiken. Ze organiseerden zich, traden voorzichtig in de openbaarheid en zagen zelfs kans hun bijzondere geneigdheid 'bespreekbaar' te maken – niet zo'n kunststuk, want in Nederland is thans alles bespreekbaar – maar ze bleven niettemin omstreden.

Op het eerste oog is dat merkwaardig. In een coverstory in maart 1978 stelde de Haagse Post het probleem trefzeker door te constateren dat na 'de stormloop op de taboes in de jaren zestig er nog maar weinig overeind staan', waaronder pedofilie. Vraag: "Moet dat zo blijven?"

Wie het artikel, opgebouwd uit een vrij indringend gesprek met enkele pedofielen, goed leest, vindt de oplossing van het raadsel zonder veel moeite. De pedofielenbeweging was weliswaar een 'bevrijdingsbeweging' in maatschappelijk opzicht, maar tegelijk de organisatie van de sterkste partij in de seksuele relatie. Het was en is onvermijdelijk een beweging die zich de verafhankelijking van kinderen ten doel stelt, onvriendelijker gezegd: die de seksuele onderwerping van kinderen poogt te rechtvaardigen.

Vergelijk pedofielen met feministen, en het contrast wordt duidelijk. Feministen bedingen vrijheid voor zichzelf. Ze onttrekken zich bijgevolg aan de traditionele afhankelijkheid van de man en aan de seksuele obsessie van het mannelijk geslacht. Ze zijn erin geslaagd zelfs relatief onschuldige 'intimiteiten op de werkvloer' op de politieke agenda en in het strafrecht te krijgen, om van 'verkrachting in het huwelijk' maar te zwijgen.

Pedofielen daarentegen verdedigen hun vrijheid op een wijze die per definitie anderen, in casu kinderen, afhankelijk van hen maakt. Ze kunnen niets anders doen dan suggereren dat ze die kinderen vrij laten, terwijl het heel hun streven is hen gevangen te nemen. Bijgevolg moeten ze volhouden dat hun dominantie geen nadelige gevolgen heeft, ja, zelfs voor het kind een goede zaak is.

Terwijl feministen geslaagd zijn in hun doelstelling als mannen hun handen thuishouden, bedingen pedofielen de vrijheid hun handen ongevraagd naar kinderen uit te strekken. Dat past in het heersende klimaat van seksuele tolerantie, maar het vloekt tegelijkertijd met de evenzeer geldende eis van seksuele vrijheid. Daarmee is pedofilie veroordeeld.

Het is op nog een andere manier te formuleren. Kinderen zijn relatief weerloos, allereerst omdat ze in relatie met de buitenwereld de zwakste partij vormen; in de tweede plaats omdat ze zich niet doelmatig kunnen organiseren, dus als collectief geen vuist kunnen maken.

Alleen de maatschappij, en uiteindelijk de overheid, kan ervoor zorg dragen dat hun wezenlijke belangen niet worden aangetast. Tot die belangen behoort in ieder geval de handhaving van hun lichamelijke integriteit. Vandaar de verwerpelijkheid van pedofilie, kinderporno en jeugdprostitutie.

Ik ben nu toch op glad ijs, dus schaats ik nog even verder. Laten we tot slot eens over moraal praten, niet over morele gevoelens, maar over morele principes; anders gezegd: over onze morele orde en niet over onze subjectieve beleving van die orde.

Dat een dergelijke orde in objectieve zin bestaat, is gemakkelijk aan te tonen. Daartoe behoren bijvoorbeeld de rechtsstaat en de democratie, allebei institutioneel-politieke arrangementen die niet openstaan voor de druk van andersgerichte subjectieve voorkeuren. Wie inbreuk maakt op fundamentele mensenrechten of heil ziet in een dictatuur en daarnaar in georganiseerd verband streeft, stelt zich bloot aan strafrechtelijke vervolging en plaatst zich in ieder geval buiten de be-

neiging tot seksueel geweld in zich hebben, door agressieve pornografie over een grens heen worden geholpen. Die gaan uitvoeren wat ze hebben gezien in films en wat zij zich in hun fantasieën hebben eigengemaakt. Dat zijn de seksuele delinquenten. En die hebben meer dan ooit de aandacht van politie en justitie.

Een actief vervolgingsbeleid, onderzoek en behandeling van daders, heeft inmiddels ook enig licht geworpen op de rol van pornografie bij zedendelicten: die is bij heel wat delinquenten groot. Bij sommige verdachten van zedenzaken worden enorme hoeveelheden porno gevonden. Maar dat verklaart de gigantische omzet in seksvideo's niet: die komt toch uit verkoop aan Jan Modaal.

Bij de onderzoeken in een aantal zedenzaken kwam ook de kinderporno, doorgaans slechts verkrijgbaar in particuliere circuits, boven water. Zo bleek dat alle extreme varianten ook met kinderen op video zijn vastgelegd, tot en met verkrachting, pijnigen en drogeren toe. Want sinds de introductie van de videocamera kan iedereen thuis maken wat niet of moeilijk te koop was, en dat was vooral kinderporno. Maar het had allemaal niets meer te maken met de lieve jongensportretjes waarvoor PvdA-senator Brongersma in vroeger dagen ten behoeve van de Nederlandse pedofielen had gepleit. Vandaar dat afgelopen voorjaar de regels voor porno met kinderen in de zedelijkheidswet van 1986 werden verscherpt.

CDA-fractievoorzitter Heerma waarschuwde deze week tijdens de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer voor 'het verval in de samenleving' en tv-zenders die hun programma's 'larderen met porno'. Hij bepleitte een verdere aanscherping van de zedelijkheidswet en wil het bezit van alle kinderporno strafbaar stellen, terwijl de wet nu nog ruimte laat voor particulier bezit zolang men niet handelt of ruilt. Heerma's oproep volgt op de recente politieke acties tegen het oneigenlijke gebruik van 'naturalistische films' – kinderen gefilmd op naaktstranden.

Navraag bij zedenrechercheurs leert dat die niet allemaal op verscherping van de wet zitten te wachten. Uit ervaring weten ze dat het kijken naar (soft-)porno een aantal mensen een goede uitlaatklep biedt zonder dat zij verder iemand lastigvallen.

Ook Schalken blijft genuanceerd als het gaat om pornografie met volwassenen: "We moeten oppassen dat we, onder invloed van zo'n zaak in België, niet het kind met het badwater weggooien. Om te beginnen moeten we niet meer in de rol van zedenmeester vervallen. Ten tweede moet een wet te handhaven zijn. En een verbod op porno is dat niet, want er is kennelijk behoefte aan. Maar eigenlijk denk ik dat we het verzadigingspunt gaan bereiken: alles is gefilmd, we weten het nu wel, het dieptepunt is bereikt. Wellicht heeft dat een zelfreinigend effect."

VERVOLG HP 13-9

staande politieke gemeenschap. Zijn subjectieve preferenties, hoe hartstochtelijk ook beleden en hoe intelligent gelegitimeerd, spelen geen rol. Hij is, letterlijk, buiten de orde en zal dat merken.

Een concreter voorbeeld. Wie de moord op een familielid wil wreken, kan gedreven worden door gevoelens die wij volledig delen, zonder hem het recht te gunnen of zelfs maar de kans te geven zijn zo begrijpelijke daad te stellen. Zo zit onze rechtsorde in elkaar; zo is onze morele orde ingericht.

Die morele orde, dat zal duidelijk zijn, is allerminst onveranderbaar. Ze is een historisch product, vatbaar voor aanpassing. Ons bijna continu voortdurend debat over abortus en euthanasie biedt een goed voorbeeld van de even onvermijdelijke als riskante heroriëntatie van ons morele bestel.

Op seksueel gebied hebben we echter het roer uit handen gegeven. We zien geen kans meer anders dan in termen van puur individuele waardering en beleving te oordelen. Het eindresultaat duiden we aan met de bedrieglijk positieve term 'tolerantie', en naarmate de seksuele moraal verder is gesubjectiveerd, werd die tolerantie verabsoluteerd.

Die verabsolutering is geen noodlot, maar een keuze. Er is geen enkele reden waarom wij niet een seksuele moraal zouden kunnen ontwikkelen, waarin noties van superieur en inferieur gedrag zijn verwerkt; waarin waarden als zelfbeheersing en terughoudendheid een centrale plaats innemen.

De vraag is echter wie het initiatief moet nemen. Voorheen waren vooral de kerken actief op dit gebied, al hebben ook sommige idealistische levensbeschouwelijke en politieke bewegingen hierin bijgedragen. Momenteel ontbreken dergelijke stromingen vrijwel geheel, terwijl de kerken – voorzover ze zich in het verleden niet al hebben geblameerd – hun gezag buiten de eigen kring volledig hebben verloren.

Toch zal er ooit ergens een begin moeten worden gemaakt om terug te vinden wat verloren ging. Noem de kern: *common decency*, en zoek naar een vertaling.

Open klimaat is heilzaam

FR.D. 7-9

CEES STRAVER

Er zijn veel misverstanden en onjuiste vooronderstellingen geslopen in de debatten die zijn opgelaaid na de recente zedenschandalen. Media, betoogt Cees Straver, hebben niet zo veel macht dat porno-afbeeldingen per se aanzetten tot kwaad. Verder is *kinderporno* een andere term met een andere inhoud dan *kindermisbruik:* beide zijn strafbaar, maar van misbruik is pas sprake als er dwang aan te pas komt. Een derde misvatting is dat het liberale klimaat rond seksualiteit debet zou zijn aan excessen.

Emotionele verwaarlozing in de kindertijd kan grote gevolgen hebben.

In de discussie rond de thema's kindermisbruik en kinderporno treedt regelmatig een aantal verwarringen op. Zo heb ik op de televisie de Belgische zedenzaak, die nu de gemoederen terecht bezighoudt, horen betitelen als Belgische kinderpornozaak. Wat het zeker niet is. Wat daar aan de orde is, is een buitengewoon ernstige vorm van seksueel misbruik gecombineerd met ernstige mishandeling, moord etc. Dat de dader daarbij ook videoopnamen maakte, waarin hij zelf in beeld is, is een afgeleide en in zekere zin bijkomstige zaak. Het vervaardigen van beelden gebeurt in deze (en verwante) zaken om medestanders erbij te betrekken. In zulke gevallen gaat het er om anderen te winnen, en zichzelf als het ware te legitimeren. Op een gegeven moment groeit dit dan uit tot het produceren op wat grotere schaal om extra geld te krijgen. Wanneer men zo'n zaak aanduidt als kinderpornozaak richt men de aandacht op een onderdeel in plaats van op de kern.

Voor een deel gebeurt dat vanuit de onjuiste veronderstelling dat kinderporno de schuld zou zijn van het criminele gedrag. Met daarachter de naïeve veronderstelling dat afbeeldingen, en meer in het algemeen de media, buitengewoon machtig zijn om mensen tot iets te brengen.

Predikant

Als dit laatste waar was, zou het ook heel eenvoudig moeten zijn om met behulp van afbeeldingen en teksten mensen tot goede dingen te brengen. Er is geen enkele mediamaker, en ook geen enkele predikant, die dat zou willen beamen.

Wanneer mensen tot crimineel gedrag komen, heeft dat in de meeste gevallen een persoonlijke en problematische achtergrond. Hysterische groepssituaties, oorlogssituaties en dergelijke daargelaten. De meeste deskundigen uit het hulpverleningscircuit zijn van mening dat agressieve seksuele delicten voortkomen uit emotionele verwaarlozing in de kindertijd, vaak gecombineerd met een agressieve bejegening van het kind. Bij het kind ontstaat dan haat en woede die aanvankelijk onderdrukt blijven, soms in de pubertijd al naar buiten komen in vandalisme en andere gedragsstoornissen, en later kunnen bijdragen aan een delinquente loopbaan.

Dat het ene kind wèl en het andere niet later de seksualiteit kiest als terrein om de diepe boosheid en haat te uiten, heeft meestal ook speciale redenen. Bijvoorbeeld een seksueel sterk verdringende opvoeding waardoor problemen ontstaan met de seksuele emotie. Of seksueel misbruik in de kindertijd. Psycholoog Hendriks heeft onlangs in Het Parool van 26 augustus een beeld gegeven van een seksueelagressieve jongen van zestien die op deze wijze al volledig misvormd was; die weliswaar nu een (dwang)behandeling onderging maar voor wie de prognose erg somber is.Het overgrote deel van degenen die zich erotisch tot kinderen voelen aangetrokken, beperken zich tot de rol van 'lieve oom'. Afbeeldingen van blote kinderen hebben voor hen een duidelijke attractieve betekenis, maar een kind iets opdringen of het dwingen tot iets wat het kind niet wil of kan, staat voor hen ver af. Zowel Hendriks als ook een op dit terrein ervaren behandelaar als psycholoog Van Naerssen zijn van mening dat pedofiele mannen wel soms verder willen gaan en tot seksueel getinte of ook expliciet seksuele handelingen komen. Waardoor ze nogal eens in aanraking komen met justitie.

Maar zulke handelingen, ook als ze strafwettelijk verboden zijn, hoeven nog niet altijd seksueel misbruik in te houden. Hiervoor is toch nodig dat het kind op een of andere manier onrecht wordt aangedaan, dat het op een of andere manier geschaad wordt.

Dwingen of forceren, ook als dit psychologische middelen gebeurt, zal wèl altijd misbruik inhouden. In het onderzoek van Nel Drayer naar misbruik van meisjes door verwanten vermeldt zij dat zij enkele gevallen in haar onderzoek is tegengekomen waar echt niet van misbruik gesproken kon worden. Er zijn ook andere onderzoeksgegevens beschikbaar, maar Drayer is in dit verband wel de meest onverdachte getuige.

In de discussies wordt vaak het verschil tussen kind en jongere over het hoofd gezien. Bij de wetswijziging van 1991 is door een ruime Kamermeerderheid dit onderscheid ook duidelijk in de wet neergelegd. Kinderen zijn personen tot twaalf jaar, en met hen zijn seksuele handelingen altijd verboden. Aangenomen wordt dat zij onvoldoende hun grenzen kunnen stellen en hun wil kunnen bepalen.

Voor jongeren van 12 tot 16 is het indienen van een klacht als voorwaarde voor vervolging ingesteld. Dit betekent dat geen vervolging wegens seksuele handelingen wordt ingesteld als de jongere zelf of de ouders of ook de Raad voor de Kinderbescherming geen aanklacht indienen bij de politie.

Het grondprincipe achter deze regeling werd heel duidelijk door de Tweede Kamer verwoord: het gaat bij de zedelijkheidswetgeving niet alleen om het belang van bescherming tegen ongewenste inbreuken op de persoonlijke integriteit, maar óók om de bescherming van het recht op zelfbepaling en zelfbeschikking. Wanneer een jongere seksuele contacten wil aangaan, moet hij daartoe in principe de vrijheid hebben.

Wel blijft voor deze leeftijd een wettelijke bescherming tegen ongewenste inbreuken bestaan, want iedereen boven de 16 die een seksueel contact aangaat met iemand beneden de 16 loopt het risico dat de jongere het contact achteraf toch opvat als tegen zijn of haar wil en dan alsnog een klacht indient of door anderen laat indienen.

Een derde verwarring in de discussie treedt op rond het huidige seksueel-liberale klimaat, dat de oorzaak zou zijn van de ernstige ontsporingen zoals de Belgische zedenzaak of eerder al de Eper incestzaak.

Opvallend is dat deze zaken juist heel weinig met een seksueel-liberaal klimaat van doen hebben: ze spelen zich eerder af in een sociale omgeving die niet seksueel-liberaal is. Maar ook afgezien van deze concrete gevallen kan gesteld worden dat de seksuele liberalisering zeer veel positieve gevolgen heeft gehad. Het openlijk aan de kaak stellen van seksueel misbruik is toch juist binnen dit open seksuele klimaat mogelijk geworden. Jongeren leren ook al vrij vroeg tegenwoordig wat ze wèl en wat ze niet willen. De grote verandering is dat seksuele verlangens en contacten niet meer door morele regels worden geleid maar door zelfregulering. En dit op basis van algemene waarden en doelstellingen als 'je moet het beiden willen' en 'het moet voor beiden positief zijn'. En vooral 'je moet voor elkaar voelen en om elkaar geven'. De grote jeugdonderzoeken in ons land van de laatste jaren laten heel goed zien dat genegenheid en lust in sterke mate samengaan, zowel voor meisjes als voor jongens.

En als ik daartegenover terugdenk aan mijn eigen opvoeding in een zeer orthodox-rooms milieu, waar elke uiting van seksualiteit streng werd onderdrukt, dan kan ik de huidige tijd alleen maar prijzen.

Dr.mr. C.J. Straver is senior adviseur bij het Nederlands Instituut voor Sociaal Sexuologisch Onderzoek

Kuisen

België moet worden gekuist, sprak een Vlaamse mevrouw deze week in een straatinterview. Nou is zo'n vraag aan achteloze voorbijgangers doorgaans een pure wanhoopsdaad van een journalist die geen echt nieuws heeft kunnen vergaren, maar dat pleidooi voor een grote schoonmaak kon ik billijken. Het is een smerige zaak daarginds. Kinderen misbruikt en vermoord, waarbij betrokkenheid van hooggeplaatsten niet is uitgesloten.

In het spraakgebruik van de Zuidelijke Nederlanden betekent 'kuisen' overigens niet meer of minder dan schoonmaken. Maar ik vrees dat Noord-Nederlandse calvinisten door alle blootgelegde vuiligheid ogenblikkelijk hun eigen opvattingen over kuisheid in het geding brengen. Het kan geen toeval zijn dat er dezer dagen een actiegroep is opgestaan die het bloot in al zijn verleidelijke vormen wil weren van beeldbuis en bushok.

Vellekoop

NRC 13-9

Na de gruwelijke onthullingen over Belgische kinderverkrachters en alle ontluisterende verhalen rond een internationaal kindermisbruik-congres in Zweden, achten de blootbestrijders de publieke opinie kennelijk rijp om hun slag te slaan. De illustere organisatie Christenen voor de Waarheid, afgekort als CFT omdat de wortels van de club in de VS liggen, heeft het voortouw genomen. De Christelijke waarheid is klaarblijkelijk iets anders dan de naakte waarheid. Blote billen zijn hun Here een gruwel.

Hun voorman, die de kloeke naam Jan de Bruin draagt, richt zijn gram voorlopig vooral op kledingfabrikant Mexx. Deze firma maakt reclame voor een nieuw parfum met posters waarop naakte mannen en vrouwen zijn afgebeeld. Ik moet bekennen dat de aanplakbiljetten mij nog niet waren opgevallen, hoewel ze al ruim verspreid schijnen te zijn. Maar niet alleen vallen ze mensen als De Bruin direct op, ze krijgen er kennelijk ook stoute gedachten van. Vermoedelijk zijn het hele erge fantasieën, want CFT wil onze kinderen behoeden voor dat kwaad. Volgens de actievoerders zijn deze posters 'aanstootgevend en pornografisch'. Als heimelijke liefhebber van dat genre wilde ik al haastig een parfumerie opzoeken, maar een afbeelding in een ander keurig dagblad maakte al bij voorbaat duidelijk dat deze reclame qua zinneprikkeling in de onderafdeling zit. Om dit pornografisch te vinden moet je een behoorlijk zieke geest hebben.

En daar komen we dus bij de kern van de zaak. Wie wat zindelijkheid in de bovenkamer betracht, raakt niet zo gauw van zijn stuk bij een afbeelding van een paar blote billen. De vuiligheid hangt niet aan een reclamezuil, maar zit vooral tussen de oren van de waarnemer. Uiteraard kan een blote afbeelding zinnenprikkelend zijn, maar wat is er eigenlijk tegen als mijn zinnen af en toe eens geprikkeld worden? Soms denk ik zelfs dat mijn zintuigen daarvoor bedoeld zijn.

Let wel, ik heb het niet over rauwe porno en al helemaal niet over afbeeldingen waarop kinderen worden misbruikt. Het is droevig dat sommige mensen hun kick moeten halen uit plaatjes van kinderen die zo jong zijn dat ze nog ternauwernood enige seksuele herkenbaarheid hebben. Hoe graag ik een ieder zijn gerief gun, ben ik bang dat een fatsoenlijke samenleving de praktiserende pedofielen een krachtig 'nee' moet verkopen. Daarbij is het natuurlijk van een intense droefheid dat er in dat ranzige circuit foto's en video's worden verhandeld die heimelijk zijn geschoten op naturistencampings en -stranden. Terwijl er nauwelijks kuisere plekken op aarde zijn dan deze verzamelplaatsen van blootlopers. Maar de afkeer van die praktijken betekent evenmin dat de tijd rijp is om terug te keren naar de normen van de jaren vijftig, toen het tweederangs weekblad De Lach als een toppunt van pikanterie gold vanwege rozige juffrouwen in badpak. Toch kan een nieuwe kuisheidsgolf geen kwaad, dunkt mij. Alleen hoeft die zich niet te richten tegen de relatief onschuldige blotigheid in de reclame, maar tegen de onfrisheid in de bovenkamers van de mensen die zich daarover bovenmatig opwinden.

NRC 23-9

'Seksueel misbruik' lijdt aan inflatie

De grote opwinding over seksueel misbruik is niet zozeer het gevolg van minder verdraagzaamheid, vindt Erik van Ree, maar eerder de nawerking van de oude, nog diep in ons levende christelijke moraal, dat seks zonde is.

Er lijkt iets merkwaardigs aan de hand met het verschijnsel 'seksueel misbruik' — althans met het maatschappelijke gevoelen daarover. De afgelopen jaren (en na de affaire-Dutroux is er van een stroomversnelling sprake) lijkt er zich een bijna-consensus te vormen die weliswaar nooit expliciet wordt uitgesproken, doch die zich wel simpel laat formuleren: iedere seksuele relatie tussen twee mensen die zich in een structureel ongelijke machtspositie bevinden staat gelijk aan seksueel misbruik. Deze stelling gaat dan op voor artsen en patiënten, sportcoaches en pupillen, pastores en parochianen, docenten en studenten, en last but not least natuurlijk: meerder- en minderjarigen. En de stelling heeft nog een vervolg, te weten dat seksueel misbruik ook automatisch misbruik van de ergste soort is. Mensen die zich hieraan schuldig maken zijn ten diepste immoreel en in essentie crimineel. Bij dit laatste is overigens al heel makkelijk een kantekening te plaatsen, namelijk dat alle kwaad zijn gradaties kent. Wie het automatisch verabsoluteert schept ongewild een sfeer van terreur en roept daarmee zelf nieuw kwaad in de wereld. Alle diefstal is te veroordelen, ook het pikken van een appeltje bij Albert Heijn, maar dit is wel een daad van een andere orde dan het beroven van een bejaarde vrouw van haar laatste spaargeld. Zo is ook alle seksueel misbruik te veroordelen — dit is zelfs een tautologische open deur — doch niet in dezelfde mate. Ook hier bestaan gradaties, van kleine onhebbelijkheden tot de meest demonische uitspattingen zoals recentelijk in België.

Mijns inziens is het begrip seksueel misbruik inmiddels op een schrikbarende manier een eigen leven gaan leiden, en begint het denken erover soms beklemmende vormen aan te nemen. Het feit dat de aanwezigheid van een machtsrelatie tussen twee mensen op zichzelf

DE VOLKSKRANT

De opiniepagina verrast óók door wat niet mag

VN 28/9

De *Volkskrant*, beloofde de nieuwe hoofdredacteur Pieter Broertjes anderhalf jaar geleden, zou 'verrassender' worden en 'origineler'. De krant ging met *open mind* op zoek naar 'de nieuwe tijdgeest'.

Voor het eerst stonden er kleurenfoto's op de voorpagina, naast – ook dat was nieuw – vrolijke nieuwtjes over sport en kunst. 'Dag in dag uit' werd uitgebreid en er kwam een *lifestyle*-pagina. De hoofdredactie wil nog veel meer. Een echte roddelrubriek bijvoorbeeld. Maar eerst is het de beurt aan opiniepagina 'Forum'.

De *herlancering* van die pagina is volgende week. Dat woord, én de 'nieuwe aanpak', komen van de nieuwe chef-opinie Hans Wansink, ex-redacteur van *Intermediair*. In een intern stuk voor de *de Volkskrant*-redactie schrijft de chef dat 'Forum' 'te weinig profiel' heeft, en geen 'allure'.

De oude *de Volkskrant*-saaiheid zal ook van deze pagina worden verdreven. Wansink schrijft dat 'Forum' de lezers moet *verrassen* met 'originele gedachten, nieuwe argumenten en gezichtpunten', de 'nieuwsgierigheid' moet prikkelen. Er zal ook 'iets korts en hilarisch' op de 'Forum'-pagina verschijnen.

Hans Wansink zette vaste columnisten aan de kant die al te links, te zurig of te persoonlijk schreven. Onder anderen Paul Kalma, Gijs Schreuders, Anet Bleich en Cees Schuyt leverden deze weken hun laatste stukjes in.

Wansink zelf zegt daarover: 'We vonden dat we te véél columnisten hadden. Ze waren niet herkenbaar genoeg. Dat heeft niks met hun politieke stellingname of kwaliteit te maken.'

Negen columnisten gaan eruit, maar er komen vier *nieuwe* bij.

'Te veel' was niet het enige criterium.

Wansink: 'Natuurlijk is het ook zo dat we de drie die overblijven, Marcel van Dam, Gerry van der List en Dorien Pessers, net iets beter, interessanter en origineler vonden dan de anderen.'

Maar hóé verrassend en origineel mogen de opiniestukken zijn? Is er een grens aan dat *prikkelen* van de *de Volkskrant*-lezer?

Nee natuurlijk. In zijn eerste toespraak als hoofdredacteur zei Pieter Broertjes tegen de redacteuren: 'Geen enkel onderwerp, geen enkel onderwerp dat zich in de samenleving aandient, mag taboe zijn voor de redactie.'

Of toch?

Erik van Ree, socioloog, docent op het Oost-Europa Instituut van de Universiteit van Amsterdam en medewerker van *de Volkskrant*-bijlage 'Het Vervolg', schreef een opiniestuk naar aanleiding van de Belgische zaak-Dutroux. Van Ree betoogde dat elke vorm van seks tegenwoordig 'seksueel misbruik' wordt genoemd als er sprake zou kúnnen zijn van machtsverschillen. Docenten die het met leerlingen doen, psychiaters met hun patiënten, en het meest recente voorbeeld: de priester Jan ter Laak die is beschuldigd van seksueel misbruik, in een 'pastorale relatie', van een man.

Die verhoudingen, vindt Van Ree, zijn misschien niet zo 'verstandig', omdat docenten cijfers moeten geven en patiënten zich afhankelijk kunnen voelen van hun behandelaar. Maar daarmee is niet alles wat ze met elkaar doen opeens misbruik.

Van Ree, in een toelichting door de telefoon: 'Als het alleen om die machtsverhoudingen gaat, en je bedenkt dat veel vrouwen zich nog steeds onderdrukt voelen, hebben ook alle heterostellen een probleem.'

Over een pedofiele relatie schreef Van Ree dat zo'n verhouding misschien niet zo'n geweldig goed idee was. De afstand tussen volwassenen en kinderen is wel erg groot. 'Maar,' vindt hij, 'dat wil niet zeggen dat alle seksuele spelletjes tussen hen per definitie traumatisch en terreur-achtig zijn.'

De Volkskrant weigerde het stuk. Van Ree 'verdedigde' pedofielen. Door de affaire-Dutroux was zijn verhaal op dit moment 'niet zo geschikt' voor de krant.

Van Ree, die eigenlijk liever niet praat omdat hij zijn 'goede relaties' met de krant koestert: 'Later trokken ze dat argument terug. Toen zeiden ze dat het nieuw beleid van de opiniepagina was, om stukken van mensen te plaatsen omdat ze deskundig waren op een bepaald gebied, niet zozeer om hun opinies.'

En Van Ree heeft kennelijk weinig verstand van seks.

Van Ree: 'Ik heb er later nog met Paul Brill (adjunct-hoofdredacteur – PdK) over gesproken. Die zei dat hij de argumenten van de opinieredactie wel enigszins begreep. Maar hij vond toch dat opiniestukken niet alleen van deskundigen moesten komen.'

Het zou kunnen, zegt chef-opinie Hans Wansink nu, dat een ándere 'Forum'-redacteur het stuk niet gepast vond na de Dutroux-affaire, maar daar weet Wansink zelf 'niets van'. Hij vond het 'niet slecht geschreven of onbetamelijk'.

Wansink komt met een dérde argument voor de afwijzing: 'Forum' had net een stuk liggen van de priester en oud-europarlementariër Herman Verbeek die zijn vriend Jan ter Laak verdedigt. Wansink: 'Dat sprak mij meer aan, omdat het persoonlijk was, betrokken. Ik heb tegen Van Ree gezegd dat ik dat interessanter vond dan een relativerende kanttekening bij een ontwikkeling.'

Van Ree zou niet 'deskundig' genoeg zijn.

Wansink: 'Dat is inderdaad ook een argument. Ik heb Van Ree gevraagd of hij speciaal verstand had van pedofilie. Dat was niet zo. Dat vind ik dan een minpunt.'

Van Ree is socioloog, hij schrijft over een maatschappelijke ontwikkeling. Pedofilie was niet meer dan een onderdeel van zijn verhaal.

Wansink: 'Hij gaf zelf onmiddellijk toe dat hij niet deskundig was. Van Ree weet veel over Stalin.'

De opiniechef is wat minder voorzichtig met de 'goede relaties' dan Van Ree zelf. Ongevraagd begint hij over 'het probleem' van Erik van Ree. 'Hij zal het wel niet tegen jou gezegd hebben, maar hij beschouwt zichzelf als een professioneel schrijver. Hij vindt zichzelf te oud en te groot om stukken geweigerd te krijgen. Tegen mij zei hij letterlijk: "Die fase heb ik wel gehad. Mijn stukken moeten gewoon geplaatst worden." Daarom schreef hij meteen een brief aan de hoofdredactie. Ik vond dat hij nogal kleinzerig reageerde.'

zie NRC 23-9 ?

En zo kwam het dat *NRC Handelsblad* afgelopen maandag het stuk van Van Ree publiceerde.

PETRA DE KONING

Dedré interdit un journal pédophile... aux mineurs

A l'instar de son homologue belge, Jean-Louis Debré, le ministre de l'Intérieur, a décidé de sévir contre les pédophiles. Il a signé un arrêté en date du 23 février 1996 (publié au *Journal officiel* du 2 mars) censé limiter la diffusion de la revue pédophile *Jeunes et naturels*, un torchon nauséeux qui, sous prétexte de naturisme, propose 96 pages de photos d'enfants nus. Comme le note justement l'arrêté, cette publication présente « des images de très jeunes enfants, de nature à choquer les mineurs et à inciter à la pédophilie ». C'est le moins qu'on puisse dire... Mais, bizarrement, Debré, dans le même arrêté, n'interdit la vente du magazine... qu'aux mineurs! Une incohérence qui permet à l'éditeur anglais, Peenhill Ltd, de continuer à diffuser chaque mois 20 000 exemplaires de cette revue en France.

Plus curieux encore, bien que la commission paritaire chargée d'accorder un agrément à toute publication en France ait refusé depuis le 25 septembre 1995 de renouveler l'autorisation de parution, la revue continue de se vendre chez la plupart des marchands de journaux, sous le numéro de la commission CPPAP Nop 67782 GB.

Le directeur de la publication, un certain Reginald Taylor demeurant dans l'Essex et âgé de 78 ans, s'apprête, avec son relais français Kurt Arbogast, installé dans une célèbre avenue du 16e arrondissement de la capitale, à publier, le 25 août, le cent onzième numéro de *Jeunes et naturels*. En toute impunité.

PHILIPPE COHEN-RILLET

L'EDJ DU 29 AOUT AU 4 SEPTEMBRE 1996

nog niet eens een aanwijzing voor 'misbruik' vormt, het feit kortom dat de 'machtige' partner zijn macht daadwerkelijk misbruikt moet hebben om de ander een lichamelijke relatie op te dringen, voor er van seksueel misbruik sprake is, zal in abstracto door weinigen worden ontkend. Doch in de praktijk wordt dit makkelijk vergeten, bijvoorbeeld door er op te wijzen dat het bij machtsongelijkheid vaak moeilijk vaststelbaar is of er van werkelijke vrijwilligheid, of toch van dwang of drang, sprake was. Om vervolgens, in een verre van logische stap, het criterium van de vrijwilligheid voor dit soort situaties dan maar helemaal overboord te zetten, en te vergeten dat iemand die werkelijk in vrije wil tot seks heeft besloten eenvoudig geen grond tot klacht heeft, al was de voormalige partner dan honderdmaal zijn of haar 'bovengeschikte'. Te makkelijk veroordeelt de publieke opinie mensen in een machtspositie, voordat we het fijne van de zaak nog maar kennen, getuige bijvoorbeeld de kwestie Jan ter Laak. En de nieuwe moraal op dit gebied heeft trouwens ook al een dodelijk slachtoffer geëist, namelijk de psychiater te Dordrecht die enige tijd geleden tragisch zelfmoord pleegde nadat hij publiekelijk aan de schandpaal was genageld omdat hij een patiënt in een brief nota bene zijn liefde bekend had.

De inflatie van het begrip seksueel misbruik wordt nog eens op subtiele maar uiterst venijnige wijze aangewakkerd doordat ook gedrag dat wel degelijk laakbaar is maar met seksuele exploitatie niets te maken heeft, daar toch wordt ondergebracht. Dat een student en zijn of haar docent een relatie onderhouden is niet aan te raden om de eenvoudige, en uitsluitende, reden dat onpartijdige cijfertoekenning dan nauwelijks meer mogelijk is. Er openen zich wegen naar corruptie. Doch daarmee hoeft een dergelijke relatie nog niets met seksueel misbruik van de student door de docent te maken te hebben. Iets vergelijkbaars geldt voor relaties tussen psychiaters en hun patiënten. Een lichamelijke relatie tussen hen is in het algemeen geen goede zaak omdat het de therapie verstoort, en in die zin niet in het belang van de patiënt als patiënt is. Doch daarmee is niet iedere seksuele relatie tussen patiënt en psychiater seksueel misbruik door eerstgenoemde. Psychiatrische patiënten zijn hulpbehoevend, maar in veel gevallen wel degelijk in staat te bepalen of zij een relatie wensen of niet. Kortom, in het algemeen mogen dit soort betrekkingen niet aan te bevelen zijn, van immoreel gedrag hoeft nog geen sprake te zijn. Tragisch genoeg betekent de huidige, steeds groteskere toon waarop dit soort zaken besproken wordt dat er onder het motto van bescherming van de zwakken een nieuwe onmenselijkheid groeiende is. Want het gaat niet langer om twee individuen, maar nog slechts om twee leden van verschillende categorieën, sterken en zwakken, en daarmee zou de situatie al voldoende gekarakteriseerd zijn.

Maar het is uiteraard de pedofilie die alle stoppen doet doorslaan. Nu is vrijwilligheid hier ongetwijfeld al helemaal een rekbaar begrip, en sommige seksuele handelingen met kinderen vormen alleen al op puur lichamelijke gronden een vorm van terreur, bijvoorbeeld penetratie van een daar niet voor geëigend kinderlichaam. De hoeders van de maatschappelijke moraal hebben ook nog eens gelijk wanneer ze beweren dat, zelfs wanneer er ook van subtiele dwang geen sprake is, hier dan toch wel sprake blijft van een relatie die berust op een reusachtig verschil in kennis, levenservaring en seksuele beleving. Zodat de conclusie moge zijn, dat deze voor het betrokken kind op termijn toch meestal ten minste onbevredigend en verwarrend zal zijn.

Van hier wordt dan echter een logische salto mortale gemaakt naar de conclusie dat pedofilie dus ook automatisch ronduit schadelijk en traumatiserend voor het kind is. En dit nu volgt volstrekt niet uit het voorafgaande. Er zijn trouwens talloze zogenaamd primitieve samenlevingen geweest waar jongens in de pubertijd in mannenhuizen door volwassen mannen in het seksuele leven werden ingewijd, waar pedofilie kortom geïnstitutionaliseerd was. Het is niet bekend dat deze samenlevingen massaal getraumatiseerd zijn.

En er lijkt ook simpelweg geen grond voor de dramatische stelling dat ieder seksueel spelletje met een kind per definitie als een traumatiserende gebeurtenis ervaren moet worden. Wat dit betreft hebben de deskundige keizers zelf geen kleren aan. Althans, er zit wel een grond van waarheid in deze gedachte, maar dan slechts als een bittere self-fulfilling prophecy. Het zijn juist degenen die roepen dat hier al bij voorbaat iets vreselijks gebeurt, die een sfeer van angst en schaamte scheppen, waardoor het gebeurde inderdaad angstig, onbespreekbaar en daardoor traumatiserend wordt.

Mijns inziens is de intense opwinding over alomtegenwoordig seksueel misbruik, ook in die gevallen waarin daar feitelijk geen sprake van is, paradoxaal genoeg geen gevolg van afgenomen verdraagzaamheid, doch een bijverschijnsel van een juist sterk toegenomen seksuele tolerantie in onze samenleving. De dagelijkse televisie biedt ons voorlichting over dildo's, travestie en sadomasochisme, en het homohuwelijk is inmiddels serieus bespreekbaar geworden. Na de 'woeste' jaren zestig is de trein van de seksuele revolutie niet tot staan gebracht maar onafgebroken doorgedenderd. Met als gevolg dat het nog altijd vitale, want in de oude, christelijke moraal gewortelde besef dat seks toch een zonde is die slechts bij uitzondering (in een vast heteroseksueel partnerschap) mag worden beoefend langzamerhand geen kant meer op kan. Het christelijke geweten, dat ons allen tot op zekere hoogte eigen is, wordt dagelijks geschoffeerd, gebombardeerd en aan scherven geschoten. En het is dit in verdrukking geraakte antiseksuele besef, dit sluimerende onbehagen met een vrijheid die nog altijd niet geheel vanzelfsprekend aanvoelt, dat zich een uitweg zoekt en zo'n uitweg ook vindt — in verontwaardiging over iets dat, God zij dank, nog wel als schandelijk exces ervaren mag worden. Ik zou er voor willen pleiten dit christelijke geweten eindelijk eens definitief ten grave te dragen.

Erik van Ree is socioloog.

NRC 28.9

Seksueel misbruik

Via een lange omweg wil E. van Van Ree stellen dat seksueel misbruik in feite niet bestaat (23 september). Volwassenen kunnen in elke situatie zelf wel uitmaken of ze al dan niet iets voelen voor een seksuele relatie, en kinderen: ach, zolang er geen sprake is van penetratie zijn het 'onschuldige spelletjes' die alleen schadelijk zijn wanneer de omgeving daar hysterisch op reageert.

Maar het is niet voor niets dat beroepsgroepen die op min of meer intieme wijze omgaan met cliënten en patiënten een code hebben die relatievorming verbiedt, zolang het professionele contact duurt. Dat heeft niets te maken met een antieke christelijke moraal: in een ongelijkwaardige relatie kan de zwakke zich in aanvang gevleid voelen door de belangstelling van de machtige. De psychiatrische patiënt die zich eindelijk begrepen voelt, de zieke die afhankelijk is van de verzorging van de verpleger, het emotioneel verwaarloosde kind dat aandacht krijgt van van een volwassene; allemaal situties waarin geen gezonde keus gemaakt kan worden, omdat de emotionele of praktische afhankelijkheid daarvoor te groot is. Weigering van de seksuele toenadering geeft het gevaar van verlies van aandacht en affectie. Bovendien is seks in de perceptie van de zwakke re soms het enige dat hij te bieden heeft als 'tegenprestatie'. Gelijkwaardigheid is in al deze relaties ver te zoeken.

Machtsmisbruik is helaas geen archaïsch item. De samenleving beschermt terecht de kwetsbaren tegen mensen die er geen enkele moraal op nahouden.

CONNY VAN LOON,
Leiden

Geklets over seks leidt niet tot soepele seksuele cultuur

*De samenleving ontbeert volgens **Gert Hekma** een openbare seksuele cultuur, waarin ook jeugdigen een plaats hebben.*

VK 5-10-96

In haar column 'De drift en de dader' (Forum, 24 september) stelt Dorien Pessers allerlei vragen over de seksualisering van het kind. Ze geeft zelf al aan dat haar vragen een zeer weidse strekking hebben, en dat niemand die volledig en bevredigend kan beantwoorden. Het is verademend dat ze niet de pedofielen in de beklaagdenbank zet, maar de seksuele organisatie van de samenleving op de korrel neemt.

Laten we eerst vaststellen dat kinderen vanaf de wieg op hun eigen wijze erotisch zijn. Behalve Freud, hebben vele auteurs voor en na hem hierop gewezen. De erotiek van het kind krijgt gestalte in wisselwerking met zijn omgeving.

Een hoogtepunt in de seksuele ontwikkeling is het begin van de puberteit die bij meisjes doorgaans iets vóór hun dertiende levensjaar begint. In veel gevallen zal de seksuele rijping vroeger aanvangen.

Een verklaring voor de veronderstelde seksualisering van kinderen kan liggen in de omstandigheid dat hun puberteit tegenwoordig ruim twee jaar eerder inzet dan aan het begin van deze eeuw.

Maar ongeacht hun rijping, is de seksuele ontluiking van jongeren reden van grote zorg. De bezorgdheid richt zich niet op interne, maar vooral op externe factoren die de seksuele ontwikkeling zouden bevorderen. Die externe oorzaken zoals de seksualisering van de samenleving of het slechte voorbeeld van ouderen worden geacht een negatieve invloed te hebben. Want hoewel vrijwel niemand zal ontkennen dat de seksuele ontwikkeling in de wieg begint, bestaat tegelijk de overtuiging dat kinderen seksueel onschuldig zijn en dit tot in de puberteit moeten blijven. Over de seksuele ontwikkeling van jeugdigen bestaan twee wijd verbreide maar tegenstrijdige opvattingen.

Anders gezegd: we weten best dat kinderen zich seksueel ontwikkelen, maar we doen er alles aan om die seksuele ontwikkeling te remmen. Ideeën over de gevaren van zelfbevrediging mogen naar fabeltjesland zijn verwezen, de meeste mensen zijn blijven geloven dat seks slecht is voor kinderen.

Opvoeden betekent het sturen van kinderen zodat ze zindelijk worden of een taal verwerven. Bij seks is er echter geen sprake van activerende sturing of begeleiding, zoals bij sport of kunst. Bij seks volstaan volwassenen in de regel met verbieden en verbergen, en bieden ze jongeren geen stimulansen om seksuele ambities te verkennen.

De terughoudendheid van opvoeders was al misplaatst in een tijd dat seks werd toegedekt, en is helemaal dwaas in een tijd dat hij alledaagse kost is. De weinige woorden die aan seksuele opvoeding worden gewijd lijken meer een kennismaking met lasten dan met lusten.

Opvoeders staan voor een zware taak, want ze mogen niet te intiem en ook niet te afstandelijk zijn met kinderen, terwijl ze de macht die ze hebben niet mogen laten gelden. Ze staan voor de moeilijke opgave een gulden middenweg te vinden. Vaak laten ze het kind aan zijn lot over omdat het al voldoende zou opsteken van media en leeftijdsgenoten, of omdat seks als natuurlijke aandrift vanzelf zou komen en geen regulering zou behoeven. Door zulke problemen en uitvluchten blijft een broodnodige voorbereiding op het seksuele leven achterwege.

Voor een verkenning van hun seksuele talenten hebben kinderen – net als bij sport en bij kunst – de activerende steun nodig van mensen met ervaring die hen de weg wijzen in het seksuele labyrint. Omdat een afdoende voorbereiding op het seksuele leven ontbreekt, worden te veel jongeren brokkenmakers. Omdat ze het versieren en seksen niet hebben geleerd, en omdat ze de kaart van het seksuele leven niet kunnen lezen, zijn ze stuurloos. Sommige mensen denken dat zulk geknul en geknoei ontroerend is. Ze nemen de conflicten die voortvloeien uit seksuele ongeletterdheid op de koop toe.

Omdat de seksualisering van de samenleving niet is gebonden aan pornografische teksten en beelden, maar een algemeen kenmerk is van het moderne bewustzijn, lost een verbod van porno niets op. Reclame, media, mode, literatuur, film, politiek, straat-, uitgaans- en huwelijksleven zijn allemaal sterk erotisch geladen. De vraag is niet hoe zulke erotische elementen uit te bannen, maar hoe ze een plaats te geven en hoe jeugdigen voor te bereiden op hun seksuele leven. De seksualisering van de samenleving is onomkeerbaar, maar niemand weet er goed raad mee.

We beginnen langzamerhand te leren hoe we 'nee' kunnen zeggen tegen ongewenste toenaderingen. Maar we hebben tegelijk geen flauw benul hoe we seksualiteit positief kunnen uitdrukken, en waar we de seks die we ambiëren kunnen vinden. Buiten huwelijk en prostitutie bestaat geen gebruiksvriendelijk seksueel milieu. Het kernprobleem van de huidige seksuele cultuur ligt volgens mij in een groeiende kloof tussen enerzijds oeverloos gepraat over seks, en anderzijds een schrijnend gebrek aan mogelijkheden om seks te beleven.

Het geklets over seks leidt niet tot een soepele seksuele cultuur en niet tot een bevredigende seksuele opvoeding. Ondanks verschillende seksuele revoluties zijn we nog ver verwijderd van het ideaal van een geëmancipeerde samenleving waar iedereen de kans krijgt om zich naar eigen inzichten en verlangens te ontwikkelen en uit te drukken. De seks is te veel in het duister van de slaapkamer blijven hangen.

De media roepen verlangens op die zelfs de meeste volwassenen niet weten te bevredigen. Jeugdigen die hun seksuele ambities willen verkennen, hebben daar al helemaal de ruimte en vaardigheden niet voor. Als ze thuis al kunnen experimenteren, gebeurt dat onder strenge voorwaarden zodat ze tot weinig komen, ofwel uit nood de straat opgaan. In een dergelijk dubbelzinnig en ongemakkelijk klimaat mag het geen verbazing wekken dat jeugdigen seksueel ontsporen.

Pessers vraagt zich af wat er mis is met mannelijke seksualiteit en driftleven. Daar is niet zoveel mis mee, want de meeste mannen zijn geen verkrachters en intimideren anderen niet. De mannen die wel ontsporen, zijn in de regel vastgelopen in de ambivalenties van de samenleving, of hebben nooit geleerd om hun partners te respecteren. Iedereen kent de excuses die in omloop zijn om intimidatie en verkrachting goed te praten: 'ze kleedde zich te uitdagend'; 'een meisje dat nee zegt, bedoelt eigenlijk ja'; 'mijn hormonen dwongen me ertoe'.

De seksuele structuur van de samenleving is hypocriet gebleven, en dat wreekt zich in het seksleven. Vroeger trokken de mannen aan de touwtjes, en konden ze seksueel afdwingen wat ze wilden van degenen die aan hun gezag waren onderworpen. Het kost de meeste mannen moeite om te wennen aan de seksuele gelijkheid die nu norm is.

Mijn oplossing voor alle problemen is niet een herstel van traditionele waarden en een repressieve politiek. Die boden indertijd al geen oplossing. Mijn remedie zou zijn om een goed toegankelijke en gevarieerde openbare seksuele cultuur tot ontwikkeling te brengen waarin volwassenen en jeugdigen vrijblijvend kunnen participeren. Zodat naast het geklets over seks meer mogelijkheden komen om met seks te experimenteren.

Nederland is nog te veel een heteroseksuele monocultuur voor mannen, en biedt te weinig mogelijkheden voor vrouwen en voor al die mannen die wel wat anders willen dan recht op en neer in echtelijke slaapkamer of bordeel. In de troonrede kondigde de regering aan meer te willen investeren in groepsactiviteiten op het terrein van sport en kunst om de cohesie van de samenleving te versterken. Seksuele clubvorming zou heel goed passen in dit beleid.

De seksualisering van de samenleving heeft nu vooral negatieve gevolgen omdat ondanks alle beelden en woorden een soepele seksuele cultuur ontbreekt.

De opgave voor de komende eeuw lijkt mij de vestiging van een multiseksuele samenleving waarin kinderen in hun eigen tempo hun seksuele talenten kunnen ontdekken en ontplooien.

Gert Hekma is docent homostudies aan de Universiteit van Amsterdam.

De porno paniek

De huidige seksuele cultuur is niet te permissief, maar nog steeds te repressief. Bij het minste of geringste probleem op seksueel terrein maken we ons er gemakkelijk vanaf door onze tolerantie ter discussie te stellen en op een moraal terug te vallen uit een tijd toen er nog geen Internet of MTV was."

Afgelopen dinsdag werd het boek van Frits Bruinsma 'De jeugdige zedendelinquent' gepresenteerd op een congres in Ede. Gert Hekma, docent homostudies aan de Universiteit van Amsterdam, hield bij die gelegenheid een lezing over de multiseksuele samenleving.

door Gert Hekma

TROUW 28-9-96

Her en der klinkt de roep om allerlei seksuele uitingen terug te dringen: geen porno meer op de buis, geen erotische advertenties op reclameborden, geen vieze ansichten op straat, hogere leeftijdsgrenzen in de strafwet. Volgens sommigen zijn we buitensporig ver doorgeschoten sinds de seksuele revolutie en moeten we de moraal van weleer herstellen.

Een terugkeer naar ouderwetse seksuele verhoudingen lijkt me echter onmogelijk en ongewenst. Onmogelijk omdat de voortschrijdende seksualisering van de samenleving onomkeerbaar is. Ongewenst omdat juist onder die oude verhoudingen allerlei vormen van kindermishandeling in het gezin en daarbuiten ondanks een strenge moraal schering en inslag waren. Toen een jonge politieagent eind jaren zestig in de Betuwe op wilde treden tegen enkele gevallen van incest, ried een oudere collega hem dat af omdat zulke zaken bij de lokale cultuur hoorden. Gelukkig komen dergelijke misstanden tegenwoordig wel voor de rechtbank: Frits Bruinsma wijst er in zijn boek *De jeugdige zedendelinquent* op dat de verklaring van de seksuele criminaliteit van jongeren niet zozeer in seksuele openheid ligt, maar eerder in hypocrisie en zwijgen over seksuele verhoudingen.

Als socioloog wil ik op dit thema van seksuele openheid voortborduren en ingaan op het gevoelen dat er na de seksuele revolutie iets is misgegaan. Mijn kijk op de problemen die sedertdien zijn ontstaan, gaat in een andere richting dan die van de meeste hedendaagse critici van de liberalisering.

Sociologen beschouwen de seksuele revolutie tegenwoordig als een inhaalmanoeuvre. Er was sinds het begin van deze eeuw een steeds grotere kloof ontstaan tussen seksuele praktijk en seksuele moraal. Mensen deden voor de jaren zestig in bed dingen die ze slecht moesten vinden. Ze hadden seks voor het huwelijk, gebruikten voorbehoedmiddelen, masturbeerden, gingen homoseksuele verhoudingen aan en bekeken pornoplaatjes. Ze knepen de kat in het donker. Niet hun seksuele praktijken veranderden in de jaren zestig, maar hun opvattingen daarover. Ze gingen liberaler denken over wat ze daarvoor al stiekem deden. De seksuele revolutie heeft de kloof tussen seksuele moraal en praktijk een goed eind overbrugd. Dat is een wezenlijke verdienste van deze ommekeer geweest. Tevens is alle seksuele ellende van misbruik en incest, die onder een deken van verzwijgen en leugenachtigheid in gezinnen verborgen bleef, bloot gelegd. De vrouwenbeweging beet daarbij het spits af en bepaalde een tijdlang de richting van de discussie.

De seksuele revolutie betekende een morele en praktische doorbraak op de gebieden van anti-conceptie, homoseksualiteit, prostitutie, huwelijk, pornografie. Er kon eindelijk meer. Ze heeft vele zegeningen gebracht die onvervreemdbaar en waarschijnlijk ook onomkeerbaar zijn. Maar op een essentieel punt is de ontwikkeling van het seksuele leven sindsdien gaan haperen. Bestond er voor 1970 een kloof tussen een strikte moraal en een vrijere praktijk, na 1970 is er een kloof in de omgekeerde richting ontstaan. Tegenwoordig mag er veel, maar gebeurt er weinig. Temidden van de huidige pornopaniek is dat belangrijk om vast te stellen. De Nederlanders mogen zich naar eigen idee bevrijd hebben van een repressieve moraal, ze gedragen zich er in hun seksleven niet naar. Alle woorden en beelden die aan de erotiek in al haar vormen worden gespendeerd, lijken vooral te verhullen dat er weinig of geen variatie in de seksuele praktijk is gekomen. Seks is teveel een zonde gebleven voor de Nederlanders.

In het seksleven van de gemiddelde westerling zijn volgens de seksuele statistieken sinds 1970 namelijk geen grote veranderingen opgetreden. Het seksuele leven van de meeste mensen is nog steeds gebonden aan de vaste partner die misschien wat sneller wordt ingewisseld, maar die seksuele ankerplaats blijft. Liefde en seks kleven nog steeds aan elkaar: de meeste mensen zijn elkaar trouw. Het tegenwoor-

BRIEF

TR 11/10

Pornopaniek (4)

Met instemming las ik de kritiek in lezersbrieven op het artikel *'Pornopaniek'* in *Letter en Geest* van 28 september. Moet een artikel (als het al geplaatst wordt) dan met zoveel ophef gebracht worden? U had het kunnen samenvatten in enkele woorden: *sex is fun*. Ik kan overigens waarderen dat u ernaar streeft om vraagstukken van verschillende kanten te laten belichten, maar ik vind het niet onbelangrijk hoe dat gebeurt.

Leidschendam A. Geijon

BRIEF

TR 5-10

Pornopaniek (3)

Met veel belangstelling las ik in de bijlage 'Letter & Geest' van 28 september het artikel 'Pornopaniek' van Gert Hekma. Ik heb grote bewondering voor iemand die zo helder en duidelijk zinnig dingen op papier weet te krijgen. Ik had het artikel zelfs uitgeknipt om het te bewaren.

Toen ik de negatieve reacties in de brievenrubriek van 2 oktober las, had ik dan ook direct de behoefte deze tegenwerping op hun kritiek te maken.

Zoals mij al vaker bij *Trouw*-lezers is opgevallen, verwijten zij de redactie dat die een dergelijk artikel plaatst. Het getuigt niet van 'human interest' dat men verstoken wil blijven van de oprechte meningen van anderen.

Zutphen Frans van Roon

dige model van het seksuele leven is seriele monogamie: een partner tegelijk. In zijn jeugd experimenteert de westerling een beetje totdat hij zijn eerste vaste verhouding aangaat. Een verhouding die steeds meer mensen na verloop van tijd afbreken voor een andere. Mannen beginnen in de regel een volgende verhouding met een jongere vrouw, terwijl gescheiden vrouwen nogal eens in hun eentje blijven zitten.
In de jaren vijftig lag de kloof tussen een restrictieve moraal en een vrijere praktijk, nu ligt de kloof tussen een vrije moraal en een beperkte praktijk. Alle woorden en beelden leiden niet tot een soepel seksleven. Vanuit mijn kennis van de homowereld zou ik het zo kunnen formuleren: waarom zijn hetero's er niet in geslaagd om een even levendige sekswereld te creëren als homomannen? Waarom zijn homomannen er wel in geslaagd een seksuele cultuur te ontwikkelen met sauna's, parken, donkere kamers en wilde feesten waar ze seksueel plezier beleven? Het is een cultuur die ondanks alle risico's veilig is, een wereld zonder ernstige ordeverstoringen – op de dreiging van buiten door potenrammers na. In de homowereld blijft het onderlinge geweld beperkt en tevens zijn homomannen erin geslaagd met uitgekiende rituelen van veilig vrijen redelijk effectief te reageren op de levensgevaarlijke ziekte Aids.

Het probleem van de huidige seksuele cultuur lijkt me niet dat er een teveel aan seksuele beelden circuleert. Integendeel. Zelfs al zouden we die afbeeldingen uit het openbare leven verwijderen, dan zijn er voldoende niet-seksuele voorstellingen die erotische stimulansen kunnen opleveren. Ook zonder kinderporno zullen pedofielen beeldmateriaal van kinderen dat hen opwindt uit de krant of van de buis oppikken. Mij lijkt het probleem van de hedendaagse samenleving eerder dat de zinnen voortdurend worden gestimuleerd, terwijl er afgezien van vaste relatie en prostitutie weinig erkende wegen open staan om plezier te beleven. Mensen kijken met rode koontjes naar seksprogramma's op de buis, maar blijven vervolgens onthand zitten. De bestaande overvloed aan beelden creëert verlangens die vrijwel niemand kan realiseren. Bij sport en kunst wordt boekenwijsheid in de praktijk gebracht op sportvelden, in teken- en muziekklassen. De overheid moedigt ons aan om daartegen ja te zeggen en grenzen te verleggen. Met de seks blijft het daarentegen droog geijen. Dat leidt uiteindelijk tot psychische en criminele conflicten.

Ik signaleer vier obstakels in de huidige opvattingen over seksualiteit die een soepele beleving van seksueel plezier in de weg zitten. Wij denken nog steeds teveel dat seksualiteit een zaak is ten eerste van mannen en ten tweede van de natuur, ten derde dat seks nauw is verbonden met liefde en ten vierde dat het bij seksualiteit om een privézaak gaat.
Het eerste probleem is het onderscheid dat wordt gemaakt tussen mannelijke en vrouwelijke seksualiteit. We denken nog steeds in termen van actieve mannen en passieve vrouwen, van mannen die altijd wel willen en vrouwen die de boot afhouden. Jongens leren in de regel ja te zeggen tegen de seks, meisjes het tegenovergestelde.
Zolang we een oneigenlijk onderscheid blijven maken tussen seksualiteit van man en vrouw, zal heteroseksueel verkeer moeizaam blijven. Het feminisme mag grote successen hebben behaald met het wissen van sekse-verschil, met seksualiteit is het sekse-onderscheid nog springlevend. Zo zijn in de prostitutie tot op heden vrijwel uitsluitend vrouwen werkzaam voor een mannelijke klandizie en de mannelijke prostitué's die er zijn, bedienen eveneens mannen. Man en vrouw sluiten fysiek gezien misschien goed bij elkaar aan, emotioneel en seksueel is dat nog helemaal niet het geval.

De zogenaamde natuurlijkheid van seksualiteit is het tweede obstakel. Wij spreken over seksualiteit in termen van driften, instincten, geaardheden, genen, hormonen, klieren. Het geloof in een seksuele natuur geeft vorm aan de seksuele voorlichting die altijd sterk gericht is geweest op de fysiologie van geslachtsorganen. Recent was er een campagne tegen seksuele intimidatie met de contraproductieve slogan: 'Seks is natuurlijk, niet vanzelfsprekend'.
Deze tunnelvisie biedt mannen een smoes voor ongewenst gedrag want, zoals ze zeggen, 'mijn hormonen dwongen me ertoe'. De natuur dwingt geen enkele man tot verkrachten, het is zijn gebrek aan respect voor de partner dat hem ertoe brengt. Het voorstel om zedendelinquenten chemisch te castreren is gebaseerd op hetzelfde idee dat seks vooral een zaak van hormonen is. Dertig jaar geleden zijn we opgehouden met fysieke castraties omdat ze niet bewerkstelligden wat artsen ervan beloofden en juristen ervan verwachtten. Omdat seksuele ambities geen fysiologische processen zijn, is medicatie een uiterst onbeholpen middel tegen ongewenst seksueel gedrag. In de homowereld wordt wel gezegd: seks is vanzelfsprekend, maar niet natuurlijk. Dat lijkt me een goed uitgangspunt voor seksuele beschaving.
Door ons geloof in een seksuele natuur besteden we te weinig aandacht aan seksuele opvoeding, zoals aan de kunst van het versieren, een soepele communicatie tussen de seksen, de geschiedenis van seksuele vormen, zelfbevrediging, emancipatie. We nemen aan dat kinderen van nature wel leren hoe het seksuele leven in elkaar steekt. Dat is echter net zo min het geval als met andere lichamelijke functies die kinderen slechts met de grootste moeite onder de knie krijgen. Een meer culturele aanpak van seksualiteit is zeker op zijn plaats in de moderne samenleving omdat het met de seksuele omgangsvormen zo droevig is gesteld.

Het derde punt betreft het onverbrekelijke verband tussen liefde en seks. Het is een moderne idee dat alleen je liefdespartner je seks verdient. Vroegere liefdestradities sloten de seks juist uit, zoals de hoofse en de spirituele in de Middeleeuwen en de romantische in de negentiende eeuw. Maar tegenwoordig zijn liefde en seks dwingend met elkaar verbonden. De koppeling van liefde en seks is slecht voor de liefde, want seksuele ambities leggen vaak een tijdbom onder de liefde. Het is slecht voor de seks, want de geliefde is vaak niet de persoon met wie seks het prettigst is. Ik krijg de indruk dat veel mensen in vaste relaties vluchten omdat ze geen raad weten met hun seksuele ambities. Zo kozen homofielen vroeger voor het huwelijk maar ze zijn van een koude kermis thuis gekomen. Ons in de wereldgeschiedenis tamelijk unieke geloof in de koppeling van seks en liefde beperkt de seksuele speelruimte en bezwaart de liefde onnodig.

De voorstelling van seksualiteit als een privézaak is een al even modern idee. Tot in de achttiende eeuw was seksualiteit een openbare zaak van familie, kerk en overheid. Pas na de Franse Revolutie is seksualiteit tot een privézaak van heteroseksuele huisvaders gemaakt die binnen hun gezin zeggenschap hadden over hun vrouw en kinderen. Het heeft ongetwijfeld intieme en gelukkige heterorelaties opgeleverd, maar onder dit gesternte konden ook misbruik en mishandeling welig tieren. De visie dat seksualiteit enkel een privézaak was, leverde een halve waarheid op omdat tegelijkertijd bepaalde aspecten van seksualiteit een openbare zaak bleven zoals hofmakerij, huwelijk, prostitutie en seksuele voorlichting.
Na de Franse revolutie is er een heteroseksuele openbaarheid gecreëerd ten koste van andere seksuele uitingen waarvoor noch in het openbaar noch in de privésfeer ruimte kwam en die werden bestreden met strafwetsartikelen, zoals tegen openbare schennis der eerbaarheid of tegen het publiekelijk tentoonstellen van zinnenprikkelend materiaal.
De voorstelling dat seksualiteit een privézaak is heeft de ontwikkeling van een gevarieerde publieke seksuele cultuur belemmerd. Daardoor raken mensen met seksuele ambities die in een huiselijke omgeving niet te realiseren zijn, gefrustreerd. Jeugdigen die bezig zijn hun seksuele interesses te verkennen, kunnen daardoor bijna nergens terecht. De privatisering van het plezier belemmert hun seksuele socialisatie. Veel mensen schikken zich naar de beperkende normen zoals ze in onze samenleving bestaan, maar dat is geen enkele reden om zulke normen op te leggen aan anderen die daar volstrekt geen boodschap aan hebben.
Het zou voor de volksgezondheid goed zijn niet alleen om de publieke seksuele beeldcultuur in stand te houden, maar tegelijk om meer ruimte te creëren voor seksueel plezier. Behalve tippelzones voor prostitutie en ontmoetingsplekken voor homomannen zouden er ook terreinen en instellingen kunnen komen voor andere seksuele ambities.

De huidige seksuele cultuur in Nederland en elders in de Westerse wereld is niet te permissief, maar nog steeds te repressief. Sinds de jaren zestig is nooit goed nagedacht wat er nodig was voor een soepele seksuele expressie. Teveel zijn we blijven geloven in een wezenlijk verschil tussen mannen en vrouwen, in het belang van biologie, in het combineren van liefde en seks en in het privékarakter van intieme relaties.
Van mij hoeft niet iedereen seksualiteit op dezelfde wijze beleven. Maar het lijkt mij dat er in een vrije samenleving plaats moet zijn voor een variëteit aan seksuele uitingen en mogelijkheden. De huidige samenleving is bezig multicultureel te worden, maar is nog verre van multiseksueel. Daar moet nog alle ruimte voor gecreëerd worden. Seks is in de eerste plaats plezier terwijl de ermee verbonden ellende een bijeffect is. Om bestaande seksuele misstanden te bestrijden kunnen we beter investeren in de kwaliteit van seksuele uitingen dan die inperken. We verbieden het verkeer toch ook niet vanwege alle slachtoffers? Net als voor het verkeer hebben we voor het seksuele leven lessen, regels en ruimtes nodig die de toegang ertoe voor iedereen eenvoudiger maken.
Dat geldt in het bijzonder voor jeugdigen. Ons geloof in de seksuele onschuld van kinderen staat dwars op ons besef dat de seksuele ontwikkeling van kinderen in de wieg begint. Maar als regel miskennen we seksuele gevoelens van kinderen en zwijgen we erover. Aldus zadelen we hen op met allerlei onzekerheden waar ze in verstrikt raken. Een samenleving die zelf het spoor bijster is in het seksleven, kan niet verwachten dat haar kinderen er wel de weg in vinden. Seks moet je leren. Fysiologische informatie is daarbij net zo nutteloos als kennis van een automotor voor een rijbewijs. Leren omgaan met emoties is een aardige aanzet voor een betere relatie met partners, maar het is weinig behulpzaam voor begrip en beleving van eigen seksuele ambities.

Het lijdt geen twijfel dat het terugdraaien van seksuele openheid en tolerantie de problemen niet oplost, maar juist vergroot. Een afwijzende houding tegenover seksualiteit is nog teveel regel. Bij het minste of geringste probleem op seksueel terrein maken we ons er gemakkelijk vanaf door onze tolerantie ter discussie te stellen en op een moraal terug te vallen uit een tijd toen er nog geen internet of MTV was. Vorige week kondigde het kabinet plannen aan om meer ruimte te creëren voor activiteiten in groepsverband zoals sport en kunst. Deze plannen zijn bedoeld ter versterking van maatschappelijke cohesie. De regering kan hetzelfde doen met de seks die een sterke gelijkenis vertoont met kunst en sport en ook rijke mogelijkheden voor integratie biedt. Het is dwaas om seksueel plezier te verbannen of weg te drukken; het is beter er prettige en soepele omgangsvormen voor te ontwikkelen.
Wat kan de overheid concreet doen? Meer aandacht schenken aan seksuele thema's in het onderwijs bij meer vakken, van verzorging en biologie tot geschiedenis, letterkunde en lichamelijke opvoeding. Zakelijke kennis over de vele verschillende manieren waarop mensen vroeger en elders hun seksualiteit organiseerden, verbreedt de seksuele horizon van jeugdigen. Zulke sociologische en historische kennis is niet alleen van belang voor jeugdigen, ook bij instellingen die zich met seksualiteit bezig houden, moet zulke kennis aanwezig zijn.
Verder zou meer ruimte voor seksuele variaties en voor clubvorming door mensen met dezelfde seksuele ambities geen kwaad kunnen. Homoseksuelen, exhibitionisten, sadomasochisten, mensen met interesse voor partnerruil en vele andere groepen hebben zich verenigd en organiseren gezellige avonden en wilde feesten. Hun gedrag dat soms ook nu nog als crimineel wordt ervaren, levert dank zij deze clubs in de regel veel minder problemen op. Kennis van zulke werelden kan seksuele ontsporing voorkomen.
Een duidelijk voorbeeld bieden exhibitionisten die speciale avonden hebben bij de NVSH. Ze gaan bij elkaar te rade, creëren voor zichzelf een milieu en een perspectief waardoor ze de samenleving aanzienlijk minder last bezorgen en zelf toch aan hun trekken komen. Seksuele zelforganisatie kan overlast en schade voorkomen. Jongeren en volwassenen die ambities in een bepaalde richting hebben, kunnen zulke clubs bezoeken en er vrijblijvend kennis maken met alle mogelijkheden. Gevaar lopen ze er nauwelijks, want met twee mensen zijn er in de regel meer risico's dan met veel mensen. Dergelijke clubs bieden vormen van sociale cohesie waar het kabinet nu helemaal niet aan denkt. Seksualiteit biedt net als sport of muziek voortreffelijke integratievormen, tenminste als we er de voorwaarden voor creëren.
De grote vraag voor de komende tijd is niet hoe we seksuele uitingen uit de publieke cultuur kunnen bannen, maar hoe we ze zo kunnen integreren, dat het plezier er wel bij vaart en problemen verminderen.

Bloot VK 12-9

Een beangstigend verschijnsel rond de zaak-Dutroux is dat er dadelijk individuen opstaan die in het gebeurde een bevestiging menen te vinden voor hun stokpaardjes.
De moraalridders zijn er als de kippen bij om een hoofdoorzaak van deze afschuwelijke affaire aan te wijzen in de 'verloedering' van de seksuele moraal en het vele bloot op straat en in de media. Zo wordt een affiche van Mexx met twee naakte mensen in een tedere pose in België op grote schaal beklad. Ook lezers van *de Volkskrant* betogen dat het misschien wat minder zou moeten met 'al dat prikkelende bloot'.

Kennelijk is het nog niet doorgedrongen dat misdaden als deze niets te maken hebben met seks, erotiek of tederheid, maar alles met geweld, mishandeling en een totaal gebrek aan respect voor het leven en geluk van anderen.
ALSEMBERG *Gerrit Jan Schouten*

niet iedere pedofiel is een kindermisbruiker

Pedofielen kun je niet veranderen. Waarom zou je ook, vindt Frank van Ree, psychiater. „Mensen die zeggen: je moet ze castreren, maken me woedend. Niet iedere pedofiel is een kindermisbruiker." TR 14-9

Joop Bouma

BENNEBROEK – Het kàn hoog oplopen. „Ik was nog psychiater in Vogelenzang. Er kwam een man van net in de dertig bij ons. Hij had geprobeerd zich met een stiletto te doden, maar was op het nippertje gered. Het was een weloverwogen stap geweest. Een buitengewoon rationele man, die zijn gevoel diep had weggesloten."

„Zijn vader was zakelijk sterk, maar emotioneel zwak. Zijn zoon was artistiek, tekende graag, maar daar moest-ie mee ophouden, z'n vader vond dat belachelijk. Ik kon niet goed tot 'm doordringen. Vóór zijn daad was hij al zeven jaar psycho-analytisch behandeld. Bij alles wat ik probeerde, zei hij: dat heb ik verdrongen. Ik hem hem LSD gegeven en tijdens zijn trip zijn we naar die tekeningen van vroeger gaan kijken. Toen brak hij door. Geweldige herinneringen en emoties. En toen kwam er ook uit, waarom hij dood wilde. Hij had al op jongere leeftijd ontdekt, dat hij op jonge jongens viel en dat vond hij vreselijk. Maar zijn verlangen was groot, daarom zag hij maar één uitweg."

Van Ree heeft de man langdurig behandeld en contact gehouden. De expatiënt huwde nooit, maar kwam in contact met een gezin, waar hij zich als een tweede vader ontfermde over een van de kinderen, een jongen. „Hij steunde het gezin om de jongen te laten studeren. Die groeide op, huwde en kreeg kinderen. Ze hebben nu nog een hechte relatie. Er is nooit seksueel contact geweest."
Het zit hem dwars, de manier waarop er sinds de Belgische zedenzaak en een wereldcongres in Stockholm wordt gesproken over de rol van pedofielen. Met name de Angelsaksische landen plakken nu op iedere sekstoerist het etiket pedofiel.

In Nederland heerste tot dusver een redelijk liberaal klimaat jegens pedofilie. Je kon er voor uitkomen bestuurslid te zijn van 'Martijn', de 'vereniging voor acceptatie van pedofilie', zonder ter plekke te worden gemolesteerd. Dat ligt inmiddels iets anders. Theo Sandfort, onderzoeker aan de Universiteit van Utrecht, beweerde in NRC Handelsblad op basis van jarenlang onderzoek naar de beleving door jongens van pedofiele contacten, dat zulke contacten als zinvol en verrijkend kunnen worden ervaren. Hij kreeg de wind van voren van medewetenschappers, die hem miskenning van de traumatische gevolgen voor kinderen verweten. In deze krant liet de Rotterdamse dominee Hans Visser zich mild uit over pedofielen – een verantwoorde vorm van pedoseksualiteit is mogelijk, schreef hij. Nee, reageerde Aak van den Akker, vader van een dochter, 'een verantwoorde seksuele relatie kàn niet bestaan tussen een kind en een volwassene.'
Psychiater Frank van Ree (69) behandelde pedofielen, meestal nadat die geaardheid had geleid tot ernstige ontsporingen. „Pedofielen melden zich niet bij psychiaters om zich te laten behandelen. Die voelen zich niet ziek. Ik ben er van overtuigd, dat je van een pedofiel door therapie niet iets anders kunt maken. Chemische castratie kan wel een functie hebben, het verlaagt de seksuele verlangens. Maar het is een kunstfout, als je alleen met een pil wilt helpen, zeker als dat onder dwang gebeurt. Dit soort ingrepen leveren vaak extra risico's op door verhoging van de agressie.

We hebben dat gezien bij de castraties, die op kleine schaal in Nederland zijn toegepast. Er is bij dit soort maatregelen een ongelooflijke hoop psychologie en psychotherapie nodig."
Pedofilie is in letterlijke zin eigenlijk volstrekt normaal, zegt Van Ree. „Iedere ouder is pedofiel. Een ouder die niet pedofiel is, is ontaard. Pedofilie is op zichzelf een volstrekt normaal liefdesgevoel voor kinderen." Maar waar pedofilie overgaat in pedoseksualiteit of ontaardt in pedo-criminaliteit, ligt ook voor Van Ree de grens. „Bij pedoseksualiteit moet je denken aan lichamelijkheid die niet aangepast is aan de kinderleeftijd en de kinderbehoefte. Bij pedocriminaliteit draait het om dwang en misbruik. Je hebt in de pedofilie te maken met de uiteinden van een glijdende schaal. Je kunt zuiver platonisch pedofiel zijn en daar kan niemand aanstoot aan nemen, maar het kan ook zo ontsporen als in de zaak-Dutroux. Van kinderliefhebbers tot zakelijke, gedistantieerde misbruikers. Het is net als bij homo's en hetero's."
Van Ree raakte, toen hij als plaatsvervangend geneesheer-directeur bij de psychiatrische inrichting Vogelenzang in Bennebroek werkte, zeer nauw betrokken bij een geruchtmakende pedofilie-zaak. Hij schreef een boek over die zaak, getiteld 'De man die een kind doodde'. „Ik werd benaderd door Justitie. Ze vroegen me, of wij plaats hadden voor een gedetineerde, die al 22 jaar tbs had. Justitie wist niet wat ze met deze man aanmoesten. Op enig moment moest die tbs toch wel een keer ophouden, en daarom vroegen ze ons een deskundigenrapport over hem."
„De man had in 1958 een negenjarig jongetje vermoord, nadat hij het kind seksueel had misbruikt. Een gruwelijke zaak. Geen lustmoord, het was een paniekreactie geweest. De angst dat de zaak kon uitkomen. De rechtbank wilde weten, of er een kans bestond dat de man na vrijlating opnieuw een kind zou vermoorden. De man had een vreselijk leven achter de rug, dat niet alleen op seksueel gebied z'n sporen had achtergelaten."
„Voordat de beslissende rechtszitting over opheffing van de tbs kwam, ben ik met de man gaan praten. Ik zei: ik ben van mening dat je niet zonder meer kunt vertrekken uit Vogelenzang. Ik wil dat je vrijwillig een rechterlijke machtiging aanvraagt voor verdere behandeling, want ik ben bang dat je nog wel problemen hebt met je pedoseksualiteit. De man weigerde. Waarop ik heb gezegd: dan ga ik proberen je ertoe te dwingen. Daarvoor moest een andere psychiater worden ingeschakeld. Die heeft het dossier bestudeerd en kwam tot de slotsom: deze man is niet ziek. Mijn aanvraag voor de rechterlijke machtiging werd niet toegekend. Dat betekende dat na ontslag de kans op begeleiding en herhaalde behandeling veel minder werd."
„Op de dag van de zitting stond ik tegenover de rechtbank in Utrecht en heb daar tegen de rechtbankpresident gezegd: 'Ik kan niet zeggen, of u ooit een kind zult vermoorden, evenmin kan ik met zekerheid zeggen, of ik ooit een kind zal vermoorden. Zo kan ik ook niet zeggen, of deze man ooit nog een kind zal vermoorden, maar ik ben er wel van overtuigd, dat de kans daarop zeer klein is.' Het tbs werd opgeheven."
De ex-tbs'er kwam vrij. Sinds zijn vrijlating in 1980 werd hij driemaal veroordeeld wegens ontucht. Vorig jaar stond de man, inmiddels 65 jaar, opnieuw voor de rechtbank in Amsterdam wegens ontucht met minderjarigen. Elf kinderen tussen de 7 en 14 jaar waren het slachtoffer geworden.
„Beseft u dat het heel schadelijk is voor kinderen, wat u hebt gedaan", vroeg de rechtbankpresidente hem. „Ik heb geleerd van niet", antwoordde de man. Volgens hem ontstaat schade bij kinderen pas, als volwassenen geschokt gaan reageren.
Van Ree: „Deze voorbeelden bewijzen, dat je zeer gestoorde pedofielen hebt en hoog ethisch gemotiveerden. Maar in een cultuur waar pedofilie als misdadig en smeerlapperij wordt gezien, komen de kinderen èn de pedofielen in de problemen. Dat lijkt me uiterst zorgelijk."

Pedofilie 2

PAR 19-9

Pedofilie is in wezen niet wat de encyclopedie ervan zegt, maar wat het zuiverste geweten van de mens, zijn intuïtie, hem aangeeft.

Het kind heeft behoefte aan zuivere vader- en moederliefde. Deze onbaatzuchtige liefde stelt het kind in staat zijn individuele unieke vermogens en zijn bewustzijn te ontwikkelen tot een individu. Het kind is in die zin a-seksueel. Wij noemen dat 'onschuldig': het heeft nog niet de identiteit ontwikkeld die het in staat stelt verantwoordelijk te zijn voor iets wat nog niet bij hem of haar hoort.

De lust, niet de liefde – en hierin ligt het wezen van de perversie – drijft de pedofiel ertoe de in potentie aanwezige seksualiteit voortijdig te willen wekken. Niet ten behoeve van de zuivere ontwikkeling van het kind, maar van zijn eigen perverse, dat wil zeggen onzuivere, tegennatuurlijke, dwangmatige seksuele behoefte.

Wanneer het kind een tekort aan liefde ervaart, zal het eerder proberen zijn seksuele vermogens te gebruiken om toch een goed gevoel aan zichzelf te ontlenen. Pervertering van de seksualiteit binnen de samenleving, waarbij het lustaspect (het hebben) de zuivere liefde (het zijn) verdrijft, en de veelheid aan seksueel getinte beelden die het kind krijgt voorgeschoteld, stimuleren het zijn seksualiteit ontijdig te ontwikkelen en te gebruiken als drug.

Binnen de samenleving zien wij dat er vraag is naar een steeds groter misbruik van zuiverheid om nog dezelfde kick te verkrijgen. In die zin is wat we in België zien, slechts het puntje van de vuilnisbelt die door de hele samenleving wordt gecreëerd en waarvoor wij zowel individueel als collectief verantwoordelijk zijn.

Het is hoog tijd dat we ons bewust worden van onze manier van denken, die we normaal zijn gaan vinden en waaraan sommige artikelen over pedofilie, wellicht onbedoeld en onwetend, een bijdrage leveren. De kinderen zijn altijd bij voorkeur het doelwit omdat onzuiverheid zich het meest richt tot de nog onbeschermde 'onschuld'.

Vlagtwedde BERT SMID
twintig jaar werkzaam als sociotherapeut in de Van Mesdagkliniek te Groningen

'Een pedofiel is geen psychopaat'

ED 16-9

Door PETER ELBERSE en MADELEEN WESSELING

DEN HAAG – Met de hausse aan schandalen rond verregaand kindermisbruik, de Belgische affaire-Dutroux voorop, zit de schrik bij pedofielen er flink in. Hoe meer gruwelen er aan het licht komen en de voorpagina's halen, hoe geringer het begrip onder het grote publiek voor mannen die een seksuele voorkeur voor kinderen koesteren. Pedofielen zijn plotseling kindermoordenaars geworden, zegt Piet Daverman, interim-voorzitter van de Vereniging Martijn.

De vereniging zet zich in voor acceptatie van pedofilie. Daverman heeft het gevoel dat hij terug is bij af dank zij de publiciteit rond Dutroux en aanverwante zaken.

Onlangs zag Martijn zich genoodzaakt een persbericht de wereld in te sturen, waarin het verenigingsbestuur zijn afschuw uitsprak over de schokkende gebeurtenissen in België. „De wraakgevoelens die dit soort praktijken bij de bevolking oproept, zijn volgens ons ook terecht", aldus de verklaring. Martijn betreurt niettemin dat de daden van Dutroux en de zijnen op één hoop gegooid worden met pedofilie. Op die manier worden heksen gecreëerd, aldus Martijn. Pedofielen vermoorden geen kinderen, stelt Daverman. „Een normale pedofiel zal een kind nooit schade berokkenen, hij zal zijn lusten niet botvieren op een kind. Zij genieten samen met de kinderen het plezier van de wederzijds gewilde contacten. Kinderseksualiteit bestaat. En een pedofiel is geen psychopaat."
Dutroux kan onmogelijk gekwalificeerd worden als een pedofiel, zegt Daverman. Niet alleen omdat hij extreem gewelddadig is gebleken, maar ook omdat zijn slachtoffers niet allemaal even jong waren. An en Eefje waren bijna geen tieners meer toen zij in handen van Dutroux vielen.
Daverman werd in 1992 veroordeeld tot 240 uur werkstraf wegens het plegen van ontucht met twee jongetjes van zes. Justitie nam een hoeveelheid als pornografisch gekenmerkt materiaal bij hem in beslag. „Alles waar toevallig kinderen in voorkwamen, is vernietigd." Daverman diende een schadeclaim van 44.000 gulden in, waarover nog niet is beslist.

De veroordeling heeft Daverman niet van zijn voorkeur afgeholpen. Hij geeft toe dat hij onverminderd geïnteresseerd is in kinderen. Hand in hand daarmee gaat zijn belangstelling voor kinderpornografie. Kinderporno is niet gemakkelijk te krijgen, zegt hij, en bovendien peperduur.

„Je moet er tegenwoordig warmpjes bij zitten wil je je het kijken naar kinderporno kunnen permitteren. In het illegale circuit kosten sommige banden van zestig minuten soms wel 5000 gulden." De gemiddelde seksshophouder brandt liever zijn vingers niet aan de harde kinderporno, maar Daverman kent winkels die het kunnen leveren. „Als ik het kan vinden, kijk ik er naar."
Hij bestrijdt de stelling dat kinderpornografie de olie in de machine der pedofilie is. Het kijken naar kinderporno is een „stoomklep", zoals Daverman het noemt, het haalt de druk van de ketel. „Je kunt er bovendien beter naar kijken dan dat je het zelf doet." Maar is het niet zo dat voor de productie van kinderporno het misbruik van een kind noodzakelijk is? Daverman heeft er geen sluitend antwoord op.
De 475 leden van Martijn (allen mannen, op één vrouw na) hebben volgens Daverman meer belangstelling voor de „naaktcultuurbanden" (waarop blote kinderen zijn te zien zonder dat er sprake is van enige seksuele activiteit) dan voor het harde materiaal. Die banden zijn in veel seksshops moeiteloos te verkrijgen voor aanzienlijk minder geld.

Dat de kinderen die in dergelijke films figureren zonder hun medeweten op de schappen van de pornohandel belanden, is voor Daverman geen wezenlijk probleem. Hij meent dat de meeste kinderen toestemming hebben gegeven voor het filmen of fotograferen. Stiekem filmen is er volgens hem niet bij. „Als ik op een naturistenterrein met mijn fototoestel aan de gang zou gaan, ben ik het binnen de kortste keren kwijt." (ANP)

Wijs

WEEKJOURNAAL 17-9

Het is weer eens zo ver: Ik heb voor mijn beurt gesproken. Ik velde ergens een oordeel over zonder voldoende op de hoogte zijn. Trouwens wie kan van alles op de hoogte zijn? Is het niet zo dat we nooit alle details van een bepaalde kwestie kunnen weten en het dus maar moeten doen met wat we wel weten? Dat weerhoudt ons in het algemeen niet -en mij dus ook niet- om iets dom, gek, onverantwoord of volslagen absurd te vinden. Zo ben ik ook absoluut niet van plan om genuanceerd over pedofilie te denken, wat de pedofielenvereniging Martijn daar ook allemaal over mag zeggen. Pedofielen moeten niet allemaal dingen gaan fantaseren om hun geaardheid goed te praten zoals de bewering dat kinderen er zelf op uit zijn en er later vaak ook nog leuke herinneringen aan hebben. Wat volgt hieruit? Dat het een pedagogische aanrader is om kinderen hun eerste sexuele ervaringen met volwassen op te laten doen omdat ze 'er later zulke mooie herinneringen' aan hebben? Zijn kinderen die deze ervaringen niet hebben dan te beklagen? Ik heb in mijn kinderjaren nooit iets met een pedofiel gehad maar heb niet het gevoel iets te hebben gemist. Pedofielen moeten gewoon hun handjes heel erg thuishouden; niet aan een ander z'n kinderen zitten en natuurlijk ook niet aan die van henzelf. Waar pedofielen dan wel met hun gevoelens heen moeten zal mij een rotzorg zijn. Ik dacht: er helemaal maar nergens mee heen. Ze zullen niet de eersten in de geschiedenis van de mensheid zijn die vanwege een onmogelijke liefde kiezen voor- of veroordeeld zijn tot het celibaat. Een knappe jongen die mij dit allemaal uit mijn hoofd praat.

Dat wil echter niet zeggen dat mij helemaal niets uit mijn hoofd is te praten. Zoals ik al schreef ben ik deze week iets te voorbarig geweest in het vellen van een oordeel. Een collega meldde opgewekt van de goede resultaten van een cursus die was gebaseerd op Oosterse wijsheid. Toen moest ik weer zonodig roepen dat ik niets op heb met Oosterse wijsheid omdat vrijwel nergens ter wereld de wijsheden elkaar zo tegenspreken als in het verre Oosten en dat de mensen daar op vele gebieden nog in de Middeleeuwen leven. En als dat het resultaat is van Oosterse wijsheid dan moeten ze die wijsheid daar vooral houden. Mooie wijsheid, waar bijgeloof, besmettelijke ziektes en onderdrukking hand en hand gaan.

Maar toen zag ik zondagavond bij 'Noorderlicht' van de VPRO hoe Indiase realisten door dat land trekken en laten zien hoe de 'godmensen' de kluit belazeren. Hoe de invloedrijke Sai Baba ordinaire gooocheltrucs toepast om as uit zijn handpalmen te laten stromen en hoe hij als vanuit het niets juwelen tevoorschijn tovert. De realisten laten zien dat Sai Baba niets anders is dan een Fred Kaps met Jimi Hendrix-haar. Door met die boodschap door India te trekken pogen de realisten het licht van inzicht te ontsteken in het donker van bijgeloof.
Ik moet het dus toegeven, er is in het Oosten inderdaad wijsheid te vinden.

Gea Visscher.

Pedofiel heeft na 'Dutroux' het gevoel terug bij af te zijn

Van onze verslaggeefster
Janny Groen

AMSTERDAM VK 20-9

Jeroen vraagt zich de laatste weken vaak af: 'Heb ik misschien ongelijk? Is een maatschappelijk aanvaardbare vorm van pedofilie wel mogelijk?' Sinds de affaire-Dutroux krijgt hij een lawine van argumenten tegen pedofilie over zich heen.

Hij zet die argumenten dan af tegen zijn eigen gevoelens, en komt steeds weer tot de slotsom dat wat hij onder pedofilie verstaat 'hemelsbreed verschilt van het beeld van de pedofiel dat door de media is vormgegeven en dat nu leeft in de publieke opinie'. Volgens Jeroen is er sprake van een verwarring van terminologie. 'Pedofilie wordt gelijkgesteld aan seksueel misbruik. Alsof elk erotisch contact tussen een volwassene en een kind automatisch als misbruik moet worden aangemerkt. Alsof een pedofiel geen warme, onschadelijke relatie met een kind kan onderhouden.'

In het café naast de NVSH-winkel in Amsterdam, waar de Werkgroep Pedofilie elke derde dinsdag van de maand open avond houdt, is de stemming bedrukt. De pedofielen – er zijn er twaalf aanwezig – hebben het gevoel weer bij af te zijn, het gevoel dat ruim een kwart eeuw strijd voor de acceptatie van pedofilie niets heeft opgeleverd. 'De moed zakt me behoorlijk in de schoenen', zucht Jeroen. 'De slinger van de tijd slaat fors door naar repressie.' Bert probeert hoopvol: 'We maken een hele moeilijke periode door, maar het is denkbaar dat het ooit, wellicht, weer beter wordt voor ons.'

Het zijn barre tijden voor pedofielen. Hoewel slechts een kleine minderheid in iedere pedofiel een potentiële Marc Dutroux ziet, komt het maatschappelijke oordeel erop neer dat geen enkele vorm van pedofilie acceptabel is. Of het moet de neutrale vorm zijn: houden van kinderen.

Maar pedofielen kunnen het daar

'Slinger van de tijd slaat door naar repressie'

over het algemeen niet bij laten. Talloos zijn de bewijzen dat pedofielen de grenzen van het aanvaardbare overschrijden. Zo is de Vereniging Martijn, die strijdt voor de acceptatie van pedofilie, voortdurend op negatieve wijze in het nieuws. In 1994 werd een vooraanstaand lid van de vereniging, T. G., tot anderhalf jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens verkrachting van enkele twaalfjarige jongens. Volgens de officier van Justitie had G. de gewoonte zich te mengen in de seksuele ontdekkingsreis van pubers en liet hij 'een spoor van slachtoffers met traumatische ervaringen' na.

L. van E., die onlangs de Filipijnen ontvluchtte, waar hij is aangeklaagd – en mogelijk de doodstraf had gekregen – wegens seksueel misbruik van minderjarigen, was ook enige tijd voorzitter van Martijn. De huidige ad-interim-voorman Piet Daverman werd in 1992 veroordeeld tot 240 uur werkstraf wegens het plegen van ontucht met twee zesjarige jongens. Justitie nam een hoeveelheid als pornografisch gekenmerkt materiaal bij hem in beslag.

In een interview met het persbureau ANP verzucht Daverman, die zich sinds dat gesprek schuilhoudt: 'Je moet er tegenwoordig warmpjes bijzitten wil je je het kijken naar kinderporno kunnen permitteren. In het illegale circuit kosten sommige banden van zestig minuten wel vijfduizend gulden.' Medeverantwoordelijk voor de exploitatie van de kinderen voelt hij zich niet. 'Je kunt er beter naar kijken dan het zelf doen.'

De stap van kijken naar doen is snel gezet, blijkt in Maastricht. Daar werden vorig jaar vier leden van pedofiele praatgroepen veroordeeld wegens ontucht met 35 kinderen. De lotgenotengroepen, waarvan er één banden had met de lokale Riagg, vergrepen zich aan de kinderen, filmden en fotografeerden de ontucht en ruilden het materiaal met een pedofielenclub in Rotterdam.

De Maastrichtse Riagg verwijst haar pedofiele cliënten niet meer naar praatgroepen. 'We richten ons nu op individuele hulpverlening', verklaart de aan deze Riagg verbonden seksuoloog/psychiater G. Roelofs. Hij is overigens niet principieel tegen groepsgerichte hulpverlening. 'Maar het ligt hier heel gevoelig. Pedofilie heeft in Maastricht een hele slechte naam.'

Roelofs formuleert buitengewoon behoedzaam. Uit angst, zegt hij, zelf uitgemaakt te worden voor pedofiel. Als een van de weinige deskundigen acht hij een verantwoorde vorm van erotisch contact tussen een volwassene en een kind niet onmogelijk. 'Het kan, mits aan vijf voorwaarden wordt voldaan.'

De eerste voorwaarde is dat een erotisch contact 'niet verder mag gaan dan het psychisch-seksuele gevoel van het kind toelaat. En dan heb ik het nadrukkelijk niet over kinderen onder de twaalf jaar, want bij hen zijn seksuele handelingen door een volwassene altijd schadelijk. Laten we uitgaan van een veertienjarige jongen. Anaal contact gaat dan te ver, aftrekken en afgetrokken worden kan wel'. De tweede voorwaarde is dat die jongen van veertien toestemming moet geven en moet weten waar hij aan begint.

Verder moeten de ouders op de hoogte zijn en er hun goedkeuring aan hechten. Roelofs: 'Met die voorwaarde zijn pedofielen het vaak oneens.' Ten vierde moet de jongen niet worden geïsoleerd van zijn vriendjes. En ten slotte moet hij er vrijelijk over kunnen en durven praten. Roelofs meent dat een verantwoorde vorm van pedofilie dus praktisch is uitgesloten. 'Bijna niemand voldoet aan die vijf voorwaarden.'

J. Hendriks, ontwikkelingspsycholoog van het Ambulant Bureau Jeugdwelzijnszorg in Leiden en behandelaar van jeugdige zedendelinquenten, verwerpt elke vorm van actieve pedofilie. 'Het is niet mogelijk, en we moeten er niet naar streven. Iedere pedofiel die zijn gevoelens in praktijk brengt, is grensoverschrijdend bezig.' Hij wijst op de ongelijke machtsverhouding en op het feit dat kinderen de gevolgen van zo'n relatie niet kunnen overzien, zelfs als alles zonder dwang en heel zachtjes gebeurt. De enige aanvaardbare handelingen zijn volgens Hendriks 'masturberen en fantaseren'.

'Ooit, wellicht, wordt het weer beter voor ons'

Davermans argument dat je beter naar kinderporno kunt kijken dan zelf tot de daad overgaan, valt bij de Leidse psycholoog niet in goede aarde. 'De pedofiel gaat zijn verantwoordelijkheid zo wel heel makkelijk uit de weg. Die kinderporno moet worden gemaakt, en daarvoor worden kinderen onmiskenbaar misbruikt.'

Jeroen en Bert worstelen met hun medeverantwoordelijkheid. 'Het zou hypocriet zijn te zeggen dat ik er niet opgewonden van raak', zegt Jeroen. 'Toch, persoonlijk heb ik altijd moeite gehad met harde kinderporno. Ik geef de voorkeur aan spannende foto's van naakte en halfnaakte jongens.'

Bert, uitdagend: 'Dus degenen die de boeken van Diekstra kopen, zijn ook medeverantwoordelijk voor diens plagiaat?' Bovendien was dergelijk materiaal voor 1984 gewoon legaal verkrijgbaar, vult hij aan.

Beiden zeggen dat ze de gesel van de actualiteit (de nasleep van het drama-Dutroux) geduldig over zich heen moeten laten gaan. Erger vinden ze het dat pedofielen de tijdgeest tegen hebben. Jeroen: 'Twintig jaar geleden maakte niemand ophef over het omslagverhaal van het COC-blad *Seq* met de kop "Ga eens met uw kind naar bed".' Bert: 'Nu wordt al moeilijk gedaan over een foto van een bloot jongetje op het strand.' Jeroen: 'Ik constateer een maatschappelijke herwaardering van waarden, normen en zeden, en die herwaardering valt niet in ons voordeel uit.'

De namen van de pedofielen in dit artikel zijn gefingeerd om hun privacy te beschermen.

Achtergrond

Pedofilie is de acceptatie voorbij

De zaak-Dutroux lijkt te leiden tot een aanscherping van wat acceptabel is en wat niet. Voor pedofielen lijkt maatschappelijke acceptatie verder weg dan ooit. FrD 6-9

RIA KRAA

De baaierd van discussies die de Belgische zedenzaak in gang heeft gezet varieert van aantijgingen aan het adres van de Belgische politie en justitie tot woede over koning Alberts stilzwijgen in de zaak; van machteloze vragen naar hoe iemand zó kan ontsporen dat hij tot dergelijke misdaden in staat is tot hartstochtelijke pleidooien voor herinvoering van de doodstraf.

Een van deze kindermishandelingszaak afgeleide discussie die in de zijlijn gevoerd wordt is die over pedofilie. De term is in verband met de zaak-Dutroux meermalen gebruikt en niet zelden zijn media en publiek geneigd om pedofilie en kindermisbruik over één kam te scheren.

Pedofielen zelf werpen zich nauwelijks in de strijd. Ze houden zich wat stil. De enige belangenvereniging in Nederland, de 'vereniging voor acceptatie van pedofilie' Martijn heeft de telefoonbeantwoorder ingeschakeld als buffer en belt al een week lang niet terug. Weekblad HP/De Tijd vond na enig speurwerk enkele pedofielen die wel wat spaarzame mededelingen wilden doen, zij het onder strikte belofte van anonimiteit: 'er heerst grote angst'. De alles-moet-kunnen-moraal van de jaren zeventig is passé.

Sommige deskundigen proberen het toch. Onderzoeker Th. Sandfort van de werkgroep homostudies aan de Universiteit Utrecht verdedigde in NRC/Handelsblad de stelling dat pedofiele contacten door de betrokken kinderen als zinvol en zelfs verrijkend ervaren zouden worden.

Verbijsterd

Hij werd onmiddellijk afgemaakt door een chirurg en een psychiater. 'Verbijsterd' was kinderchirurg E. Heineman van het Academisch Ziekenhuis in Maastricht. Eerst maakt hij korte metten met de onderzoeksmethoden van betreffende Sandfort ('Kan echt niet! Universitair onderzoek onwaardig!') en stelt daar vervolgens tegenover dat een pedofiele relatie voor een kind altijd een moeilijk parket betekent.

De enige volwassene met wie daarover gepraat kan worden is de 'partner' zelf, dus: "Het kind wordt als het ware gegijzeld door deze volwassene".

Hij wordt in zijn mening bevestigd door kinder- en jeugdpsychiater G. H. F. van der Most, die 'genoeg kinderen heeft behandeld die ernstig getraumatiseerd zijn door een zogenaamd vrijwillig pedofiel contact'.

De crux van het probleem komt erop neer dat pedofielen er zelf vaak van overtuigd zijn te handelen in een situatie van gelijkwaardigheid en volstrekte vrijwilligheid. Zelfs wanneer ze erkennen dat zo'n kind soms een geïsoleerd bestaan leidt of dat ze zelf hun seksuele voorkeur verzwijgen, wordt dat geweten aan het maatschappelijk taboe dat op pedofilie rust, zo zegt de deskundige in dezelfde krant.

Elfjarigen kunnen zelden duidelijk maken wat ze wel en niet willen, zegt Van der Most. En pedofielen kunnen dat ook niet, want hun rol is niet onbaatzuchtig. 'Een pedofiel kan niet het kind centraal stellen, omdat de eigen behoeftebevrediging een dominante rol inneemt'.

Een korte, maar leerzame discussie

NRC 25-9

DOOR FRITS ABRAHAMS

'Ik waardeer het zeer dat u zich zo heeft willen blootgeven", sloot Harmke Pijpers in *Middageditie* op Nederland 3 een discussie af.

Nu was 'blootgeven' in dit geval niet helemáál het ideale woord, want het compliment was gericht aan een pedofiel. Maar de intentie van de presentatrice van Middageditie was begrijpelijk: zij prees de moed van een vertegenwoordiger van een bevolkingsgroep die door de affaire-Dutroux zó in de verdrukking is geraakt dat ze zich nauwelijks meer durft te roeren. Vooral voor de visuele media is het momenteel bijna ondoenlijk nog pedofielen aan de praat te krijgen.

De pedofiele meneer in Middageditie was R. Rehm van de werkgroep pedofilie van de NVSH. Hij moest het opnemen tegen de psycholoog D. van Beek, werkzaam in de Van der Hoevenkliniek, een centrum voor klinische, forensische psychiatrie. Het ging over het kersverse kabinetsplan — ook al een gevolg van de affaire-Dutroux — om de leeftijdsgrens voor seks met minderjarigen op te trekken van twaalf naar veertien jaar.

Het was een korte, maar leerzame discussie. Duidelijk werd vooral hoezeer de voorzichtige, maatschappelijke acceptatie van een verschijnsel als pedofilie de laatste tijd is omgeslagen. De welwillendheid en het begrip zijn verdwenen, er is scherpe afwijzing voor in de plaats gekomen.

In *Buitenhof* van afgelopen zondag kwam een VARA-uitzending van twintig jaar geleden ter sprake. Het ging om Koos Postema's *Een groot uur U* waarin op een begripvolle manier over pedofilie was gesproken, ondermeer met de ex-senator van de PvdA E. Brongersma, zelf ooit veroordeeld voor pedofilie.

„De VARA zou dat programma nu niet meer durven uitzenden", zei Brongersma.

„Dat ben ik met u eens", zei Paul Witteman, „maar een andere omroep zou het ook niet doen."

Wat in de discussie met Rehm in Middageditie meteen opviel, was de zeer kritische houding van zowel de psycholoog als de presentatrice. Rehm werd danig in de hoek gedreven. Daar is niets op tegen als dat gebeurt door de andere discussiant, maar de gespreksleider kan qua toonzetting beter neutraal blijven. Harmke Pijpers kon het echter niet laten Rehm met enkele suggestieve vragen om de oren te slaan. „Bent u zo'n psycholoog dat u weet of zo'n kind er schade van ondervindt?" snibde ze tegen Rehm, die zijn moed om 'zich bloot te geven' met de minuut meer zal hebben betreurd.

De échte psycholoog, Van Beek, was vóór de wetswijziging. „Voor sommige kinderen is het pedofiele contact schadelijk. Na verloop van tijd worden ze door de pedofiel afgedankt." Hij wees erop dat het initiatief voor de relatie bijna altijd van de pedofiel komt. „Een kind zoekt steun, die krijgt hij ook van de pedofiel, maar deze wil er iets voor terug."

„Het zijn theorieën, mythen", schamperde Rehm, „kinderen worden helemaal niet gedumpt door pedofielen."

„Ik praat over de praktijk", zei Van Beek, „ik ken daders die als kind bedrogen werden in een pedofiele relatie."

„Heeft u zelf nog contacten met kinderen?" vroeg Pijpers aan Rehm.

„Nee", zei hij, „maar misschien doe ik kinderen wel te kort met mijn terughoudendheid." Hij kon zich voorstellen dat kinderen juist behoefte hebben aan pedofiele contacten. Een gedurfde uitspraak in deze woelige tijden.

Rehm kreeg op de valreep nog een schrale troost mee. „De meeste pedofielen zijn heel aardige mensen", zei Van Beek, „niet te vergelijken met Dutroux."

Toch vermoed ik dat we dit lid van de werkgroep pedofilie van de NVSH voorlopig niet meer in enige tv-studio terugzien.

Taboe (ingekort)

XL SEP '96

Dit jaar ben ik voor het eerst naar Roze Zaterdag in Haarlem geweest. Om eerlijk te zijn had ik niet verwacht daar nog iets zó shockerends tegen te komen.

Op de infomarkt stond een kraampje met twee mannen van de groep Martijn. Ze gaven ook nog een tijdschrift uit, maar ik ben er niet aan toe gekomen dat te lezen, want ik werd al snel onpasselijk. Pedofielen.

Bij het begrip pedofiel komt nooit en te nimmer bij mij de associatie homoseksueel op. Bij de mannen van Martijn dus wel en bij de organisatie van Roze Zaterdag ook, want wát heeft zo'n standje anders op Roze Zaterdag te zoeken?

Deze groep wilde dus het taboe op pedofilie opheffen, een soort NVIP (Nederlandse Vereniging ter Integratie van Pedofilie) oprichten misschien? De letterlijke betekenis van pedofiel is de mens die van kinderen houdt. Op de necrofielen en nog een aantal mensen na, houden érg veel mensen van kinderen (denk maar aan ouders).

Daarmee is die betekenis van pedofiel zo verzwakt dat het een begrip zonder betekenis zou worden, als er niet nog een andere betekenis aan kleefde; de pedoseksueel, de mens waarbij de zogenaamde 'liefde' zó ver gaat dat die het liefst omgezet wordt in seks met kinderen, uiteraard om een eigen behoefte te bevredigen. Ik begrijp al niet dat zo'n groep bestaansrecht heeft en eigenlijk wil ik er ook überhaupt niet mee geconfronteerd worden, maar waarom ik ze nu op de infomarkt op Roze Zaterdag tegen moet komen? Ik ken mensen die door pedo's, als kind, misbruikt zijn en ik voel een soort schaamte opkomen voor de aanwezigheid van die Martijns daar in Haarlem.

Kunnen we volgend jaar allemaal Martijns met kinderen op hun schoot verwachten, gelokt met snoepjes of zo, en dan..? Volgend jaar dus maar een Roze Zaterdag zonder kinderen? Nou, liever zonder Martijn en consorten! ■

Dieuwertje Huijg, Amsterdam

HP/DE TIJD 6/9/1996

Na twee weken nieuws over Dutroux, over kinderporno en prostitutie-netwerken, zit de schrik er goed in. Rond de tafel met drie aangeslagen pedofielen: 'Ik ben bang dat de tijdgeest definitief is veranderd.'

Caspar Janssen

Bij de pedofielenvereniging Martijn neemt niemand de telefoon op. Een antwoordapparaat meldt dat er zo snel mogelijk zal worden teruggebeld. Dat meldt het apparaat ook de volgende dag, en de dag erna. Maar de boodschappen worden niet beantwoord. Martijn blijft dezer dagen maar liever onbereikbaar. Voor een goed gesprek over pedofilie is het blijkbaar geen gelukkig moment.

Zo denkt de overgrote meerderheid van de minderheidsgroep er kennelijk over. De 'werkgroepen pedofilie' van de NVSH, ook wel eufemistisch Jongeren Ouderen Relaties (JOR) genoemd, zijn al even huiverig voor contact met de vijandige buitenwereld. "Ze durven niet," zegt een bemiddelaarster in Amsterdam. Elders wordt de telefoon simpelweg niet opgenomen en ook andere bemiddelingspogingen leveren slechts een langdurige stilte op.

De schrik zit er goed in na twee weken berichtgeving over de Belgische affaire-Dutroux, over kinderporno, over pedofielen-netwerken en over kinderprostitutie. Het door liefhebbers van seks ('vriendschap', zeggen ze zelf) met kinderen ooit als geuzennaam gehanteerde begrip 'pedofiel' is verworden tot de noemer waaronder zowat alle vormen van seksueel misbruik kunnen worden ondergebracht. Van seks-toerisme in Thailand tot de ontvoering van minderjarige meisjes in België, allemaal het werk van pedofielen; de nauwelijks verhulde haat van de nieuwsgierige toeschouwers bij de graafwerkzaamheden bij het huis van het gezin Dutroux vond in de afgelopen weken met een verbazingwekkend gemak toegang tot de media en tot het internationale congrescircuit dat zojuist in Stockholm was neergestreken.

In zo'n klimaat waarin het sparen van kinderpostzegels al bijna verdacht wordt, valt het voor pedofielen niet mee om openhartig met hun opinie – en met hun seksuele gevoelens – voor het voetlicht te komen. "Er heerst grote angst," zegt Jeroen uit Rotterdam. "Naar aanleiding van die toestand in België ben ik laatst voor het eerst van mijn leven naar een bijeenkomst van pedofielen geweest. Ik val zelf op jongens boven de twaalf, maar ik ben toch maar eens gaan informeren hoe dat zat met die leeftijdsgrens die de wet aanhoudt. Dat zat voor mij wel goed, maar de sfeer daar was zeer angstig. Volgens mij zullen pedofielen vanaf nu steeds meer ondergronds gaan. De hetze in de pers heeft grote gevolgen, en leidt volgens mij tot meer gewelddadigheden. Die Dutroux is niet eens een pedofiel, de vergelijking is volstrekt onterecht. Die man in Engeland, die die volledige schoolklas met zijn machinegeweer omvermaaide, dat was wel een pedofiel. Een man die over een lange periode steeds maar verder in de hoek werd gedreven. Helemaal geïsoleerd, uitgestoten, radeloos. Dan krijg je dat soort dingen."

In Utrecht willen ook Johan (50) en Willem (28) uiteindelijk wel eens hun gemoed luchten. Ze hebben zich, samen met Mieke (36), adviseuse van de JOR-groep van de NVSH, goed voorbereid op het gesprek dat het venijn uit de samenleving moet pareren. In de schaars verlichte zolderkamer van het Utrechtse NVSH-pand, waarvan de inrichting sinds de jaren zeventig weinig verandering lijkt te hebben ondergaan, drukken ze tegelijkertijd met de verslaggever de opnameknop van een cassetterecorder in.

"Ik heb me de afgelopen weken erg op de vlakte gehouden," zegt Johan, de meest spraakzame van het drietal. "Ik heb contacten met gezinnen die zich toch gemakkelijk laten beïnvloeden door de media. Het zou goed kunnen dat er bij hen iets is losgekomen. De manier waarop ik altijd heb kunnen leven wordt steeds meer teruggedrongen. Stel je voor: je hebt een leuk erotisch contact met een kind, een beetje vriendschap, gewoon gezellig, en dat krijgt dan opeens dezelfde lading als wat er nu aan de hand is in België. Er worden allerlei scheldwoorden aan gekoppeld, en misschien zit je ook wel in een of ander netwerk. Daar doe je dus niets tegen. Je kunt er ook niet omheen. Als ik het journaal aanzet, denk ik steeds: verdomme, alweer die Belgische zaak waar ze mee openen. Dat is al twee weken lang zo. Gisteren was het voor het eerst pas het derde item. Ik krijg het idee dat het bijna onmogelijk wordt om nog contacten op te bouwen. Ik ben bang dat de tijdgeest definitief is veranderd."

Johan heeft betere tijden gekend; hij heeft de jaren zeventig nog bewust meegemaakt. "Ik ben achttien jaar geleden bij de werkgroep gekomen. Het was in de tijd dat bijna alles kon en mocht. Ik was dertig en had net ontdekt dat ik op jongere jongens viel. Ik had ontzettend veel leuke contacten, op mijn verjaardag kwamen allerlei volwassenen en kinderen over de vloer, van zeer diverse pluimage. Ik hoefde dus nooit over de grens te gaan. Als je zoveel om je heen hebt, hoeft dat niet."

Ook Johan voorspelt dat als pedofielen nog meer worden gecriminaliseerd, er meer vervelende incidenten gaan plaatsvinden. "De eenzaamheid zal toeslaan. Wij hebben altijd gevonden dat we ons niet als buitenstaanders in de maatschappij moeten opstellen. Maar steeds meer pedofielen zullen zich op deze manier uitgestoten gaan voelen."

Volgens Johan is het onmogelijk om met een kind over de schreef te gaan als vriendschap de basis van de relatie is. "Een vriend zul je nooit beschadigen, want dan ben je die vriendschap kwijt. Als die basis er niet is dan kunnen mensen zeggen: ik voel die lust zo hevig in me, ik moet nu wat versieren. Dan krijg je grote problemen, als het kind er nog niet aan toe is en iemand gaat forceren. Dat komt natuurlijk veel voor. We gaan niet beweren dat het in bepaalde kringen allemaal rozegeur en maneschijn is."

Willem: "Voor mij komt het kind duidelijk op de eerste plaats. Ik zou het niet in mijn hoofd halen iets met dat kind uit te halen als ik ook maar het vermoeden heb dat die jongen dat niet wil. Daar ligt het criterium."

Het is een eeuwige discussie. Al in 1988 stelde de Utrechtse kinderpsycholoog Wim Wolters in de Haagse Post dat pedofielen vaak heel aardige mensen zijn, maar dat ze toch maar beter van kinderen af kunnen blijven. "Ik vind het een aantasting van de persoonlijke integriteit van kinderen," aldus Wolters. "Er wordt maar al te gemakkelijk gebruik gemaakt van de veelal slechte condities waarin ze verkeren. Er is altijd iets aan de hand met kinderen die langere tijd een pedofiel contact onderhouden. Ze komen nooit uit doorsnee gezinnen. Juist deze groep kwetsbare kinderen komt sneller in contact met een pedofiel. Mijn grondstelling blijft dat ze het niet doen om de seks, maar om de warmte, de aandacht. Het is een soort ruilhandel."

"Het seksueel-erotische aspect is door het kind helemaal niet in het contract verdisconteerd," vervolgde de kinderpsycholoog, "maar het staat wel op de verborgen agenda van de pedofiel."

Volgens Wolters, en vele collega's met hem, is het maar beter dat kinderen hun seksualiteit ontdekken met leeftijdgenootjes.

Uiteraard is de visie van Wolters aan Johan en Willem niet besteed. Ze voelen meer voor de progressieve invulling die in de jaren zeventig opgeld deed. Pedofilie is iets moois, pedofielen vervullen een belangrijke pedagogische functie en brengen de kinderen in aanraking met andere milieu's. Bovendien: kinderseksualiteit bestaat en wordt veel te veel onderdrukt in onze samenleving. Met de aan de werkgroep Homostudies van de Utrechtse universiteit verbonden onderzoeker Theo Sandfort vinden Johan en Willem dat pedofiele contacten niet schadelijk hoeven te zijn, mits ze plaatsvinden op basis van vrijwilligheid.

Willem: "Daarom greep het mij aan toen Sandfort onlangs op televisie geassocieerd dreigde te worden met pedofielen-netwerken en kinderporno. Die man heeft goede studies neergezet, ik voel me daarmee verwant. Ik vond dat heel erg."

Johan: "Verleden jaar was het nog: het kan schadelijk zijn. Nu is het al: het is schadelijk. Maar positieve ervaringen worden weggemoffeld. Dat is heel frustrerend. Ikzelf zie al die jongens nog steeds, ik heb er nog uitstekende vriendschappen mee. Net heb ik nog gegeten met een jongen die ik al vijftien jaar ken. Hij is nu twintig en zegt zelf: 'Wat vreselijk wat er allemaal geschreven wordt.'

"Nog een verhaal, van een buurjongetje van mij. Die ken ik al vanaf zijn zevende. Op een gegeven moment mocht hij mee naar het naaktstrand. Dat was in zijn milieu niet zo gewoon, maar ze vonden dat wel best. Hij was ook wel eens bij mij in bad geweest, tot zijn tiende hebben we toen een beetje erotisch met zeep gespeeld. Maar toen hij twaalf was ontlook die seksualiteit, toen ontdekte hij dus dat aftrekken fijn was en vroeg ook: hoe gaat dat dan? Het was geen geïsoleerde jongen, hij ging ook met andere kinderen en volwassenen om. Hij heeft van mij een heleboel uit een andere cultuur meegekregen. We zijn bijvoorbeeld een paar jaar naar Frankrijk geweest, naar een naaktstrand, en daar is hij helemaal geïntegreerd in een plukje jongens en meisjes uit een heel andere omgeving dan de zijne. Hij leeft dus gewoon in twee culturen, en als hij echt mocht kiezen ging hij liever naar de mijne. Laatst heb ik hem een keer meegenomen naar Willem en Mieke hier, en dat vond hij prachtig. Hij heeft een rotbroer gehad en het ging een tijdlang niet zo goed op school, en hij zei: 'Als ik jou niet had gekend, dan zat ik nu op Hoog Catharijne.'"

Een verklaring voor hun pedofiele gevoelens hebben Johan en Willem niet echt. Die ligt in ieder geval niet in een problematische jeugd, zeggen ze. Wel verlangen ze beiden terug naar de seksbeleving die ze rond hun puberteit hadden. Johan: "Ik ben als kind opgegroeid in Indonesië. Ik heb daar de natuur meegemaakt, ik maakte wandelingen met mijn vriendjes, ik had een absolute vrijheid. Op een gegeven moment ben ik overgeplant naar Nederland. Daar waren andere leuke dingen, schoolfeestjes, een beetje verkering, maar toch ben ik altijd terug blijven verlangen naar de tijd die ik toen daar heb gehad. De vrijheid, het avontuur. Dat probleem heb ik nu een beetje opgelost. Als kinderen bij me komen, organiseer ik altijd evenementen. We maken boswandelingen, spelen verstoppertje of we gaan lekker zwemmen. Ze vergelijken me wel eens met hun ouders. Dan zeggen ze: 'We zijn afgelopen weekend met die dooien op stap geweest.' Nou, bij ons is het dus feest. Echt heel gezellig. Dat is iets in me dat ik niet verloren wil laten gaan, de jeugd."

Kinderen ontmoet je overal, dat gaat gewoon spontaan, aldus Johan en Willem. Johan: "Je zit bij het water en er komen een paar jongens met je praten. Nou heb ik daar een tijdlang een boot gehad en dat zei ik toen tegen ze. Ik heb die jongens naar huis gebracht en een week later zijn ze met hun ouders erbij een stukje mee gaan varen. Ik ben bevriend geraakt met die mensen, ik ben daar jaren welkom geweest. Die jongen nam op een gegeven moment een vriendje mee, daar is ook wat uit gegroeid en die ken ik nu nog. Hij is nu dertig, en we spelen samen nog wel eens muziek. Die ouders hebben dat altijd goed gevonden. Ze moesten mij wel eerst leren kennen. Die vader kon zich niet voorstellen wat die jongen bij me zocht. Toen heeft hij hem een keertje op zijn brommer gebracht. Hij kwam binnen, zag al die platen en die muziek en toen zei hij: 'Nu begrijp ik waarom Peter zo graag bij jou komt.'"

Maar dat hij pedofiele gevoelens koestert, vertelt hij toch maar liever niet aan de ouders van zijn vriendjes. "Nee. Als je dat zegt maak je het die ouders moeilijk. Voor hen is belangrijk dat zo'n jongen vrolijk thuiskomt met allerlei verhalen. En als het zo vertrouwd is, dan is het voor de jongen ook niet zo leuk als je erover praat. Dat schept toch vaak problemen. Maar ik heb wel meegemaakt dat ouders een soort vermoeden hadden en dan desondanks vonden: 'Ja, maar het kind is vrolijk en wil zelf steeds terug.'"

"Toch blijft het spitsroeden lopen," zo is Johans ervaring. "Je moet je er altijd van bewust zijn hoe de omgeving van dat kind in elkaar zit. Daar moet je aandacht aan besteden. Je moet ook eens op bezoek gaan bij die mensen, je moet er veel in investeren. Ik heb veel verjaardagen, en ik had op een gegeven moment vier families waar ik altijd at. Ik zeg ook wel eens tegen die moeders: 'O, ik hou van die kinderen, ik vind ze helemaal te gek en ik vrij ook wel een beetje met ze.' Dan zeggen ze: 'Goh, wat ga jij leuk met ze om.' En dan sturen ze ook de kinderen van de buurvrouw.

"Ik heb maar één keer een probleem gehad omdat een tante in een dronken bui had zitten ouwehoeren. Nou, de jongens mochten niet meer komen en of ik niet naar hun vader wilde gaan, want we hadden al zo lang een vriendschap. Dan moet je voor die jongens opkomen. Diezelfde middag heb ik nog met die tante gesproken, en met de vader. Toen was het weer goed. De volgende dag zaten de kinderen weer bij me."

Een hoog idyllisch gehalte, zo'n pedofiele relatie, maar uiteindelijk zal toch gewoon de seks gepraktiseerd worden met de jongens. Dat bagatelliseren pedofielen nogal eens voor de buitenwereld. "Ja," erkent Johan voorzichtig, "binnen die vriendschap is er seks. Die kinderen hebben natuurlijk ook seksuele gevoelens. Die kunnen ze met je delen."

Maar last van schuldgevoelens hebben Johan en Willem niet, zolang ze, zeggen ze, niet verder gaan dan het kind zelf wil. Hoever dat is, hangt van het kind af. Johan: "Penetreren lijkt me, als een kind nog onder de twaalf is, alleen biologisch gezien al niet zo mogelijk. Oudere jongens zijn soms juist heel erg uit op dat soort ervaringen. Het probleem is dat kinderseksualiteit in de maatschappij volledig wordt ontkend. De spelletjes die kinderen spelen zijn vieze spelletjes. Een beetje pijpen en beffen, en andere leuke vormpjes van seks, die dingen die ze als kind in zich hebben, worden als perversie bekeken. Zodra kinderen weten dat ze zich bij een volwassene wat vrijer kunnen voelen, dat ze met hun seksualiteit voor de dag kunnen komen, dan wordt het een dubbele vriendschap. Bij de ouders is

dat vaak moeilijk. Ikzelf heb dat ontzettend gemist in mijn jeugd. Op mijn dertiende, toen ik me begon af te trekken en zo meer, werd ik een keer betrapt door mijn moeder, die zei dat ik op die manier ziek zou worden; dat heb ik tot mijn negentiende bij me gehouden. Als je zoiets vrij jong met iemand kunt delen, dat je kunt vragen: hoe gaat dat dan, is dat alleen maar positief."

Ja, ze voelen zich wel eens seksueel tekortgedaan, als een kind nog geen interesse toont bijvoorbeeld. Johan: "Want je moet ongelooflijk veel inleveren op dit gebied."

Willem: "Natuurlijk zou je wel eens wat meer willen." Maar nemen ze dan hun verlies?

Johan: "Ja. Dat neem je op de koop toe."

Willem: "Ja. Want vriendschap is toch veel meer waard dan iets doen waar je later spijt van krijgt."

Hoe voldoen ze aan hun visuele behoeften? Een Playboy voor pedofielen bestaat niet en kinderporno is verboden. Wie naar kinderpornofilms kijkt, weet haast wel zeker dat de kinderen in de film gedwongen zijn.

Johan: "Ja, dat is een groot probleem."

Willem: "Daar hebben we het gisteren nog over gehad."

Johan: "Je hebt natuurlijk porno waarin kinderen echt misbruikt worden. Met seksuele handelingen waarbij je gewoon ziet dat het kind er voor Piet Snot bij staat en maar doet wat de regisseur zegt. Vroeger wisten we niet eens waar die boekjes en films vandaan kwamen. We dachten: dat komt uit Denemarken of zo, dat is een heel bevrijd milieu. Dan zie je een paar jongetjes met elkaar vrijen en dan denk je: nou, dat kan toch mooi maar allemaal. Dat zag er vaak leuk uit, al zaten er een paar jongens tussen waarvan je dacht: hé, dat klopt niet. Ik kon daar wel van genieten, van die films. Maar nu zijn we ons er veel beter van bewust hoe die films tot stand zijn gekomen. Ik denk nu: verdomme, het is toch waarschijnlijk uit het porno-circuit gekomen."

Om redenen van privacy zijn alle namen gefingeerd.

Kind kan zich niet verzetten

Geld. 24/9

Onbegrijpelijk dat De Gelderlander op 18 september aan de voorzitter van de pedofielenvereniging 'Martijn' de gelegenheid geeft om zijn leugens te vertellen. Ik citeer: 'Een normale pedofiel zal een kind nooit schade berokkenen' en 'Zij genieten samen van de wederzijds gewilde contacten'.

Hoe weet deze Daverman dat hij geen schade aanricht bij zijn slachtoffertjes? Is angst en schaamte en jarenlang bang zijn voor mannen, zelfs voor je eigen familie, geen schade?

En dan de 'wederzijds gewilde contacten'. Hij denkt zeker dat als een kind zich niet verzet, het kind het wel zal willen? Een kind verzet zich niet, omdat het weet dat de volwassene harder loopt en sterker is. Een kind kan ook verstijfd van schrik zijn.

Na een 'ontmoeting' met een pedofiel heeft het mij vijf jaar gekost om over de angst en schaamte heen te raken, maar ik ben nog altijd bang en wantrouwend.

Ik word misselijk en woedend om zo'n Daverman die al weer bezig is begrip te kweken voor zijn afwijking. Het wordt tijd dat er een eind komt aan al het gedogen en accepteren van kindermisbruik.

De slachtoffertjes zwijgen, ze konden zich toen niet verdedigen en ze kunnen zich nu nog niet verdedigen. De affaire-Dutroux heeft duidelijk gemaakt waar de handel in kinderporno toe leidt. Alle slachtoffers van kinderporno zijn van hun jeugd beroofd, sommigen zelfs van hun leven. Goedpraten leidt tot medeplichtigheid.

Naam en adres bij de redactie bekend.

ZIE OOK P. 30 BOVENMAN

Rondlopen met een groot geheim

Een vrouw uit Zeist, als kind jarenlang seksueel misbruikt door een oudere man, richt zich in deze brief tot de pedofiel die enkele weken geleden in deze krant aan het woord kwam.

Mijnheer de pedofiel, WN 14-9

Weet u hoe het voelt om als kind rond te lopen met een groot geheim over een relatie die niet mag bestaan?

Weet u hoe het voelt om je schuldig te voelen tegenover je ouders, van wie je heel veel houdt, omdat je stiekem omgaat met een oudere man?

Weet u hoe het is om seksuele spelletjes niet te durven weigeren uit angst een stuk aandacht kwijt te raken?

Weet u hoe eenzaam het voelt om tussen leeftijdgenoten te lopen die wel op een normale manier, dat wil zeggen met jongeren van hun eigen leeftijd, seksualiteit ontdekken, terwijl jij in de macht bent van een oudere man?

Nee, dat weet u niet. Want u bent alleen maar bezig met uw eigen seksuele gevoelens. U bent een egoïst die zich verschuilt achter: „Ik doe niets wat het kind niet wil". Maar ziet u dan niet dat de relatie tussen een volwassene en een kind ongelijkwaardig is? Dat een kind niets te willen heeft bij een volwassene die hem subtiel manipuleert?

U bent in therapie gegaan schrijft u, maar van bidden ging het niet over. Nee mijnheer, zo simpel gaat dat niet, ook niet met een pil die u had willen slikken. U zult er zelf iets voor moeten doen, echt in therapie gaan en onder ogen durven zien dat u een afwijking hebt die úw probleem is, waar je kinderen niet mee lastig mag vallen. Seks met kinderen is niet normaal, mijnheer, en u bent er verantwoordelijk voor als de kinderen die u misbruikt daar last van krijgen; niet de maatschappij, die seks met kinderen immers niet tolereert.

Toen ik uw verhaal las in deze krant kwamen alle gevoelens van schuld, schaamte en eenzaamheid naar boven en het maakte enorme woede bij me los. Woede die ik eindelijk mag voelen van mezelf. Woede die ik erandet gehouden heb omdat ik twintig jaar heb rondgelopen met mijn grote geheim, vanuit loyaliteit tegenover de man die mij als kind misbruikte. Loyaliteit die voor een buitenstaander misschien niet te begrijpen is, maar die voortkomt uit de geslepen manier van manipuleren door de pedofiel. Heel lief zeggen: „Ik doe niets wat jij niet wilt", maar ondertussen steeds verder gaan en het kind het gevoel geven dat het óók wil wat er gebeurt. Zo'n ongelijkwaardige relatie laat diepe sporen na: schaamte, omdat je erin meegegaan bent; schuldgevoel, om het vele liegen om de relatie geheim te houden; eenzaamheid, omdat je er met niemand over durft te praten en een gevoel van minderwaardigheid omdat je 'slecht' was door deze relatie. Bovendien is het heel bepalend voor het omgaan met seksualiteit in de rest van je leven. „Dat ze er *misschien later* last van krijgen is de schuld van de maatschappij", stelt u in het artikel vast. Neem maar van mij aan dat een kind er zeker last van krijgt en dat begint al tijdens de relatie. En dat ligt niet aan de maatschappij, die seks met kinderen niet tolereert. Het is aan ons volwassenen ervoor te zorgen dat kinderen in alle opzichten veilig kunnen opgroeien.

Naam en adres bij de redactie bekend.

'Je kunt er beter naar kijken dan 't zelf doen'

Dagelijks berichten kranten, radio en tv over seksuele uitbuiting van kinderen. Maar kinderporno is geen modern verschijnsel. Het derde en laatste deel van een korte serie. De delen 1 en 2 verschenen in De Gelderlander van 13 en 14 september.

Door PETER ELBERSE en MADELEEN WESSELING, ANP Geld. 18/9

DEN HAAG – Met de hausse aan schandalen rond verregaand kindermisbruik, de Belgische affaire-Dutroux voorop, zit de schrik bij pedofielen er flink in. Hoe meer gruwelen er aan het licht komen en de voorpagina's halen, hoe geringer het begrip onder het grote publiek voor mannen die een seksuele voorkeur voor kinderen koesteren. Pedofielen zijn plotseling kindermoordenaars geworden, zegt Piet Daverman, interim-voorzitter van de Vereniging Martijn. De vereniging zet zich in voor acceptatie van pedofilie. Daverman (een schuilnaam) heeft het gevoel dat hij terug is bij af door de publiciteit rond Dutroux en aanverwante zaken.

Onlangs zag Martijn zich genoodzaakt een persbericht de wereld in te sturen, waarin het verenigingsbestuur zijn afschuw uitsprak over de schokkende gebeurtenissen in België. „De wraakgevoelens die dit soort praktijken bij de bevolking oproept, zijn volgens ons ook terecht", aldus de verklaring. Martijn betreurt niettemin dat de Dutroux' misdaden en de zijnen op één hoop gegooid worden met pedofilie. Op die manier worden heksen gecreëerd, aldus Martijn.

Pedofielen vermoorden geen kinderen, stelt Daverman. „Een normale pedofiel zal een kind nooit schade berokkenen, hij zal zijn lusten niet botvieren op een kind. Zij genieten samen met de kinderen het plezier van de wederzijds gewilde contacten. Kinderseksualiteit bestaat." Dat het gewone publiek grote vraagtekens plaatst bij die beweringen, begrijpt Daverman wel enigszins. „Maar toch is het zo. Een pedofiel is geen psychopaat."

An en Eefje

Dutroux kan onmogelijk gekwalificeerd worden als een pedofiel, zegt Daverman. Niet alleen omdat hij extreem gewelddadig is gebleken, maar ook omdat zijn slachtoffers niet allemaal even jong waren. An en Eefje, wier stoffelijke overschotten afgelopen weekeinde in België werden begraven, waren bijna geen tieners meer toen zij in handen van Dutroux vielen.

Daverman werd in 1992 veroordeeld tot 240 uur werkstraf wegens het plegen van ontucht met twee jongetjes van zes. Justitie nam een hoeveelheid als pornografisch gekenmerkt materiaal bij hem in beslag. „Alles waar toevallig kinderen in voorkwamen, is vernietigd." Daverman diende een schadeclaim van 44.000 gulden in, waarover nog niet is beslist.

De veroordeling heeft Daverman niet van zijn voorkeur afgeholpen. Hij geeft toe dat hij onverminderd geïnteresseerd is in kinderen. Hand in hand daarmee gaat zijn belangstelling voor kinderpornografie. Kinderporno is niet gemakkelijk te krijgen, zegt hij, en bovendien peperduur.

'Normale pedofiel zal een kind nooit schade berokkenen'

„Je moet er tegenwoordig warmpjes bij zitten wil je je het kijken naar kinderporno kunnen permitteren. In het illegale circuit kosten sommige banden van zestig minuten soms wel 5000 gulden." De gemiddelde sekshophouder brandt liever zijn vingers niet aan de harde kinderporno, maar Daverman kent winkels die het kunnen leveren. „Als ik het kan vinden, kijk ik ernaar."

Hij bestrijdt de stelling dat kinderpornografie de olie in de machine der pedofilie is. Het kijken naar kinderporno is een stoomklep, zoals Daverman het noemt, het haalt de druk van de ketel. „Je kunt er bovendien beter naar kijken dan dat je het zelf doet." Maar is het niet zo dat voor de productie van kinderporno het misbruik van een kind noodzakelijk is? Daverman heeft er geen sluitend antwoord op.

Naaktcultuurbanden

De 475 leden van Martijn (allen mannen, op één vrouw na) hebben volgens Daverman meer belangstelling voor de 'naaktcultuurbanden' (waarop blote kinderen zijn te zien zonder dat er sprake is van enige seksuele activiteit) dan voor het harde materiaal. Die banden zijn in veel seksshops moeiteloos te verkrijgen voor aanzienlijk minder geld.

Dat de kinderen die in dergelijke films figureren zonder hun medeweten op de schappen van de pornohandel belanden, is voor Daverman geen wezenlijk probleem.

Hij meent dat de meeste kinderen toestemming hebben gegeven voor het filmen of fotograferen. Stiekem filmen is er volgens hem niet bij. „Als ik op een naturistenterrein met mijn fototoestel aan de gang zou gaan, ben ik het binnen de kortste keren kwijt."

Internet, het medium dat pedofielen wereldwijd gebruiken voor de uitwisseling van pornografisch materiaal, biedt voor Daverman geen uitkomst. „De kans dat we er met het gebruik van Internet op een of andere manier worden ingeluisd, is mij te groot", zegt hij. Bovendien wordt de verspreiding van kinderporno op het Internet steeds meer aan banden gelegd.

TUSSEN DE REGELS

Pedofielen moeten nu even stil zijn

Geld. 28/9

'Onbegrijpelijk dat De Gelderlander op 18 september aan de voorzitter van de pedofielenvereniging 'Martijn' de gelegenheid geeft om zijn leugens te vertellen': zo begon een brief van een lezeres op De Discussie van afgelopen dinsdag.
Zij schreef misselijk en woedend te worden om zo'n man 'die al weer bezig is begrip te kweken voor zijn afwijking.' En: 'De affaire-Dutroux heeft duidelijk gemaakt waar de handel in kinderporno toe leidt.'
Anderen reageerden telefonisch op het artikel van 18 september. Een lezeres had zich hevig gestoord aan de kop 'Je kunt er beter naar kijken dan 't zelf doen'. Zij vroeg zich af waarom de redactie dit had geplaatst, zo kort na de ontdekking van ontvoerde, misbruikte en vermoorde kinderen in België.
Zowel de briefschrijfster als de hier geciteerde lezeres die mij belde, maakte melding van persoonlijke traumatische ervaringen met een pedofiel.

Ik kan mij voorstellen dat het artikel van 18 september bij hen oude wonden open reet. Toch heeft de redactie het gewraakte interview naar mijn mening terecht geplaatst.
'Je kunt er beter naar kijken dan 't zelf doen' was het slotdeel van een korte ANP-serie over seksuele uitbuiting van kinderen. Na afleveringen over de verspreiding van kinderporno en de visie van hoogleraar jeugdrecht Doek op de bestrijding ervan, spraken de verslaggevers met de interimvoorzitter van de vereniging die zich inzet voor de acceptatie van pedofilie. Ik vind dat een journalistiek juiste keuze, want in de spiraal van aan het licht komende zedenmisdrijven en de uitvoerige berichtgeving erover in de media is het kweken van begrip voor pedofielen een hachelijke aangelegenheid geworden.
In het interview keerde de voorzitter van 'Martijn' zich vooral tegen het over één kam scheren van pedofielen, psychopaten, producenten van harde kinderporno en moordenaars. 'Pedofielen vermoorden geen kinderen', zei hij.
De redactie hoeft het niet eens te zijn met alle uitspraken die de voorzitter van 'Martijn' in het interview deed – dat geldt trouwens voor elk interview. Het gaat erom dat de krant ook gevoelig liggende zaken van meer dan één kant belicht, en zo bijdraagt aan de meningsvorming van de lezers. In die informatieve en meningsvormende taak schiet de redactie tekort wanneer zij louter zou meedeinen op de golven van publieke verontwaardiging over alles wat, deels terecht, deels ten onrechte, in verband wordt gebracht met pedofilie, en haar selectie van informatie hierop zou afstemmen.

Plotseling wenst een deel van kijkend en lezend Nederland de andere kant van het verschijnsel pedofilie niet meer te horen of onder ogen te krijgen. De redactie van De Gelderlander is niet de enige die dit gemerkt heeft.
Het tv-discussieprogramma *Buitenhof* van afgelopen zondag bracht een VARA-uitzending van twintig jaar geleden ter sprake. In *Een groot uur U* praatte Koos Postema in 1976 op een begripvolle manier over pedofilie, onder anderen met het vroegere Eerste-Kamerlid Brongersma, die zelf ooit is veroordeeld wegens seksuele contacten met jongens. Twee jaar later werd dit programma op veler verzoek herhaald.
'De VARA zou dat programma nu niet meer durven uitzenden', zei Brongersma zondag. 'Dat ben ik met u eens', zei presentator Paul Witteman, 'maar een andere omroep zou het ook niet doen.'
Zij logenstraften de gangbare opvatting dat er tegenwoordig op de tv veel meer kan dan vroeger.
Maandag liep een gesprek in het tv-programma *Middageditie* met iemand van de werkgroep pedofilie van de NVSH uit op een kruisverhoor. Een venijnige journaliste speelde voor scherprechter. Als een pedofiel nog aan het woord mag komen, dan moet hij wel door zijn ondervrager in mootjes wordt gehakt, luidt nu het parool in Hilversum.
Naar begrip en nuance zijn de omroepen even niet op zoek. Later misschien weer wel, als het geen kwaad meer kan.

Ook landelijke dagbladen die er prat op gaan de nuance te zoeken, raken het spoor ineens bijster. Dinsdag stond voor de Haagse rechtbank een Delftenaar terecht die op de Filipijnen jonge meisjes en in zijn woonplaats volwassen vrouwen seksueel had misbruikt. Een serieverkrachter, zo te oordelen. Wat zette het dagblad *Trouw* boven het rechtbankverslag? 'Eis 8 jaar tegen pedofiel'.

Alweer dat simpele gelijkstellen van pedofielen met plegers van ernstige misdrijven. *Trouw luistert* heet het in zijn promotiecampagne. Maar naar wie?

Hans en Grietje

Dagelijks staat de krant vol en het teeveescherm bol van ontucht en mishandeling waarvan kinderen het slachtoffer zijn. De lezer/kijker zou in zijn onschuld kunnen denken dat kindermisbruik ineens hevig in de mode is. Terwijl alleen het melden en openbaar maken modeverschijnselen zijn. Afhankelijk van het soort blad dat je leest of het programma waarnaar je kijkt, gaat het met de nuancen bergop en bergaf. Naarmate er in België meer kinderlijkjes worden gevonden of als de zoveelste leraar van een school met de bijbel snikkend zijn bekentenissen doet, blijft van die nuancen niks over. Woorden als pedofilie, incest, sadisme worden op één hoop gegooid. Alles is bar en boos, alles is pervers. Terwijl er in mijn ogen toch een wereld van verschil is tussen een man/vrouw die zich aangetrokken voelt tot een kind van twaalf, dertien en iemand die - pakweg - een baby gebruikt voor de bevrediging van zijn/haar lusten. Die m/v formule zet ik hier bewust neer, omdat me iets raars is opgevallen. Waarom komen we bij al die gruwel en sensatie nooit een vrouw tegen? Zeker, in extreme gevallen, zoals het echtpaar West in Engeland en bij de bende van Dutroux, zijn er huwelijkspartners die als medeplichtige worden beschouwd omdat het wel erg ongeloofwaardig is dat zij van niks hebben geweten. Maar ik ben in de krant nog geen onderwijzeres of moeder, geen buurvrouw of sporttrainster tegengekomen die als een sexbelust monster wordt voorgesteld. Toch weten serieuze onderzoekers te vertellen dat een groot percentage van de mensen die er plezier in hebben kinderen te kwellen, in hun jeugd zelf zijn mishandeld - in de meeste gevallen door hun moeder. En tegenover elke 100 mannelijke kindermisbruikers staan minstens 50 vrouwen die precies hetzelfde doen. Dit getal is een minimum omdat we er rekening mee moeten houden dat de daden van vrouwen minder snel als misbruik worden herkend. Wij vinden het immers heel gewoon dat zij kinderen aanraken, knuffelen, omhelzen. Een vader durft echter niet meer met zijn dochter onder de douche en een leraar moet het niet in zijn hoofd halen vertrouwelijk een arm om de schouders van een leerling te leggen. Voor je het weet hoor je bij de verdachten en staat het woord castratie in vlammende letters op de muren geschreven. Dit is niet alleen een slechte tijd voor kinderen maar ook voor mannen. Kritiek op hun gedragingen, gevoed door het feit dat veel vrouwen hebben besloten de afhankelijkheid vaarwel te zeggen en voortaan zelf hun boontjes te doppen, is doorgeslagen naar een ware heksenjacht. Bij vrijwel alle moreel beladen kwesties heeft de man de zwarte piet in handen gekregen. Het lijkt een bittere afrekening. Eeuwenlang is de vrouw in een door mannen beheerste maatschappij tot de schurk uitgeroepen. Dat begon al met Eva in het paradijs en vond zijn hoogtepunt in de heksenvervolgingen. Het aantal mannelijke heksen dat op de brandstapel het leven liet was een schijntje vergeleken bij de hoeveelheid vrouwen die hetzelfde lot onderging. Nog altijd is een heks voor ons een vrouwspersoon op een bezemsteel.

In oude sprookjes wordt het mishandelen en vermoorden van kinderen volledig op het conto van vrouwen geschreven. Een enkele kannibalistische reus daargelaten (hij vindt een kind overigens niet lekkerder dan een volwassene), zijn het vrouwen die kinderen kwellen, bestraffen, betoveren, gevangen zetten. Het is altijd een boze stiefmoeder die de appel vergiftigt, boze stiefvaders kom je in sprookjesland niet tegen. Er wordt niet met zoveel woorden gezegd dat het geweld een sexuele achtergrond heeft, maar wie tussen de regels doorleest... Als in 'Hans en Grietje' de heks Hans opzoekt in de kooi waar hij wordt vetgemest, om aan zijn vingertje te voelen hoe dik ie al is, geeft dat toch wel te denken, of niet soms?

De Waarheid 27/9 *Janneke*

Heksenjacht

Een heel ander geluid, ook naar aanleiding van de zaak-Dutroux, klinkt op uit *Kerk in de stad*, het tweewekelijkse ledenblad van de hervormde en de gereformeerde kerk van Utrecht. Rob van Essen voelt zich geroepen, nu er zo'n „onchristelijke heksenjacht" op pedofielen gaande is, erop te wijzen dat niet iedere pedofiel geassocieerd kan en mag worden met de „beerput van smerigheid en verdorvenheid" waarvan bij iemand als Marc Dutroux wel degelijk sprake is.

In onze postmoderne samenleving, waarin alles 'moest mogen' lopen we nu tegen de grenzen van onze verdraagzaamheid aan, meent Van Essen. „Wat de Heidelbergse Catechismus en Freud al lang wisten, namelijk dat de wereld van onze drifte en lusten alleen maar geketend, maar nimmer gekerstend is, ontdekken we tot onze schade. Maar het volstaat niet dan alleen naar de pedofiel te wijzen. Iedere relatie waarin de ander 'gebruikt' wordt, is schadelijk en verziekend."

Hem bekruipt een gevoel van onbehagen nu de pedofiele gevoelens van medemensen zo verduiveld worden. „Met wie kunnen ze daarover praten, bij wie zijn ze veilig? En wie wil horen dat het de meesten onder hen helemaal niet om de seks gaat, maar om het prille, het nog ongeschondene dat kinderen uitstralen?"

Vr 7/9

Van opzij

door Piter Bergstra

NVHN 30-9

Iedereen/overal

Toen ik dat van die man in Emmen las, bekroop mij een onbehaaglijk gevoel. Doe ik het nog wel goed? Kan ik nog wel meekomen?

Met tenminste tien buurjongetjes deed-ie het. 't Kunnen dus ook twintig of dertig geweest zijn. Hij gaf ze spijkerbroeken als tegenprestatie. En de ouders maar niks doorhebben.

Bedenk dat maar een klein deel van alle misdrijven bekend wordt. Eén procent van alle misdadigers loopt tegen de lamp, schat ik. Of is het één promille? Maakt niet uit, druppels op gloeiende platen zijn het.

Het wachten is op meer arrestaties van buurmannen, volleybaltrainers, godsdienstleraren en wie al niet. Emmen, Assen, Hoogeveen, Groningen, Delfzijl, Oude Pekela. 't Gebeurt overal, dus ook bij ons. Niet te geloven, maar het voorziet in een behoefte.

Niet te geloven heet een gedicht van Remco Campert over de bevrijding. Een citaat: *'Alles zoop en naaide, heel Europa was één groot matras / en de hemel het plafond / van een derderangs hotel.'* Een jaar of 30 geleden veroorzaakten deze regels een schandaal. Toch ging het maar gewoon om mannen en vrouwen die het met elkaar deden. En dan alleen nog maar op papier. Maar toch: een rel.

Camperts matras bestaat nu volcontinu in't echt, maar je hoort er niemand meer over. 't Is nu heel gewoon. Sterker nog, als je niet meeveert, ben je een watje of een trut.

Zo gaat dat straks natuurlijk ook met dat andere. Dan ben je niet meer in tel als je als volwassen vent niet regelmatig aan kleine jongetjes prutst en friemelt. Zeg niet dat dat niet bestaat. De oude Grieken deden het al. Open en bloot. Daar maakte je als ouwe kerel de blits als je een mooie knaap aan de haak sloeg.

En je weet hoe het gaat met misdaad: als iedereen het doet, is het geen misdaad meer. Dus hoe meer daders de politie op heterdaad betrapt, hoe minder ze arresteert. Daarna wordt het legaal.

Ik moest me maar eens op mijn toekomst bezinnen. Ik ben altijd al bang geweest om uit de pas te lopen. Dat buurjongetje van me vond ik tot nu toe een misselijk kliertje. Maar gisteren lachte hij me vriendelijk toe. Morgen toch maar even naar de spijkerbroekenboer.

Vellekoop

NVHN 23-9

Malthusiaans

Scheldkanonnades en bakstenen door de ruiten waren niet ongewoon voor de pioniers die voor de oorlog een depot beheerden van de Nieuw Malthusiaanse Bond. De kast met condooms en andere voorbehoedmiddelen, meestal in de huiskamer, was een steen des aanstoots voor de aanhangers van de Bond voor Grote Gezinnen en andere verdedigers van hun eigen Ware Geloof. Die steen gooiden ze met vreugde door de ramen van de nieuwlichters die meenden dat geslachtsverkeer niet vanzelfsprekend tot voortplanting hoefde te leiden.
Wie ziet hoe Nederland nu een wereldwijde reputatie heeft opgebouwd als een land waar de sexuele vrijheid/de ongeremde viespeukerij (doorhalen wat niet overeenkomt met uw eigen opvattingen) hoogtij viert, kan zich dat nauwelijks meer voorstellen. De historie kwam gisteren even voor mij tot leven door het radioprogramma O.V.T (onvoltooid verleden tijd, warm aanbevolen op zondagmorgen), dat in een reeks afleveringen aandacht besteedt aan de geschiedenis van de Nederlandse Vereniging voor Sexuele Hervorming, omdat die NVSH dezer dagen vijftig jaar bestaat.
De Malthusianen, die hun naam danken aan de Britse denker Malthus, besloten na de oorlog dat ze meer te doen hadden dan het beperken van de bevolkingsgroei en dat resulteerde in de NVSH. Die verkocht overigens nog steeds voorbehoedmiddelen en bleef ook nog steeds omstreden. De buurman van mijn ouders, die zo'n NVSH-depot aan huis had, kreeg zelfs in de veelgeprezen jaren zestig nog een keer een reeks schuttingwoorden op zijn voordeur geschilderd. Waarop de woningbouwvereniging hem in een kille brief sommerde zijn handel te staken, omdat dit beschadiging van hun bezit uitlokte.
Ik hoop dat ik de kans krijg om ook de rest van de radioserie te volgen, want ik denk dat de wederwaardigheden van de NVSH een spiegel van onze veranderde mores vormen. Met mededogen hoorde ik de verhalen van de oude Malthusianen, hoeveel hoon en afkeer ze te verduren kregen vanwege hun overtuiging. Sindsdien is de vrijheid gelukkig alleen maar toegenomen, dacht ik ruwweg een half uurtje lang.
Een half uur, want toen zag ik Paul Witteman de voormalige PvdA-politicus en pedofiel E. Brongersma interviewen. Zo'n twintig jaar geleden veroorzaakte deze man grote opschudding, door als respectabel burger in een televisieprogramma toe te geven dat hij zich seksueel aangetrokken voelde tot jonge jongens. En sterker nog, dat hij deze voorkeur ook in praktijk bracht. Nadien heeft hij zich nog vele malen laten gelden als pleitbezorger van een ruimhartige zedelijkheidswetgeving.
Hij zei het voorzichtig, maar de kijker zag Witteman ongelovig gruwen bij 's mans bewering dat kinderen geen schade hoeven te ondervinden van zo'n ervaring met een volwassene. De tijden zijn veranderd, stelden ze tenslotte beiden vast. Het televisie-programma van twintig jaar geleden zou nu absoluut niet meer kunnen worden uitgezonden. In de huidige stemmming van verontwaardiging en afschuw over seksueel misbruik van kinderen zouden de interviewer noch de pedofiel bij wijze van spreken hun leven nog zeker zijn.
Het is merkwaardig om zoiets te constateren temidden van alle jammerklachten over verloedering de zeden en doorgeschoten tolerantie. Wat twintig jaren geleden kon op tv, kan nu beslist niet meer. Maar zeker zo merkwaardig is de verandering die ik bij mezelf vaststelde. Twintig en misschien ook nog wel tien jaar geleden was ik vermoedelijk gul bereid om begrip op te brengen voor de praktiserende pedofiel. Waarom zouden we moeten verbieden dat een kind zijn seksualiteit leert ontdekken met een liefhebbende volwassene? Het is zonder twijfel tragisch voor 'nette' pedofielen als Brongersma, maar inmiddels denken steeds meer mensen dat het beter voor het kind is om dat toch maar te blijven verbieden. Vermoedelijk zijn er weinig onderwerpen waarover de publieke opinie zo snel grondig is omgedraaid. Ik ben van harte meegedraaid, maar dat heeft iets verontrustends. Ik hoop dat het niet de voorbode is van een algehele teruggang naar de 'oude waarden'. Het lijkt nu nog ondenkbaar dat de stenen weer door de ruiten vliegen bij de dappere Malthusiaanse depothouders, maar het was ook moeilijk voor te stellen dat een tv-programma twintig jaar laten niet meer uitgezonden kan worden.

In de huidige commotie over kinderporno heeft de pedofiel het zwaar te verduren. Toch doet hij nog een zwakke poging zich te verdedigen. Maar de kern van de zaak blijft: Waar haalt de volwassene het recht vandaan het kind in de seksualiteit te mogen inwijden?

DE KINDERVRIEND

GA 11-9

door Sarah Verroen

HET IS TEGENWOORDIG politiek correct om er een vaag standpunt over pedofilie op na te houden. Velen beweren 'genuanceerd' te denken over seksuele contacten tussen volwassenen en kinderen, waarmee ze meestal bedoelen dat ze niet iedereen over één kam willen scheren. Het ene kind is het andere niet. Je kunt als pedofiel een vroegrijpe partner treffen of een gezonde relatie met een kind opbouwen. Sommige kinderen hebben de oprechte behoefte aan een seksuele verhouding met een volwassen partner.

Ik geloof daar allemaal niets van.

Natuurlijk heeft de pedofiel recht op zijn seksuele geaardheid en moet hij daar niet over lastiggevallen worden. Het is onmogelijk je erotische voorkeuren te sturen en wie toevallig op kinderen valt, kan daar ook niets aan doen. Helaas is het niet zo dat een pedofiel zijn seksuele behoeften daadwerkelijk kan bevredigen. Seks met kinderen onder de twaalf jaar is bij wet verboden en dat lijkt me een verstandige wet, al is het maar omdat zwakkeren in een samenleving beschermd moeten worden. Verreweg de meeste (kinder)psychiaters steunen deze wet, want de seksuele relatie tussen een volwassene en een kind is per definitie ongelijkwaardig, en het stoort een kind in zijn ontwikkeling, omdat hij wel erotische gevoelens heeft, maar op een heel ander niveau dan de volwassene. Het is dan ook altijd de pedofiel die geneigd is kinderlijke uitingen van erotische aard te interpreteren als een feitelijke behoefte aan seks.

Vreemd is echter dat wij in Nederland deze wet hebben, maar dat wij tegelijkertijd niet openlijk durven toe te geven dat pedofielen geacht worden zonder sekspartners door het leven te gaan. Wanneer iemand uitsluitend opgewonden kan raken van lichamelijke contacten met kinderen, dan heeft hij pech gehad en moet hij zich in de praktijk met fantaseren en masturberen behelpen. Dat klinkt onbarmhartig en radicaal en wij laten liever de mogelijkheid open dat er wellicht ergens kinderen – niet die van ons; dat spreekt vanzelf – bestaan die geen enkele schade ondervinden van relaties met volwassenen.

Pedofielen zeggen graag dat de maatschappij uit preutsheid geneigd is de seksualiteit van kinderen te ontkennen. Wij zouden 'nog niet toe zijn' aan het besef dat wij kinderen discrimineren en belemmeren in hun authentieke behoeften. Zoals vroeger homoseksualiteit werd veroordeeld, richten we nu onze angstige agressie op pedofielen. Zij behartigen de belangen van kinderen; wij veronachtzamen ze. Kinderen zelf hoor ie nooit zo veel, tenzij ze in kranteartikelen worden opgevoerd om de reputatie van hun 'vriend' te verdedigen. In ieder geval hoor je nooit een kind uit zichzelf de behoefte uitspreken aan een seksuele relatie met de buurman.

ZELF HEB IK ALS KIND geen concrete ervaringen gehad met pedofielen – behalve een halfgare buurtbewoner die mij ooit een keer pakte in het bos, maar trauma's heb ik daar niet aan overgehouden. Wel ben ik als elfjarige wel eens verliefd geworden op een volwassen man. In de zomer werd ik door mijn ouders naar een zeilkamp in Giethoorn gestuurd. In een voormalige jeugdherberg werden zo'n twintig meisjes tussen de tien en veertien jaar ondergebracht, begeleid door een vast groepje vrouwelijke vrijwilligers. In het jaar dat ik leerde zeilen was een van de begeleidsters uitgevallen en zij werd bij hoge uitzondering vervangen door een man. Hij had het niet gemakkelijk, deze aantrekkelijke dertiger, die zich duidelijk ietwat verloren voelde tussen zijn vrouwelijke collega's. Het was een aardige man, hij maakte een eenzame indruk, en ik werd verliefd op hem. Gedurende de dagen die volgden, begon ik het gevoel te krijgen dat deze aantrekkingskracht wel eens wederzijds zou kunnen zijn. De zeilinstructeur maakte de indruk in de war te zijn. Ik constateerde dit met enige verbazing, want ik was nog veel te jong om vertrouwd te zijn met de gedachte dat je seksueel verlangen kunt opwekken, maar spannend vond ik het wel.

Voor het eerst in mijn leven ervoer ik wat het was om macht over een man te hebben. Wij begonnen elkaars gezelschap te zoeken. In de zeilboot zorgde ik ervoor naast hem te zitten en steeds vaker legde hij zijn arm om mij heen. Voorzichtig begon ik hem uit te lokken. Er ontstonden licht-flirterige gesprekken, vluchtige aanrakingen en langzamerhand werd hij steeds zenuwachtiger. Hij zorgde ervoor nooit met mij alleen te zijn, wat mij wel opviel, maar ik dacht er verder niet over na. Tijdens de vakantie is er verder niets gebeurd, behalve tijdens het afscheid een lichte zoen op mijn mond.

Na twee dagen was ik de zeilinstructeur vergeten, maar thuisgekomen begon de vriendschap,die ik al jaren met mijn buurjongen onderhield te veranderen. In het zwembad hielden we geen wedstrijden meer wie het snelst kon crawlen, maar lagen we urenlang op het grasveld te praten. We vertelden elkaar wie we leuk vonden, en wie niet. Later begonnen we te vrijen, onhandig en nog tamelijk onschuldig, want er was iets tot ontwikkeling gekomen wat zich niet meer liet terugdringen.

Stel nu dat de zeilinstructeur minder scrupuleus had gehandeld en met mij in Giethoorn had willen vrijen? Op dat moment zou ik daar zeker geen bezwaar tegen hebben gemaakt. Ik genoot van mijn ontluikende seksualiteit, maar er zou een machtswisseling hebben plaatsgevonden. Hij zou steeds minder in de war zijn geraakt en ik steeds meer. Want ik zou mij in erotisch opzicht verbonden hebben aan een man die mij in kennis zo ver vooruit was dat ik hem nooit meer kon inhalen en ik zou mij achteraf ongetwijfeld verlaten hebben gevoeld. Met mijn dertienjarige buurjongen daarentegen kon ik op een betrekkelijk kinderlijk niveau experimenteren met mijn zojuist ontdekte gevoelens. In mijn ogen heeft de zeilinstructeur dan ook voorbeeldig gehandeld. Zonder mij af te wijzen heeft hij een erotische aantrekkingskracht die hem als te gecompliceerd voorkwam in veilige banen geleid. Ik denk dan ook niet dat ik, zoals een psycholoog mij eens suggereerde, 'een mooie ervaring ben misgelopen'. Ik denk integendeel dat ik 'een mooie ervaring' gehad heb, aansluitend bij mijn leeftijd en ontwikkeling.

PEDOFILIE ALS seksuele geaardheid wordt pas sinds kort kritischer beschouwd. Men is weliswaar geneigd zich nog steeds voorzichtig over het verschijnsel uit te drukken uit angst om te discrimineren, maar het besef is gegroeid dat kinderen slachtoffer kunnen worden van de dadendrang van volwassenen.

In de jaren zeventig daarentegen was men nogal optimistisch over het erotische perspectief van de pedofiel. Alles moest kunnen. Zolang het kind vrijwillig een relatie met een volwassene aanging, was er niets aan de hand, en progressief Nederland kon zich nauwelijks voorstellen dat de pedofiel een ander doel nastreefde dan het geluk van het kind.

> 'Als je kinderen wilt leren zwemmen, huur je ook een ervaren zwemleraar, anders zou de helft verzuipen'

In 1978 was een deel van de Kamer ervan overtuigd dat het tijd werd de seksuele contacten tussen ouderen en kinderen beneden de zestien jaar te legaliseren. VVD-kamerlid Nijpels vond dat er 'serieus zou moeten worden gekeken' naar het laten vervallen van de twaalfjaargrens. 'Niet de leeftijd maar de vraag of er sprake is van dwang moet het criterium zijn voor de strafbaarheid van seksueel verkeer tussen ouderen en minderjarigen. Wanneer een kind vrijwillig dergelijke contacten met ouderen heeft, moet dat worden toegestaan.'

De pedofielenlobby had in die tijd tamelijk vrij spel. Men begon zich te organiseren in NVSH-werkgroepen en de media werden gebombardeerd met gevoelvolle verklaringen van pedofielen die zeiden slechts op te komen voor het recht van kinderen op hun eigen seksualiteit en de begeleiding daarvan door liefdevolle volwassenen. 'In andere opvoedingssituaties wordt toch ook niet gezegd dat een kind iets niet van een volwassene moet leren?' verklaarde Benjamin Roelofsma, voorzitter van de vereniging Martijn tien jaar geleden in de Haagse Post. 'Als je kinderen wilt leren zwemmen, huur je ook een ervaren zwemleraar, anders zou de helft verzuipen.' Pedofielen zijn geneigd te benadrukken dat zij als ervaren volwassenen het beste in staat kunnen worden geacht kinderen op een verantwoorde wijze te begeleiden bij het ontwaken van hun seksuele gevoelens. Niet voor niets wordt er door veel pedofielen gegrossierd in gruwelverhalen over jongeren die door leeftijdgenoten werden ontmaagd en daarbij emotioneel en lichamelijk beschadigd raakten.

EEN VAN DE invloedrijkste bepleiters van het legaliseren van de seksuele contacten tussen kinderen en volwassenen is dr. Edward Brongersma geweest: advocaat, Eerste-Kamerlid voor de PvdA en auteur van het boekwerk *Jongensliefde*. In de jaren zeventig en tachtig presenteerde hij in pseudo-wetenschappelijke artikelen om de haverklap zijn 'objectieve' waarheden, die gestaag terrein wonnen. Nooit werd zijn integriteit openlijk in twijfel getrokken, wat opmerkelijk mag heten, want zijn eigen pedofiele geaardheid was een publiek geheim.

Langzamerhand ontstond er de sfeer dat een beetje progressieve ouder geacht werd zijn kind een inhoudsvolle relatie met een pedofiel te gunnen. Handig werd ingespeeld op het vooroordeel dat vooral moeders geneigd zijn de seksuele onschuld van hun kind te benadrukken om op die manier hun ouderlijke macht in stand te houden. Wie zijn kind weerhield van seksueel contact met een volwassene, gaf op zijn minst blijk van autoritair gedrag.

Pedofielen waren zachtaardige en vriendelijke mensen, zo werd benadrukt, aan wie je met een gerust hart je kinderen kon toevertrouwen. Alsof de seksuele geaardheid op zich een waarborg voor het karakter inhield. Het is dan ook niet vreemd dat in 1989 de pedofielenvereniging Martijn serieus juridische stappen tegen de centrales voor pleegzorg overwoog, omdat die verklaarden 'een koppeling tussen pedofilie en pleegzorg ongewenst' te vinden. De eerder genoemde Martijn-voorzitter Benjamin Roelofsma achtte het 'onterecht' dat de centrales pedofielen 'bij voorbaat uitsloten'.

Het is opmerkelijk hoeveel steun men ondervond van seksuologen, progressieve organisaties en alle mogelijke deskundigen. De Amerikaanse hoogleraar James Kincaid, verbonden aan de universiteit van Zuid-Californië schreef in zijn boek *Child-Loving*: 'Pedofielen neigen ernaar kinderen op een bepaalde manier lief te hebben en kinderen die met hen te maken krijgen beantwoorden die liefde. (...) Het gaat doorgaans om vriendelijke, lieve mensen die geen seksueel verkeer wensen, maar slechts willen knuffelen.'

In 1987 verklaarde de seksuoloog prof. dr. H. Musaph in Trouw dat hij justitiële vervolging van pedofielen 'onzinnig' vond. In het gesprek maakte hij een onderscheid tussen een man die een kind misbruikt en een man die een vrouw verkracht. Volgens hem dient alleen de laatste als crimineel aangemerkt te worden. 'Kijk, die man die een volwassen vrouw verkracht, heeft mogelijkheden die een pedofiel niet heeft. Hij kan bijvoorbeeld in de prostitutie terecht, die hoeft niet te verkrachten. Hij is eigenlijk veel zieker – hoewel ik niet mag generaliseren – dan de man die een kind tot ontucht dwingt.

In 1984 drongen het COC en de NVSH bij minister Korthals Altes van Justitie aan op de onmiddellijke vrijlating van de Britse Freeman S., die zojuist bij de regering een verzoek had ingediend om hem als politiek vluchteling asiel te verlenen. In Engeland werd hij gezocht voor het publiceren en in bezit hebben van kinderpornografie en het aanzetten tot seksuele handelingen met minderjarigen. Er hing hem een gevangenisstraf van vijf jaar boven het hoofd, maar het COC en de NVSH achtten de activiteiten van S. 'verre van illegaal' en wezen de minister per brief op 'de veel repressievere wetgeving en het benauwender geestelijke klimaat in Engeland'.

IN 1988 PROMOVEERDE de klinisch psycholoog Theo Sandfoort op een onderzoek naar de schade die kinderen al dan niet ondervonden van seksuele omgang met volwassenen. In het kader van zijn onderzoek ondervroeg Sandfoort 283 jongeren tussen 18 en 23 jaar naar hun seksuele contacten in hun vroege jeugd. De conclusie van de psycholoog was dat vrijwillige contacten positief konden uitwerken op het seksleven op latere leeftijd. 'Jongeren die vroeg vrijen hebben later minder angst voor seks, hebben eerder zin en raken sterker opgewonden.'

Sandfoort is als onderzoeker verbonden aan de werkgroep Homostudies van de Rijksuniversiteit Utrecht en geeft regelmatig zijn visie op het verschijnsel pedofilie. Ook is de psycholoog als redacteur verbonden aan het Engelse pedofielenblad Paidika. Vorige maand legde hij in de NRC uit dat het 'voor jongeren vaak interessant is om contact te hebben met iemand buiten het gezin, met iemand die wel ouder is, maar niet dezelfde autoriteit heeft als de ouders. Die persoon kan je een ander soort toegang verschaffen tot de wereld van volwassenen.' Sandfoort lijkt in de veronderstelling te verkeren dat pedofielen weldoeners zijn die niets liever willen dan het intellectuele blikveld van kinderen verruimen. 'Vaak kunnen ze met de pedofiel praten over dingen die zij bij hun ouders niet aan de orde kunnen stellen.'

Een week na het interview in de NRC nodigde ik Theo Sandfoort uit in de VPRO-radiostudio, omdat ik nieuwsgierig was naar zijn opvattingen. Waar ligt bijvoorbeeld in zijn ogen de grens als je het over seks met kinderen hebt? Desgevraagd antwoordde de onderzoeker dat hij de wettelijke grens van twaalf jaar zinnig vond, maar dat hij daarentegen niet wilde uitsluiten dat het vrijen met bijvoorbeeld een baby door het kind als prettig ervaren kon worden. Ook wilde hij

VERVOLG GA 11-9

principieel niet uitsluiten dat een incestueuze relatie vrijwillig door het kind wordt aangegaan.

KEER OP KEER wordt door deskundigen als Sandfoort benadrukt dat kinderen zelf vaak behoefte hebben aan de relatie met een pedofiel, al wordt er de laatste tijd minder de nadruk gelegd op het seksuele aspect van dergelijke contacten – er zijn teveel belastende feiten over porno en kindermisbruik naar boven gekomen – en stelt men graag dat pedofielen bij voorkeur 'knuffelen' met kinderen en helemaal geen behoefte hebben aan seks.

Vroeger lag dat anders, zo blijkt bijvoorbeeld uit de eerder genoemde reportage van Annet Muijen in de Haagse Post. Benjamin Roelofsma verhaalt over zijn uiteenlopende avonturen. 'Het waren er een heleboel. Sommigen kwamen louter en alleen voor de seks. Die wilden gewoon eens lekker klaarkomen. Met zeven of acht jongens heb ik een langere relatie gehad, variërend van enkele maanden tot enkele jaren.' Aldus de officiële woordvoerder van Martijn: een organisatie die nu beduidend minder staat te dringen om in de publiciteit te treden.

Er moet wel een zeer radicale omslag geweest zijn in het driftleven van de gemiddelde pedofiel, wil hij zo plotseling veranderd zijn in de knuffelende, aseksuele kindervriend waar we nu zoveel over horen. Zelf vrees ik dat pedo's niet beter zijn dan de rest van de wereld. Waar je verliefd op bent, daar wil je mee naar bed, en liever vandaag dan morgen. Benjamin Roelofsma spreekt teerhartig over zijn grote liefde voor een knaapje, maar zelfs als je zou aannemen dat het negenjarige jongetje zijn gevoelens beantwoordde, blijft de vraag hoe lang hem die liefdesband vergund zal zijn. Aangezien pedofielen zich uitsluitend seksueel tot kinderen aangetrokken voelen, komt een keer het moment dat het jongetje wordt ingeruild voor een aantrekkelijker en dus jonger exemplaar.

Ongetwijfeld hebben kinderen seksuele gevoelens die ze op zeker moment willen uitleven. Maar hoezeer de pedofielenlobby ook op de bres staat voor het recht van kinderen op hun eigen seksualiteit, nog nooit heb ik uit die hoek een pleidooi gehoord voor het ongestoord experimenteren van kinderen onder elkaar. Het is altijd de volwassene die het recht claimt het kind in te wijden in de wondere wereld van de erotiek.

FEUILLETON

GA 25-9

Steeds vaker wordt gerept van een heksenjacht op pedofielen. Na de zaak-Dutroux zou er een vorm van massahysterie zijn uitgebroken die een collectieve haat tegen kinderminnaars oproept. Er zou sprake zijn van 'volkswoede', die de 'discriminatie' van een bepaalde bevolkingsgroep legitimeert.
Het gekke is alleen dat er eerder sprake lijkt van de angst voor een heksenjacht dan van een daadwerkelijke heksenjacht. Worden pedofielen plotseling bedreigd door hun buurtgenoten? Zijn er gevallen van openlijke geweldpleging gemeld? Staan er hetzerige stukken in de kranten waarin de pedofiele medemens over één kam wordt geschoren met de psychopaat Dutroux? Gonst het van de verzoeken om zwaardere straffen voor pedoseksuelen? Nee, niets van dat al. Het lijkt zelfs of er in Nederland nogal genuanceerd wordt gereageerd op de feiten. Men is over het algemeen wel degelijk in staat onderscheid te maken tussen een kindermoordenaar en een pedofiel.
Vorige week stond in de Volkskrant een uitstekend stuk van Janny Groen, waarin Jeroen van de NVSH-werkgroep Pedofilie stelt dat er in de publieke opinie sprake is van verwarring van terminologie. 'Pedofilie wordt gelijkgesteld aan seksueel misbruik. Alsof elke erotisch contact tussen een volwassene en een kind automatisch als misbruik moet worden aangemerkt. Alsof een pedofiel geen warme, onschadelijke relatie met een kind kan onderhouden.'
Janny Groen schrijft dat 'hoewel slechts een kleine minderheid in iedere pedofiel een Marc Dutroux ziet, het maatschappelijke oordeel erop neerkomt dat geen enkele vorm van pedofilie acceptabel is. Of het moet de neutrale vorm zijn: het houden van kinderen.'

Het kwaad is ziek

GA 4-9

DOOR HANS RIGHART

Minister Sorgdrager heeft in Stockholm het Hollandse straatje keurig schoongeveegd. 'Volgens mij is onze seksuele moraal in grote lijnen in orde', aldus de minister. Zij reageerde daarmee op buitenlandse aantijgingen dat Nederland een Eldorado zou zijn voor pedofiele netwerken. Een dergelijke veronderstelling past nu eenmaal goed in het beeld dat 'het buitenland' van ons land heeft: een Sodom waar alles mag. Raamprostitutie, getolereerde verkoop van drugs, en, verstopt tussen kratjes waterige tomaten, kinderporno als exportartikel nummer één. Dat laatste ontkent Sorgdrager in ieder geval krachtig: 'Ik heb de CRI weleens gevraagd naar recent gevonden materiaal. Dat blijkt dan heel oud te zijn, vol oude foto's en met teksten in slecht Nederlands. Dus kennelijk materiaal dat geschikt is gemaakt voor Nederland.'

Maar zeggen die taalfouten iets over de herkomst van de foto's? Of over de mate van circulatie van dit 'materiaal'? Over het aantal pedofielen en hun criminele leveranciers?

Toch valt het volgens de minister allemaal wel mee; die sprookjes van onder andere seksuoloog J. Frenken over tientallen kinderpornonetwerken in Nederland moeten we dus niet geloven.

Het Duitse weekblad Der Spiegel toonde zich onlangs met een groot omslagverhaal over seksueel misbruik van kinderen heel wat zelfkritischer. Volgens schattingen wordt in Duitsland de markt voor kinderporno gevormd door zo'n veertig tot vijftigduizend pedofielen. Een videocassette is *zu haben* voor iedereen die bereid is tussen de driehonderd tot duizend mark neer te tellen. De omvang van seksueel misbruik wordt bepaald niet onderschat door onze oosterburen. Al enkele jaren geleden veronderstelde het ministerie van Volksgezondheid dat driehonderdduizend kinderen jaarlijks seksueel misbruikt werden. Ook over het Duitse sekstoerisme geeft Der Spiegel schattingen: jaarlijks vliegen zo'n twee- tot vierhonderdduizend Duitsers voor goedkope en exotische seks naar landen als Thailand, Cambodja en Brazilië; onder hen bevinden zich ongeveer tienduizend pedofielen.

Onze minister beperkte zich in Stockholm tot het waarschuwen voor een hetze tegen pedofielen, al moeten ze zich natuurlijk wel aan de wet houden. Ze hebben door hun 'seksuele identiteit' een 'probleem' in de Nederlandse samenleving, 'waar helaas niet voor alles een oplossing is', aldus Sorgdrager. Het spraakgebruik van de minister ademt nog altijd de permissiviteit waarmee in de jaren zeventig over afwijkend seksueel gedrag gesproken werd. Hoewel heteroseksualiteit ook in onze tijd nog steeds de norm bepaalt, dicteerde de seksuele revolutie van die jaren dat het mannetje-vrouwtjepatroon gewoon een verschijningsvorm van seksueel gedrag *among others* was. Hoewel ik het niet zo gauw kan documenteren, weet ik zeker dat destijds ook over pedofilie op een permissieve manier gesproken werd: erotische gevoelens voor kinderen hoefden heus niet per se slecht of vies te zijn; kinderen waren bovendien geen aseksuele wezens, ze kenden hun eigen erotiek.

Zelfs nu nog klinken er zwakke stemmen die roepen dat de Belgische kindermoordenaar Dutroux slechts de perverse verschijningsvorm is van een 'seksuele identiteit' die in zichzelf niet slecht hoeft te zijn. Maar je hebt de zaak-Dutroux niet nodig om die gedachte te weerleggen. Pedofilie deugt niet, omdat de machtsbalans tussen een volwassene en een kind per definitie scheef is. En pedofielen zijn daarom geen seksueel 'andersdenkenden of -doenden', maar gewoon zieke geesten. Pornoproducent Dutroux is zowel ziek als crimineel, al is het de vraag wie de baas is in deze gespleten persoonlijkheid: de psychopaat of de geslepen schurk. En wie van deze twee zal uiteindelijk veroordeeld worden: de crimineel of de geesteszieke?

Men kan in ieder geval vaststellen dat het duo goed samenwerkt. De schurk heeft de patiënt geadviseerd wroeging te tonen en zich ziek te melden. Daarmee heeft Dutroux de lijn van zijn verdedigingsstrategie uitgezet: hij mikt op een mildere strafmaat door ontoerekeningsvatbaarheid.

De kans dat hij daarmee succes zal hebben, is niet denkbeeldig. In onze tijd is ook het Kwaad gemedicaliseerd: wat ons bevattingsvermogen te boven gaat, noemen we ziek of gedragsgestoord. Het Kwaad is ziek geworden. En daardoor is ook het begrip vergelding een minder relevante categorie in de hedendaagse rechtspraak geworden.

Toen de kampbeulen uit nazi-Duitsland na de oorlog berecht werden, kwam niemand op het idee hen ontoerekeningsvatbaar te verklaren. Waarom eigenlijk niet? Waren hun misdaden niet even – zo niet meer – onvoorstelbaar als de praktijken van Dutroux en zijn trawanten? Of gaat het hier misschien om een verschil in criminele logica? Tijdens de processen in Neurenberg stond immers ook een ideologie terecht en in die zin waren het ook politieke processen. De doodstraffen voor de nazileiders waren daarom meer dan louter gerechtelijke vonnissen; hun ophanging was een rituele zuivering of een symbolische beëindiging.

Alhoewel het een grote stap is van Neurenberg 1946 naar Wallonië 1996, zou men toch kunnen zeggen dat het ook in België om veel meer dan de gruwelijke misdaden van Dutroux gaat. Hier wordt ook een diep falend justitieel en politiek apparaat aangeklaagd. En het breed gevoelde verlangen naar vergelding wordt niet alleen gevoed door de walging ten aanzien van deze kindermoordenaar, maar evenzeer door de haat jegens een samenleving waarin zoiets mogelijk is. Dáárom heeft Dutroux geluk dat de doodstraf afgeschaft is en dáárom heeft onze minister van Justitie in Stockholm te gemakkelijk haar eigen straatje schoongeveegd.

Of er werkelijk sprake is van een cruciale verandering van publieke opinie weet ik zo net nog niet, maar het lijkt wel zo te zijn dat een toenemend aantal mensen vindt dat de wet die seks met kinderen onder de twaalf jaar verbiedt, moet worden nageleefd en dat men iets kritischer staat tegenover de pedofiel die geneigd is zijn boodschap zo mooi maar vooral zo vaag mogelijk te verpakken. Want wat zegt Jeroen eigenlijk? Het is onterecht dat pedofilie als seksueel misbruik wordt aangemerkt, want het erotische contact tussen een volwassene en een kind kan warm en onschadelijk zijn.
Het vervelende voor Jeroen is dat hij daarin ongelijk heeft. Natuurlijk kun je pedofilie op zichzelf niet gelijkstellen aan seksueel misbruik, maar zodra er sprake is van een 'erotisch contact' is dat wel degelijk schadelijk, hoe 'warm' het verder ook mag zijn.
Het zijn 'barre tijden' voor de pedofiel, ja, want voor het eerst in decennia wordt openlijk vastgesteld dat pedofielen natuurlijk van kinderen mogen houden, maar er niet mee naar bed mogen. Er zullen veel pedofielen zijn die deze grens als 'discriminerend' ervaren. Op dit moment wordt er overwogen de grens van twaalf jaar op te trekken naar veertien. De politiek wenst kennelijk een daad te stellen. Ik heb daar geen grote bezwaren tegen, het lijkt me zelfs een redelijke grens, maar het moment vind ik tamelijk onhandig gekozen. Een dergelijke ingreep wordt al gauw gezien als een reactie op de zaak-Dutroux, terwijl zo'n wetswijziging geen enkele waarborg tegen dergelijke extreme misdrijven biedt en alleen maar nieuwe discussies uitlokt.
Laten we eerst de oude wet naleven die kinderen tot twaalf jaar moet beschermen, want in zekere zin is er nog steeds sprake van een gedoogbeleid, ondanks de zogenaamde omslag in de publieke opinie. Ik weet zeker dat lang niet iedereen overtuigd is van de schade die kinderen oplopen door seks met volwassenen. Ook in de Kamer lopen ongetwijfeld genoeg politici rond met 'een genuanceerd standpunt' over pedofilie. Laten we het vooral per geval bekijken en niet uitsluiten dat sommige kinderen er wel degelijk reuze veel plezier aan beleven.

SARAH VERROEN

Pedofielen (1)

GA 25-9

Naar aanleiding van de column van Hans Righart over rechtspraak en het seksuele misbruik van kinderen (in De Groene van 4 september) het volgende. Ik ben het met hem eens als hij stelt dat ontoerekeningsvatbaarheid bij dit soort misdaden mogelijk buiten beschouwing moet worden gelaten, net zoals die bij de nazimisdadigers niet ter sprake kwam. Maar hij keurt wel erg makkelijk en zonder enige nuance alle pedofilie af.

Ik heb zelf als jongen een seksuele relatie gehad met een volwassene en heb daar alleen maar zeer van genoten en er een eind aan gemaakt toen ik er geen behoefte meer aan had. Er was nooit enige sprake van dwang en machtsoverwicht, omdat ik wist dat het voor ons allebei evenveel betekende.

De enige criteria voor de beoordeling van pedofilie zijn volgens mij dat het kind niet door de volwassene tot seksualiteit wordt uitgenodigd en dat het niet verleid wordt tot seksuele handelingen die verder gaan dan waarvoor het rijp is.

Daarnaast geldt natuurlijk – en dat is volgens mij het enige waar we het eens over zouden moeten hebben naar aanleiding van de ellende in België – dat ieder handelen waarin te weinig of geen respect blijkt voor een medemens, ontoelaatbaar is. Het gaat in deze zaak niet om pedofilie, maar om mensen die anderen gebruiken voor hun seksuele lusten, om kinderhandel, kinderporno en misbruik van kinderen, om marteling, mishandeling en moord.

Ik ben het wel weer met Righart eens als hij stelt dat het maar de vraag is of de situatie in Nederland zoveel beter is. In de enige videotheek waar ik wel eens kom, zijn pornofilms aanwezig van jongelui onder de zestien die – duidelijk op aanwijzing – handelingen verrichten die hen niets zeggen, omdat hun hartstocht nauwelijks ontwaakt en nog niet geperverteerd is. Als de CRI die film nog niet heeft gezien, vraag ik me af hoe actief onze justitie dan wel is.

Amsterdam,
FRANZ BONSEMA

Pedofielen (2)

Blijkbaar leest Sarah Verroen geen krant en kijkt zij geen televisie, afgaande op haar bewering in De Groene van 11 september dat 'genuanceerde' oordelen over pedoseksualiteit *bon ton* zijn en men geneigd is zich 'voorzichtig' uit te drukken. Dagelijks vliegen ons de 'ontucht'-onthullingen om de oren. media verlustigen zich in schandalen van het Oude-Pekelasoort – soms zijn ze waar, vaker uit de duim gezogen – en het televisiejournaal noemt een criminele ondernemer uit België een 'pedofiele kindermoordenaar'. De pleitbezorgers van de kinderliefde schijnen nog nauwelijks te durven spreken, uit angst *en passant* meegelyncht te worden. Maar de schrijfster vindt het bijkbaar nog niet genoeg en moet dan ook voornamelijk in discussie treden met mensen die niet *nu* iets genuanceerds zeggen, maar dat voorheen deden.

Zo is daar Edward Brongersma, die 'pseudo–wetenschappelijk' werk publiceert. Hij is 'het' immers zelf en wat voor geloof kan er dan nog aan worden gehecht? Brongersma's zeer brede, door omvangrijk cultuurhistorisch onderzoek onderbouwde werk *Jongensliefde* dat zou moeten getuigen van zijn gebrek aan integriteit, bewijst integendeel dat betrokken onderzoek de kwaliteit bevordert.

Sarah Verroen plaatst daar liever een set vooroordelen en een grote dosis onkunde tegenover. Een seksuele verhouding met een kind, schrijft zij, is altijd ongelijkwaardig en bepaald door eigenbelang van de volwassene. Alsof opvoeding op niet-seksueel gebied *geen* ongelijkwaardigheid met zich mee zou brengen en *niet* zou zijn ingegeven door eigenbelang voor volwassenen! De cruciale vraag 'dwang of geen dwang' wordt altijd uit de weg gegaan. Dan resteren nog slechts primitieve aantijgingen aan het adres van de 'pedofielenlobby'.

Amsterdam,
TON GEURTSEN

Pedofielen (3)

In de Groene van 4 september blaast Hans Righart 'dapper' zijn partijtje mee in de hetze tegen pedofielen. De gemakzucht waarmee hij dat doet, wordt in zijn eigen stukje al onderuit gehaald, aangezien hij cijfers aanhaalt over het Duitse sekstoerisme. Hieruit blijkt dat onder de gemiddeld 300.000 Duitse sekstoeristen er ongeveer 10.000 pedofielen zijn. Als 1 op de 30 toeristen op zoek naar exotische seks pedofiel is, wat zijn dan die 29 anderen? Zijn dat geen 'zieke geesten' zoals Righart pedofielen noemt? Zijn bijvoorbeeld alle incestplegers pedofiel? De afschuwelijke kinderporno ga je niet tegen door pedofielen als zondebok te benoemen, want dan leg je het probleem ten onrechte bij één groep (een groep die bovendien weinig geneigd is kinderen pijn te willen doen). Nee, niet Righart maar juist Sorgdrager verdient een pluim omdat zij in Stockholm waarschuwde voor een hetze tegen pedofielen.

Amsterdam,
SASKIA POLDERVAART

Pedofielen (4)

Het artikel van Sarah Verroen over 'de pedofielenlobby' was heel opmerkelijk. Je ziet niet vaak dat een redacteur in een beschuldigend artikel zoveel ruimte laat voor argumenten van de tegenpartij. Het verhaal van Verroens eigen liefde, als elfjarig meisje, voor een volwassene, de beschrijving van de jaren zeventig, de onderzoeken en meningen van deskundigen – het grootste

Seks met kinderen kan niet

Hierbij reageren wij op het interview met een anonieme pedofiel, dat zaterdag 31 augustus in deze krant stond. Na eerste lezing van het interview met deze 'kindervriend' zou je het idee kunnen hebben dat deze man een zegen is voor de 'vriendjes' die hij heeft. Hij lijkt rekening met hen te houden. Hij bouwt een relatie heel zorgvuldig op. Hij is afkerig van heftige kinderporno en geeft de voorkeur aan onschuldige foto's van naakte jongens.

Bij tweede lezing begint de twijfel en verontwaardiging. Deze man zegt letterlijk dat hij met een jongetje van negen jaar eerst heel zorgvuldig een relatie opbouwde, waarna hij pas na een jaar 'doktertje' met hem heeft gespeeld. Met andere woorden deze man werkte doelbewust toe naar seks met een kind. Hij heeft veel geduld om zover te komen, maar het is zijn uiteindelijke bedoeling bij het aanknopen van relaties. Hij is op zich geen kindervriend in de zin dat hij van kinderen houdt zoals de 'gemiddelde' mens (ouders, leerkrachten, mensen die met kinderen werken) van kinderen houdt, maar hij ziet ze als objecten waarmee seksuele verlangens vervuld kunnen worden. Het liefst moeten ze er guitig bij kijken en een erectie is ook geen bezwaar.

Je tenen gaan krom staan.

Kinderen hebben seksuele gevoelens en ze experimenteren, meestal met leeftijdgenoten, ook met seksualiteit. Binnen bepaalde grenzen is daar weinig tegen en is het zelden schadelijk. De kinderseksualiteit moet zich ongestoord kunnen ontwikkelen in de contacten binnen het gezin en met de leeftijdgenootjes.

Seksualiteit heeft bij kinderen de functie van het ontdekken van en vertrouwd raken met het eigen lijf, het uitvinden van wat fijn/lekker is. Volwassen seksualiteit richt zich op voortplanting, lustbevrediging, gemeenschap en klaarkomen. Als een volwassene op volwassen wijze seks heeft met een kind, namelijk gericht op lustbevrediging, dan wordt het kind voortijdig binnen de volwassen seksuele belevingswereld getrokken.

De hoogleraren Frenken en Van Marle noemen in hun interview op dezelfde pagina de drog-redeneringen waarmee pedoseksuelen hun handelen goedpraten. Deze drog-redeneringen worden door de geïnterviewde kindervriend bijna letterlijk verwoord. Als het kind het 'lekker' vindt en het wil, dan ziet hij er geen bezwaar in. In feite legt deze man alle verantwoording voor zijn handelen bij het kind. Dit spreekt ook in de laatste alinea waarin hij opmerkt dat ongedwongen seks onschadelijk is voor het kind. 'Ze doen het toch ook met zichzelf of vriendjes.' Hier spreekt de man die kind wil zijn met de kinderen, hun gelijke zou willen zijn. Probleem is dat hij dat niet is, hij is een volwassene, die vanuit zijn optiek en met zijn eigen doelstelling een kind benadert.

Ongedwongen seks van een volwassene met een kind bestaat niet. Het kind is per definitie de mindere, zelfs al gebruikt de volwassene geen geweld, maar andere technieken om het kind zover te krijgen dat het seks heeft met hem. Deze technieken beginnen over het algemeen al voor het allereerste begin van het contact. Pedofielen zijn erg bedreven in het vinden van kinderen die gevoelig zijn voor en behoefte hebben aan aandacht. Deze kinderen krijgen dan veel aandacht in de vorm van leuke dingen doen, stoeien, cadeautjes. Het contact wordt aantrekkelijk gemaakt. Na enige tijd kan het kind zich nog maar heel moeilijk losmaken van dit contact. En langzaam wordt toegewerkt aan het seksuele onderdeel van de relatie. De weerstand wordt afgebroken en grenzen worden overschreden. Letterlijk zegt de geïnterviewde: 'Strelen, knuffelen en andere intimiteiten komen later pas aan bod, tenminste als het jongetje dat wil. Ja, ik heb seks met ze, maar ik doe niets tegen hun zin.' Hiermee wordt de verantwoording gelegd bij het kind.

Eén van de verworvenheden van de seksuele vrijheid van de jaren zestig en zeventig was dat er genuanceerder gedacht werd over seksualiteit. In die taboedoorbreking heeft de NVSH een grote rol gespeeld. Jammer is dat er binnen deze vereniging ruimte is ontstaan om het verlangen naar seks met kinderen als een acceptabele vorm van seksuele geaardheid te beschouwen.

AC 10/9

Ongelijkheid

Maar relaties tussen volwassenen en kinderen worden gekenmerkt door machtsongelijkheid. Dat maakt dat pedofilie/pedoseksualiteit onvergelijkbaar is met seksuele relaties tussen volwassenen. De geïnterviewde zegt dat hij door de werkgroep pedofilie heeft geleerd zichzelf niet in tweeën te splitsen, dat alleen sociale omgang met kinderen hem ongelukkig zou maken.

Hoewel wij het iedereen gunnen om één geheel met zichzelf te zijn, is dat in het geval van pedofilie uitgesloten. Seks met kinderen kan niet. Mensen met een pedofiele geaardheid zullen, als zij werkelijk geven om kinderen, moeten leren intieme relaties aan te gaan met volwassenen. Doen ze dat niet dan kunnen ze de gevolgen van hun handelen niet afschuiven op de maatschappij, maar zullen ze zelf de volle verantwoording moeten dragen. Ze moeten zich realiseren dat ze kinderen voor het leven beschadigen.

Bert Frieling
Rob Gerrits
RIAGG IJsselland, Deventer

Kinderen beleven hun seksuele gevoelens en emoties heel anders dan volwassenen

TR 14-9

door Arlette Dwarkasing

UTRECHT – Kinderseksualiteit bestaat. Dat wil niet zeggen dat een seksuele relatie tussen een kind en een volwassene mag. Ontwikkelingspsychologe Sanderijn van der Doef, werkzaam bij de Rutgers Stichting, is daar duidelijk in.

„Kinderen hebben absoluut seksuele gevoelens", zegt ze, „en ze vertonen ook seksueel gedrag. Maar dat heeft niets te maken met de volwassen seksualiteit. Kinderen beleven hun seksuele gevoelens en emoties in een andere mate dan wij. Hun seksueel gedrag heeft ook andere doelen."

Ze geeft een voorbeeld, dat ze ook noemt in een van de boeken, die ze – in samenwerking met de Rutgers Stichting – schreef over kinderen en seksualiteit.

„Een aantal onderzoeken meldt, dat masturberen bij kinderen onder de twaalf jaar veel voorkomt: dertig tot vijftig procent zou masturberen. In geen van de onderzoeken wordt echter vermeld wat dat bij kinderen precies is. Alleen maar aanraken of wat kriebelen aan de geslachtsdelen? Of ook het langdurig stimuleren ervan? Bij volwassenen gaat het om het laatste, maar het doel is dan ook het bereiken van een orgasme."

„Kinderen kunnen volgens diezelfde onderzoeken wel een orgasme bereiken, maar het is voor hen geen doel. Kinderen zitten gewoon aan hun geslachtsdelen, omdat het hen een prettig gevoel geeft, of een gevoel van veiligheid. Omdat het de spanning vermindert (angstige kinderen zitten snel met hun handen in hun broek), of omdat ze er lekker van in slaap vallen. Ik vergelijk het met de effecten die duimzuigen heeft op kinderen. Masturbatie bij kinderen is dus iets volstrekt anders dan masturbatie bij volwassenen. Door dezelfde benaming krijgt het een andere lading."

Hetzelfde geldt volgens Van der Doef voor het begrip kinderseksualiteit. „Ik heb er ook geen andere benaming voor, maar wijs er wel steeds op, dat het niet verward mag worden met de seksualiteit zoals wij, volwassenen, die beleven."

Bij kinderen (tot een jaar of zeventien, achttien) is de seksualiteit in ontwikkeling. Alles wat ze meemaken op dat gebied, legt een basis voor hoe ze later als volwassene hun seksualiteit zullen beleven. Bij de onwikkeling van hun seksualiteit hoort volgens Van der Doef ook ervaringen opdoen met anderen.

„Maar dan wel met leeftijdgenoten", zegt ze heel beslist. „Ik ben ervan overtuigd dat dat voor kinderen het beste is. Een seksuele relatie tussen een kind en een volwassene is namelijk per definitie een scheve. Qua belevingswereld en qua machtsverhouding. De volwassene is altijd verantwoordelijk – en moet die verantwoordelijkheid ook op zich nemen – voor de vaak negatieve gevolgen die zo'n relatie voor de ontwikkeling van het kind kan hebben. Een kind dat zelf niet overzien. Die verantwoordelijkheid kan niet elke volwassene dragen. En zeker niet als zijn eigen gevoelens en emoties zo heftig kunnen zijn, dat ze de overhand hebben boven het verstand."

En bij seksualiteit gaat het nou eenmaal om sterke en heftige gevoelens. Om die reden, vindt Van der Doef, mogen volwassenen nooit beginnen aan een seksuele relatie met kinderen.

„Je kunt niet voor jezelf in staan. Er zijn pedofielen die zeggen dat ze dat wel kunnen. Ik ontken dat absoluut. Sommigen verdedigen hun relatie met kinderen door te zeggen: 'Een kind heeft recht op zijn eigen seksualiteit.' Daar ben ik het helemaal mee eens. Dat probeer ik in mijn werk voor de Rutgers Stichting en in de boeken die ik voor opvoeders en kinderen schrijf ook duidelijk te maken. Maar dáárom juist, omdat kinderen recht hebben op hun *eigen* seksualiteit, moet je daar als volwassene van af blijven."

„Er zijn ook mensen die zeggen: 'Ik dwing het kind nooit, hij of zij wil het zelf ook.' Dan moet je toch weten, dat kinderen wensen kunnen uiten die ze zo helemaal niet bedoelen, of die ze niet zouden hebben geuit, als ze zelf de consequenties daarvan hadden kunnen overzien."

Van der Doef geeft nog een voorbeeld. Kinderen kunnen soms heel uitdagende vragen stellen, die op volwassenen een heel erotisch effect kunnen hebben. Als een vier- of vijfjarig kind vraagt: 'Mag ik je piemel zien?', wil dat volgens haar nog niet zeggen dat hij of zij dat ook werkelijk wil zien.

„De psychologie van een kind van die leeftijd kennende, denk ik, dat zo'n vraag helemaal niet letterlijk bedoeld wordt. Een kind vraagt zich misschien gewoon af, of de ander ook een piemel heeft. Of het is gewoon benieuwd naar de reactie op een vraag, die alleen al spannend is om te stellen."

Duidelijke vraag

Een kind van een jaar of tien kan wel een duidelijke vraag stellen, die gelijk is aan wat hij echt wenst of voelt, meent Van der Doef.

„Maar dan geldt nog steeds dat het kind niet kan overzien, wat voor gevoelens het bij hemzelf en de volwassene kan opwekken, als die zijn broek echt naar beneden doet. Op zo'n manier begint seksueel misbruik vaak. Zo'n eerste stap gaat niet eens onvrijwillig. Maar daarna komt het kind makkelijk in een situatie die hij niet meer wil, en die meer schade kan berokkenen dan hij kan bedenken."

De laatste tijd wordt Van der Doef op scholen – waar ze informatie geeft over seksuele voorlichting – vaak de vraag gesteld hoe ouders en leerkrachten nu om moeten gaan met de media-hausse na de vreselijke ontdekkingen in België.

Altijd juiste en eerlijk informatie geven, is haar devies. Want het nieuws bereikt de kinderen sowieso. Via het Jeugdjournaal of op het schoolplein. Er niet over praten, uit angst de kinderen bang te maken, werkt averechts.

„Juist dán worden kinderen bang. Als de dingen, die ze horen niet nader worden uitgelegd. Dan gaan ze misschien denken, dat op iedere hoek van de straat een Volkswagenbusje staat dat ze met fiets en al meesleurt naar België. Ik zou in dit geval kinderen duidelijk maken, dat het heel uitzonderlijk is, wat daar is gebeurd. Dat zoiets zelden gebeurt en dat het gelukkig is ontdekt. Ik zou het ook direct aangrijpen, om kinderen (weer) eens te informeren over het feit, dat grote mensen niet zomaar aan ze mogen zitten. En ze mogelijkheden aandragen, voor het geval dat wel gebeurt en zij dat niet willen: loop weg, ga naar huis, of naar een vriendje toe."

Dat ouders hun kinderen niet bang willen maken met allerlei waarschuwingen, is een legitiem argument, zegt Van der Doef. Maar ondertussen waarschuwen ouders wel voor het verkeer en de vreselijke ongelukken die kunnen gebeuren. Of voor het gebruik van lucifers en de enorme brand die kan ontstaan. Of voor gevaarlijke stromingen, als het in natuurwater zwemt.

„En dat houdt kinderen niet weg van een drukke straat, van vuurwerk of van water. In het begin is een kind misschien even meer angstig, maar dat gaat al gauw over in waakzaamheid. Het blijft niet weg van die drukke straat, maar kijkt wel beter uit. Een kind zal echt niet binnen blijven omdat buiten 'enge mannen' zijn. Door de zaak-Dutroux is er nu veel aandacht voor misbruik door vreemden. Maar seksueel misbruik gebeurt juist vaker door bekenden van het kind.'

deel van het artikel had zo uit de pen van een overtuigd voorstander van pedofilie kunnen komen.

De kwaliteit van de tegenargumenten stak daar schril bij af. Sarah Verroens grootste troef is dat zij beter dan iedereen weet wat kinderen voelen en denken. Als ze daarbij wordt tegengesproken door de wetenschap valt ze niet het onderzoek aan, maar de wetenschapper (Sandvoort). Maar ze gaat nog verder. De meeste argumenten vóór seks tussen volwassenen en kinderen laat ze geheel onbesproken, alsof hun waardeloosheid vanzelf spreekt of dat hun kwaliteit alleen de sluwheid van de pedofielen aantoont. In deze tijd van verhitte gemoederen en met een zo belangrijk onderwerp onder handen mogen artikelen zo niet geschreven worden. Sarah Verroen moet ophouden met haar gesnuif, haar komplottheorieën opzij zettten en de werkelijkheid met al haar nuances onder ogen zien.

Amsterdam,
PIETER TER WAL

Mishandeling zedendelinquenten doodgezwegen

VERSCHOPPELINGEN VAN DE BAJES

TEL 21-9

Kindermoordenaar Marc Dutroux, zo werd deze week bekend, draagt zelfs in de gevangenis een kogelvrij vest. Zijn mede-gevangenen zouden hem anders om zeep helpen, is de vrees. Die angst is niet onterecht. Dutroux, zo bezweren ingewijden in gevangenisland, zou ook in een gewone Nederlandse cel niet overleven. Want zelfs de 'gemiddelde' pedofiel of verkrachter houdt het daar al niet uit. Hij wordt van de trap geduwd, krijgt klappen, wordt dag en nacht bedreigd, soms zwaar mishandeld. Een onthullende reportage over een doodgezwegen fenomeen.

door MILCO AARTS

BREDA, zaterdag

Ze verwoesten de levens van kinderen en vrouwen. Ze pakken de meest weerlozen van de samenleving. Of het nu incest is, óf een groepsverkrachting: zedendelinquenten hebben geen recht op medelijden. Daarover is iedereen het wel eens. De roep om de doodstraf klinkt sinds Dutroux luider dan ooit. In ieder geval moeten de straffen zo zwaar mogelijk zijn. Maar één ding, en ook daarover is iedereen het eens, moet overeind blijven in onze rechtstaat: het is de rechter, en alleen hij, die straft.

David G. (37) zit voor verkrachting en dat hij dat gedaan heeft, verbijstert hem nog steeds. Hij was immers zo'n voorbeeldig mannetje: huisje, boompje, beestje en baantje, een beetje stoer misschien, maar tot hij die vrouw pakte een onbeschreven blad. Nu zit hij in een kamertje in het huis van bewaring de Bospoort in Breda en zoekt hij bijna wanhopig naar woorden.

„Natuurlijk weet ik dat ik gruwelijk fout ben geweest, dat wat ik gedaan heb écht niet kan, ik hoef dus geen medelijden, maar ik zou m'n detentie wél graag overleven. Een crimineel die me aanviel, had zelf bij een vrouw van tachtig, een voor een alle vingers gebroken omdat hij haar pincode wilde. Moet dat mijn tweede rechter zijn? En het wordt steeds erger. Sinds de affaire Dutroux zijn wij voor de rest van de bajes allemaal kleine Dutroux-jes.

Computerfraude

Toen ik werd opgepakt, zeiden de rechercheurs al meteen tegen me: 'Als je in de bajes wilt overleven, dan mag niemand weten dat je voor zeden zit, want dat pikken ze niet. Zeg maar dat je voor computerfraude bent gepakt'. In het huis van bewaring zeiden de bewakers precies hetzelfde, maar ja, je bent al zo murw, je hele wereld is in elkaar gekacheld, de verhoren waren keihard geweest, je worstelt met vragen als: zal m'n familie me nog willen zien, en m'n kind? En dan sta je ineens in zo'n koepel. Andere gevangenen kwamen op me af en begonnen te vissen. 'Wat doe jij hier', zeiden ze. 'Jij hoort niet in de bak, waar zit je voor?' Computerfraude hield ik maar een week vol. Want wat zeggen die gasten. 'Goed, laat dan je dagvaarding eens zien'. En als je dat dan niet doet, val je door de mand. En geloof me, iedereen valt door de mand.

Ik stond die eerste week in de recreatieruimte te biljarten. Komt er een kleerkast van twee meter aan de andere kant van de tafel staan. Hij pakt een keu, houdt die achterste voren vast als een honkbalknuppel en tikt er mee op de rand van het biljart. 'Volgens mij', zei die 'hedde gij iets met kleine meidjes gehad'. Misschien toen ik zelf jong was, heb ik gezegd, maar hij bleef aandringen. 'We willen het weten', zei hij en onmiddellijk kwamen er vier mannen bij hem staan. Er was maar één bewaarder in de buurt en die keek de andere kant uit. 'Als gij uw papieren laat zien, is er niks meer aan de hand'. Voel je hem: niets meer aan de hand. Ik was nog nooit echt bang geweest, maar op dat moment ben ik het geworden. Gelukkig was de recreatie ten einde en werden we opgehaald."

David G. kreeg een baantje als reiniger en maakte de afdeling schoon toen een gevangene hem aansprak. Of hij even een bak met vuile was naar de wasserij wilde brengen. „Ik pakte die bak op en liep weg, maar voor ik naar beneden kon, werd ik een ruimte ingetrokken door een bewaarder. 'Ik wil efkes met jou praten', zei die. 'Jij moet niet naar beneden gaan, want in dat was-hok staan ze met negen man op jou te wachten'. Hij heeft me naar mijn cel gebracht en daar ben ik niet meer uitgekomen tot ik werd overgeplaatst. Zelfs niet om te douchen."

Peter Borburgh kent de verhalen. Hij is bewaarder op Beschermd Wonen, een speciale afdeling van de Bredase Koepel. Een lange gang met aan weerszijden een rij cellen. Een recreatiezaal aan het eind. Twee grijsaards schuifelen wat rond. De kleur van hun haar verraadt hun delict. Want pedofielen, zo weet iedere ervaren bajesklant, zijn ouder dan de gemiddelde gevangene.

De unit werd in 1990 opgericht voor mensen die zich in de gewone gevangenis niet staande kunnen houden. De praktijk leert dat alle 22 plaatsen voortdurend worden bezet door zedendelinquenten. „En er is een gigantische wachtlijst", zegt Borburgh, „staat een cel twee minuten leeg, dan is de nieuwkomer er al. Sommigen stinken echt, hebben luizen. Die zijn zo bang geworden dat ze hun cel wekenlang niet hebben verlaten, zelfs niet om te douchen. We hebben een man gehad die paranoïa was geworden. Eigenlijk is iedereen die hier binnen komt, extreem angstig. Ze kijken constant om zich heen en zijn verschrikkelijk volgzaam. Het duurt soms dagen voor ze weer een beetje zichzelf zijn."

Respect

Voordat Beschermd Wonen werd opgericht, werkte Borburgh in de Koepel waar iedereen weliswaar door elkaar zat, maar waar een strenge hierarchie heerst. Borburgh: „De grote drugsjongens staan heel hoog in de rangorde, samen met de moordenaars. Zeker als je een agent hebt doodgemaakt, dan ben je een onnoemelijk grote jongen die kan baden in oeverloos respect. Helemaal onderaan heb je de pedofielen, de kinderverkrachters en de gewone verkrachters, die worden allemaal over één kam geschoren. Als er eentje bekend wordt en hij loopt over het vlak (begane grond van een koepelgevangenis — red), hoort ie van overal: 'Hé viezerik, kinderverkrachter, we maken je af'. Als bewaarder kun je niet altijd voorkomen dat er dingen gebeuren. Je zit met drie man op een afdeling van 48 gedetineerden. Soms moet je papierwerk doen of iemand op transport zetten, je kunt niet alles zien. En dus lopen die mensen wel eens tegen een klap op."

Over klappen krijgen, kan ook Pieter S. meepraten. S. is begin veertig en heeft een zedendelict achter zijn naam staan waarvoor hij 2,5 jaar cel kreeg. Wat hij precies gedaan heeft, wil hij niet kwijt, maar zijn zaak was groot genoeg om de kranten te halen, compleet met tekening en initialen. „Ik was koud in een half open inrichting in Heerhugowaard of iedereen had het krantenknipsel al gelezen. Van meet af aan werd ik genegeerd. Liep ik over het terrein dan keek iedereen weg. Verder werd ik bedreigd, werden er briefjes onder m'n deur geschoven met: we pakken je. Bij alle gemeenschappelijke maaltijden, waren m'n bord en bestek steevast verdwenen.

Ik heb het daar een maand volgehouden. Toen kwam ik in het huis van bewaring van Arnhem, maar dat was nog veel erger. Je moet je voorstellen dat je in de jungle loopt. Je verdwaalt en komt in een gebied waar heel veel slangen en schorpioenen zitten. Elke stap kan fataal zijn. Zo voelde ik me. Je kunt je delict immers niet meer geheim houden, want dat zingt heel Nederland rond. In Arnhem ben ik onder de douche aangepakt. Ik kreeg twee keiharde trappen in mijn rug, heb ik twee weken van krom gelopen en ik kreeg een klap tegen mijn slaap. Overgeplaatst dus weer, naar de Geerhorst in Sittard. Binnen een week wisten ze het daar en heeft de directie me vier weken in de cel gehouden. Daarna kon ik naar Beschermd Wonen in Breda. Hier ben ik langzaam aan weer gaan leven. Natuurlijk keek ik de eerste dag nog steeds als een waanzinnige om me heen en nog let ik automatisch op met wie ik de trap afloop en of er niemand achter me is. Was deze afdeling er niet geweest, dan was ik totaal gestoord geworden."

„En dat is dus precies wat we niet willen", zegt drs. B. Molenkamp, algemeen directeur van de Bredase koepelgevangenis. „Kijk, het is niet zo dat wij nou zo teerhartig zijn waar het gaat om zedendelinquenten. Wij hebben een man uit Woensdrecht gehad die twee kinderen had vermoord. Als die hier voor de eerste keer binnenkomt, dan heb ook ik vreselijk veel moeite om hem een hand te geven. En trouwens, wat zedendelinquenten gedaan hebben, is per definitie onvergefelijk, laat daarover geen misverstand bestaan. Maar: dat geldt evenzeer voor heel wat andere klantjes van ons. Jongen, we krijgen hier figuren die mensen letterlijk uit elkaar trekken. Jongens die met een mes de buik van een vrouw opensnijden om er een foetus uit te halen. Zijn die dan zoveel beter, vraag ik me wel eens af, of is het wellicht een beetje hypocriet om alleen die zedenjongens aan te pakken?

Waar het om gaat, is dat we in een rechtstaat leven. De delinquent wordt afgestraft door de rechter, dat moet niet nog eens dunnetjes worden overgedaan door andere gevangenen. Grijp je niet in, dan ontstaat er een cultuurtje waarin dit soort dingen normaal wordt. Ik denk dat je dan uiteindelijk doden krijgt. Los daarvan: bied je mensen die 5, 8 of 10 jaar detentie voor zich hebben geen bescherming, dan verloederen ze in hun cel en laat je ze daarna los dan maakt dat de maatschappij er zeker niet veiliger op."

„Frappant overigens", vult Unit-directeur vrouwengevangenis T. Boxelaar aan, „dat deze problemen bij vrouwelijke delinquenten niet spelen. Wij hebben hier de vrouw zitten die het Bredase meisje Robin heeft vermoord. Die loopt gewoon tussen alle anderen rond. Misschien dat ze wat meer genegeerd wordt, maar van macho-geweld is geen enkele sprake."

Toename

Boxelaar, hij was eerder baas van de afdeling Beschermd Wonen, ziet een duidelijke toename van het aantal zedendelinquenten. Volgens cijfers van het ministerie van Justitie zitten er momenteel zo'n 500 mensen vast voor een seksmisdrijf, maar de groei gaat snel. „Het taboe is eraf. Vroeger bleef incest vaker binnen de familie, nu schrijven alle kranten er grote verhalen over. Gevolg is dan ook dat steeds meer oude zaken komen bovendrijven. Meisjes die op hun tiende zijn misbruikt en op hun twintigste aangifte doen. Van de 256 mannelijke gevangenen die we hier hebben, zit 15 procent voor zeden. Vandaar dat we wel verzoeken om overplaatsing van andere gevangenissen hebben moeten weigeren."

> *„In een halve minuut hebben ze die jongen met negen man invalide geschopt"*

De afdeling Beschermd Wonen vervult een voortrekkersrol in gevangenisland. Op twee andere lokaties in het land is een soortgelijk initiatiet van start gegaan. In alle andere gevangenissen is minder of niets geregeld. „Vanuit de directie gevangeniswezen van het ministerie van Justitie wordt positief aangekeken tegen ons project", zegt direc-

teur Molenkamp. „Ik geloof dan ook niet dat de politiek verdere maatregelen hoeft te nemen. In dit geval voert de praktijk de theorie. Ik ben er ook van overtuigd dat in andere gevangenissen voldoende maatregelen worden genomen om deze groep te beschermen. Ons gevangenispersoneel is heel professioneel."

Maar professionals zijn ook maar mensen en daar wringt de schoen. Zegt Paul Dop die na tien jaar als bewaarder onlangs een andere baan nam. Dop werkte in drie gevangenissen, verspreid over het land. Hij zegt: „Natuurlijk gaat zo'n directeur de vuile was niet buiten hangen, maar seksdelinquenten worden overal gepakt. Vaak met medeweten van bewaarders, want die hebben ook vrouw en kinderen en walgen dus net zo hard van zedendelinquenten. Ik heb een geval meegemaakt van een jongen die vast zat omdat hij een dochter en een moeder had verkracht terwijl hij een revolver in hun mond hield. Die jongen was zo gek dat hij er in de gevangenis openlijk over pochte. Al heel snel is hij door drie man een wc ingetrokken. Twee hielden zijn benen uit elkaar en de derde trapte hem keihard in zijn kruis. Ze hebben elkaar keurig afgewisseld. Die jongen lag daar badend in zijn eigen bloed.

De avond nadat dit was gebeurd, kwam ik in onze kantine. Daar hoorde ik dat iedereen wist dat dit stond te gebeuren en sterker nog: ze wisten zelfs welke gevangenen de klus zouden klaren. Iedereen heeft gewoon even de andere kant opgekeken. En dus wist niemand wie de daders waren en is er nooit iemand bestraft." Hij zwijgt even, zegt dan: „Toen ik werd opgeleid tot bewaarder moest ik allerlei wetsteksten leren. Een ervan was artikel 26 dat zegt: een gevangene moet een ongestoorde detentie hebben en mag niet slechter uit de gevangenis komen. Daar klopt wat betreft de zedendelinquenten dus geen barst van."

Slechts zelden wordt een gevangene vervolgd voor het mishandelen van een medegevangene. Begin dit jaar was er een uitzondering die overigens de publiciteit niet haalde. Het betrof de zaak René W. die zich als baby-oppas had vergrepen aan kinderen. De zaak zelf haalde de krant, compleet met foto. Zijn advocaat Hein Vogel uit Alkmaar: „W. werd vorig jaar april geplaatst in huis van bewaring Wolvenplein in Utrecht. Iedereen wist al alles over hem, want gedetineerden pluizen de krant na op dit soort zaken. W. kwam in een sluis terecht met negen mede-gedetineerden. Zo'n sluis is een stuk gang met twee deuren. Eerst gaat de ene deur open, pas als die dicht is de andere. In een halve minuut hebben ze hem half invalide getrapt. Die jongen is nu kreupel en doof. De hoofddader kreeg, geloof ik, maar drie maanden."

Maar wat wil je, zegt de advocaat die veel zedenzaken doet, „zolang de gevangenismoraal zo is dat een zedenmisdrijf, ook die waar de laagste straf op staat, vijf keer zwaarder telt dan de slachtingen van een serie-moordenaar, blijven zedendelinquenten hopeloos bungelen. Want niemand, ook de hulpverlening niet, zit om ze te springen. Vandaar ook dat het onderwerp altijd is doodgezwegen. En om eerlijk te zijn: veel verandering zie ik er niet in komen."

De advocaat kon het gelijk wel eens aan zijn kant vinden.

Geen heropening dossier-Spartacus

Het parket in Turnhout zegt niet op de hoogte te zijn van de mogelijke heropening van het dossier-Spartacus, met als hoofdverdachte de overleden Brit John Stamford, in het kader van de meest recente ontwikkelingen in de zaak-Dutroux.

Volgens het Turnhoutse parket kunnen de speurders in Neufchâteau het dossier opvragen indien zij menen dat ze daaruit nuttige inlichtingen of gegevens kunnen putten.

De Schot John Stamford (55) werd in 1994 in zijn villa in Geel aangehouden toen een Brits journalist de politie inlichtte over duistere praktijken in zijn massagesalon. Hij bleef lange tijd in voorarrest en stond eind 1994 terecht voor het aanzetten tot seksuele uitbuiting van kinderen. Vier niet-gouvernementele organisaties stelden zich burgerlijke partij. Zij zagen in Stamford de spil van een internationaal pedofielennetwerk.

Volgens hen bevatte de populaire homogids Spartacus verdoken aanwijzingen voor pedofiele contacten. Stamford was ooit van nabij betrokken bij de uitgave van de gids. Het proces leverde weinig harde bewijzen voor de stelling van de hulporganisaties. Uiteindelijk verklaarde de rechter zich onbevoegd. In 1996 zou de zaak opnieuw voorkomen voor het hof van beroep in Antwerpen.

Op 28 december vorig jaar overleed Stamford in een ziekenhuis in Geel. Zijn dood maakte een einde aan de vervolging.

GVA 11.09.96

6K 15-9 → 1993. De Belgische media brengen grote verhalen over John D. Stamford, eerste hoofdredacteur en uitgever van de Spartacus Gids. De Brit zou het hoofdstuk zijn in een internationaal pedofielennetwerk, dat onder vlag de Spartacus op de hoogte wordt gehouden van plaatsen 'waar jonge jongetjes te krijgen zijn'. Bovendien geeft Stamford het op pedofielen gerichte blad PAN uit. Grootste aanklager in een civiele zitting is de kinderrechtenorganisatie Terre des Hommes, een conservatief-christelijke club die het volgens Stamford überhaupt niet zo op homo's heeft (Terre des Hommes heeft ook geprotesteerd tegen plannen in diverse landen om adoptie door homo/lesbische paren mogelijk te maken).

De voornaamste klacht van Terre des Hommes betreft een aanduiding waar in de Spartacus veelvuldig gebruik van wordt gemaakt: de letters YC. Volgens de uitgevers (op dat moment nog een samenwerkingsverband van John Stamford en de Duitser Bruno Gmünder) staan die letters voor 'Young Crowd', hetgeen bedoeld zou zijn te geven dat de desbetreffende bar/hotel/organisatie/club vooral door een jonger publiek wordt bezocht. Terre des Hommes houdt het er echter op dat de letters staan voor 'Young Children'; er zou seks met jonge kinderen te halen zijn.

Het proces tegen Stamford sleept zich langdurig voort, mede veroorzaakt door het feit dat een rechtbank zich niet bevoegd acht er uitspraak over te doen. In december 1995 kunnen de boeken worden gesloten, omdat Stamford onverwacht aan een hartstilstand overlijdt. De gids zelf, inmiddels volledig onder beheer van Bruno Gmünder, wordt niet aangeklaagd.

VERBORGEN CAMERA

1996. Aan het Belgische zedenschandaal behoeft nauwelijks nog een woord te worden vuilgemaakt. De verdwijning van een aantal meisjes en de moord op enkele van hen wordt breed uitgemeten in de media. Iedere actualiteitenrubriek op radio en televisie maakt er met een eigen invalshoek een item van. Zo ook het televisieprogramma 2 Vandaag, dat de Spartacus Gids voor het voetlicht brengt. Terwijl het om een homoreisgids gaat, wordt het woord 'homoseksualiteit' niet één keer genoemd, maar wordt de gids gepresenteerd als een naslagwerk voor pedofielen. Ditmaal staan de letters 'YG' ter discussie. Volgens de verklarende woordenlijst in de Spartacusgids staan die letters voor 'Younger Guys' en zijn ze nog steeds bedoeld om een jonger publiek aan te duiden. 2 Vandaag houdt het erop dat er jonge jongetjes te vinden zijn.

De redactie van het televisieprogramma neemt de proef op de som en beznekt twee gelegenheden in Nederland die de letters 'YG' bij hun omschrijving zouden hebben staan. In hotel Heemraad in Rotterdam wordt gefilmd met een verborgen camera. De eigenaar zegt, na een vraag van zogenaamde bezoekers, dat hij misschien wel iets weet te regelen. Opmerkelijk detail: wie de Spartacus erop naslaat, vindt de letters 'YG' helemaal niet bij hotel Heemraad. Een ander 'slachtoffer' is Lektuurhal Cauly in Klazienaveen. Na even aanklingen haalt de eigenaar fotomateriaal van onder de toonbank met duidelijk minderjarige jongens. 'Het bewijs is geleverd: De Spartacus Gids is er voor pedofielen.'

Twee andere zaken komen ook in opspraak: de boekhandels Intermale en Vrolijk in Amsterdam. Zij hebben niet de letters 'YG' staan, maar worden wel aangeduid als winkels waar kinderpornografie te koop is. Dit wordt gebaseerd op één boek met wat twijfelachtige foto's, maar daar blijft het danook bij. Andere landelijke media laten het item van 2 Vandaag overigens voor wat het is. Er wordt met geen woord over gerept of geschreven.

In Nederland verzorgt Paul Kraaijeveld de advertentie-acquisitie voor de Spartacus Gids. Merkt hij iets van de beschuldigingen? Zijn er wellicht (aspirant-)adverteerders die nu afhaken? Kraaijeveld zegt tot nu toe geen negatieve reacties te hebben gekregen. "Het is in feite een oud verhaal wat er op de televisie te zien was. De mensen met wie ik zaken doe, kennen dat onderhand wel, maar verder kan ik er niets over zeggen. Dat is aan de uitgever."

Robin Rauch, bij uitgever Bruno Gmünder in Berlijn verantwoordelijk voor de gids, heeft al snel gehoord van de televisie-uitzending. "Voor ik er echt een uitspraak over doe, wil ik eerst een opname van het programma zien", zegt hij. "Maar ik weet al wel dat het weer over die letters 'YG' gaat. Twee jaar geleden, na die zaak rond John Stamford, werd 'YC' al veranderd in 'YG', juist om misverstanden te voorkomen. En nu worden de Spartacus en pedofilie weer op één hoop gegooid. Mensen lezen gewoon niet goed." Verwarring kan niettemin ontstaan in de manier waarop je de letters 'YG' interpreteert: als aanduiding voor de leeftijd van de bezoekers of om duidelijk te maken dat de 'aangeboden diensten' jong zijn (zie ook het kader op deze pagina).

'Wij oriënteren ons echt wel goed als het gaat om zaken waar de aanduiding 'YG' op zijn plaats is. Je kan misschien twijfelen bij bijvoorbeeld escortbedrijven of clubs, maar ik verzeker iedereen dat er op beperkte schaal van deze zaken zijn waar de clientèle écht gemiddeld 25 jaar oud is. In Berlijn ken ik er één en ook in Londen bijvoorbeeld. Zo zijn er ongetwijfeld meer. Daarnaast verkoopt bijna iedere sekshop wel videobanden waarbij je bij de leeftijd van de acteurs op zijn minst een vraagteken mag zetten. Nee, de beschuldigingen lijken mij niet waar te maken", concludeert Rauch. "Wanneer jk de hand heb gezien en het staat mij tegen, kan daar best nog een rechtszaak tegen 2 Vandaag van komen."

Intermale Gay Bookstore en de Stichting homo/lesbische boekhandel Vrolijk reageren woedend op de beschuldigingen van 2 Vandaag. 'Onze zaak bestaat sinds 1984/1982 en is mede opgericht met het oogmerk een bijdrage te leveren aan de emancipatie van homoseksuele mannen', schrijven Intermale-eigenaar Eric Wulfert en Stichting Vrolijk-bestuurder prof. dr. Rob Tielman in twee afzonderlijke brieven met eensluidende teksten aan de redactie van 2 Vandaag. 'Emancipatie betekent voor ons dat iedereen het recht heeft op zelfbeschikking. Dit recht is onverenigbaar met enige vorm van misbruik, al dan niet seksueel. Intermale Gay Bookstore/De stichting verkoopt dusook geen kinderpornografisch materiaal en houdt zich geheel aan de wettelijke regels ter zake.'

'Tevens spreken wij onze verbazing uit over de koppeling van Spartacus en kinderporno. De Spartacus is een gewaardeerde reisgids voor homomannen voor het vinden van een leuk terrasje aan de kust of een disco in New York. Mocht de Spartacus bij intensieve studie louche adressen opleveren, dan doet het telefoonboek dat ook. Door op tendentieuze wijze verbinding te leggen tussen onze homoboekhandel en het misbruik van kinderen wordt een sfeer opgeroepen die dicht komt in de buurt van een hetze. Wij dringen er danook op aan dat u zich houdt aan de wetgeving die het aanzetten tot haat jegens minderheidsgroepen strafbaar stelt', aldus Wulfert en Tielman in hun brieven.

STAARTJE

Eindredacteur Peter Meijers van 2 Vandaag wil maar bar weinig kwijt over het item. "U heeft het gezien en begrepen? Prima. Dat de Spartacus een reisgids voor homo's en lesbiennes is, was duidelijk. Niet? Daarover verschillen we dan van mening. Wij probeerden aan te tonen dat de gids informatie voor pedofielen bevat en daar hebben we een aantal voorbeelden van gegeven. De brieven van Vrolijk en Intermale liggen bij de redactie. Meer kan ik daar niet over zeggen."

Een andere redacteur van 2 Vandaag wil anoniem

'In het telefoonboek staan ook louche adressen'

Spartacus Gids opnieuw in opspra

GK 15-9 AK

HILVERSUM/BERLIJN - Een uitzending van het televisieprogramma 2 Vandaag (TROS/EO-Nederland 2) heeft de Spartacus Gids (opnieuw) in opspraak gebracht. De reisgids voor homo's en lesbiennes werd gepresenteerd als een 'handboek voor pedofielen'. Aanstigenoemden zouden alle voor hen noodzakelijke informatie uit de Spartacus Gids kunnen halen. Net als ten tijde van het proces tegen de in december 1995 overleden John Stamford, eerste uitgever van de gids, ging het ook nu om aanduidingen van twee letters (YG). En om dezelfde organisatie die de media eropzette: Terre des Hommes. De Spartacus staat bekend als reisgids voor de homotoerist en heeft hij de doelgroep zelf zeker niet het image van een pedofielengids. Maar is er misschien toch wel vuur waaruit nu al meermalen rook opkringelde?

Ontuchtpleger in gevang vaker bedreig

Door ERIC REIJNEN GELD 13-9

NIJMEGEN/ALMERE – De Belgische zedenzaak rond hoofdverdachte Marc Dutroux is van grote invloed op de sfeer in de Nederlandse gevangenissen. Volgens de stichting Themis, een organisatie die zich inzet voor gevangenen, worden mensen die vastzitten voor een zedendelict, meer dan ooit door medegevangenen bedreigd.

Voorzitter E. Hoos van de stichting is ervan overtuigd dat er een duidelijke relatie bestaat tussen de affaire Dutroux en de bedreigingen van de zedendelinquenten. „Sinds die zaak in België aan de gang is, krijgen wij vijf tot zes telefoontjes en een aantal brieven per dag van gedetineerden die zich bedreigd voelen."

In gevangenissen heerst altijd een soort hiërarchie, aldus voorzitter E. van der Maal van de Bond van Wetsovertreders. „Gevangenen die ontucht hebben gepleegd, staan onder aan de ladder. Vooral als er kinderen bij betrokken zijn."

Volgens Van der Maal wordt er in gevangenissen altijd al speciaal gelet op de relatie tussen de gevangenen die voor een zedendelict vastzitten en andere gedetineerden. „Maar er vindt nog wel eens een 'afrekening' plaats. Jongens worden dan soms in douchecellen door medegedetineerden afgeranseld."

Themis heeft bij de gevangenissen erop aangedrongen om, zolang de Dutroux-affaire duurt, extra aandacht aan de zedendelinquenten te schenken. „We krijgen hier momenteel namelijk zelfs mensen aan de lijn die er een eind aan willen maken", vertelt Hoos.

Volgens hem gaan andere gevangenen zich door de Belgische zedenzaak 'meer macho' voelen: gesteund door de publieke opinie zijn ze sneller geneigd het recht een 'handje te helpen'. Themis helpt de bedreigde gevangenen door met ze te praten, vertelt Hoos. De stichting probeert zo de angst bij de gedetineerden weg te nemen. „Want vaak is het namelijk maar een momentopname."

De directie Gevangeniswezen van het ministerie van Justitie is nog niet op de hoogte van de verscherpte aandacht van sommige gevangenissen voor de relatie tussen zedendelinquenten en andere gevangenen. „Maar dat mensen die een zedendelict hebben begaan door medegevangenen niet geheel geaccepteerd worden, was altijd al het geval."

Aan het begin van de week vroegen we de afdeling voorlichting van het ministerie van Justitie naar het wel en wee van seksdelinquenten. Het antwoord was veelzeggend: „Excessen zijn er niet. Nee, dat hebben we hier in Nederland gewoon goed geregeld."

David G., Pieter S. en Paul Dop zijn gefingeerde namen omwille van de bescherming van de betrokkenen.

Wat naar nou voor de ontuchtplegers

Geld. 24/9

Dagelijks worden we in de media geconfronteerd met verkrachtingen, incest en kinderporno. Justitie lijkt vastbesloten deze ontuchtplegers met een verbale tik op de vingers dan wel een werkstraf heen te sturen.

Desondanks belandt er af en toe toch nog een zedendelinquent in de gevangenis en wat blijkt uit een bericht in De Gelderlander van 13 september? Ze zijn niet populair onder de medegevangenen.

Ach gut. Wat naar nou. Blijkbaar staan kinderverkrachters onder aan de ladder. Hoe zou dat nou komen? Algemene verontwaardiging over dit onrecht! We moeten onmiddellijk actie ondernemen. Een commissie, een praat- of werkgroep moet zich buigen over dit probleem.

Misschien moeten we aparte gevangenissen voor ze bouwen of toch maar liever een werkstrafje? Voorwaardelijk of zo? Want een sekscrimineel die het in een van onze gevangenissen niet naar de zin heeft, dat kan natuurlijk niet.

H. de Man, Doetinchem

nog wel kwijt dat de redactie het absoluut niet eens was over het onderwerp. "Hier is zeer fel over gediscussieerd. Een kleine meerderheid was vóór uitzending, al is het item wel ingekort. Oorspronkelijk was het twintig minuten. Vooral degenen die de Spartacus kennen, vonden dat er niets van klopte. Dit muisje zal nog wel een staartje krijgen", aldus de redacteur.

Woordvoerster Dina Halbertsma van Terre des Hommes zegt zich bij het zien van de uitzending niet te hebben gerealiseerd dat homo's zich erdoor gekwetst zouden kunnen voelen. "Dat was ook zeker onze bedoeling niet. De uitzending waarvoor wij mede materiaal hebben aangedragen, was bedoeld om knelpunten in de wetgeving aan te tonen aan de hand van wat voorbeelden. De reden dat de Spartacus werd genoemd, was omdat met name onze Zwitserse afdeling die zaak al jaren volgt en er dus genoeg materiaal voorhanden is."

"Een eenzijdige aandacht voor homoseksuele pedofielen zou ik het niet willen noemen", vervolgt Halbertsma. "Het is inderdaad zo dat we ons niet op andere reisgidsen hebben gericht. Dat komt omdat we vooral bezig zijn met het aanpakken van kindersekstoerisme in het algemeen en de wetgeving in het bijzonder. We willen wel zeggen dat een uitgever moet opletten wie hij in een reisgids opneemt. Het blijkt nu trouwens de hoogste tijd om een onderzoek in te stellen in Nederland en Duitsland, waar de Spartacus Gids wordt gedrukt. Maar nogmaals: het was niet onze bedoeling homo's te kwetsen."

NIET PRETTIG

Intussen zit een aantal Nederlandse en Vlaamse organisaties niettemin 'opgescheept' met de aanduiding 'YG'. Degenen die de uitzending van 2 Vandaag hebben gezien, zouden daaruit weleens verkeerde conclusies kunnen trekken. Dat is helemaal niet zo prettig voor bijvoorbeeld het COC Amsterdam. "Dat valt wel mee", reageert voorzitter Michiel van der Voort. "Dit soort stoten beneden de gordel laten we gewoon langs ons afglijden. We weten dat we ons deels richten op jongeren. En natuurlijk zijn er geen kinderen achter de bar verkrijghaar. Bovendien geven de organisaties zelf aan dat ze zich op jongeren richten. Dat zouden ze niet doen als ze wat te verbergen hadden. Ik kan er geen seconde van wakker liggen."

De afdeling Amsterdam weet zich met de letters 'YG' overigens in goed gezelschap van de COC's in Alkmaar, Maastricht en Utrecht en de homogroepen in Wageningen, Bussum (Opsessie) en Rotterdam (Apollo), die zich allen gedeeltelijk (de eerste vier) of geheel op jongeren in de leeftijd van achttien tot dertig jaar richten.

Een aantal cafés vindt eveneens de letters 'YG' achter de naam, zoals bijvoorbeeld de Venise Bar in Breda. Eigenaresse Erna de Haas is stomverbaasd. "Ik wist niet eens dat die letters erachter stonden", zegt ze. "Het klopt zeker dat wij voor een deel jongeren aantrekken, maar echt niet beneden de achttien jaar. Voor pedofielen is hier niets te halen. Die kunnen beter naar de speeltuin gaan. De redactie van 2 Vandaag hail haar werk weleens wat beter mogen doen. Ik ken trouwens helemaal geen bars waar kinderen binnenkomen. Een belachelijke beschuldiging."

"Helemaal mee eens", vult Frans Loohuis van de Enschedese sauna 't Bubbölke aan. "Het is een prima zaak dat seksueel misbruik van kinderen goed wordt aangepakt, maar dat wil nog niet zeggen dat je daar een gids als de Spartacus mee moet associëren, zeker niet voor wat de Europese landen betreft. De beschuldigingen komen natuurlijk weer uit de bekende hoek. Ik durf de letters 'YG' rustig te laten staan. Er komen hier gewoon veel jongeren. Degenen die de Spartacus kennen, weten wel beter dan dat hier iets voor pedofielen te doen zou zijn. Negatieve reacties verwacht ik niet, maar het is allemaal weer wel heel vervelend."

Emiel Boutsma

PAR 30-9

Vieze verhalen

DE ZAAK-DUTROUX rukt beerputten open. In België is grote onrust ontstaan over het (niet) functioneren van justitie en politie – de verhalen over diensten die andere diensten informatie onthouden, over onderzoeksrechters die wegens te grote successen van zaken worden weggehaald of die juist het hen toebedeelde onderzoek saboteerden, vliegen je thans om de oren.

Het ernstigste is nog het telkens sterker opklinkende vermoeden dat er op hoog niveau handlangers van of belanghebbenden bij Dutroux' seksuele en financiële wandaden hebben moeten zijn. Misschien dat zulke zaken ooit opgehelderd kunnen worden. De geschiedenis echter leert dat optimisme in deze doorgaans misplaatst is.

Wel is nu al duidelijk dat de zaak-Dutroux het preutse deel der natie de gelegenheid biedt zijn vuile smoel te laten zien. Herman Brusselmans fulmineerde in Het Parool van zaterdag terecht tegen het gekwezel dat sinds Dutroux' beerput geopend werd, aan kracht wint.

"Er is een enorme hysterie ontstaan in Vlaanderen, die alles wat met seks en naakte lijven te maken heeft, wil ontmantelen als pornografie. Het is net of het heeft te liggen broeien en een aanleiding gezocht heeft om tot uitbarsting te komen. (..) De excessen die eromheen ontstaan mogen geen kans krijgen, de rechtse klootzakken die het voor het zeggen krijgen."

Brusselmans hekelt de reactionaire teneur die de kop opsteekt na het bekend worden van Dutroux' wandaden: "Dankzij Dutroux heeft de achterlijkheid in Vlaanderen de kans gekregen legaal zijn gezicht te laten zien."

Ook in Nederland gebeuren in de nasleep van de affaire plots vieze dingen. Alsof een aantal mensen hun kans grijpen om onbelemmerd hun vooroordelen te spuien. En niemand die er iets van zegt.

Het actualiteitenprogramma *2 Vandaag* wijdde op 27 augustus een uitzending aan 'pedo-netwerken', alsof pedofilie en kinderverkrachting ineens hetzelfde waren geworden, en wees bovendien op de schuldigen: de homoseksuelen, dát waren de boosdoeners.

Wat was het geval? Er bestaat een reisgids voor homoseksuelen, de Spartacusgids, waarin per land en per stad de homofaciliteiten zoals cafés, hotels en boekhandels worden geïnventariseerd. John Stamford, de eerste uitgever van de Spartacusgids, was pedofiel; in de eerste edities van de gids klonk iets van zijn voorkeuren door; hij gaf bijvoorbeeld aan welke gelegenheden een 'jong publiek' hadden.

Ooit zijn er zaken tegen Stamford gevoerd, waarbij hij beschuldigd werd van het plegen van ontucht met kinderen. Zowel in Nederland als in Duitsland werd de Brit echter vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs.

Wat er ook met Stamford mis moge zijn geweest: de man is al enige tijd dood, de gids wordt al jarenlang niet meer door hem samengesteld en is vele malen herzien en omgewerkt, en is thans niets dan een handig toeristisch instrument. Dat weerhield *2 Vandaag* er echter niet van de Spartacus te bestempelen als 'de sleutel' tot een wijd vertakt pedofielen-netwerk en tot de gids bij uitstek voor gelegenheden waar kinderen te huur of te koop waren. Boekhandel Vrolijk – Europa's grootste homo-

KARIN SPAINK

boekhandel, te vinden in Amsterdam – werd erbij gehaald: daar was de Spartacusgids immers te koop!

Er werden meer namen op grove wijze door het slijk gehaald. Bijvoorbeeld die van Theo Santfort, medewerker aan de Universiteit van Utrecht, verbonden aan de werkgroep homostudies aldaar, en een internationaal gerenommeerd onderzoeker: *2 Vandaag* deed het voorkomen alsof Santfort deel uitmaakte van het fictieve internationale pedo-netwerk. Bovendien heeft hij, zo sprak men beschuldigend, een boek uitgegeven bij de 'dubieuze' uitgeverij Spartacus. QED, nietwaar?

Boekhandel Vrolijk kreeg dodelijk verontruste klanten aan de telefoon. "Kinderporno? Jullie?" "Welnee," antwoordden ze dan, en legden maar weer eens uit dat de Spartacus een hoogst onschuldige en zeer gewaardeerde reisgids is voor het vinden van een terrasje aan de kust of een disco in New York, en niets meer.

Santfort was woest, en eiste – samen met zijn universiteit – een rectificatie van *2 Vandaag*; terecht, aangezien hij op uiterst vuige wijze in een crimineel daglicht is gezet.

Maar het kwaad was al geschied. Vlak na de *2 Vandaag*-uitzending, op 16 september, kwam de *Panorama* met dezelfde 'feiten' in een dossier over kinderporno en -prostitutie, onder de tot weinig reserves aanzettende schreeuwkop: 'Dit is een complete reisgids voor pedofielen!'.

Behalve Santfort moest ditmaal ook voormalig PvdA-senator Brongersma het ontgelden; de *Panorama* vond het maar verdacht dat de oud-uitgever van de Spartacus indertijd was vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs, en suggereert dat Brongersma daar de hand in heeft gehad. Niet alleen kende Brongersma Stamford, maar hij schreef zelf immers boekjes over pedofilie, en die liggen óók al bij boekhandel Vrolijk!

Dat het hier een serieuze historische studie naar de jongensliefde betreft, vergat het weekblad te melden. En Brongersma als beschermheer van een netwerk voor kindermisbruik? Hij was inderdaad pedofiel, hij maakte daar geen geheim van, en is eenmaal veroordeeld wegens ontucht met minderjarigen; maar de sleutel in een netwerk? Van prostitutie, porno en kinderroof? De man zou zich rot schrikken.

Ook *De Telegraaf* van jongstleden zaterdag diste het verhaal weer op.

Het curieuze is: de verhalen over de Spartacusgids – oud, achterhaald, ingegeven door moedwillig misverstand als ze zijn, gebaseerd op bijeengescharrelde roddels en insinuaties – blijven circuleren. Met telkens weer diezelfde gerecyclede valse beschuldigingen: naar specifieke onderzoekers, politici en boekhandels: naar homoseksuelen. Er worden hoogst tendentieuze verbindingen gelegd tussen homoseksuelen en het misbruik van kinderen; zowel *2 Vandaag*, de *Panorama* als *De Telegraaf* mag je verwijten dat ze de affaire-Dutroux aangrijpen om aan te zetten tot een hetze jegens homo's, en dat ze uiterst onzorgvuldige journalistiek bedrijven.

Het wrangste van zulke vieze verhalen is nog wel dat misbruik van kinderen zich hoofdzakelijk onder heteroseksuelen voordoet, en in gezinnen; en dat bijna alle kinderporno zich afspeelt tussen volwassen mannen en kleine meisjes.

Nee, Dutroux was geen homoseksueel. Hij was keurig hetero.

PAR 14-10

Vieze verhalen (2)

PANORAMA BRACHT recent een 'dossier' uit over kinderporno. Boekhandel Vrolijk werd er in die special valselijk van beschuldigd een rol in de verspreiding van kinderporno te spelen (wat de winkel op twee bommeldingen kwam te staan, en veel onthutste klanten), en Theo Santfort werd zoveel lelijks aangesmeerd – hij zou een spin in een kinderporno- en pedofilienetwerk zijn, beweerde *Panorama* – dat de *Privé*, ook niet vies van een zelfgemaakte rel, besloot zijn buren lastig te vallen met de quasi-onschuldige vraag: "Krijgt mijnheer Santfort wel eens jongensbezoek?" De Tros, die in *2 Vandaag* al eerder dezelfde verdachtmakingen had geventileerd, kwam later met een officiële rectificatie. *Panorama* niet, bij mijn weten.

Maar *Panorama* bracht meer dan alleen deze herkauwde beschuldigingen. En hoe! Op het omslag stond een serie mini-portretjes van kinderen, met daaronder de schreeuwende kop: 'Panorama zocht uit: DEZE KINDEREN WORDEN IN NEDERLAND MISBRUIKT. Herkent U ze? Bel 023-5463341'. De kop wekte de suggestie dat er een opgerold kinderbordeel in het geding was. Het bleek echter om kinderen te gaan die voorkwamen op foto's die op Internet circuleerden.

Wat het internationaal publiceren van foto's nu met daadwerkelijk misbruik van deze kinderen hier in Nederland had uit te staan, bleef in het bijbehorende artikel onderbelicht – tenzij *Panorama* het opgewonden raken door zulke foto's al als misbruik betitelt, in welk geval de genoemde misstand zich niet tot Nederland beperkt, aangezien de foto's gepost worden in nieuwsgroepen die overal ter wereld gedownload kunnen worden.

Om zelf nu eens te zien wat er aan kinderporno op het net circuleert, heb ik de kinderporno-groepen op Internet vier weken lang gevolgd. Een flink deel van de afbeeldingen die *Panorama* had aangetroffen, vond ik ook; de plaatjes worden kennelijk keer op keer opnieuw gepost (je mag hopen dat zulks gebeurt bij gebrek aan nieuw materiaal).

Van die speurtocht werd ik bepaald niet vrolijk. Er zitten foto's tussen, of een heel enkele keer korte videofragmenten, van zes- of zevenjarige meisjes die door middelbare meneren worden geneukt. Maar zo erg als *Panorama* suggereert dat het is, was het zeker niet. Er zijn nogal wat onschuldige plaatjes bij: gewoon blote kindjes, waarnaar je nu, uitsluitend omdat ze in kinderporno-groepen worden gepost, met een ander oog kijkt, maar die je voor het overige met een gerust hart bij de fotowinkel om de hoek zou laten afdrukken. Veel van de afbeeldingen waar kinderen wel met seks in de weer zijn, zijn ook nu in Nederland niet verboden: de kinderen op de plaatjes zijn twaalf of ouder, en dat is de wettelijke grens die hier gehanteerd wordt. (*Panorama* maakte zich erg boos over een videofragment dat onder de naam 'OhDaddy5!' werd gepost. Ik ben het filmpje tegengekomen: op het openingsbeeld wordt weliswaar vermeld dat hier iemand met een vijfjarige bezig is, maar als je het lichaam van het kind ziet – haar gezicht blijft buiten beeld – blijkt ze aanzienlijk ouder: ik schat elf. Het zijn niet alleen pedofielen die zich graag laten bedotten door de opgegeven leeftijd: datzelfde lot treft de bestrijders van kinderporno.)

KARIN SPAINK

Opvallend is dat veel van de geposte plaatjes oud zijn; ze komen duidelijk uit tijdschriften die in de jaren zeventig werden uitgegeven. Kleding, kapsels, gordijnen en meubels zijn onmiskenbaar gedateerd. De meeste kinderen waarnaar *Panorama* zo fervent zegt te zoeken, zijn inmiddels waarschijnlijk rond de dertig – wat het hele verhaal tamelijk ridicuul maakt. Overigens is vrijwel alles wat gepost wordt, heteroporno; zelden zie je een jongetje dat wordt genomen door een volwassene.

Kinderporno posten is verboden. En in tegenstelling tot wat *Panorama* suggereert, wordt er wel degelijk iets aan gedaan in Nederland: wie op het net door een Nederlander geposte kinderporno tegenkomt, kan zulks bij *meldpunt@xs4all.nl* melden. Die waarschuwen de poster dat hij of zij een misdrijf begaan heeft, en verzoeken hem dringend de foto te wissen. Bij een volgende melding over dezelfde persoon wordt tot aangifte overgegaan. Als gevolg daarvan is kort geleden een Brabander door de politie van zijn bed gelicht en ingerekend.

Het verbod op kinderporno vloeit voort uit het argument dat onder de twaalf een kind nauwelijks kan uitmaken of het seks leuk vindt, en er makkelijk dwang en machtsmisbruik aan te pas komt. Dat laatste is ontegenzeglijk waar – doch of dat moet betekenen dat *foto's* van zulk seksueel verkeer onder alle omstandigheden verboden moeten zijn, vind ik twijfelachtig, hoewel ik kinderporno bepaald geen groot goed vind, integendeel. Maar foto's, video's en films van moordpartijen zijn niet illegaal, hoewel moord zelf in elk land een strafbaar feit is.

Het verschil tussen beeld en werkelijkheid dreigt licht uit het oog verloren te worden zoals *Panorama* ook overkwam toen het blad suggereerde dat er, uitsluitend door het circuleren van deze foto's, sprake was van daadwerkelijk misbruik van deze kinderen, hier en nu, in Nederland.

Zulke verschillen tussen beeld en werkelijkheid nemen alleen maar toe. Voor iemand die enigszins bedreven is met grafische programma's, is het tegenwoordig betrekkelijk eenvoudig foto's te manipuleren. Je kunt iemand zijn kleren uittrekken, een hoofd op een ander lichaam monteren, twee foto's in elkaar schuiven; het resultaat is alleen door een kenner van een 'echte' foto te onderscheiden. In de kinderporno-groepen circuleert een goed voorbeeld van zo'n montage. Op de eerste foto staat een meisje van zes, zeven jaar afgebeeld, dat met toegeknepen ogen links omhoog kijkt; haar haar is vochtig. Een strandscène, denk je subiet. Ik heb ook zo'n foto van mezelf. Op de tweede foto bevindt zich links naast het hoofd van het meisje een penis in erectie; er ligt een kinderhand omheen geslagen. Of het de hare is, valt niet uit te maken. Rond de mond van het kind zit sperma. Kinderporno, denk je. En dat is het ook, natuurlijk. Maar welk van die twee foto's het origineel is? Zijn dat geslacht, dat handje en dat sperma op de eerste foto weggeretoucheerd, of zijn die er op de tweede foto juist *bij* gezet?

In Amerika is zo'n gemanipuleerde foto, ook als onomstotelijk vast staat dat het een montage is, verboden en kan de maker ervan een lange gevangenisstraf tegemoet zien. *Panorama* zal dat een verheugend bericht vinden. Maar ik heb liever dat mensen foto's manipuleren dan kinderen.

Universiteit eist rectificatie van tv-uitzending kinderprostitutie

Van onze verslaggeefster YK

AMSTERDAM 26-9

De Universiteit Utrecht en de daaraan verbonden sociaal-psycholoog Theo Sandfort zeggen dat zij door het televisieprogramma 2 *Vandaag* ten onrechte in een crimineel daglicht zijn gesteld. In de uitzending van 27 augustus suggereerde 2 Vandaag dat Sandfort, verbonden aan de werkgroep homostudies, deel uitmaakt van een internationaal netwerk van kinderprostitutie. De universiteit en de psycholoog eisen een duidelijke rectificatie op televisie en wijzen een journalistieke afhandeling van de hand.

In het programma werd gepoogd een crimineel pedofiel spoor bloot te leggen, dat in de internationale homogids *Spartacus* met geheime codes zou zijn te volgen. De afkorting YG in de gids zou staan voor *young gays*. Sommige clubs en cafés die zich met die code presenteren, zouden kinderen seksueel exploiteren.

De programmamakers van de TROS maakten uitgebreid melding van de diverse rechtszaken die in het verleden tegen de uitgever van Spartacus, de Brit John D. Stamford, waren aangespannen. Stamford, die lange tijd vanuit Nederland opereerde, werd er steeds weer van beschuldigd de spil te zijn van een wereldwijd vertakt pedofielennetwerk.

In Nederland en Duitsland werd de Brit vrijgesproken wegens gebrek aan bewijs. Door de plotselinge dood van Stamford in december 1995 kon de meest recente zaak voor de rechtbank van Turnhout niet worden afgerond. Tijdens de rechtszaak in België bleek de Brit postbussen in drie en bankrekeningen in vijftien landen te hebben. Priester François Lefort, die zich had voorgedaan als bemiddelaar voor Spartacus, getuigde dat bij Stamford 'elke vorm van plezier' te koop was.

2 Vandaag suggereerde dat de zaak in Nederland is stukgelopen door bemoeienis van invloedrijke personen. Als 'invloedrijke Nederlander' wordt Theo Sandfort met naam genoemd. Opgemerkt wordt dat de sociaal-psycholoog een boek bij het 'dubieuze' Spartacus heeft uitgegeven. Sandfort komt kort in beeld met de uitspraak dat seksuele contacten tussen een volwassene en een kind niet alleen niet schadelijk hoeven te zijn, maar zelfs een positieve uitwerking kunnen hebben. Die uitspraak was geplukt uit een eerder interview met Sandfort in het kader van zijn promotieonderzoek over pedofilie.

2 Vandaag heeft Sandfort een interview aangeboden, waarin hij de gelegenheid krijgt zijn kritiek te spuien en nader in te gaan op zijn wetenschappelijke theorie. Maar de sociaal-psycholoog wil geen nadere discussie, hij wil een publiek eerherstel.

PANORAMA 39

De waarheid achter de Spartacus-gids voor homofielen

Dit is een complete reisgids voor *pedofielen!*

Het klinkt bizar, maar wie in Nederland de schimmige wereld van kinderporno en kinderprostitutie wil ontdekken, kan gebruik maken van een speciale reisgids: de 'Spartacus-gids'.

Spartacus-uitgever Stamford ging er prat op vele kinderen persoonlijk getest te hebben.

Rotterdam, Hotel Heemraad aan de Heemraadssingel 90. 's Avonds rond half elf stappen mijn 'vriend' en ik er binnen. "Goedenavond heren, wat mag ik voor u betekenen?" zegt de grijze vijftiger die het sjofele hotelletje bestiert.

"We zoeken een kamer. We hadden zin in een vrolijk avondje, vandaar dat we effe in de Spartacus hebben gebladerd. Toen kwamen we dit hotel tegen."

"Aha, de Spartacus! Juist ja. Eens kijken hoor..., kamer 7. Een tweepersoons bed, is dat een probleem?"

"Nee hoor. We zoeken eigenlijk ook nog een leuk speelkameraadje. Alleen, wij hebben hier verder geen contacten. In Amsterdam kennen we iedereen, maar eh..."

"Wat zoeken jullie?"

"Nou ja, gewoon een jochie van een jaar of 14, 15. Ken jij niemand die wat kan regelen?"

"Hmm, tsja, ik ken wel wat mensen. Wacht even..."

De hoteleigenaar loopt naar achteren en keert terug met een briefje, waarop hij twee namen en nummers heeft geschreven; een pieper- en een gewoon telefoonnummer. "Probeer Ronnie of Robbie en zeg dat je deze nummers hebt gekregen van Cock van Heemraad, dan zit 't wel goed."

Later op de avond bellen we eerst Ronnie. Hij heeft op dit moment maar één jongen beschikbaar, een Aziatische boy van 19. Te oud voor ons. Robbies telefoon wordt opgenomen door een ander, die zegt dat Robbie niet thuis is. Hij is verder ook niet te bereiken vanavond.

"Dat was Robbies broertje," weet Cock van Hotel Heemraad, wanneer we hem 's nachts om half twee bellen. Teleurgesteld, omdat we nog geen 'speelkameraadje' hebben. Misschien dat hij via Robbie een jongetje voor komende donderdagavond kan regelen?

"Ik zal eens effe kijken wat ik kan rommelen. Je zoekt iets jongs, hè? Ik zal kijken of ik wat voor je kan vinden."

Wanneer we Cock enkele dagen later terugbellen, heeft hij een jongen van 15 voor ons. "Zwart lederen jack, met een rood kruis op de rug. Je kan 'm op 't Centraal Station oppikken..."

Zo gaat dat dus als je sex met een minderjarige wilt. En de Spartacus-gids, editie '96/'97, openvonden Hotel Heemraad op pagina 704 van deze *International Gay Guide*, die al 25 jaar niet alleen homofielen bedient, maar ook pedofielen de weg wijst naar adressen voor kinderprostitutie en/of -pornografie. Wie behoefte heeft aan kindersex, waar ook ter wereld, neemt 'de Spartacus' ter hand. Het dikke pocketboek geeft een alfabetisch overzicht van vele honderden landen, verder onderverdeeld in de populairste steden. Onder de steden vinden we hotels, *houses with boys*, escort services, massages, sex-shops, *blue movies*, sauna's, *cruising area's*...

In het Nederlandse homo-circuit, waarbinnen de Spartacus als 'gewone' reisgids vol plekjes en stekjes voor de herenliefde zeer populair is, ontstond onlangs beroering na een tv-uitzending. Het actualiteiten-programma *2Vandaag* deed uit de doeken hoe de gids al jaren als sleutel fungeert tot het uitgebreide kindersex-netwerk van Spartacus-uitgever John D. Stamford.

Deze Brit van middelbare leeftijd, die jarenlang vanuit kantoren in Amsterdam en Baarn opereerde en hooggeplaatste Nederlanders tot zijn persoonlijke vrienden mocht rekenen, stierf begin dit jaar aan een hartinfarct. Kort voordat hij in België voor de rechter moest verschijnen. Met zijn dood verdween een kindersex-schandaal in de justitiële vergeetla, dat op zijn minst te vergelijken is met de gruwelijke Dutroux-affaire. Stamford, bijna 20 jaar woonachtig in Nederland, verruilde zijn 40 kamers tellende Baarnse villa voor een landhuis in het Vlaamse Geel toen de Hollandse grond hem te heet onder de voeten werd. **Na diverse tips over Stamfords activiteiten gelastte de Baarnse korpschef van politie, Henk Eggink, een huiszoeking in het Spartacus-kantoor. Er werd belastend materiaal aangetroffen, waaronder de door Stamford geproduceerde en door de Nederlandse freelance fotograaf Willem Baans gefilmde kinderpornovideo *Manilla in Action*. Om nog altijd onduidelijke redenen is de Nederlandse justitie echter nooit tot vervolging overgegaan. De naar elders overgeplaatste Eggink wenst geen mededelingen te doen. Justitie spreekt van 'onrechtmatig verkregen bewijs'.**

Stamford verplaatste zijn activiteiten snel naar België. In '94 diende kinderhulporganisatie *Terre des Hommes* bij de rechtbank van Turnhout een aanklacht tegen Stamford in wegens commerciële, seksuele exploitatie van kinderen. Terre des Hommes-advocaat mr. Jean Flamme: "Wij hadden vernomen dat er achter de Spartacus-gids een organisatie school, die werd belichaamd door *Spartacus International*. Via de Spartacus-gids kon men lid worden van de Spartacus-club. Leden van deze club mochten speciale kindersex-reisdocumenten bestellen, die men *portfolio's* noemde. Deze portfolio's vormden een introductie tot pedofiele scenes in tal van landen. Men ging zelfs zó ver, dat men de Spartacus-leden een voorkeur vroeg qua leeftijd, huidskleur, seksuele specialiteiten enzovoorts. Ging het Spartacus-lid op reis, dan stond het kind van zijn keuze aan gene zijde van de wereld paraat. John D.

Stamford ging er prat op vele van deze kinderen, bijvoorbeeld op de Filippijnen, persoonlijk getest te hebben..."

Ook de naam van ex-PvdA-senator Brongersma komen we in het Spartacus-circuit regelmatig tegen

Stamford was zeer actief op de Filippijnen, waar hij samenwerkte met een Nederlandse stille vennoot, Pierre Cuypers. Beide heren runden daar een club die vele pedofielen aan hun gerief hielp. Mr. Jean Flamme: "De Spartacus-gids en -club waren slechts een topje van de ijsberg, zoals dat zo vaak gaat bij internationale maffia's. Naast het pedofiele reisgebeuren was er een gans circuit van kinderporno, video's, boekjes, noem maar op. Er was een belangrijke handel opgezet, waarbij zelfs melding is gemaakt van organenhandel en films waarop kinderen werden vermoord."

Volgens een politie-dossier, dat Panorama mocht inzien, maakte Stamford zelfs *snuff movies* met behulp van ene Fernando Tegado, een veiligheidsbeamte van het *Harrison Plaza Shopping Centre* in Manilla. Tegado introduceerde ondermeer twee kinderen van 8 en 10 jaar oud bij Stamford en diens Nederlandse cameraman in *Hotel Lantaka by the Sea* aan de Valdenoza Street in het dorp Zamboango de Sur. **In het hotel zou met de twee jongetjes een film zijn gemaakt waarin Stamford zelf als figurant optrad. Op zeker moment zou Stamford het 10-jarige jongetje opdracht hebben gegeven het 8-jarige knaapje onder het oog van de camera te wurgen. Tegado zou het dode 8-jarige jongetje hebben begraven in het zand onder een paalwoning, vlak bij het hotel. De film zou door Stamford verkocht zijn aan het Duitse *Gero Gay Video*. Bij Gero zijn huiszoekingen verricht, maar de politie trof daar (vanzelfsprekend) geen 'snuff movies' aan.**

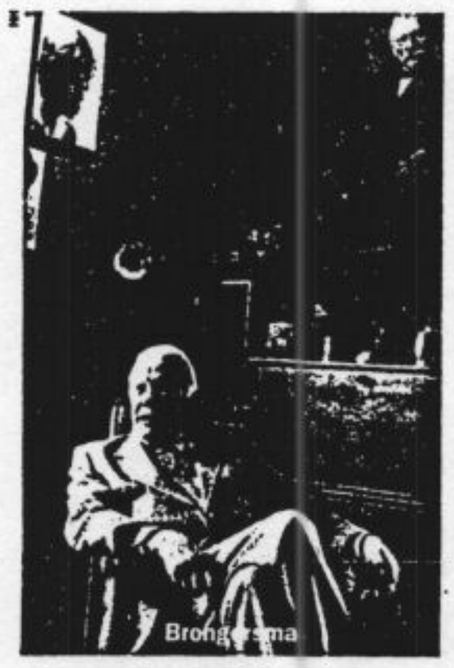

Stamford was bepaald geen solist, maar de spin in een reusachtig, wereldwijd netwerk, dat hij eerst vanuit Amsterdam en later vanuit Baarn leidde. Ook namen van hooggeplaatste Nederlanders, zoals ex-PvdA-senator Edward Brongersma en professor Theo Sandfort van de Universiteit van Utrecht, vinden we terug in de Stamford-dossiers van de gerechtelijke politie te Turnhout.

Met de dood van John David Stamford, in februari dit jaar, is het Spartacus-netwerk niet ter ziele gegaan. Mr. Jean Flamme: "Het bestaat nog steeds. Een bewijs daarvan is de nieuwe editie van de gids, '96/'97, met daarin alle vroegere elementen, zoals de aanduiding YG, die staat voor *Younger Gays*. Voorheen werd de afkorting YC, *Young Crowds*, gebruikt om aan te duiden waar pedofielen hun kindhoertjes konden vinden. De uitgever, Bruno Gmünder, is de man die altijd naast Stamford is opgetreden en die hem nu is opgevolgd. **Ik vind het van belang dat de Spartacus-gids verboden wordt, om de doodeenvoudige reden dat die gids staat voor een internationale organisatie die wereldwijd aanzet tot verkrachting van kinderen van zeer jeugdige leeftijd. Soms gaat dat vanaf 8 jaar! Vergeet niet dat deze kinderen op zeer korte termijn ten dode zijn opgeschreven. Ze krijgen allerlei ziekten, met name aids.** Ik ben de mening toegedaan dat een organisatie als Spartacus staat voor genocide onder de kinderbevolking! Is 't dan nog te verdragen dat de Spartacus-gids vrij wordt verkocht?"

'Pooiers bieden minderjarige jongens en meisjes aan, die je met een pieper kunt oproepen'

Hoe werkt de Spartacus-gids anno '96? Uw verslaggever ging, toevallig twee weken voordat de zaak Dutroux wereldnieuws werd, met de gids in de hand op onderzoek uit. We wilden weten hoe die gids ons in contact kon brengen met kinderporno en -prostitutie in Nederland. We kochten hem voor *f* 49,90 in de Amsterdamse *Gay and Lesbian Bookshop* Boekhandel Vrolijk in de Paleisstraat, pal naast het Koninklijk Paleis op de Dam. En we prikten Rotterdam als startpunt voor onze reis. Onder Rotterdam vermeldt Spartacus slechts twee hotels: *Hotel Bagatelle* aan de Provenierssingel en *Hotel Heemraad* aan de Heemraadssingel. We proberen het eerst bij Bagatelle, maar helaas. De eigenaar zegt dat hij 'vol' zit. We melden hem dat we zijn hotel uit de Spartacus-gids hebben geplukt. "We willen een beetje plezier maken. Weet jij misschien een plek waar we een jong speelkameraadje kunnen oppikken?"

"Jong? Wat is jong?"

"Jaartje of 14..."

"Pfff, lastig. Probeer de Beverstraat eens."

"De Beverstraat?"

"Ja, daar zit een club met jonge jongens."

"Oh, je bedoelt *Boys*. Die hebben we in de Spartacus gezien, ja. Maar wij kennen hier niemand. Komen we daar zomaar in?"

"Tuurlijk, joh. Gewoon aanbellen."

Boys, aan de Beverstraat 117b in Rotterdam-Zuid, staat in de Spartacus-gids '96/'97 onder *House With Boys* met een YG-predikaat vermeld, evenals de club *Consul Boys*.

Wanneer we in de Beverstraat arriveren, zien we al snel dat privé-huis Boys inmiddels niet meer bestaat. Hetzelfde geldt voor Consul Boys aan de Overblaak 110 (in één van de fameuze kubuswoningen). Uit navraag bij de Rotterdamse Jeugd- en Zedenpolitie blijkt dat beide clubs op last van justitie recent de deuren moesten sluiten, wegens... handel in kinderen. Drie mannen, twee Nederlanders en de Duitser Lothar G., zitten op dit moment vast.

HOUSE WITH BOYS
Boys (B G R VS YG) 13-24 h
Beverstraat 117 B ☎ 419 20 27 Pr

Rechercheur John Staps: "We kregen een tip dat een 12-jarig vermist Duits jongetje in één van de twee clubs als kindhoer zou werken. Toen we in die zaak doken, stuitten we uiteindelijk op 35 (!) minderjarige jongetjes, voornamelijk kinderen uit het voormalige Oostblok. Ze hebben inmiddels allemaal een aanklacht ingediend. Die jongetjes waren onder allerlei valse voorwendsels naar Nederland gelokt en hier in de prostitutie geplaatst. Sommigen werden ook voor harde SM misbruikt. De clubeigenaren hadden de paspoorten van de kinderen in beslag genomen en ze chanteerden de jongens met naaktfoto's, die ze naar familie dreigden te sturen. De Duitser Lothar G. was degene die de jongetjes in het buitenland oppikte en op de trein naar Nederland zette. Ze kwamen niet alleen in Boys en Consul Boys terecht, maar ook in de Amsterdamse club *Alex and Friends*, van Alex Müller."

En zie, onder Amsterdam prijkt als eerste club onder het kopje *House With Boys* in de Spartacus-gids: Alex and Friends aan de Insulindeweg 106d. Volgens de Rotterdamse politie zou Alex and Friends ook gesloten zijn. Maar wanneer we het in de gids vermelde telefoonnummer draaien, wordt er opgenomen met: "Hallo?" We zeggen ook nu dat we op zoek zijn naar een 'jong speelkameraadje'.

HOUSE WITH BOYS
Alex and Friends (G p R S VS
Insulindeweg 106D ✉1009 NB ☎ 69

"Hoe bedoel je?"

"Nou ja, jullie staan in de Spartacus."

De man aan de telefoon is duidelijk achterdochtig. Wij klinken wellicht niet voldoende 'pedo'.

Rechercheur John Staps is verbaasd dat Alex nog steeds in business is. "Handig van ze, ze mogen niet meer als club opereren. Nu gaan ze dus gewoon als escortservice door."

Meer 'geluk' hebben we vervolgens bij het in de gids vermelde Hotel Heemraad: eigenaar Cock laat zijn Spartacus-vrienden niet in de kou staan, zoals we in het begin al meldden.

Wanneer we Jeugd- en Zedenpolitierechercheur Frank Haring vragen wat hij vindt van een hoteleigenaar die bemiddelt in sex met minderjarigen, zegt deze: "Dit moet echt niet kunnen..."

Zijn collega John Staps: "Er speelt zich erg veel buiten ons gezichtsveld af, we zijn volkomen afhankelijk van tips. Nu we Boys en Consul Boys hebben opgerold, zijn we weer op een nieuw fenomeen gestuit: kindhoertjes met piepers. **Pooiers bieden minderjarige jongens en meisjes aan, die gewoon thuis hun huiswerk zitten te maken. Op 't moment dat ze besteld worden, piept hun *buzzer*. Ze leggen hun pen neer en gaan naar de klant. De pooier rekent later met hen af. Dat is een circuit waar je bijna geen vinger achter kunt krijgen."**

Op onze vraag of de vermiste 12-jarige Duitse jongen ooit boven water is gekomen, antwoordt Staps: "Nee, nooit." Zou hij dood kunnen zijn, vermoord? "Zou kunnen, ja..."

Van 35.000 inbeslaggenomen videobanden bleek 8,5 procent kinderporno te bevatten

De Spartacus-gids, die wereldwijd in het Engels, Duits, Frans, Spaans en Italiaans wordt uitgegeven, brengt dus niet alleen veel (kinder)sextoeristen naar landen als Thailand en de Filippijnen, maar ook naar ons eigen Nederland. Naar Amsterdam bijvoorbeeld, waar hoofdinspecteur Jaap Hoek leidinggeeft aan een speciaal anti-kinderpornoteam. Hoek: "We hebben mensen gesproken, buitenlanders, die zeggen dat ze inderdaad de mogelijkheid hebben gehad in Amsterdam iets te doen met kinderen van 7, 8 jaar. Als je dan vroeg waar het was, kwam er geen duidelijk antwoord. Kijk, degene die de buitenlander naar zo'n adres brengt, geeft niet aan: je bevindt je nu in die en die straat, op nummer dat en dat, zoveel hoog. Wat wij krijgen van zo'n buitenlander is een te vage aanduiding, waardoor je nooit het pand vindt waarin de kinderen worden geprostitueerd."

Gelukkig boekt Jaap Hoek ook successen. In de kinderpornobusiness geldt het 'KP-team' van Hoek als een nimmer aflatende horzel die de

handel telkens weer verstoort.

Hoek: "Er is in 't verleden een onderzoek gedaan waaruit duidelijk is geworden dat er zowel nationaal als internationaal netwerken bestaan die zich bezighouden met produktie en verspreiding van kinderpornografie. Men verzamelt, hier in Nederland, kinderen om zich heen en beweegt die dan middels drugs, mishandeling of chantage tot seksuele handelingen waarvan beelden worden gemaakt. Wat je ook ziet is dat organisaties, zowel in Nederland als daarbuiten, met elkaar in contact staan. Opvallend is dat je bij alle onderzoeken steeds weer groepen met dezelfde namen tegenkomt."

Jaap Hoek vertelt over een 13-jarig Nederlands jongetje uit de provincie dat van huis wegliep en op Amsterdam Centraal Station belandde. "Dat jongetje doolde overduidelijk verloren rond op het station, zonder geld, zonder onderdak. Op zeker moment wordt dat kind meegenomen door iemand die ziet dat 't joch ten einde raad is. Er wordt geld aangeboden, maar in ruil moet het jongetje wel meewerken aan een 'ondeugend filmpje'. Als je de film, een video waarop de jongen zich door een wat oudere knaap van achteren laat nemen, ziet, voel je hoe angstig dat ventje is. Je ziet ook dat hij pijn lijdt bij 't penetreren. Het is duidelijk zijn eerste keer. Het joch is naderhand doodsbang dat zijn ouders deze film ooit onder ogen krijgen. Hij smeekt de maker de video nooit in Nederland op de markt te brengen, wat hem wordt beloofd. Maar een jaar later ziet een oom van het jongetje de video keurig in de sexwinkels in Amsterdam staan. Hij herkent zijn neefje en de band, uitgebracht door Gero Gay Video, belandt bij ons. En dan komt het verhaal dat wij met een probleem zitten, want je praat over een 13-jarig kind. Volgens de Nederlandse wetgeving moeten kinderen tussen de 13 en 16 jaar zèlf een aanklacht indienen. Nou, de producent van die film maakt deel uit van een organisatie die weet wie die jongen is en waar hij woont. Voor dat kind èn voor de ouders ging daar zoveel bedreiging vanuit, dat zij geen aangifte wensten te doen. En in zo'n geval mogen wij dan weer geen onderzoek verrichten."

Volgens Jaap Hoek is de handel in kinderporno *big business*. "Van de 35.000 videobanden die wij recent in beslag hebben genomen, bleek 8,5% inderdaad kinderporno te bevatten. Voor dergelijke 'tapes' worden honderden guldens betaald, dus reken maar uit..."

Achter het smoezelige gordijn van de winkel in feestartikelen zit een complete kindersex-shop

Waar vindt de pedofiel met de Spartacus-gids in de hand zijn kinderporno-video's? Geloof het of niet, maar onder de Nederlandse *exciting cities* in de gids staat ook het onooglijke Drentse plaatsje Klazienaveen. Daar staat het, ook met YG aanbevolen, bedrijfje *Lektuurhal Candy*.

Tijdens ons onderzoek zijn wij al in diverse tijdschriftjes op advertenties van Lektuurhal Candy gestuit. Het mailorder-bedrijfje biedt 'naturistentijdschriften en -video's' aan met titels als *Jugend Der Welt* en *Boysart*, telkens slechts onder vermelding van een postbusnummer. In de gids vinden we het adres: Langestraat 168. Aan de voorzijde lijkt Lektuurhal Candy een feestartikelenwinkeltje; er worden mombakkesen verkocht, toeters, slingers. Maar ga je een smoezelig gordijn door, alleen toegankelijk voor 18 jaar en ouder, dan weet je je opeens in een sexshop. In de rekken vol video's, boekjes en dildo's treffen we echter geen *Freie Körper Kultur-materiaal* of 'FKK', zoals naturistenfoto's en -video's met kinderen in de hoofdrol binnen de pedofielenwereld worden aangeduid.

Wanneer we de man achter de kassa melden hiernaar op zoek te zijn, zegt hij aanvankelijk dat hij daarvan niets in huis heeft. We vragen hem of we iets kunnen bestellen.

"Als je echt iets wilt bestellen, moet je de catalogi kennen," stelt de man met een achterdochtig toontje in zijn stem. "Die kennen we niet," bekennen we eerlijk. "We zijn speciaal vanuit Amsterdam hier naartoe gereden. Je staat toch in de Spartacus?"

Opnieuw opent de naam Spartacus alle deuren. De man voelt zich duidelijk gevleid, wanneer wij zijn advertentie loven en hij tovert een stapeltje folders op tafel. We herkennen meteen het vignet van Gero Gay Video. En bladerend in deze vierkleurenfolder vinden we *Holland Boys Deel 17*, met op de omslag het portret van het 13-jarige jongetje waarover Jaap Hoek vertelde.

In Amsterdam vonden we in *The Bronx* aan de Spuistraat (ook vermeld in de Spartacus-gids) weliswaar diverse delen van de serie *Holland Boys* (met veel erg jonge Nederlandse jongens), maar niet deze gewraakte video. Toen we deze band bij The Bronx bestelden, wekten we kennelijk argwaan, want de man die onze bestelling opnam kregen we later nooit meer aan de telefoon.

Maar Klazienaveen is ver van Amsterdam en de eigenaar van Lektuurhal Candy bestelt de band, die wij 'bij vrienden gezien hebben en heel graag zèlf in onze collectie willen', zonder problemen. Vervolgens komen ook andere, gestencilde zwart-wit foldertjes van onder de toonbank op tafel. Tot onze stomme verbazing worden hierin sexvideo's met kinderen aangeboden, onder vermelding van de leeftijden plus fotootjes. In het stencil *Funny Kids* van Thommy's Verlag & Medienvertrieb, de *Video-Prospekt Herbst 1995*, vinden we o.a.: *Manuel The Troublemaker, ein verrücktes Kerlchen voll in Aktion!* voor *f* 300,- en een 30 minuten-film met *der zierliche 10-jährige Sascha, ein dunkler Typ mit großen, braunen Augen, und der 14-jährige, blonde Marcel, ein robust gebauter Junge*. Kosten: *f* 110,-. En: *der 11-jährige Benjamin darf bei seinem Schulfreund Mirko übernachten*, een 32 minuten-filmpje over twee naakte jongetjes op bed.

Sommerhitze
Am Besten entgeht man der sommerlichen Hitze, indem man ausgiebig duscht. Das zeigen uns hier nach ausgelassenem Toben der zierliche 10jährige Sascha, ein dunkler Typ mit großen, braunen Augen, und der 14jährige, blonde Marcel, ein robust gebauter Junge, der totale Gegen-

Mirko (Funny-Kids Nr. 10)

Ook minderjarige meisjes zijn in de aanbieding. In het stenciltje van *Jugend der Welt*-video's treffen we voor *f* 268,- bijvoorbeeld: *Two nice sisters, slim, with long hair aged 13 and 14 are home alone. They have all kinds of fantasies, which we can see for three hours.* Voor *f* 179,- kopen we *Ein Schöner Nachmittag: Six boys (8-14) inside their house. They play naked all kinds of games.*

Bij Lektuurhal Candy zijn werkelijk honderden titels te koop. We kunnen maar moeilijk beslissen, zeggen we de eigenaar. "Mogen we de folders mee naar huis nemen?" Nadat we in elk geval *Holland Boys Deel 17* hebben besteld is dat geen probleem. De man vertrouwt ons.

Terug in Amsterdam tonen we de stencils aan Jaap Hoek, die ze als pure 'kinderpornografie' bestempelt: "In de folders worden kinderen tussen de 8 en 15 jaar aangeboden, hier is duidelijk sprake van seksueel misbruik en dat is sowieso verboden."

Heeft John D. Stamford van hogerhand bescherming gehad?

Wie de Spartacus-gids ter hand neemt vindt dus, zo blijkt, makkelijk de weg in de wereld van de kinderprostitutie en -pornografie. Niet alleen in verre landen, maar dus ook in Nederland. En de namen van wijlen John D. Stamfords vrienden blijven opduiken. Zoals die van dr. Edward Brongersma, wiens boeken over jongensliefde bij ondermeer Boekhandel Vrolijk worden aangeboden. Vanuit zijn Baarnse villa gaf Stamford het periodiek *PAN (Pedo Alert News)* uit. **Een van de vaste scribenten in PAN was de invloedrijke oud-PvdA-senator Brongersma. In het Belgische politiedossier, dat in februari met de dood van Stamford werd gesloten, treffen we de naam van Brongersma meermalen aan. Diverse mensen die tot de staf van de *Stichting Edward Brongersma* (in het leven geroepen om de door de ex-senator verzamelde werken over de 'jongensliefde' voor de toekomst veilig te stellen) behoorden, onder wie Franklin Shelden (de vriend van pornofilmer Willem Baans), waren ook vaste medewerkers van Stamford.**

Mr. Jean Flamme: "Stamford is in Nederland en Duitsland zeer actief geweest. In beide landen hebben onderzoeken tegen hem gelopen, die om onbekende redenen zijn stopgezet. Waarom? Daar is men heel discreet over. Men zou kunnen denken, dat er door invloedrijke personen in de directe kennissenkring van Stamford zeer goed gelobbyd is..."

Het Spartacus-netwerk bestaat nog steeds. Onlangs ontkende minister Sorgdrager het bestaan van dergelijke netwerken. Zij meende dat de kinderporno, die vandaag de dag in omloop is, voornamelijk uit oud materiaal bestaat. Mr. Flamme: "De gruwelijke Dutroux-affaire heeft veel losgemaakt bij het gewone volk, maar zowel in Nederland als in België lijkt de politieke wil om de kinderporno- en kinderprostitutienetwerken grondig aan te pakken afwezig. En dus gaat een organisatie als Spartacus gewoon door. Dat zoiets mogelijk is, vind ik ronduit weerzinwekkend." ●

Danny de Munk staat in pedofielenblad

TEL 29/9

door Charles Sanders

AMSTERDAM, vrijdag

De omstreden pedofielenvereniging Martijn misbruikt in haar blad *OK magazine* musical- en filmster Danny de Munk en Amerikaanse kind-acteurtjes door zonder toestemming foto's van hen af te drukken, tussen verhalen over seks met zeer jonge kinderen, afbeeldingen van half-ontblote peuters en advertenties voor video-banden met blote jongetjes.

In het meest recente nummer van het pedofielenblad staan over twee volle pagina's foto's van Danny de Munk, uit de periode dat hij schitterde als Ciske de Rat. In een eerder nummer wordt Jonathan Brandis,

Moeder Ria: Dit kan en mag niet...

kind-hoofdrolspeler uit het kassucces *The Neverending Story II*, getoond.

Noch De Munk, noch film- en videomaatschappij Warner Bros is door de pedofielenvereniging Martijn van te voren op de hoogte gebracht.

Ria de Munk, moeder van Danny en tevens zijn agent, reageerde gisteren ontzet: „Dit kan en mag niet, Danny was toen veertien jaar. Ik weet niet hoe ze aan die foto's zijn gekomen, maar we laten het er niet bij zitten."

Zij bracht haar zoon gisteravond laat ervan op de hoogte dat hij in het blad staat afgebeeld. Danny is inmiddels 27 en musical-ster in de stal van Joop van den Ende. Hij had net de eerste opnamen van zijn nieuwe speelfilm achter de rug.

De advocaat van de familie, mr. J.W. Versteeg van het Amsterdamse kantoor Van Hellenberg, Hubar & Versteeg: „Mijn cliënten hebben nooit iets met deze club te maken gehad of willen hebben. Juridisch heb ik een sterke zaak."

Ook Warner Brothers onderzoekt sinds gisteren de mogelijkheden om wegens schending van het portret-recht de pedofielen aan te pakken.

Marketing-directeur Kris Serrien van Warners kantoor in Amsterdam: „Dit is afschuwelijk. Wij distantiëren ons volledig van deze smerige boel. Jonathan Brandis is als Bastian in de film *The Neverending Story II* afgebeeld, een video die wij uitgeven. De zaak ligt op dit moment bij onze algemeen directeur en onze juristen."

De Vereniging Martijn is zeer omstreden. De club maakt gebruik van een pand aan de Minahassastraat 1 in Amsterdam-Oost, waar onder de vlag van Archipel Groepencentrum nog een aantal verenigingen en groepen actief is.

Medewerkers en leden blijken gebruik te maken van pseudoniemen als ze de telefoon opnemen en willen nergens op reageren.

Het blad 'OK magazine' verschijnt onregelmatig en is voor 15 gulden te koop bij onder andere boekhandels als Athenaeum en Vrolijk in Amsterdam.

Oud-voorzitters van Martijn kwamen eerder in het nieuws na arrestaties en veroordelingen. Zo werd de 24-jarige Leonard van E. in januari op de Filippijnen gearresteerd op verdenking van seksueel misbruik van twee minderjarige meisjes.

Hij wist te vluchten en zal nu mogelijk in Nederland worden vervolgd.

AMSTERDAM – Danny de Munk, beroemd geworden met zijn hoofdrol 'Ciske de Rat', staat ongevraagd met een jongensfoto in het ledenblad van een Amsterdamse pedofielenvereniging, 'OK magazine'. De Munk staat er tussen verhalen over seks met jonge kinderen, afbeeldingen van half-ontblote peuters en advertenties voor video-banden met blote jongetjes. Ook foto's van Amerikaanse kindacteurtjes zijn zonder toelating in het blad opgenomen.

Danny de Munk was op het moment dat de foto's werden genomen 14 jaar. Hij is er inmiddels 27. Momenteel is hij aan de slag als musical-ster in de stal van de Nederlandse entertainment-reus Joop van den Ende. Danny de Munk heeft middels zijn advocaat laten weten dat hij er vandaag nog een juridische zaak van maakt. 'OK magazine' verschijnt onregelmatig en is voornamelijk te koop in Amsterdamse boekhandels.

E.T.

Het Belang van Limburg 28/9

TEL 28/9

PEDO FIELEN MET PORNO-NETWERK ONDERGRONDS

■ Laatste nummer van 'OK magazine', vrij te koop in boekhandels als Athenaeum.

■ De beruchte Spartacusgids; levenswerk van de inmiddels overleden Brit John Stamford...

■ Danny de Munk, misbruikt door Vereniging Martijn in het orgaan OK Magazine. Zijn moeder en agent Ria: „Vreselijk. We wisten nergens van..."

Notoire pedofielen blijken in een internationaal netwerk te opereren. Op vergaderingen en congressen komen ze uit de hele westerse wereld: de Deense 'Paedophile Association', de Duitse 'Pado-gruppe' en 'Humane Sexualität Padogruppe München,' Griekse en Britse pedofielen, de Amerikaanse 'North American Man-Boy-Love Association' en de Nederlandse NVSH en Vereniging Martijn. Vorig jaar gaven ze nog acte de présence in Denemarken. Één van de vooraanstaande Nederlandse genodigden: oud-PvdA-senator Edward Brongersma. Deze zegt schaamteloos: „Kinderporno kan heel erg mooi zijn." Brongersma blijkt samen met de Utrechtse hoogleraar Theo Sandfort banden te hebben gehad met de uitgever van de omstreden homogids *Spartacus*, waarin onder andere wordt geadverteerd met het adres van een vermeende kinderporno-studio in Utrecht. Ex-senator Brongersma is ook aangesloten bij de Vereniging Martijn, waarvan deze week bleek dat zij prominenten misbruikt in haar blad *'OK magazine'*. CDA-parlementariër Marjan Soutendijk: „Martijn draait de zaken om, in een poging voor de eigen belangen op te komen. Ik houd deze club nauwlettend in de gaten."

door JOOST DE HAAS en CHARLES SANDERS

AMSTERDAM, zaterdag

Een paar jaar geleden traden ze vaak en graag naar buiten, nooit te beroerd om voor de eigen belangen — seksuele omgang met jeugdigen — op te komen. Maar sinds de 'affaire Dutroux' en de toch al groeiende algemene maatschappelijke afkeer van alles wat met misbruik van kinderen te maken heeft, houden ze zich het liefst stil en schuil.

Zoals de inmiddels beruchte pedofielenvereniging Martijn. Uitvalsbasis: Minahassastraat 1 in Amsterdam-Oost. Een vereniging die niet in het register van de Kamer van Koophandel voorkomt. Een woordvoerder van de Amsterdamse Kamer komt na zoekwerk op eerder genoemd adres met nummer 205113 uit het stichtingenregister op de proppen. Daaronder valt het Archipel Groepencentrum. Naast Martijn schuilen een vijftal actiegroepen en comités op het adres in Amsterdam-Oost onder dit nummer.

Zo zetelde ook de Werkgroep Medische Ontwikkelingssamenwerking (WEMOS) tot begin 1993 in dit pand. Internationaal deskundige op het gebied van actiegroepen Peter Siebelt staat perplex: „WEMOS heeft actie gevoerd tegen Nutricia en Nestlé, omdat die mulitinationals voor baby's ongezonde melk zouden produceren. Maar ze zaten wél samen met Martijn in het bestuur van Archipel. Alsof die pedofielen goed voor kinderen zijn..."

Martijn blijkt nog steeds zeer actief. In eigen publicaties als *'OK magazine'* schuwt de organisatie de meest grove taal niet en wordt uitgebreid beschreven hoe oudere mannen zeer jonge jongens en, in mindere mate, meisjes op seksueel gebied benaderen en misbruiken. Zelfs de weerzinwekkende praktijken van de Belgische kinderseksbeul Marc Dutroux hebben daar

VERVOLG: ZIE DEEL 2 VAN DIT NUMMER

Internationale organisatie verhandelt, misbruikt en dumpt kinderen

Publicatie van jeugdige Danny de Munk in 'OK' krijgt juridisch staartje